מספר 2090 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

ט' תשרי תשל"ח, 21.9.77 שנה 42

העולם הזה

מי שחקי המחבואים של דיין

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנין • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטין • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר

הדים רבים, חיוביים בעיקרם, זורמים אלינו בעקבות פירסום מאמרו של אורי אבנרי על איש־השנה תשל"ז, מנחם בגין. מסתבר שמאמר מקיף זה עורר תשומת־לב גם מחוץ למעגל הקוראים הקבוע של העולם הזה.

את אחד ההדים למאמר ניתן היה למצוא בראיון שערך סופר מעריב **דב גולדשטיין עם ראש־הממשלה, אשר פורסם במעריב ערב ראש־השנה. גולדשטיין סטה מדיווח על מהלך שיחתו עם בגין כדי לספר על מאורע שהתרחש תוך כדי שיחתם:**

ביום רביעי, בשבוע שעבר, נכנס יחיאל קדישאי אל ראש־הממשלה. „אתה שומע, נבחרת כאיש השנה, ב**העולם הזה** ואורי אבנרי כתב עליך 16 עמודים רצופים. „יפה, יפה," משיב ראש־הממשלה. „ומה יש שם ב־16 העמודים, רק השמצות, או גם דברים טובים?"

„יש גם דברים טובים," אומר קדישאי, „מפוזרים בין הדברים הרעים." „נו, טוב, תביא נראה" — מבקש מר בגין.

קדישאי מביא. בגין רואה. בוחן את תמונת השער. „כן, כן, מצאו את התמונה שצילמו אותי מיד לאחר התקף־הלב, כשהייתי כל כך רזה... נו, אין דבר." מעלעל בכתבת־הענק על איש־השנה בגין. „כן, יש דברים רעים, הרבה דברים רעים. איפה הדברים הטובים?"

אני לראש־הממשלה: „מר אבנרי מכבד אותך מאוד. הוא כתב עליך עם בחירתך לראשות הממשלה, שאתה ,הר אוורסט על רקע העסקנים האפורים והקטנים של ה־מפלגות האחרות'."

„אתה חושב שהתכוון לדבר בשבחי?" שואל ראש־הממשלה, „הוא התכוון לפגוע במנהיגי המפלגות האחרות."

מוסיף לעלעל בעמודים. משהה את העין על כותרת, על חצי משפט. מדבר: „הוא (אבנרי) לפעמים כותב עלי טובות. אתה יודע למה? פעם בא אלי אחד מראשי קהיליית המודיעין וסיפר לי בסודי סודות, שיש להם איזה חומר נגד אבנרי והוא מבקש את הסכמתי להפעיל את חוקי־החירום ולעצור את אבנרי. שאלתי אותו לשם מה הוא זקוק להסכמתי, בתור אופוזיציונר. אמר, שאם אני, כראש האופוזיציה, לא אסכים, אעורר סערה בכנסת ובזה אין להם עניין. אמרתי לאיש: ובכן, דע שאני מתנגד בכל התוקף האפשרי ולא אתן לזה יד בשום פנים ואופן! לא יופעלו חוקי חרום מסוג זה בישראל! אם יש לכם חומר נגד אורי אבנרי, אז בבקשה, תגישו אותו לבית המשפט בישראל ותוכיחו מה שיש לכם להוכיח, אבל אל תעצרו על פי חוקי־החירום.

„כך, באופן מפורש. והדברים, אני מניח, בדרך זו או אחרת, הגיעו לאוזניו של אורי אבנרי ואולי יש בליבו, מלבד רגשות אחרים, גם איזו הכרת טובה."

עד כאן דיווחו של גולדשטיין במעריב.

■ ■ ■

המקרה אותו הזכיר ראש־הממשלה בראיון עם גולדשטיין אירע לפני כעשרים שנה, בסוף שנות החמישים. היתה זו התקופה בה ניהל מנגנון החושך, בראשותו של הממונה על שירותי־הביטחון איסר הראל, מילחמת חורמה בהעולם הזה**, בניסיון להביא לחיסולו. בביוגראפיה שלו, הממונה, שחוברה בידי הד"ר מיכאל בר־זוהר, הודה איסר הראל בגלוי כי באותן שנים ראה השילטון ב**העולם הזה** את ה־אוייב העיקרי של המישטר.**

כדי להילחם בהעולם הזה** הופעלו שיטות סירור והפחדה, הוקם שבועון־רפש חדש בשם** רימון, **שמומן בכספי תקציב ה־ביטחון, ונעשו ניסיונות לטפול האשמות־שווא על עורכי** העולם הזה. **במיסגרת זו נפגש באותה תקופה הממונה על שירותי־הביטחון, איסר הראל, עם מנחם בגין, סיפר לו כאילו מצויות בידיו ידיעות ש־אבנרי הוא סיכון סובייטי ולפיכך יש לעצרו על פי חוקי־החירום המנדטוריים.**

מובן שהטענות בפי איסר היו שטות מוחלטת. אולם באווירת ההפחדה וההשד־נות של אותם ימים, שהביאה בין השאר גם למאסרו של המזרחן אהרונצ'יק כהן באשמת מגע עם סוכן זר, לא היתה זו בעיה מיוחדת לטפח החשדות־שווא. בגין אמנם התנגד להטלת מעצר מינהלי על אבנרי. הוא תבע מאיסר להמציא לשם כך הוכחות, אם יש כאלו בידיו, לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת או לבית־המישפט, כפי שסיפר לגולדשטיין.

אחד מראשי תנועת־החרות מיהר להו־דיע על כך לאורי אבנרי. בסופו של דבר לא המציא איסר הראל שום הוכחות, כיוון שלא היו כאלה בידיו, וכוונתו לעצור את אבנרי על פי חוק דרקוני סוכלה.

אולם יהיה זה שטחי להעריך את היח־סים בין מנחם בגין להעולם הזה** רק על רקע מאורע שולי מעין זה. במשך שנים ארוכות שררו יחסים מיוחדים בין עיתון זה לבין בגין. בגין היה מאוד הוגן בהע־רכתו את** העולם הזה, **העניק לו ראיונות בהרחבה. ייתכן שהיחסים ההדדיים שהת־פתחו בינו לבין אבנרי נבעו מהעובדה שאבנרי היה איש אצ"ל עוד לפניו, משנת 1938, ושבגיל 18 היה מזכיר הוועד־העליון של המפלגה הרביזיוניסטית (הצ"ח) בארץ,**

עבד תקופה מסויימת במצודת־זאב.

רקע זה, אגב, סייע רבות לאבנרי בהכ־נת כתבת־הענק על מנחם בגין. הוא מכיר את הבסיס האידיאולוגי של התנועה ואת התפתחותה מנסיונו האישי.

בשתי הקדנציות בהן כיהן אבנרי כח"כ שררו יחסים קורקטיים בינו לבין מנחם בגין. בתקופה מסויימת היה אבנרי הח"כ היחיד שהעז לשסע בקריאות־ביניים את נאומיו של בגין בכנסת. יחסים אלה הרגיזו כמה מחבריו של בגין למפלגה, שראו ב־אבנרי עוכר־ישראל. למרות זאת לא התעוררה כל בעיה בהשגת שיתוף־פעולה עם רבים מהם, ביניהם ממקורביו של בגין, ב־עבודת האיסוף והמחקר שקדמה להכנת כתבת איש־השנה.

■ ■ ■

ערב מילחמת ששת־הימים ביקש בגין לשוחח עם אבנרי באחד הפינות בבניין הכנסת. בגין אמר שהוא מחשיב מאד את ההשפעה שיש ל**העולם הזה** על הדור ה־צעיר במדינה, וביקש מאבנרי להשתמש בהשפעה זו כדי להרים את המוראל של הציבור, ששקע אז בחרדה עמוקה.

אבנרי פרע את החשבון מייד לאחר מכן. במהלך המילחמה, ומייד לאחריה, הגיע אלינו מידע מוסמך על שורה של פעולות, שהכתימו את טוהר הנשק הישראלי. כדי לשים להם קץ, פתח אבנרי

בגין לוחץ את יד אבנרי בפתיחת הכנסת התשיעית

מיפגש מתמיד

בפעולה סודית, אך נמרצת ביותר, והביא את המידע לידיעת ראש־הממשלה, לוי אשכול, הרמטכ"ל, יצחק רבין וכמה שרים. במייוחד פנה אל השר־בלי־תיק, מנחם בגין. בפנייתו בכתב ובעל־פה אמר כי על אף ההבדלים התהומיים בין השקפותיהם הפוליטיות, הוא מעריך שבגין חרד כמוהו למוסר־המילחמה ולטוהר־הנשק, וכי הוא מבקש את התערבותו המיידית בממשלה.

„איני יודע אם ואיך פעל בגין," מסכם אבנרי פרק זה, „אולם כל הפעולות שהת־רעתי נגדן, מילבד אחת, הופסקו בעיק־בות התערבות זו. מכל המעשים שעשיתי בכנסת במשך שמונה שנים, נראה לי שזה היה המעשה החשוב ביותר, מפני ש־הציל חיי־אדם ומנע זוועות."

פעולה אחרת, שאבנרי לא יכול היה אז למנעה או לתקנה: הריסת הכפרים באיזור לטרון.

אגב, ביום שבו כונסה לראשונה הכנסת התשיעית, הבחין בגין באבנרי, שישב ב־שורת הח"כים־לשעבר שהוזמנה לטכס ה־פתיחה, ניגש אליו, שם ידו על כתפו ולחץ את ידו בחמימות.

הסיקור במעריב, שעל פיו העריך בגין את כתבתו של אבנרי אודותיו במושגים של „דברים טובים, דברים רעים", עושה עוול לבגין. אולם אסור לשכוח שזאת היתה תגובה ראשונית, עוד בטרם קרא את הכתבה. מעניין היה לשמוע את הערכת בגין על הכתבה עתה, אחרי שקרא אותה.

■ ■ ■

בשבוע שעבר, ערב ראש־השנה, נפרדנו לא רק מתשל"ז, אלא גם מאחד מותיקי חברי המערכת.

מרסל זוהר (אוניס) הגיע אלינו לפני כתשע שנים. הוא היה יוצא־דופן, מבחינת רקעו, בהרכב החברתי של חברי ה־מערכת: עולה־חדש יחסית, מבוגר ממרבית חברי המערכת, שהתקשה בשליטה בעברית ושאת צעדיו הראשונים בעיתונות בארץ עשה דווקא בהיום, בטאונה של תנועת החרות.

למרות מה שנראה תחילה כמיגבלות, השתלב מרסל במהירות בחיי המערכת. בצניעות, חריצות והתמדה, הוא הצליח לפתח מערכת קשרים ענפה, במיוחד ב־תחומי המישטרה והפלילים, קנה לבבות ביושרו המקצועי ובאמינותו. רבים מ־הסקופים של עתון זה בשנים האחרונות הם פרי עבודתו של מרסל, כשגולת הכותרת שלהם היתה חשיפת פרשת אלישבע צ'יזס, מי שהיתה אהובתו החשאית של שר־החוץ משה דיין.

בשנה האחרונה פגעה טראגדיה במשפחתו של מרסל. אשתו, לה נישא בגיל 16, חלתה במחלה חשוכת־מרפא. הוא חילק את זמנו ומסירותו בין עבודתו בעתון ובין הטיפול בה. לפני כחודשיים התאלמן.

מרסל זוהר במסיבת הפרידה במערכת *

פרידה זמנית

על רקע זה פרש מרסל מעבודתו בעתון. אנו מקווים שזוהי פרישה זמנית בלבד וכי מרסל יתגבר בקרוב על הבעיות ה־משפחתיות וישוב לתרום את תרומתו ה־חשובה לעתון. משפחת העולם הזה תראה בו תמיד חלק בלתי נפרד ממנה.

אלי תבור

* מימין לשמאל: הפרשן הצבאי של **העולם הזה**, בנימין עמידרור; מרסל זוהר; הכתב־חוקר משה מאור; מזכירת המע־רכת חנה גבאי; איש הארכיון אדם קלר ומנכ"ל חברת **העולם הזה** אברהם סיטון.

"טובים השניים..!"
TV-144 UET
טלויזיה ניידת "14
SS 410
SONY
SONY
SONY
HMK-419
מערכת סטריאו 50 ואט
למבקשים
את הטוב
ביותר...
"IT'S A SONY."

דף תשקיף

בגין יאמץ את בן־גוריון

ראש־הממשלה מנחם בגין מתכוון להציג את עצמו כממשיך דרכו של מי שהיה גדול יריביו הפוליטיים, דוד בן־גוריון.

בגין עומד להשתתף אישית באזכרה הממלכתית שתיערך לבן־גוריון בשדה־בוקר ביום השנה למותו, יישא דברים לזכרו מתוך שאיפה להציג את הליכוד כתנועתם של ז'בוטינסקי ובן־גוריון — תוך הדגשה שממשיכי דרכו של מייסד המדינה נמצאים עתה בשורות הליכוד.

בגין שואף ליצור לעצמו תדמית של מנהיג כלל האומה ולא של מיפלגה אחת, וההתפייסות המתוכננת עם בן־גוריון לאחר־המוות היא חלק משאיפה זו.

וייצמן לא הוכנס לתמונה

שר־הביטחון עזר וייצמן נפגע מפרשת מישחקי המחבואים ששיחק שר־החוץ משה דיין, בעת שזה חזר במפתיע לארץ בסוף השבוע שעבר, כשהיה בדרכו לארצות־הברית. עזר לא הוזמן לפגישת ההתייעצות שנערכה בין דיין לבגין בביתו של בגין בירושלים, ולא הוכנס לתמונת המצב יותר מאשר שרים אחרים בממשלה.

מקורביו של וייצמן טוענים כי יש בכך פגיעה במעמדו של שר־הביטחון ולא ביוקרתו האישית של וייצמן, כיוון ששיטה זו של התעלמות משר־הביטחון בהתייעצויות חשובות הופכת את תפקידו לזה של שר־הצבא במקום שר־הביטחון.

הגיליון הבא

של „העולם הזה" יופיע, ביגלל החגים, באיחור של 24 שעות. הוא יהיה מצוי למכירה ברחובות תל־אביב ביום הרביעי בערב, ובקיוסקים ברחבי הארץ ביום החמישי, ה־29 בחודש, בבוקר. אותו לוח־זמנים יחול גם על הגיליון שלאחר־מכן, שיופיע למחרת שמיני־עצרת.

■ ■ ■

הגיליון הבא יכיל גם את הבחירה הקולנועית השנתית של „העולם הזה" — ארבעת הסרטים הטובים של תשל"ז, ארבעת הסרטים הרעים, השחקן וכן השחקנית, שחקן־המישנה ושחקנית־המישנה הטובים ביותר של השנה.

הביקור הפאנאמי - שער עצמי של בגין

ביקורו של שליט פאנאמה בישראל, בשבוע הבא, מעמיד את המדיניות הישראלית במצב פאראדוכסלי. ברגע זה עומד הנשיא ג'ימי קארטר במאבק הגדול הראשון של כהונתו, ביגלל חתימתו על הסכם המחזיר לפאנאמה את התעלה, שהיתה עד כה תחת שילטון אמריקאי. מתנגדי ההסכם גורמים חזקים ביותר, בקונגרס ובציבור, מתנגדים להסכם זה, ועורכים התקפת־מחץ על הנשיא.

ככל שתיחלש עמדתו של הנשיא בעיקבות מאבק זה, כן תקטן יכולתו להיכנס לעימות עם ממשלת־בגין בעניין הפלסטיני. לבגין יש, על כן, אינטרס בהגברת ההתקפה על קארטר, כוחם של מתנגדי ההסכם בציבור האמריקאי.

ביקור המדינאי הפאנאמי בישראל נועד, כמובן, להפגין בעקיפין את תמיכת ישראל בהסכם־התעלה, וחיזק בדרך זו את מעמדו של קארטר, בייחוד כלפי הציבור היהודי. על־ידי קבלת המדינאי, פועל מנחם בגין על כן נגד האינטרסים של מדיניותו.

סקר סודי של קארטר

הנשיא קארטר עדיין לא הכריע בין כניסה לעימות עם ממשלת בגין ובין פיוסה. החלטה כזאת צפוייה רק בסוף אוקטובר.

הדבר יהיה תלוי בסקר־דעת־קהל שנערך עתה בחשאי מטעמו, ושנועד לקבוע אם ניתן לתקוע טריז בין יהדות ארצות־הברית וישראל. אם יקבע הסקר כי הדבר אפשרי, יפתח הנשיא יוזמה המבוססת על דו"ח ברוקינגס, אחרת ייסוג מעמדותיו.

בין מקורבי הנשיא, הבאים ממדינת ג'ורג'יה, אין איש המצוי בעניינים יהודיים, בייחוד בחוגי היהודים מניו־יורק, ומכאן ההיסוסים והסתירות של קארטר.

צברי ג'ריים יורשה לבוא לארה"ב

במיסגרת הניסיונות להביא לדו־שיח אמריקאי־אש"פי, יגיעו לארצות־הברית שניים מראשי אש"ף, פארוק אל־קדומי ושאפיק אל־חוט.

„מיצעד הלוחמים" מעורר התנגדות

החלטתה של הממשלה השבוע להמיר את תוכניתו של ראש־הממשלה לקיים ביום העצמאות הבא מיצעד צבאי בירושלים במיצעד של לוחמי המחתרות, מעוררת אף היא התנגדות ציבורית ותגיע ככל הנראה לכלל דיון בכנסת.

שוללי תוכנית מיצעד הלוחמים טוענים כי במיצעד מעין זה, אף אם תשולב בו יחידה של צה"ל כדי לסמל את שילוב דורות הלוחמים, יהיו לכל היותר עשרה גושים והוא לא יימשך יותר מ־20 דקות. לעומת זאת יהיה צורך להשקיע בו חלק ניכר מהסכומים בגלל ביטול רעיון המיצעד הצבאי וכן לגייס אלפי אנשי מילואים לאבטחתו.

הפעם יגיע גם צברי ג'ריים, פלסטיני שגדל בישראל, שהוויזה האמריקאית נשללה ממנו בפעם שעברה כאשר נתברר כי מקום־הלידה שונה בדרכונו. ג'ריים יקבל אשרה כדי להופיע בכנס ציבורי.

איבצן יתמנה מפקד מישטרת מחוז ת"א

מפקד המחוז הדרומי של המישטרה, ניצב אריה איבצן, מי שכיהן בשעתו כסגן מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, עשוי להתמנות בעתיד הקרוב כמפקד מישטרת מחוז זה, במקום ניצב משה טיומקין.

לא מן הנמנע שטיומקין, שהוא איש שדה שבא למישטרה משורות מישמר־הגבול, יקבל את תפקידו של איבצן כמפקד מחוז הדרום.

נעצר מנהל מכבי - יפו

מנהל קבוצת הכדורגל של מכבי יפו — קליש איינשטיין — נעצר בסוף השבוע שעבר בפשיטה שערכו אנשי היחידה המרכזית בדירה בצפון תל־אביב.

קליש, שהיה בעבר שחקן בקבוצה היפואית, נעצר בעיקבות מידע אנונימי שהגיע לידי הבלשים על מישחקי־קלפים בלתי־חוקיים שהתנהלו באותה דירה. בחיפוש שנערך בדירה נתגלו 5,380 דולאר והמישטרה טענה כי זהו חלק מהסכום שעליו הימרו החשודים. יחד עם קליש נעצרו עוד תישעה מהנוכחים בדירה. הם הוחזקו 48 שעות במעצר באבו־כביר ושוחררו ביום השישי בערבות על־ידי שופט המעצרים.

החשודים, שכולם אנשי־עסקים מכובדים, הצליחו — באמצעות פרקליטיהם — למנוע דיון באולם המעצרים ועל־ידי כך למנוע גם את דליפת הידיעה לעיתונאים.

הסתיימה החקירה נגד ח"כ אולמרט

מחלקת החקירות של המטה־הארצי של המישטרה סיימה את החקירה בתלונות שהגישו הפנתרים השחורים נגד ח"כ אהוד אולמרט, בהן האשימו אותו באיום ברצח, בגיסיון הדחה לעדות־שקר ובהוצאת־דיבה. הפנתרים הגישו תלונה פלילית למישטרה נגד אולמרט על הוצאת דיבה במקום תביעה פלילית פרטית, כדי שהיועץ־המישפטי־לממשלה יגיש את התביעה נגד אולמרט.

עתה יועבר חומר החקירה ליועץ־המישפטי, שיצטרך להחליט אם וכיצד עליו לפעול נגד אולמרט ואם יש מקום לבקש מהכנסת את הסרת חסינותו.

אולמרט, מצידו, עדיין לא הגיש את כתב־ההגנה במישפט הדיבה האזרחי שהוגש נגדו על־ידי האלוף (מיל.) רחבעם זאבי, למרות שחלף הזמן הקבוע לכך על פי התקנות.

במישפט דיבה אחר, זה שהוגש על־ידי הקבלן בצלאל מזרחי נגד העיתון „הארץ", ביקש עורך „הארץ" גרשום שוקן, בכתב־ההגנה שהוגש על־ידי פרקליטיו, למחוק אותו מרשימת הנתבעים בטענה כי „אין יסוד לתביעה נגדו, כיוון ששהה בחוץ־לארץ בעת פירסום הכתבות נגד מיזרחי ואין לתובע עילה נגדו."

קצין צה"ל שמתח ביקורת - לדין

קצין צה"ל בדרגת סגן, המשרת ביחידת סיור מובחרת, הועמד לדין משמעתי בעיקבות ראיון שנערך עימו לשבועון צה"ל, במחנה.

במיסגרת הראיון סיפר הקצין על ביזבוז תחמושת באימונים ואת דבריו ניתן היה לפרש כביקורת על שיטות אימונים ביחידתו. הוא נשפט, וקיבל נזיפה.

„אכדיה" יהפוך מועדון סגור

בעלי רשת מלונות „דן" הופכים את מלון „אכדיה" בהרצליה שבבעלותם למועדון־חברים סגור ואכסקלוסיבי.

הכוונה היא לשריין מקומות חנייה עם שמות בעלי המכוניות במקום, ועוד רעיונות למשיכת החוג הנוצץ לבוא למועדון. כן יוקמו במקום עוד שישה מיגרשי־טניס ומיתקני יוקרה רבים.

גולדה, בגין ורבין על מיסמך אחד

ליטוגרפיה אמנותית הנושאת את חתימותיהם של ראש־הממשלה מנחם בגין ושני ראשי הממשלה שקדמו לו, גולדה מאיר ויצחק רבין, תימכר תמורת 25 אלף לירות שיוכרו כהוצאה פטורה ממס.

השלושה חתמו על ליטוגרפיה של צילום האנדרטה לאוגדת־הפלדה כבימית של ישראל גודוביץ, אשר נחנכה במלאות עשר שנים למילחמת ששת־הימים.

ההדפס עם חתימות ראשי־הממשלה, וכן 124 עותקים נוספים, יימכרו לקהל וההכנסות יוקדשו להשלמת האנדרטה כבימית ולתערוכת הגבורה וההנצחה שתיערך במיסגרת חגיגות שנות ה־שלושים למדינה.

פרסום ד"ר יעקבסון

מכתבים

מאמר השנה

המאמר „איש השנה תשל"ז' (העולם הזה 2088) הוא לדעתי מאמר השנה. אין זו רשימה עיתונאית רגילה, אלא מסה יסודית ועמוקה המבוססת על מחקר שקדני, וכתובה בצורה מרתקת, מושלמת במיבנה ובסגנונה. נותחו בה, בעין פקוחה ובמוח מבחין וחושב, האירועים החברתיים והמדיניים שהיו אבני־דרך בדרכו של מנחם בגין ואיתו הרוויזיוניזם, אצ"ל ותנועת החירות עם כל הכרוך בהם בתולדות היישוב ומילחמותיו, המילוליות והממשיות.

קראתי את דברי אורי אבנרי בנשימה עצורה, וחוויתי שוב את האירועים המסעירים שעברו עלי ועל עוד אלפים כמוני בדרך האופיינית של ילדי הארץ בני גילי מימי המנדאט הבריטי על ארץ־ישראל: הגנה (או אצ"ל), צבא בריטי (או פלמ"ח) וצה"ל. אני מזדהה הזדהות גמורה עם כל מה שנאמר במאמר הזה על לקחיו המדיניים.

סיוון

נכונה ההערה שההגייה המיזרחית, שהייתה ראש מעייניהם של חלוצי הדיבור העברי והיא מיטב תפארת מורשתם של היהודים הספרדים ויוצאי תימן, הגייה זו הולכת ונזנחת בימינו עקב מניעים פסיכולוגיים וחברתיים גלויים ועלומים. חוקרי לשון ימינו מודעים לכך, והתופעה הזאת נדונה בוועידה האחרונה של האגודה הישראלית לבלשנות שימושית (איל"ש), וכן בקונגרס העולמי השביעי למדעי היהדות.

אסיים במעשה שהיה: יום אחד, בביקורי באקדמיה ללשון העברית, הילללתי את אחת הפקידות, נערה שחרחורת חיננית, על הגייתה המצויינת ובייחוד על הח' והע' שלה. „סיוון, אתה משבח את דיבורי', אמרה, „אבל אילו ידעת כמה מציקים לי הוריי ודורשים ממני להפסיק עם הח' והע' האלה, שירשתי מהם! הם מפחדים שזה יזיק לי לשידוך.'

ד"ר ראובן סיוון, ירושלים

● הד"ר סיוון (65) הוא מחנך ובלשן, חוקר, עורך ומתרגם של ספרי לימוד ועיון בתחום הלשון.

...מאמרו של אורי אבנרי על איש־השנה מנחם בגין הוא יצירת מופת החורגת מתחום הז'ורנאליסטיקה. מן הראוי היה שמר אבנרי ירחיב את היריעה, ויחבר ספר על פי אותן התיזות שהעלה והוכיח במאמרו זה. בטוחני שספר כזה יהווה תרומה חסרת־תחליף להבנת התהליכים ההיסטוריים והחברתיים שעברו על המדינה בשלושים שנות קיומה ועד היום.

יוסף פלד, רמת־גן

נהניתי הנאה מרובה מקריאת המחקר המאלף על איש־השנה. בזכותכם התחלתי את השנה כשנה טובה.

אריה מרצ'ינסקי, תל־אביב

אבנרי טוען כי עלייתו של מנחם בגין לשילטון היתה בלתי־נמנעת וצפויה מראש. אם הוא כל־כך משוכנע בכך, מדוע לא סיפר זאת לקוראי העולם הזה גם לפני הבחירות?

מ. רוט, חולון

מרבבות הצילומים המוצלחים של ראש־הממשלה הדפסתם דווקא בשער העיתון צילום זוועתי עד אימה, וזה אומר דרשני. אינני מאמין שזה מיקרה, וזה דורש הסבר מכם. ברצוני להדגיש שאינני חבר הליכוד ואינני מזדהה עם דרכו הפוליטית של ראש־הממשלה. אינני מזדהה גם עם דיעותיו של העולם הזה, על אף שאני קונה אותו מדי שבוע. ברם, בבחירתכם השנה במר בגין באיש־השנה, קלעתם בול.

יוסף פליגלמן (כנפי), תל־אביב

● תמונת בגין בשער גליון ראש־השנה היא ציור ולא צילום. הציור נעשה על־פי תמונה של הצלם מיכה ברעם, שצולמה זמן קצר אחרי הבחירות.

במוסף הארץ מיום 17.6.77 פירסם מר חביב כנען כי מר מנחם בגין נאסר ב־1.4.1942 ב־26.6.77 כתבתי למר בגין מיכתב קצר בענייני דיומא, ובין השאר כתבתי בו כי „התאריך של המאסר מה־1.4.1942 אינו נכון, היות שראיתי את מר בגין בקבוצת האסירים (אטאפ) בטשיבין בשנת 1938 או 1939 — אך לא מאוחר יותר, כי ב־31.11.39 שוחררתי מהלאגר ויצאתי לחופש במוסקבה."

קיבלתי ממר בגין תשובה על העניין שעוררתי, אבל על עניין תאריך המאסר לא הגיב מר בגין. עכשיו אני רואה בהעולם הזה (2088) כי מר בגין נאסר בכלא וילנה ב־1.4.41.

ב„הילכות עדות", אם עדים אחרונים טוענים „עימנו הייתם", נעשים העדים הראשונים עדים זוממים ונענשים על עדות־שקר. רצוי שהעיתונות לא תאבד את האמינות, כי חז"ל קבעו: „מילתא דעבידא לאגלויי לא משקרי בה אינשי". ושלא תצא מזה תקלה.

אינג'ינר אלכסנדר זרחין, תל־אביב

ז'בוטינסקי והופמן בריגה, 1933

פוזה נאפוליאונית

בכתבתכם המאלפת על איש־השנה התפרסמה תמונה שבה נראה זאב ז'בוטינסקי מקדש את דגל בית"ר במיסדר של סניף בית"ר בפולין בשנת 1938, כאשר לידו ניצב אדם קרח וגבה־קומה, שידו נתונה בפוזה נאפוליאונית בתוך מיקטורנו. האם אין זה הדוצ'ה, בניטו מוסוליני? ואם כך, מה לו ולמיסדר סניף בית"ר בפולין?

חנה שטרן, הרצליה

● למרות הדימיון החיצוני אין האיש הקרח שליד ז'בוטינסקי (ראה תמונה) אלא הד"ר יעקב הופמן, מייסד סניף בית"ר

(המשך בעמוד 8)

הורוס קופ

אל תצפה שכל בעיותיך תיפתרנה בבת־אחת. תן לאדם הקרוב המסייע לך, זמן מספיק כדי להצליח במשימתו. מצבך הכספי ישתפר, אך תאלץ לפקוח עין על שותפיך. אתה רואה את עצמך כנושא דגלה של האמת המוחלטת, ואינך מתחשב באמיתות של אחרים. נהג הבנה בזולתך. אותו ברנש הנוהג להקניטך בקביעות — התעלם ממנו לחלוטין. תגובה זו תביא לכך שגם התנהגותו תשתפר.

* * *

הצטברות יתר של עצבים, עלולה לגרום לך להתפרץ ולהזיק לעצמך. גלולות ארגעה או מנוחה בבית־הבראה ישפיעו עליך לטובה. נטייתך הטיבעית, להמר על דברים חסרי סיכויים של ממש, עלולה להפילך השבוע בפח. פקח עיניך ותישמר. מחלה קלה עלולה לפקוד את ביתך. במישור הרומנטי מוסיף הכל להיות פורה.

* * *

חשבוע יפה להשלמת עיסקות כספיות ולחתימת חוזים הנוגעים בנכסי דלא־ניידי. אם אתה מתכוון לעקור למקום מגורים חדש, עליך להגיע השבוע לכלל החלטה מחייבת. הישמר לבל יושבתו תוכניותיך המעשיות בגלל עניינים שבלב. גם אם הדבר יגרום לך למתח נפשי. דבר־מה הקשור למיספר 7 יביא לך מזל באמצע השבוע. לבשי בגדים באדום.

פגישה בלתי־צפוייה תהפוך אותך לפזרן. לטווח ארוך זה לגו־עתך. מצפים לך ימים קשים. חברה לעבודה החלה מגלה כלפיך סימני התעניינות — אל תפנה לה עורף. הקדש לה תשומת־לב, כי בסופו של דבר, זה ישתלם לך. צפוייה לך עוגמת נפש מאדם אשר חשבת אותו חבר.

* * *

זכית בהצלחה — ואתה עתיד לזכות בכמה נוספות. זכור, כי הדמיון והמקוריות חייבים לשמש נר לרגליך, הרבה יותר מן הזהירות והתיכנון הקפדני. עם זאת, אל תתעלם מדרישות חרגע ודאג לא לריב לחינם עם ידידיך ומכריך. רכישת דברים יקרי־ערך כדאית חשבוע.

* * *

אל תחשוב שקל כל־כך להגיע לליבה. צריך להתאמץ בשביל לפצח אותה. מה עוד שהיא מבינה עד כמה אתה רב־צדדי והפכפך. על־כן תצטרך לחזור אחריה ובעיקר — להראות לה שוב כי אינך כה מסוכן ובלתי־יציב כפי שהיא חוששת. לך, בת בתולה, בידקי היטב לפני קניה.

רצוי לך לשוב ולהיצמד אל ידידיך הישנים המתגעגעים לחברתך. לידם תרגיש טוב יותר. עליך לשכוח את חילוקי־הדיעות שאירעו ביניכם לאחרונה. ידידיך יקנו לך ביטחון שחסר לך מאוד בימים טרופים אלה. הגיע הזמן שתפסיק לנדוד ממקום עבודה אחד לשני. חשוב על עתידך.

* * *

גם השבוע תוכל רק להסתדר אם תשמור ע לעצמך ותיקח את עצמך חזק־חזק בידיים. שתיית מופרזת עשוייה לקלקל לך עניין שאתה מתכנן מזה זמן רב, גם פגישה עם ידיד טוב וחשוב עשוייה להסתיים במריבה, מטעמים דומים. איש בעל־השפעה מוכן לעזור בתנאי שאתה תדע להשיב לו בבוא הזמן בחיוב.

* * *

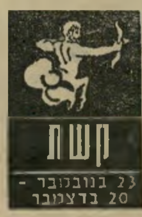

אט־אט אתה יוצא מן הדיכדוך הבלתי־רגיל בו שקעת לאחרונה. עדיין לא יהיה זה שבוע טוב באמת: כדי שזה יבוא, עליך להכיר שורה שלמה של אנשים חדשים, ואינך עושה מספיק בכיוון זה. אבל בענייני־עבודה ובענייני־בילוי אתה תתרגל למצב החדש. כדאי שבחיים תקבע לך דפוסים נעימים וטובים יותר.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם, שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות. בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ו'. יום שלישי אינו מתאים לרומנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוינות. רצוי גם שתעסוק בספורט.

* * *

לאחרונה חלה נסיגה בעסקיך, אבל לעומת זאת נחלת הצלחה לא־נורמלית במישור הרומנטי: הרומן אותו התחלת לנהל לפני זמן מה, יימשך, אבל אל תחשוב לעצמך שהוא רציני. אתה תחזור בסופו של דבר אל אשתך. השאלה היא אם היא תקבל אותך מחדש. וזו תהיה בעיה. בת דלי פגישה מיקרית בסוף השבוע תשנה את מהלך חייך בחודשים הקרובים.

* * *

חלאות וכאב־הלב שגברו עד כה, הופכים לסיוט. אתה רוצה להשתחרר מכל הטרדות הקטנות וממש כמו אריה הנלחם בקורי עכביש, אינך מצליח לצאת מן הסבך. במיקרים כאלה אדם מפסיק פעילות, יושב בשקט, אוגר כוחות חדשים. זה אמור לגבי ענייני הלב והרגש.

כספומט
-עולם המחר של שרותי הבנק-
לרשותך בשנה החדשה

אלו נפלאות צופן לנו המחר?
ההתפתחות המדהימה בענף האלקטרוניקה והמחשבים מאפשרת לבצע, כבר היום, דברים שנחשבו עד לפני זמן קצר, כשייכים לעולם הדימיון. למשל — ביצוע פעולות בנקאיות שונות בלחיצת כפתור!

בקרוב מאד יהנו לקוחות בנק לאומי ובנק דיסקונט משרות חדשני ומתוחכם, ועם זאת — פשוט ביותר.

לחיצת כפתור — ואתה מקבל את היתרה בחשבונך.
לחיצת כפתור — ובידך כסף מזומן.
לחיצת כפתור — ואתה מפקיד כסף בחשבונך

כספומט, השרות האלקטרוני החכם, הוא תוצאה של שיתוף פעולה בין שני הבנקים הגדולים, בנק לאומי ובנק דיסקונט. עם הפעלת הכספומטים — ייפתח בפניך עידן חדש ומודרני של השרות הבנקאי — עידן של יעילות, נוחות ואפשרויות חדשות.

ב־50 נקודות ברחבי הארץ, יועמדו השנה לרשותך כספומטים, שיפעלו בכל שעה משעות היממה.

שנה טובה

המראה הגברי

חלוקי הבית והפיז'מות של HOM הם בגדי־אירוח מושלמים. לבחירתך מבחר דגמים, לכל טעם ולכל גיל, מכותנה, פוליאמיד או צמר. להשיג בכל חנויות ההלבשה המובחרות.

אש פרסומאים

PETIT HOM
מציע חלוקים
ופיז'מות לילדים
ולנוער מגיל 4 עד 16.

HOM

אמוה Amva מציעה טוב יותר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
הראשוג בריגה. בירור נוסף העלה כי התמונה צולמה בשנת 1933, בעת ייסוד הסניף, ולא בשנת 1938.

● ● ●

בית פתוח ומתוח

בעניין הכתבה על הבית הפתוח של ראש־הממשלה (העולם הזה 2086). לפני ה־17 במאי היה „הבית הפתוח" מעין מיפגש אינטימי בין ראש האופוזיציה מנחם בגין לבין ידידיו וקרוביו, בין קולגים בין ידידי המישפחה. אולם אחרי ה־17 במאי השתנה המצב. מנחם בגין הפך

ראש־ממשלת ישראל ואז, כטוב ליבו בניצחון, הכריז כי ימשיך את מדיניות הבית הפתוח שלו. זאת היתה שגיאה טאקטית ממדרגה ראשונה.

בגין היה צריך לדעת כבר אז שתיווצר נהירה מטורפת של אנשים לביתו מדי שבוע, שייגרמו מהומה ואי־שקט וחרדה לשומרי־ראשו ועוזריו (טיפשות היא להאשים אותם בהתנהגות בלתי־נאותה — כיצד, לדעתו של כותב הרשימה, צריך להתנהג שומרו של ראש־הממשלה כשעדר של אנשים בלתי־מוכרים צובא על פתח ביתו ?).

אין זה נאה לראש־הממשלה שתיירים וסתם ארחי־פרחי יעברו ויסתכלו עליו כעל מוצג מוזיאוני נדיר. בטוחני שלמנחם בגין בעל הנימוסים לא נעים כלל לשמש כאובייקט ללטישת־עיניים חסרת־טעם.

בטוחני שהבית הפתוח כעת הוא עניין של השפלה ואי־נעימות לראש־הממשלה. אין להאשים את שומרי־ראשו, הנמצאים במתח בלתי־פוסק, אלא דווקא את תמימותו וטוב־ליבו של מר בגין.

יוסי ורטר, תל־אביב

● ● ●

אין סכנה

מאמרו של אורי אבנרי „העיתוזנות" (העולם הזה 2087) מאכזב למדי. ניכרת בו תזוזה ימינה, עם עלייתו לשילטון של מנחם בגין. סמל הלאומנות הקיצונית והקנאית וניסיון הססני „לתקן" את ההיסטוריה החדשה של המדינה.

האם יש סכנה לעם ולמדינה משילטון מנחם בגין ? לדעת אבנרי אין שום סכנה כזו. הנה אני קורא באותו מאמר : „כאשר הגיע מנחם בגין לשילטון היו שדיברו על סכנת GLEICHSCHALTUNG (הליכה בתלם, השתלבות במימסד. א.פ.) של כלי־התיקשורת. אין GLEICHSCHALTUNG. בוודאי שאין."

האומנם אין ? הנה אני קורא את ההיפך מזה : „התיזמורת מנגנת מנגינה אחידה." כמו במדינה טוטאליטארית ? אבנרי שולל קביעה זו. אצלנו, הוא גורס, „...עיתונות כל־כך חופשית."

אליעזר פומרנץ, נהריה

● הקורא פומרנץ הוציא חלקי־פסוקים מהקשרם, כדי להוכיח את התיזה שלו. אם יקרא שנית את המאמר במלואו, ייווכח לדעת שטעה.

● ● ●

לקנות את אל־על

את המיכתב הבא שלחתי למר בן־ארי, מנכ"ל אל־על :

„שמעתי שיש הצעה למכור את החברה לגורמים פרטיים. אבקש להביא אותי בחשבון כלקוח. לא היו לי הרשעות באיזו ארץ שהיא ; לא שיניתי את שמי כמה פעמים ; לא ביקשו להסגיר אותי בגלל עסקים מפוקפקים. נוסף לזה, אני אזרח משנת 1936 בארץ, לחמתי בארבע מילחמות ואני אפילו מדבר עברית (גם צרפתית, גרמנית, אנגלית וקצת ספרדית.) אבקש, אם כך, להתייחס להצעתי בכל הרצינות הנדרשת."

ראלף הלינגר, מהנדס, תל־אביב

כלב לכל עיוור

בעיתונכם התפרסמה כתבה תחת הכותרת „העיניים של העיוור" (העולם הזה 2084), שבה נאמר כי כלב־הנחייה חיוני לעיוור אך רכישתו היא מותרות למי שאינו נכה־צה"ל, ובהמשך הכתבה נאמר : „אם יקום לה יורש תיפתר אולי גם בעייתם של נפגעי העיניים האזרחים שרובם נתמכי סעד והשימוש בכלב־נחייה עבורם הוא בבחינת מותרות."

הרשו לי להעיר כי השירות לעיוור במישרד־הסעד עוזר לכל עיוור להגביר את ניידותו, ולמטרה זו מסייע בידו לרכוש כלב־נחייה. עיוור המבקש כלב־נחייה נשלח על־ידינו לבית־ספר בארצות הברית ולאחר שהייה של ארבעה שבועות הוא חוזר ארצה עם כלב־נחייה. ההוצאות הכרוכות בכך מכוסות על־ידי השירות לעיוור. עיוור המחזיק בכלב־נחייה מקבל קיצבת מיחייה חדשית וכיסוי הוצאות טיפול רפואי וכדו'.

עיוורים המעוניינים בכלבי־נחייה מתבקשים לפנות אל השירות לעיוור במישרד־הסעד, וייענו בהתאם.

א. י. סוקוליק
מנהל השירות לעיוור,
מישרד הסעד, ירושלים

● ● ●

השוטרים אינם מלאכים

קשה להאשים את שוטרי מישטרת ישראל בסטיה מוסרית, כאשר כמעט כל ישראלי לישראלי הוא מאפיה.

כל ישראלי שני וחמישי הוא גנב חובב, והיחס של הישראלי לזולתו הוא יחס של גסות, זילזול ואי־התחשבות הנובעים מאגואיזם קיצוני, שינאת האדם, ריקנות רוחנית, שיעבוד לתאוות הכסף והכבוד והת־

חרות על הפאר החיצוני. השוטרים אינם מלאכים זכים. גם הם ישראלים,, ובתור שכאלה הם עלולים להידבק בנגע השחיתות המקובלת.

השפל המוסרי המביש של הישראלי מתבטא בכל תחומי החיים, החל מצפירות (להודיע חגיגית על הופעתו במכוניתו), השמעת מוסיקה בעוצמה המרעידה את כל קירות השכונה (גם בשעות המנוחה אחרי־הצהריים וגם אחרי חצות), וכלה בהשלכת כל מיני פסולת לחצר, לחדר־המדרגות ולרחוב וניקוי שטיחים מזוהמים מעל לראשי הולכי־הרגל. החיים בארץ נעשו מגעילים עד לבלי שאת.

ז. ישר, חולון

● ● ●

גן־עדן לבורכונים

הוויכוח על החנינה שניתנה ליהושע בן־ציון הגיב, לפחות בשלושה מיקרים, פירושים משונים ביותר. השופט העליון לשעבר, שלמה ברנזון, מתקיף את מבקשי

(המשך בעמוד 10)

שי חינם
לנרשמים בחגים
לוח קיר עם משחקי הרכבה

שנה טובה איציק,
טוב שבאת לבקר.
יהיה לך מה לספר לחבר'ה
בניו-יורק.

החבר'ה בניו-יורק אולי עוד לא שמעו על "התוכנית הדולארית" של בנק "טפחות". תוכנית זו נהנית מסיוע הממשלה והסוכנות היהודית. כל כוונתה ומטרתה של התוכנית לעזור לישראלים הנמצאים בחו"ל להגיע לדירה משלהם בשובם לישראל. "בתוכנית הדולארית" של בנק "טפחות" אתה מפקיד דולארים בחשבון חסכון הנושא ריבית מצטברת בשיעור של עד 8% לשנה.

מתום 3 שנים לחסכון מובטחת לך גם משכנתא גדולה לה אתה זכאי בכל מקרה. ברגע בו תבוא לממש את חסכונותיך לרכישת דירה. משכנתא זו ניתנת לך בתנאים יוצאים מן הכלל. ובנוסף על זכויות אפשריות אחרות המגיעות לך.

על זאת, ועל יתרונות רבים אחרים המובטחים לך ב"תוכנית הדולארית" תוכל לשמוע בסניפי בנק "טפחות", וכן לקבל מידע באמצעות הדואר. שלח נא את התלוש המצ"ב ותקבל בדואר חומר הסברה וטפסי הרשמה. ללא התחייבות מצידך.

כתובתנו בניו-יורק היא: TEFAHOT, 800 2nd Ave. New-York N. Y. 10017, Tel. (212) 697-5020.

טפחות
בנק משכנתאות לישראל בע"מ

לכבוד טפחות- בנק משכנתאות לישראל בע"מ
ת.ד. 18060 ירושלים
נא לשלוח אלי טפסי הרשמה וחומר הסברה על
התכנית הדולארית
שם
כתובת

מכתבים

(המשך מעמוד 8)
החנינה. הכיצד? האם אפשר לפסול את ניסיונו של אדם לבקש? לבקש מותר לכולם, אך לרבים צריך לסרב.

שר־המישטרה לשעבר, שלמה הילל, ביקש ממנחם בגין שיפסול את עצמו מלכהן כשר־המישפטים, מפני שהיה פעיל בעניין החנינה לבן־ציון גם מקודם. כלומר: אם היה הח״כ מנחם בגין סבור כי נעשה מעשה לא צודק או לא אנושי, הדבר פוסל את ראש־הממשלה בגין מלתקן את הדבר. הרי זה ממש גן־עדן לבורבונים למיניהם.

אך גרוע מכולם הוא סגן־השר יורם ארידור, הרוצה להציל את בן־ציון ממלאך המוות המאיים על כל האסירים, כי אין להשיג בבתי־הכלא חובש תוך עשר דקות. אסור שתהיה תחנת מעצר ללא שוטר־חובש. עצירים הנחשבים על פי החוק חפים־מפשע, זכותם קודמת לזכות האסירים, אבל גם הם ראויים לחובש. בית־הסוהר מטיבעו אינו מקום בריא, ויש לצפות לתקלות כפי שאירע כבר לא פעם. ארידור גם מזכיר את תוחלת החיים הקצרה שהיתה צפויה לבן־ציון בכלא. האם מפקפק מישהו שבית־הסוהר מקצר את תוחלת החיים של כל יושביו?

בסך־הכל המחיש הוויכוח תצוגת חוסר מחשבה מחרידה מכל הצדדים.

פ. כהן, בנימינה

בעזות־מצח חסרת־תקדים העז יהושע בן־ציון, בצאתו מן הכלא, לתבוע שיערכו לו מישפט חוזר. מי שתובע מישפט חוזר צריך לקחת בחשבון שבמישפט כזה יכולים להרשיע אותו שוב ולהחזירו לכלא. ומה יהיה אז? האם גם אז יבקש אותו אומלל מיסכן רחמים על חייו ויפעיל את מכבש הפרוטקציה כדי שיתנו לו חנינה שניה?

אסתר אוריון, פתח־תיקווה

● ● ●

יהלומים לנצח

בכתבתו של יגאל לביב „הסכנה האמיתית — הפשע המוגן" (העולם הזה 2086) ייחסתם לארנו ארנסט לייזרוביץ מעשים שונים, וכן פירסמתם את שמו בצל שמותיהם של יעקב׳לה כהן, מנטש ולנסקי.

הכתבה ליד תמונותיהם של אנשים שעליהם נכתב רבות בעיתונות הישראלית במשך החודשים האחרונים כראשי הפשע המאורגן, מטרתה היתה להדגיש את מעמדו של לייזרוביץ בעולם הפשע המאורגן.

לייזרוביץ נדהם למשמע הנאמר בכתבה. ה„עובדות" המובאות בה הן בדיות שאין להן עם המציאות ולא כלום, שהרי אילו טרח הכותב או עורך העיתון לבדוק את ה„מידע" לאשורו, והיתה זו לכל הדעות טרחה הקשורה במאמץ מינימלי, היה מגיע למסקנה כי אין לו כל שחר.

ארנסט לייזרוביץ לא שיחרר ולו מישלוח אחד של אבני־חן, וממילא לא ניצל מטבע זר שכביכול הוקצב לו על־ידי האוצר, לא החזיר לבלגיה אבנים יקרות שלא ייבא, וממילא לא קיבל חזרה מאחיו ולא מכר בשוק השחור מטבע זר שלא קיבל.

ארנסט לייזרוביץ לא שיחד ואף לא ביקש לשחד פקיד כלשהו, וממילא לא הוציא מחשבונו מדי חודש סך של 40,000 לירות כפי שנאמר, כיד הדימיון הטובה, באותה כתבה.

עו״ד יוסף שטיינמן, תל־אביב

● ● ●

טעות לעולם צודקת

בעלון ידיעות עכו מצאתי את הקטע הבא, במודעה החתומה על־ידי ראש־העיר עכו ישראל דורון, שבה הוא מכריז על הקמת אגודת „הגליל המערבי" ומפרט את מטרותיה:

בימים אלה מטפלת האגודה בנושאים הבאים -

1. קדום ההתישבות באזורים שגב ותפן.
2. זירוז הקליטה וההפניה של זונות צעירים, משפחות ותיקות ועולים חדשים ממרכז הארץ למגורים בגליל המערבי.
3. פיתוח שרותי מסחר, תרבות וספורט.
4. העלאת רמת הבניה באזור מעל לזו המקובלת במרכז הארץ.

כמה טוב כשראש־עיר מודע לבעיות העיר.

מאיר בן־ארי, עכו

למי מאותתת ממשלת הליכוד?

התעשרו-נא!

אחת מאימרות־השפר גלויות־הלב ביותר בהיס־טוריה נאמרה על־ידי פראנסואה גיזו, מי שהיה מנהיג „האמצע המדוייק" בימי שילטונו של מלך־הבור־גנים, לואי־פיליפ.

בנאום שנישא ב־1 במארס 1843, חמש שנים לפני שהמלך הוטל מן הכס על־ידי מחוללי הרפובליקה הצר־פתית השנייה, פלט גיזו את הפסוק בן־האלמוות, שהפך סמל של תקופה שלמה:

Enrichissez-Vous! („התעשרו־נא!")

מזה כמה שבועות מנקר פסוק זה בראשי. כי נדמה לי שזוהי גם בשורתה הכלכלית־החברתית של ממשלת הליכוד. היא נמסרת לציבור מובחר באמצעות שורה של איתותים מתוחכמים.

■ ■ ■

האיתות הראשון כלול בטיפול המוזר שמעניקה ממשלה זו לעניין התעשרותם של חבריה שלה־עצמה.

הליכוד הגיע לשילטון על רקע פרשות־השחיתות של המישטר הקודם. סיסמתו העיקרית בבחירות — „להחליף את השילטון!" — הובנה בעיקר על רקע זה.

לכן היה זה אך טיבעי כי דווקא בשטח זה תנהג הממשלה החדשה בזריזות, בתקיפות ובהחלטיות.

כמה וכמה מחבריה הם אילי־הון. משום־כך היתה ממשלה זו, יותר מכל קודמותיה, צריכה להיות מעוניינת בכללים חד־משמעיים, ואף דראסטיים, למניעת כל רבב של חשד שמא מתעשרים חבריה באופן פרטי מכהונתם הציבורית.

אך סיפור טיפולה של הממשלה בסוגיה זו מגלה חוסר־התלהבות, שהיה מתאים יותר לממשלת ידלין־צור־רוזנבוים מאשר לממשלת בגין־ארליך.

■ ■ ■

לכאורה היה די בפנייה אל היועץ המישפטי לממ־שלה, כדי שזה יקבע שורה של סללים מחייבים בהתאם למקובל במדינות כמו ארצות־הברית. שם נצבר ניסיון רב, כי הנשיאים רגילים לגייס את שריהם מצמרת האצולה הכלכלית.

הממשלה יכלה לקבל את ההנחיות, להטיל על חבריה למלא אחריהן מייד.

זה נראה פשוט למדי. אך זה לא נעשה.

מדוע?

ידוע שהיועץ המישפטי הוא בעל דיעות נחרצות בעניין זה. דיעותיו לא נעמו לאוזני השרים־אילי־ההון. הם חיפשו דרך לעקוף את חוות־דעתו.

כך התמנתה ועדת השופט אשר. היא ישבה על המדו־כה, שמעה את דעתם של מומחים והגיעה לכלל מסקנות מסויימות.

מה אפשר לומר על מסקנות אלה? רק זאת: הוועדה ממש יצאה מגידרה כדי להקל על ממשלתו של מנחם בגין. מסקנותיה מהוות את המינימום שבמינימום.

היא לא יכלה לקבוע כללים ליברליים יותר, מבלי להפוך את עצמה ואת העניין כולו לבדיחה.

מה היתה צריכה הממשלה לעשות? היא היתה צריכה להעניק עיטורים לחברי־הוועדה, להפוך את הדו"ח להוראה מחייבת לאלתר, ולבקש את מישרד־המישפטים להפכו להצעת־חוק.

אבל היא לא עשתה זאת.

■ ■ ■

החלה פרשה של היסוסים וגימגומים, שתיקות והתצאי־דיבורים, שאינם אופייניים לממשלה חולקת־לשון והתבטלות כמו זו.

תחילה ביקשה ועדת השרים לשלוף את הציפורנים מן העוגה ולהשליך את הבצק. היועץ המישפטי שם קץ למגמה זו, כאשר קבע כי המלצות הדו"ח הן „מיקשה אחת", ויש ל־קבלן כולן או לדחותן כולן.

לפי שמועה מוסמכת, איים היועץ בהתפטרות.

החלה סידרה של התייעצויות חשאיות, התרוצצויות מאחורי הקלעים.

פנו אל אהרון ברק, היועץ המישפטי. מה יהיה אם לא יתקבלו המלצות הדו"ח? היועץ השמיע גם בעניין זה דיעה נחרצת: במיקרה זה לא יגן על הממשלה ועל חבריה בבית־המישפט הגבוה לצדק, אם מישהו יגיש נגדם עתירה לצו־על־תנאי על רקע זה.

איום זה אינו כה מוזר כפי שהוא נראה ברגע הראשון. התואר „היועץ המישפטי לממשלה" מטעה. היועץ אינו עורך־הדין של הממשלה וחבריה, פרקליט המקבל הוראות מן הלקוח והתחייב להגן עליו בכל מיקרה. למעשה הוא, על־פי חוק, „פרקליט המדינה", להבדיל מ„פרקליט הממ־שלה". הוא חופשי לקבוע את עמדותיו המישפטיות, והחוק מעניק לו שיקול־דעת רב מאד.

אם לא יגן על חברי־הממשלה ובבית־המישפט, פירוש הדבר כי שר, שיעמוד בבית־המישפט מול עתירה של אזרח, יישאר ללא הגנה, או שייאלץ לשכור לו עורך־דין פרטי על חשבונו הפרטי.

מה יהיה פרצופו של השר בבית־המישפט במיקרה כזה?

בינתיים הגיע העניין לוועדת חוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, שבראשה עומד הח"כ החדש, איש המפד"ל, דויד גלס. הוועדה נדרשה על־ידי האופוזיציה להחמיר יותר מאשר ועדת־אשר. מכיוון שיש בה רוב קואליציוני, לא יכלה לעשות זאת.

אבל היא העניקה גיבוי מוסרי ופרלמנטרי

גיזו: טוב להתעשר בעד ארצנו

מלא ליועץ המישפטי, וקבעה אף היא כי המ־לצות דו"ח־אשר הן מיקשה אחת ויש לקבלן במלואן.

■ ■ ■

נשאלת השאלה: לשם מה לממשלה כל ההתפת־לויות האלה? מדוע לא תאמץ לעצמה את ההמלצות המינימליסטיות של הדו"ח ותצא מכל העניין בשלום?

יכולה להיות לכך רק סיבה אחת: חברי הממשלה מסרבים לנהוג על פי כללי־המינימום של הגינות ציבורית. הם מעדיפים להתעשר.

אין זה מעניייני לקבוע מי מן השרים פועל לדחיית המלצות דו"ח אשר. לפי השמועה, יגאל הורביץ מוכן להסתדר עימן, האריך ישרון ואינו מוכן; שימחה ארליך אומר הן, וגידעון פת אולי.

איני יודע, וזה גם אינו מעניין אותי. גם הממשלה היא מיקשה אחת.

יכול לעמוד בראשה צדיק־הדור, שגר עם שלושת ילדיו בשני חדרים. אין זה משנה מאומה לגבי דיוקנה המוסרי של ממשלה המוכנה לאפשר לחבריה להפיק רווחים פרטיים ממעשיהם הממלכתיים, בפועל או בכוח.

כל ממשלה משמשת דוגמה לציבור כולו. ממשלת בגין בוודאי מודעת לכך, ושהרי לא היה איש שנאם על נושא זה יותר מאשר מנחם בגין עצמו, כשהיה באופוזיציה.

ממשלה האומרת לחבריה שמותר להם ל־המשיך ולעסוק בעסקים פרטיים, בעודם מנה־לים את קופת הציבור, הריהי כאילו קוראת לכל ציבור אילי־ההון במדינה: „התעשרו־נא!"

■ ■ ■

פרשת החנינה ליהושע בן־ציון היא חלק מסידרת האיתותים.

סבור אמרנו כל מה שניתן לומר על פרשה זו, ומנחם בגין עצמו סבור השיב כל מה שניתן להשיב.

כל הטענות והמענות לא שינו את עובדת־היסוד, המזדקרת בפרשה זו: האדם הראשון שזכה בחנינה „רפואית" בימי כהונתה של ממשלה זו, בתמיכתו המאסיבית של ראש־הממשלה, הוא גדול הפושעים הכלכליים ש־הורשעו אי־פעם במדינת־ישראל.

יש חולים רבים בבתי־הסוהר, והם נשפטו בגין פשעים מסוגים שונים. אך האיש שזכה בחנינה הוא פושע כלכלי, איל־הון, איש הצמרת הכלכלית המושחתת, שגדלה ושיג־שגה בימי המישטר הקודם, והמקורבת למישטר החדש.

רק אלוהים, הבודק לב וכליות, יודע מה התרחש בליבו של מנחם בגין כאשר העניק את החנינה. בגלל הקשרים ההדוקים הקיימים בין אלוהים למר בגין, ייתכן מאד שהיתה זאת החלטה משותפת.

אך תוצאת החנינה אינה תלוייה בנימוקיה. חנינה שניתנה בצורה זו, בעיתוי זה, על רקע זה, תהיה לה רק תוצאה ציבורית אחת.

היא מהווה איתות לכל הבן־ציונים הגדולים והקטנים, חסידי ארץ־ישראל המשתלמת: „התעשרו־נא!"

■ ■ ■

החנינה הכללית שממשלה זו מתכוונת להעניק למעלימי־מס מהווה איתות דומה, חזק עוד יותר.

חנינה כזאת יכלה להיות מכשיר מוצדק ויעיל, אילו היתה חלק מתוכנית דראסטית לחיסול ההון השחור במדינה, תוכנית בעלת שיניים מוסריות ומעשיות.

אין זכר לתוכנית כזאת.

מי פתי ויאמין כי ממשלה זו, ששיחררה זה עתה את יהושע בן־ציון, תכלא מחר את אילי ההון השחור, חברי הצמרת החברתית והפוליטית המקורבת לממשלת הליכוד? מי יאמין כי בתי־הסוהר של רמלה ומעשיהו יתמלאו מחר עבריייני־צמרת, שלא הצהירו על הונם השחור, או שיוסיפו להעלים־מס ואחרי החנינה?

בנסיבות הקיימות, התוצאה היחידה של החנינה תהיה שאנשי ההון השחור ילבינו אותו החלק של ההון שלהם שהם מעוניינים להשתמש בו בגלוי, תוך תשלום מס מינימלי עליו. חלק זה יצוף מן המחתרת בתנאים נוחים.

השאר יישאר חבוי בארץ ובשוואדוץ, ויתרבה כלהקת שפנים שקיבלו זריקות הורמונים.

האיתות לכל יהיה: מי שהעלים מס, יוסיף־נא להעלים! מן שסיפסר בהון שחור, ימשיך־נא לספסר! מה שטוב לכם, טוב למדינה!

התעשרו־נא!

■ ■ ■

הרקע המוסרי־החברתי של קריאה זו בא לידי גילוי במגמות האוצר, שפורסמו בשבועות האחרונים.

למשל: התוכנית לבטל את הקיצבה לילד הראשון והשני.

תוכנית זו תפגע ברבבות מישפחות שעל גבול העוני, שפשוט לא הספיקו להביא לעולם את ילדן השלישי (או שהשכל הישר אמר להן שכדאי להפסיק בנקודה זו ולהקדיש את המשאבים המישפחתיים הדלים להענקת השכלה וסביבה נאותה לשני הילדים הראשונים.)

אך מעבר לזה: גם שלילת הקיצבה הזאת ממישפחות מסודרות ואמידות הוא מעשה אנטי־סוציאלי. אם יש למישפחות האלה יותר מדי, יש לתקן זאת באמצעות מס־ההכנסה, שנועד לכך.

חוק־ברזל של קידמה חברתית הוא שיש להעניק את אותן הזכויות הסוציאליות ל כ ל, לעני ולעשיר כאחד.

אחרת, מה הבסיס המוסרי והחברתי להענקת חינוך חינם לכל הילדים? מה הבסיס להקמת שירות־בריאות ממלכתי חינם לכל (נושא שלגביו היתה קיימת הסכמה ביני ובין סיעת גח"ל בכנסת)?

■ ■ ■

באותו זמן מנבאים הקברניטים החדשים של המדי־נית הכלכלית — ואותם המתנגדים להמלצות ועדת־אשר — שנכסי המדינה יימכרו לידיים פרטיות.

זהו איתות נוסף.

יכול להיות צידוק במכירת עסקים כלכליים כושלים, המצויים בידי הממשלה, לידי „היוזמה הפרטית" המהו־ללת, שתשקיע בהם מרץ וכסף, על חשבונה ותוך סיכון עצמה, כדי להבריאם. איני מתנגד לכך.

אך התמונה המצטיירת כעת הפוכה.

נראה כי הכוונה היא דווקא למסור לידיים פרטיות את הנכסים המשגשגים של המדינה, ולהותיר בידי המדינה את המיפעלים הכושלים. כי היוזמה הפרטית הישראלית פונקה בימי פינחס ספיר, ואין דבר שהיא שונאת יותר מאשר המידה הטובה של הקאפיטליזם הקלא־סי: סיכון עצמי.

מכירת נכסי־המדינה המשגשגים לידיים פר־טיות היא קריאה ברורה: התעשרו־נא!

■ ■ ■

אין זו קריאה המופנית לכל, כמובן. היא מופנית לציבור מובחר.

תוכנה המעשי הוא שהעשירים צריכים להתעשר, „לטובת המדינה", ועל הדלים להתדלדל, גם זה „לטובת המדינה".

פראנסואה גיזו, האיש שהמציא את הסיס־מה, היה נהנה מן האווירה החדשה.

נשיונל מוכרת יותר טלוויזיות ניידות מכל המתחרות יחד.

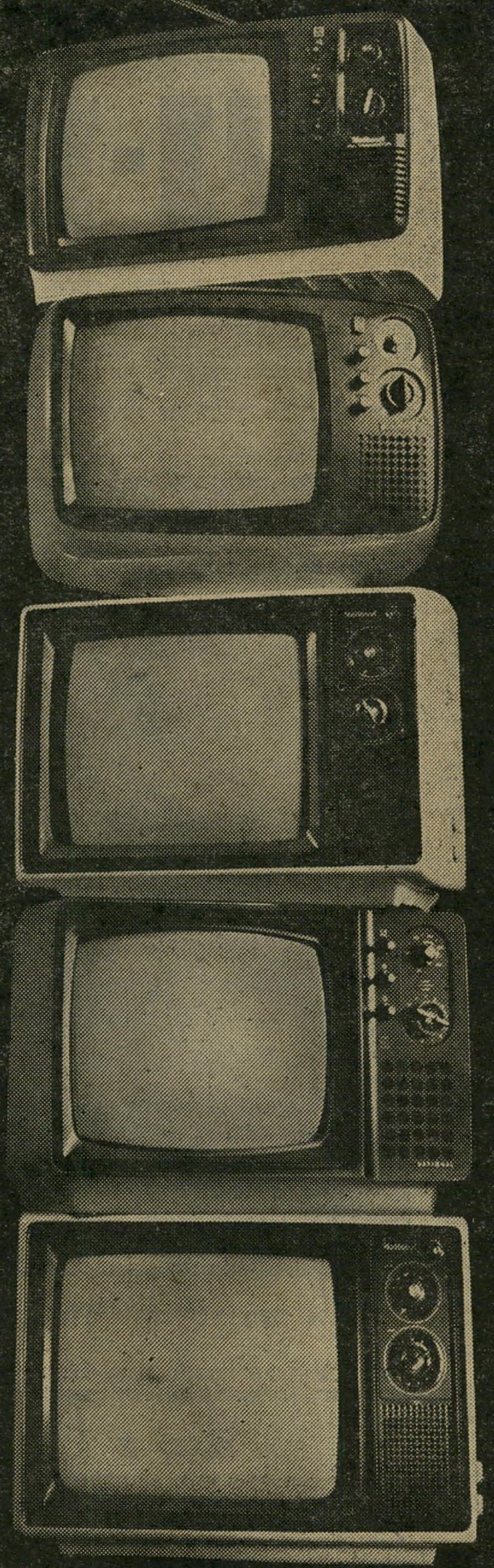

מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.

מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת: כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.

הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.

עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות:

מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.

אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.

אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

אבא אבן הוא המועמד של ממשלת בגין לתפקיד שגריר ישראל בוושינגטון -

אבא אבן הוא אחד החו"כים הפעילים ביותר בכנסת.

רק בחודש שעבר הוא נסע בשליחות הסברה רישמית של ממשלת הליכוד לארצות־הברית, הסתובב בין הקהילות היהודיות שם, נשא נאומים חוצבי־להבות שבהם הסביר לשומעיו כי אין הבדל בין מדיניות ממשלות המערך והליכוד בהתנגדותן לכל מגע עם אש"ף ולכל ניסיון להקים מדינה פלסטינית.

ובינתיים הוא גובה סכום של 35,000 ל"י בתוספת הוצאות לכל הרצאה

המערכת שלו מיום 17 ביוני מאמר מבריק מאת אבא אבן. האם לא יהיה זה באמת דבר גדול לפתוח איתו!! התקשרתי מייד עם מנהליו בניו־יורק. ,כן, ניתן להשיג אותו רק בסוף החודש ספטמבר ובתחילת חודש אוקטובר.' השכר הבלתי־ניתן־לוויכוח שלו הוא 3500 דולאר פלוס כל ההוצאות. האם יש בכלל אפשרות לדון בכך?" מסיים כותב החוזר את דבריו בשאלה.

אבן מחיר יזעה - תמורת 3,500.00 $+

לא ברור בדיוק מה היתה התמורה שדרש — או קיבל — אבן תמורת מסע הסברה זה בשליחות הממשלה. לעומת זאת יש יותר פרטים על מסע ההסברה הפרטי שיערוך אבא אבן בחודשים ספטמבר ואוקטובר בארצות־הברית, אם לא בשליחותה של ממשלת הליכוד הרי לפחות בבירכתה.

בחודשים אלה יערוך אבא אבן מאמץ מרוכז. הוא יעבור בקהילות ישראל בארצות־הברית, יישא שוב נאומים שירטיטו את ליבות שומעיו. תמורת נאומים אלה תובעים אמרגניו של אבא אבן את הסכום הבלתי־ניתן־לוויכוח של 35 אלף לירות (3500 דולאר) בתוספת הוצאות.

הוצאותיו של אבא אבן בהרצאות מעין אלה כוללות את מחיר הטיסה אל מקום ההרצאה וממנה, לימוזינה צמודה עם נהג בתקופת שהותו ושם השהייה במלון — בן חמישה כוכבים כמובן.

על סכום העתק שתובע אבן תמורת הרצאותיו בארצות־הברית ניתן היה ללמוד מחוזר שהפיצה הקהילה היהודית בצ'רלסטון שבמערב וירג'יניה, בין עסקניה. קהילה זו אינה נמנית עם הגדולות והעשירות שבקהילות יהודי ארצות־הברית, אולם עובדה זו אינה משנה את המחיר. מזכיר הקהילה סיפר לעסקניה, בחוזר, את הפרטים הבאים:

„הניו־יורק טיימס פירסם בעמוד מאמרי

הקהילה היהודית בצ'רלסטון ודאי תתכנס, או שהתכנסה כבר, לחון אם יש ביכולתה לשלם לאבא אבן את הסכום העצום שהוא תובע — שהוא מחיר גדול יחסית עבור הרצאה גם בארצות־הברית. (משה דיין, לפני שמונה כשר־חוץ בממשלת הליכוד, תבע 2500 דולאר להרצאה). אבל אפילו לא אישרה קהילת הקודש צ'רלסטון את הזמנת אבא אבן להרצאה

(המשך בעמוד 24)

July 14, 1977

TO: All interested parties

FROM: Program Chairman

SUBJECT: JEWISH CULTURAL SERIES 1977-78 Season, 11th Year!

Please note the following:

1. It's time to plan bookings for next Fall. Nothing has been booked to date.

The NEW YORK TIMES on its opp. editorial page of June 17 carried a brilliant article by Abba Eban. Wouldn't it be really great to open with him!! I immediately contacted his management in New York. "Yes, he will be available for late September and early October only". His non-negotiable fee is $3,500.00 PLUS all expenses. Is there any way at all we could consider this?

המיסמך היהודי זהו חוזר שנשלח בחודש יולי האחרון לכל פעילי הקהילה היהודית בצ'רלסטון שבווירג'יניה המערבית. נושא החוזר הוא תיכנון הפעילות התרבותית של הקהילה לעונת 1977/78. בחוזר מוצע, בין השאר, להזמין את ח"כ אבא אבן לפתיחת העונה. כותב החוזר מוסר: „התקשרתי עם מישרדו בניו־יורק. כן, ניתן להשיג אותו בסוף ספטמבר או בתחילת אוקטובר. השכר הבלתי־ניתן־לוויכוח שלו הוא 3,500.00 דולאר בתוספת הוצאות."

„אלטלנה" היתה נושאת מטוסים
ותעודת־חבר של אצ"ל שווה זהב

■ ליועץ המישפטי של הכנסת, עורך־הדין גד קיטרון, יש עבודה קלה בימים אלה. חברי המערך פונים אליו בסיטונות כדי שיעזור להם בניסוח הצעות־חוק אופוזיציוניות. קיטרון פשוט לוקח את הצעות־החוק הישנות של חברי־הליכוד, מתקופת היותם ב־

■ דידי מנוסי מספר כי עמיתו, העיתונאי אביעזר גולן, הידוע כאוהד־הרות מושבע, מצא שני כרטיסי־חבר ממוספרים — אך ריקים של אצ"ל. לפי הסיפור שאל אותו גולן באיזה מחיר אפשר למכור כרטיס מבוקש כזה בשוק הנוכחי. השיב לו מנוסי: „אתה

טה אומרת שהחיים בקריית־שמונה נמאסו על אשתו, דורית, שחשה עצמה מבודדת שם.

■ סגן־השר במישרד ראש־הממשלה ח"כ יורם ארידור, החליט לערוך מסיבה גדולה לכבוד החג במישרדו. הוא הזמין למישרד את חמשת מנכ"לי המישרדים שהוא ממונה עליהם: משה („מוסיק") גידרון מנכ"ל מישרד התקשורת; אהוד גוראל, מנכ"ל מישרד העבודה; מאיר גבאי, מנכ"ל מישרד־המישפטים; אהרן לנגרמן, מנכ"ל מישרד הסעד ואהוד שילה, מנכ"ל מישרד־התחבו־

של רבין מראשות־הממשלה, כאילו צפויים גירושין בינו לבין אשתו. „לא מתגרשים?" שאלה עופרה. השיב יצחק רבין בהחלטיות: „בהחלט לא! אף פעם לא!"

■ ערב ראש־השנה הוזמן שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס, על־ידי אהוד אבריאל לסעודה סינית במיסעדתו של ג'קי רונן, ג'קי אונאסיס. בתום הארוחה רשם לואיס בספר האורחים: „שהשנה החדשה תביא שיגשוג ושלום אמיתי, סופי וברקיימא." ג'קי התרגש מנוכחותו של השגריר. הגיש לו כשי לחג בקבוק ליקר. ראה זאת המלו־

יצחק שמיר

יו"ר הכנסת היה אחד האורחים במסיבת הקוקטייל שהתקיימה לרגל חגיגת יום־העצמאות של מכסיקו לאחר הופעת להקת־הבלט של מכסיקו ב„היכל התרבות". שמיר בא בחברת אשתו, שרה, אך איש כימעט לא זיהה אותו. הגיב ראש־עיריית תל־אביב, שלמה להט: „אנשים עדיין לא מכירים את המנהיגים החדשים. כשאתה אומר לצלם־עיתונות שנמצא כאן יו"ר הכנסת, הוא מחפש את ישעיהו."

גד יעקבי

שר־התחבורה לשעבר, גילח את שפמו וקיבל צורה חיצונית חדשה, המשנה אותו מאד. כשהופיע בזמנו בדמותו החדשה במישכן הכנסת, נשאל על־ידי ראש־הממשלה מנחם בגין מדוע גילח את השפם שהיה סימן־ההיכר שלו, השיב לו יעקובי: „כדי שיהיו פנים חדשות לאופוזיציה."

אריק איינשטיין

אינו מרבה להשתתף באירועים חברתיים. בשבוע שעבר חרג ממינהגו ובא לשמוח בחברת ידידו, האמרגן צבי שיסל (שכיכב בסרט־הטלוויזיה „גימפל תם") בשימחתו של האמרגן לשעבר דני דגן (משמאל), שהשיא במזל טוב בת נוספת. אריק איינשטיין נמנע באחרונה גם מהופעות על הבמה, סירב לחופיע בפסטיבל־הפופ שיתקיים בסוכות בנביעות, שבו ישתתפו זמרים ואמנים ישראליים.

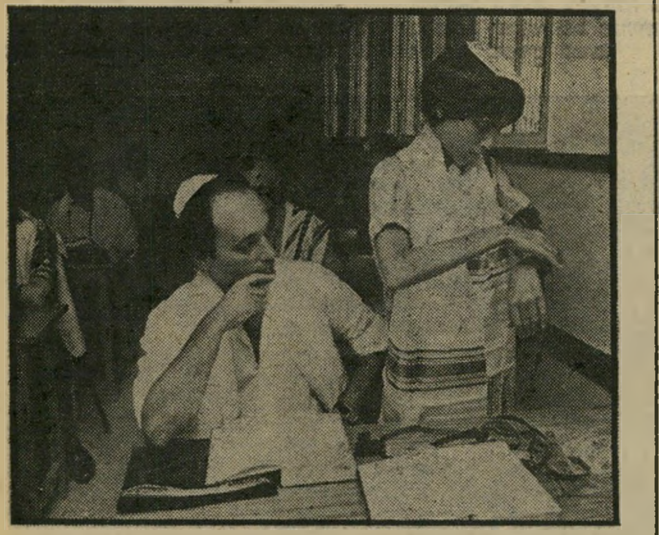

אורי דן

כתב „מעריב", שהפך סופר מצליח בארצות־הברית, לא הצטרף לעדת החוזרים־בתשובה. הוא חבש בשבוע שעבר טלית וכיפה כדי להכניס למיצוות את בנו אורון. שבוע קודם־לכן חגג שר־החקלאות אריק שרון, שאורי דן ידוע כמקורבו, את חגיגת חבר־מיצווה של בנו. אמרו עליהם מכריהם המשותפים: „אפילו את הילדים הם עושים ביחד."

אופוזיציה, ומגיש אותן לאור פרוזיציונרים החדשים.

■ למנהל לישכת ראש־הממשלה, יחיאל קדישאי, היו בעיות. בכתבת־הענק על איש־השנה תשל"ז (העולם הזה 2088) באמר כי לעולם אינו פונה אל מנחם בגין פניה ישירה. היו שהבינו מכך שאינו פונה אל בגין בגוף שני, בלשון „אתה", אלא בגוף שלישי, בלשון „הוא", כפי שבגין עצמו נהג לפני 25 שנה. אומר קדישאי: „מה זאת אומרת? היהודים פונים אפילו אל אלוהים בלשון ,אתה' — ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם." כוונת הכתבה היתה לציין כי קדישאי אינו פונה אל בגין בלשון „מר בגין" או „מנחם" או „המפקד" או „אדוני ראש־הממשלה", או כל פניה ישירה אחרת.

יכול לגבות מחיר כפול. מחיר אחד תמורת הכרטיס, ומחיר שני תמורת אי־גילוי העיסקה."

■ מנוסי טוען גם שאלטלנה היתה, כנראה, נושאת־מטוסים. „אחרת," הוא שואל, „איך היה בה מקום לכל האנשים הטוענים כיום שהיו על סיפונה?"

■ ח"כ יוסי שריד עזב, כידוע, את מקום מגוריו בקריית־שמונה ועבר להתגורר בדירת־גג בתוכנית למ"ד בתל־אביב, לא הרחק מביתו של ח"כ יהושע רבינוביץ. במיסדרונות הכנסת טוענים כי הסיבה שיוסי עבר עם משפחתו להתגורר בתל־אביב נעוצה בכך שהוא מתכוון להתחרות עם ראש עיריית תל־אביב שלמה („צ'יצ'") להט על ראשות העירייה. גירסה פשר־

רה. החמישה הרימו כוסית ויורם ארידור אמר: „אני מאחל לעצמי ששבשנה הבאה אהיה שר של מישרד אחד, במקום סגן־שר של חמישה מישרדים."

■ העיתונאית עופרה אליגון ריאיינה את בני הזוג לאה ויצחק רבין. בין השאר התייחסה גם לשמועות שנפוצו, מייד אחרי התפטרותו

נאי אלי („פפר") פפושאדו, שנכח במקום והוסיף מייד בספר האורחים אחרי חתימתו של לואיס: „אין חבר, ג'קי! דפוק את החברים ותתחנף אל הזרים!"

■ לנציב מס־ההכנסה, אליעזר שילוני, דיעות מוגדרות על מוסר־העבודה בישראל. לא מכבר ניגש אליו אחד

לאנשים הנכונים!
777
הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

ממנהלי מישרדו כדי לבקש ממנו עצה: „ביקשתי מאחד העובדים לערוך ספירת־מלאי, והוא סירב. מה עושים?" „מדברים בשקט," השיב לו שילוני, „אחרת ישמעו על כך העובדים האחרים, וגם הם יסרבו לערוך ספירת־מלאי."

■ עוזר שר־המישפטים

דיין, הנמצא שם לצורך צילומי הסרט קשר האורניום. אסי ישהה בחו"ל שלושה חודשים. אשתו, מפיקת הטלוויזיה **אהרונה דיין**, נשארה בארץ עם שני ילדיהם, **עמליה** ו**אבנר**, אך היא מתכוונת להצטרף אל בעלה בקרוב.

■ **מנחם בגין** העניק

גר"ס וקארולין

22 שנה אחרי שאמה, כוכבת הקולנוע ההוליוודית גרייס קלי, נישאה לנסיך מונאקו רנייה, צולמה הבת, קרולין, ביום חתונתה לפיליפ ז'ונו באותן תמונות רישמיות ועל אותו הרקע שבו צולמו בשעתו תמונות החתונה של הוריה.

אולריקה ריכטר

השחיינית האולימפית ואלופת־העולם המזרח גרמנית, משתמשת בתחרויות השחייה האחרונות שבהן היא משתתפת בבגדי־ים עשוי אריג מסוג חדש שמשקלו 44 גרם בילבד ושלדעת מומחים מקטין את החיכוך במים ומסייע לה להשיג שיאים טובים יותר. אולם צרה אחת יש לבגד־ים זה: כשהוא נרטב הוא הופך שקוף, „כמעט פורנוגראפי," כדבריה של אולריקה ריכטר.

יחיאל גוטמן, שנותר בתפקידו גם אחרי חילופי השילטון במדינה, נשאל מה עושה עוזר־שר שטרם מינו לו שר. השיב גוטמן: „התפקיד החדש שלי הוא לייצג את המישטר הישן באירועים שעורך המישטר החדש."

■ **יהושע בן־ציון** פגש, מייד אחרי שיחרורו, בידיד משותף לו ולמזכ"ל קופת־חולים לשעבר, **אשר ידלין**, ו־סיפר לו כי פגש בידלין בבית־הכלא וכי הוא מרגיש טוב ונראה מצויין. אמר לו הידיד: „ששש... אתה מפחית את סיכוייו לחנינה!"

■ חברת־הכנסת **שולמית אלוני** מספרת כי פגשה בח"כ **מנחם פרוש** מאגודת ישראל ואמרה לו: „שר־החוץ **משה דיין** יצא את פאריס במטוס אל־על בשעה 15.30 ביום שבת. יש לכם הזדמנות לא־נורמלית להביא להתפטרות הממשלה!"

■ באוסטריה שוהה בנו של שר־החוץ השחקן **אסי**

משה גת

הצייר הישראלי בעל השם הבינלאומי, שנפצע קשה בתאונת־דרכים בערב מילחמת יום־הכיפורים, מציג עתה בגלריית אמני יפו את תערוכתו הראשונה מאז פציעתו. התערוכה כוללת ציור־שמן אחד בילבד, שנושאה הוא מכונית ה„ב.מ.וו." המרוסקת שבה נפצע, המונחת במגרש גרוטאות בבאר־שבע. ידידו של גת, דן בן־אמוץ, הבטיח לגרור את שרידי המכונית ולהציבם בפתח הגלריה ביום הפתיחה, אולם לא עשה זאת. גת, המסרב למכור את התמונה, טוען: „זה סיפור הטרגדיה שלי. היא משהו אישי, אינני יכול להיפרד ממנה."

ראיון בילעדי לתחנה הצבאית גלי־צה"ל, במיסגרת תוכניתה רבותי העיתונות. הסתבר כי לא בכדי זכתה התחנה הצבאית בכבוד. מפיק ועורך התוכנית, **עימנואל הראובני**, נשאל ערב הבחירות מי יהיה המראיין הבא בתוכניתו ו־השיב: „מנחם בגין." הוא הסביר: „מכיוון שהמראיין הבא יהיה ראש־הממשלה." כשנבחר בגין, מיהר הראובני לטלפן אליו ולספר לו את הסיפור. בגין הבטיח באותה הזדמנות כי לא יאכזב, וכי יעניק ראיון לגלי צה"ל.

■ מדי שנה בשנה מקבל מי שנחשב בשעתו כאחד מראשי סינדיקט הפשע בארצות־הברית, **מאיר לנסקי** בערב ראש־השנה ברכת שנה טובה בטלפון מ**יצחק ג'יבלי**, איש יחידת הקומנדו 101 לשעבר, וכיום קצין־ביטחון במועדון־לילה תל־אביבי. הם נפגשו והכירו זה את זה בערב ראש־השנה תשל"ג. השנה קיווה ג'יבלי לאחל ללנסקי את ברכתו פנים אל פנים, כיוון שלנסקי תיכנן ביקור בישראל בימים הנוראים. בעקבות האיסור שהטיל מישרד־הפנים על בואו של לנסקי לארץ, הצהיר ג'יבלי: „עכשיו אין לי ברירה. אני אהיה מוכרח לארוז את המיזוודות ולנסוע אליו לאמריקה!"

■ שגריר אוסטריה בישראל, ד"ר **אינגו מוסי**, הפתיע את האורחים בפתיחת תערוכתו של האמן האוסטרי **ארנסט פוקס**. כאשר הירצה לפניהם במשך שעה ארוכה על האמנות האוסטרית בכלל ועל ארנסט פוקס בפרט. מוסי, ש־הגיע בחברת רעייתו **רנטה**, סיפר כי ברשותו אוסף מיצירות פוקס שאותו הוא מעריך, וכי בשנת שהותו בישראל הספיק לרכוש כמה יצירות של אמנים ישראלים.

■ מזעזוע־מוח קל סבלה העיתונאית **עדה הוז**, שנחבלה בראשה ממשענת ברזל של כסא־נוח שהתהפך. לידיד, שצילצל לביתה, השיב בנה, **אליאור**, שהוא תלמיד הכפר הירוק: „עכשיו אפשר לומר בשקט שאמא דפוקה על כל הראש!"

■ שדרן הפיזמונים **אלי ישראלי** סס במסוק במיסגרת התוכנית גלגלי צה"ל, המשודרת בסוף השבוע והעוסקת באיתור פקקי־תנועה ובהכוונת התנועה. יחד איתו במטוס היה איש־מישטרה המכונה „עין הנץ". כשטסו מעל בני־ברק הבחינו בהיבהובים. המסוק הנמיך טוס ונחת ליד מכונית לארק פרוצה, שחנתה בין העצים. בתא המיטען נמצאו ניירות המכונית. אלי ישראלי התקשר למפקד התוכנית ש־בתחנה הצבאית, שם ישב השדרן **אורי אלוני**, שהתקשר אל בעל המכונית והודיע לו כי מכוניתו הגנובה נמצאה.

■ שבועיים קודם־לכן איתר המסוק, המשתתף בגלגלי צה"ל פורץ ירושלמי שעסק בפריצה, ושהתגלה כמבוקש על־ידי מישטרת ירושלים.

2

קובי ניב

„סמיילינג ג'ון" יתמנה כיועץ ראש־הממשלה ללוחמה בפשע המאורגן

בישיבתה השבועית אישרה הממשלה את מינויו של מר „סמיילינג ג'ון" לתפקיד יועץ ראש־הממשלה למילחמה בפשע המאורגן. מר סמיילינג יגיע ארצה ביום א' וייכנס מייד לתפקידו.

מקור המקורב לראש־הממשלה הסביר את המינוי באומרו, כי לדעת מר בגין „מינויו של מר סמיילינג יטיל מורא בליבם של הפושעים."

„סמיילינג ג'ון" נחשב כמי שהיה בשנות ה־30 אחד מראשי המאפיה האמריקאית, והוערך אז כ„מוח מיספר אחד" שמאחורי פעולות המאפיה.

„סמיילינג ג'ון" (ג'ון המחייך) — היה האיש שתיכנן והוציא לפועל כ־200 פעולות מגוונות של פשע מאורגן. „סמיילינג ג'ון" תיכנן וביצע פעולות מתוחכמות ונועזות של שוד־בנקים, פיצוץ־כספות, חיסול עדי־מדינה, רצח שוטרים, חיסול־חשבונות כלל־אמריקאי, והברחות־סמים בינלאומיות.

„סמיילינג ג'ון" נחשב כמי שאירגן לראשונה את סחיטת „דמי ההגנה" כפעולה מאורגנת, על־ידי חלוקה הירארכיונית לאיזורים ואיזורי־מישנה, והפעלת יד חזקה של פיצוץ עיסקיהם של המסרבים לשתף פעולה. „סמיילינג ג'ון" היה זה שאיחד את כל פעולות ההימורים הבלתי־חוקיים תחת קורת־גג אחת, והוא שהביא לשיגשוג הכל־כלי של ענף פשע זה. לדיברי חברים ותיקים במאפיה היה זה „סמיילינג ג'ון" שהפך את עיסקי־ההברחה לעסק כלכלי אדיר, הנשלט מלמעלה על־פי צרכי ההיצע והביקוש של השוק.

סמיילינג ג'ון

אך „סמיילינג ג'ון" לא הסתפק בתיכנון ובאירגון בילבד, אלא אף השתתף בפעולות עצמן ועל כך זכה בהערכת חבריו במאפיה. „סמיילינג ג'ון" נטל חלק, בין השאר, בטבח „יום סאן־ולנטין הקדוש", שבו נרצחו בירייות כ־50 מראשי הפשע בשיקאגו, ובפיצוץ מלון „קינג ג'ורג'" בניו־יורק שבו התמקמה מיפקדת המישטרה.

בראיון טלפוני שערך כתבנו עם מר סמיילינג, אמר היועץ החדש למילחמה בפשע המאורגן כי החשוב מכל הוא „להבהיר לפושעים בצורה חד־משמעית כי הפשע אינו משתלם."

בהתייחסו לביקורת שנמתחה על־ידי חוגים מסויימים, כאילו אין לו הסגולות והניסיון להילחם בפשע המודרני של 1977, אמר מר סמיילינג: „הידע המדעי־הטכנולוגי שלי נותן לי הכשרה מצויינת בתחום זה, ומי שטוען כי הייתי מנותק מן הנושא במשך השנים אינו יודע מה הוא שח. מאז שנות ה־30 ועד היום לא ישבתי על האולימפוס, אלא עקבתי באופן שיטתי אחר המתרחש בשטח בכל תחומי הפשע."

מחקר מדעי חדש קובע: „החשיש גורם לחזרה־בתשובה"

מחקר מדעי, שהוזמן על־ידי מישרד־החינוך במטרה לעקוב אחר השפעת החשיש על הנוער, קובע במסקנתו העיקרית כי „החשיש גורם לחזרה־בתשובה", וממליץ לפני שר־החינוך להנהיג את עישון־החשיש כמיקצוע־חובה בבתי־הספר התיכוניים.

המחקר, שנערך על־ידי מחנכים, פסיכולוגים, רופאים, פסיכיאטרים וסוציולוגים מכל האוניברסיטאות בארץ, עקב במשך כ־8 שנים אחר התפתחותם הגופנית והנפשית של קרוב ל־200 נערים מעשני־חשיש, מאז היותם בגיל 17—15 ועד הגיעם לגיל 25—23.

תוצאות המעקב מורות כי במשך שמונה השנים שבהן המשיכו הנערים לעשן חשיש, חלו בהם ההתפתחויות הבאות: 41% מהם חזרו בתשובה והפכו ליהודים מאמינים, 24% לא הושפעו כלל בשום כיוון שהוא, 15% נתפסו לתורות זרות ומוזרות (כגון הזן־בודהיזם, המדיטאציה הטראנסצנדנטאלית, תורת המהאראישי ג'נג ואחרות), 12% הידרדרו לשימוש בסמים קשים וממכרים (סאל־אס־די, אופיום והרואין) ואילו 8% הפכו להיפים או שמאלנים.

במסקנותיהם מציינים החוקרים כי „בולט בצורה משמעותי אחוז החוזרים־בתשובה בקרב מעשני־החשיש," ומוסיפים כי גם אם מחברים את כלל ההשפעות השליליות (שמאלנות, היפיות, סמים קשים ותורות זרות) מגיע אחוזם הכולל ל־35% בלבד, לעומת ה־41% של החוזרים בתשובה.

„יתר על כן," ממשיכים החוקרים, „אחוז ניכר (לפחות כמחצית) מקרב החוזרים בתשובה עברו קודם־לכן שלבים של היפיות, שמאלנות, סמים קשים או תורות זרות — ולכן, יש יסוד סביר להניח שאילו נמשך המעקב שנתיים נוספות, היה אחוז החוזרים־בתשובה עולה מעל ל־60%, בעוד שאחוז התופעות השליליות השונות היה יורד מתחת ל־20%."

תרשים זה מורה כיצד משפיעה חדירת עשן־הסם למוח בכיוון החזרה־בתשובה.

לסיכום אומרים החוקרים כי „מחקר מקיף זה מפריך מכל־וכל את הדעה המקובלת כאילו מביא עישון־החשיש לשימוש בהרואין ומוכיח, בצורה ברורה, כי עישון־החשיש מביא לאמונה באלוהי ישראל, יותר מאשר כל אמצעי או שיטה אחרים שנוסו עד כה. לפיכך אנו ממליצים על הנהגת עישון־החשיש כמיקצוע חובה בכל בתי־הספר התיכוניים בישראל."

ממישרד־החינוך נמסר, כי שר־החינוך וצוות עוזריו עוסקים עתה בלימוד יסודי של המחקר, לצורך יישום לקחיו על תוכנית־הלימודים כבר בשנת הלימודים תשל"ט.

היכן דיין?

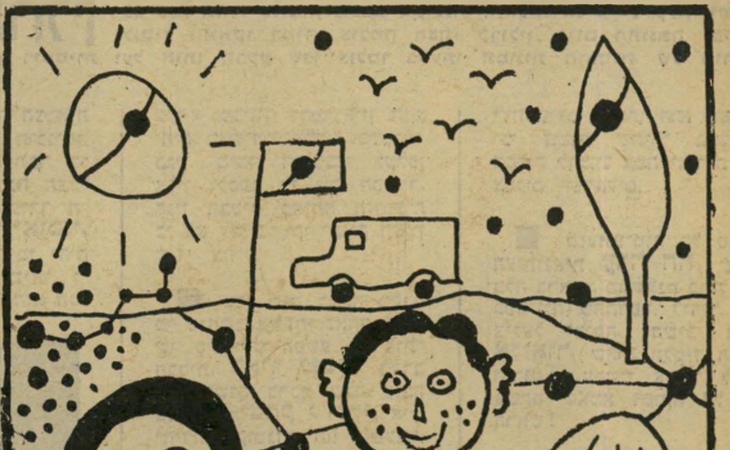

בין כסה לעשור יצאו דיין, אשתו ומישלחת ישראל בדרכם לאו"ם, כשלפתע הבחינו העיתונאים כי דיין השובב נעלם. אולי אתם, ילדים, תעזרו למצוא את דיין. ציבעו אותו יפה־יפה בציבעי מילחמה ושילחו אותו לארצות־הברית.

ישראל תגיב בחריפות

ישראל הודיעה לארה"ב כי היא תגיב בחריפות על כל גינוי או החלטה אנטי־ישראלית שיתקבלו בעצרת הקרובה של האו"ם.

משקיפים דיפלומאטיים רואים בהודעת ישראל ניסיון למנוע את השתתפותה של ארה"ב בהצבעות אנטי־ישראליות באו"ם, דבר העלול להביא לבידודה המוחלט של ישראל בזירה המדינית.

לכתבנו בארה"ב נודע כי שגריר־ישראל הודיע למזכיר־המדינה כי במיקרה של גינוי כלשהו של ישראל בעצרת האו"ם, תקים ישראל מייד התנחלויות חדשות ביהודה ובשומרון וכמו־כן תבצע מייד ייקור נוסף במחירי הלחם, הדלק והתחבורה הציבורית, ואף תעלה את שיעורי מס־ערך־מוסף מ־8% ל־15%.

מקור מדיני בכיר בירושלים מסר הבוקר כי אין ספק שארה"ב תיבהל מנחישות־ההחלטה וזקיפות־קומתה של ישראל, ותעשה כל שביכולתה על־מנת למנוע גינוי לישראל בעצרת האו"ם.

טוב רע
שחור לבן

3

קובי ניב

טוב

על חטאי אני מודה היום. בתחילה, כששיחררו את בן־ציון, לא נדלקה אצלי שום נורה אדומה ואף פעמון אזעקה לא צילצל. ידעתי שהבן־אדם חולה, וזה נראה לי טיבעי כשמשחררים בן־אדם חולה מן הכלא. אינני שוחר נקמות, ולא נפגעתי בכלל כששיחררו אותו.

רע

אחר־כך התחילו העניינים להתלכלך. גרוש־אמונים, כסף, תרומות, ארץ־ישראל השלמה, בגין, דו״ח סודי של רופאים, הלל, הנשיא, צדוק, בן־עמי — ואז הייתי בטוח שמאחרי כל זה מסתתר תכך אחד גדול, שאין לי מושג מיהו ומהו. אולי, באמת, תרם בן־ציון לקרן תל־חי וקיבל עכשיו תמורה לשירותיו, ואולי אפילו תכך מורכב ומסובך יותר.

שחור

גם אלו שקרויים „האנשים הקטנים ברחוב״ התרגזו נורא על בגין. נהג־מונית אחד אפילו אמר לי ש„בגין בן־זונה״, דבר שלא נשמע כמותו בארצנו כבר שלושים שנה. ובתוכנית היידפארק ראדיופוני יצאו מרבית המאזינים — בהתרגשות, בכעס, בבכי, ברעד־קול — נגד שיחרורו של בן־ציון.

לבן

אבל אז אמר לי מישהו, בחיוך, שלו היה בן־ציון איזה רוצח שקירקש ארבעה אנשים, והיו משחררים אותו — אף אחד לא היה פוצה פה ומצפצף. אבל בגלל זה שהוא גנב כסף כולם מתרגזים. כסף זה דבר אחר. כסף הרבה יותר חשוב מחיי־אדם.

טוב

וזה בעצם נכון. אפשר אפילו לעשות ניסוי קטן. נניח שתיקחו מכשיר טלוויזיה צבעוני וחדש, ששווה הרבה כסף, ותעמידו אותו בלב כיכר הומיה באחת הערים, ותנפצו אותו לאט ובשקט בגרזנים. יהרגו אותכם.

רע

אלא שאחרי כל מערכת המחשבות העגומות האלה, הופיע בטלוויזיה ראש הממשלה ומול פני האומה והאלוהים הסביר את מניעיו לשיחרור בן־ציון. אני לא יודע מה אתם שמעתם בחבריו, אבל אני קלטתי שני דברים —

שחור

הדבר הראשון היה שבגין הדגיש, כמה וכמה פעמים, שהרופאים שהמליצו על השיחרור הם „רופאים דגולים״. גם בעיתונים הדגישו, למחרת, את דברי בגין שהפרופסורים זהר ורחמילביץ הם רופאים דגולים. בלי מרכאות. „הועד הציבורי למען שיחרורו של בן־ציון״ סיפר שהרופאים הללו הם רופאים מכובדים, גם זה בלי מרכאות. ובמקום אחר הגדיר מישהו אחר את פרופ׳ זהר או את פרופ׳ רחמילביץ כרופא מצוין, גם זה ללא שום מרכאות.

לבן

הדבר השני שבלט לי בדבריו של בגין זה שהוא לא כל כך זכר את שמה של זאת, נו, זאת מהמושב הזה, נו, זאת שהרגה את הנכד שלה, נו, ואחר־כך הבן שלה נהרג בתאונת־דרכים, נו, ושבסוף קיבלה חנינה, ושבעניין שלה אף אחד לא אמר כלום. ראש הממשלה הזכיר את שמה פעמיים, אבל בכל פעם הוא קרא לה בשם אחר — פעם מסעודה מועטי ופעם מעיטה מסעודי או משהו כזה. שמתי לב לזה, כי בשמו של ההוא, נו, ההוא שגנב 47 מיליון דולר, בגין לא התבלבל אפילו פעם אחת, למרות שהוא הזכיר את שמו הרבה פעמים. ראש הממשלה קרא לו כל הזמן יהושע בן־ציון — ואף־פעם הוא לא קרא לו, בטעות, יהושע בן־ציוני או ישעיהו בן־ציון או ציון בן־יהושע או משהו כזה.

טוב

ורק אז הבנתי שבגין אינו משקר כשהוא אומר שפעל בעניין בן־ציון מסיבות הומאניטאריות טהורות, ושאין כאן שום צורך לחפש תכך איום או קנוניה נוראה שתסביר לנו את המתרחש.

רע

כי לכל המתרחש יש הסבר פשוט מאוד. אצל ראש ממשלתנו, מר מנחם בגין ירום־הודו, העולם מתחלק, בדרך הטבע כמובן, לשני עולמות —

שחור

מחד — העולם השחור, הלא־מכובד, הברבארי, חסר העניבות, הלא־מנומס, הלא־תרבותי, החשוך, המכוער, הלא־חשוב, הלא־מחונך, הסתמי — עולמם של מסעודות ומעיטים ומעוטים ואנשים עלובים — כולם בני־רעים ממשפחות רעות.

לבן

ומאידך — העולם הלבן, המכובד, המתקדם, הלבוש היטב, המנומס, התרבותי, הנאור, היפה, החשוב, המחונך, המצוין — עולמם של בן־ציון, רחמילביץ, בן־עמי, זהר ואישים דגולים — כולם בני־טובים ממשפחות טובות.

טוב

ומר בגין פשוט מתייחס לכל עולם כראוי לו — ללבן כמו ללבן, לשחור כמו לשחור. יתרה מזאת — למרות שהוא עצמו משתייך לעולם הלבן, הרי בתוקף תפקידו הנעלה הוא מתעלה מעל לשיקולים אינטרסנטיים צרים, ובכל זאת הוא ממשיך להתייחס לאנשים על־פי מוצאם, ולא על־פי הצבעתם. ראש־הממשלה מתייחס ללבנים כללבנים ולשחורים כלשחורים, ולא משנה לו כלל מה הם הצביעו. ועל כך הוא ראוי לברכת כל הכבוד ויישר כוח ותהיה בריא.

רע

כי זה דרכו של עולם. מי שהוא עצמו מכובד ועורכי־דינו מצויינים ורופאיו דגולים ותומכיו חשובים — יזכה בכבוד וביחס מצוין ובטיפול רפואי דגול ובתמיכה חשובה. ומי שהוא עצמו לא־מכובד ועורכי־דינו מחורבנים ורופאיו מקופ״ח והוא חסר תמיכה — הוא יזכה באי־כבוד וביחס מחורבן ובטיפול רפואי מקופח ובחוסר תמיכה.

שחור

וכך יישאר דרכו של עולם גם עכשיו. כי הרי ראש־ממשלה, עם כל הכבוד לו, אינו יכול לשנות את דרכו של עולם ולהפוך על פיהם את סדרי בראשית. בייחוד אם הוא עצמו אדם מאמין בדרכו של עולם ובסדרי בראשית.

לבן

לא עוד תעוות רוח האדם ברוח הסוציאליסטית, לאמור „כל אדם לפי צרכיו״. לא עוד ייטחן כבוד האדם במטחנות הביורוקראטיה, לאמור „כל אדם לפי צריחותיו״. מעתה אמור „כל אדם לפי כבודו״ — כמו שהיה מעולם, כמו שיהיה תמיד, כמו יהודי.

ועתה נרכין כולנו ראשינו בפני הקדוש־ברוך־הוא וניש̇א אליו תפילתנו ונבקש שיהיה

טוב

אריה אבנרי הוא משרתם של כל האדונים - כל זמן שהם נמצאים בשילטון

הצלחתו המיסחרית של סיפרו של העיתונאי אריה אבנרי, המפולת, יש בה להעיד על צימאון הציבור הרחב לדעת יותר על מה שקרה ביום־הבחירות, ובעיקר על הפרשיות שקדמו למהפכה הפוליטית.

הספר מספק במידה רבה את הצי־מאון הזה, וכולל אוסף מרשים של מידע שפורסם קידם־לכן בעיתונות, והוא מוגש בצורה מרוכזת וקריאה. אולם הספר כשלעצמו אינו נותן כל תשובה לשאלה כיצד ולמה קרתה המהפכה, והוא מציג תמונה מסולפת של התפתחות הדברים.

מפולת הכזבים

הסילוף אינו מיקרי, והוא מקביל להצ־גת מחבר הספר את עצמו כמי שהיה ב־מרכז כל ההתרחשויות.

אם יקרא את הספר מי שלא היה מצוי במהלך הדברים ביש־ראל, יגיע לידי המסקנה כי מחבר הספר, אריה אבנרי, גרם כימעט לבדו את המהפכה, העז וחשף ונלחם כימעט לבדו בשילטון ה־מערך.

פה ושם מוזכרים כמה אנשים אחרים, כמו עורך העולם הזה אורי אבנרי ואני, אבל תרומתם למהלך המאורעות, אליבא דאריה אבנרי, היתה שולית בהחלט.

אוי לנופלים

לפני שבוע ערכה הוצאת־הספרים של המפולת מסיבה לרגל הוצאתו. בלטו בה אישי־השילטון החדשים, אנשי הליכוד. לפני כשנה ערכה הוצאה אחרת מסיבה לרגל הופעת סיפרו של אבנרי על פינחס ספיר. במסיבה ההיא בלטו אנשי־השיל־טון הישן, אנשי המערך.

בין שני הספרים התחלף השיל־טון, התחלפו הבאים למסיבה של אריה אבנרי. עם חילופי השילטון התחלפה גם דרך הכתיבה.

בספר ספיר בולטות החנופה והכתיבה המתחסדת לאנשי השילטון, כולם רעיו של ספיר ואנשי מיפלגת העבודה. בספר המפולת בולטת אותה החנופה, אותה ה־כתיבה המתחסדת כלפי אנשי־השילטון ה־חדשים, אנשי הליכוד.

מאת

יגאל לביב

הפרק הזעיר שבו מוזכרת פרשה לא־חשובה הקרויה קרן תל־חי, אינו כולל כל הגדרות לגבי חומרת העוולה והנבלה שעשה הליכוד בעושקו אלמנות ויתומים. אין רמז לעבירות חמורות של הקרן בהפ־קדות בשווייץ, שפורסמו בהרחבה בעי־תונות.

בשאר הפרקים המתארים את מעללי ה־מערך, ניכרת היטב הרתיעה מפגיעה באו־תם אנשי־מערך המקורבים כיום לליכוד והיושבים עדיין בעמדות־שילטון. אולם כל מי שאינו בעמדת־שילטון, כל מי ש־נפל, עליו עולים בשני הספרים. כדיברי הפיתגם הלאטיני העתיק: „אוי למנוצחים!”

בפרק החמישי בספר המפולת, הדן ב־פרשת הפסדי חברת ורד, מסתבר כי חוש־פי הפרשה וגיבוריה הם שלושה: עורך־הדין שמואל תמיר, חבר־הכנסת בועז מו־אב והעיתונאי אריה אבנרי. הם היחידים המוזכרים בפרק כחושפי הפרשה בשנות ה־70. האשם העיקרי הוא כמובן מנכ״ל מקורות, זאב קריב, שהכל יורדים לחייו ודמו מותר. בשנת 1969 פירסם הארץ סידרת מאמרים על ורד, שבה פורסם לרא־שונה כי החברה הסתבכה בעבודות ב־דרום־אמריקה, הפסידה מאות מיליונים. כן פורסמה בסידרה רשימה מייוחדת על ה־הלוואות של מקורות לחברות שונות. הסידרה קבעה כי האשם במחדלים הוא מי שכיהן אותה עת כעוזר שר־הביטחון, רב־אלוף צבי („צ׳רה”) צור. סידרה זו נכ־תבה על־ידי.

כעבור כמה שנים השתמשו בגי־לויי הסידרה גיבוריו של אריה אבנרי, תוך אי־הזכרת שמו של צבי צור החזק, וזריקת הבוץ על קריב החלש.

אם אריה אבנרי ידע על סידרה זו ולא הזכירה בספרו, הרי זו הונאה. אם לא טרח לקרוא אותה, אין הפרק בסיפרו רציני.

הפרק השישי דן בטיבור רוזנבוים ובבארני קורנפלד, והפרק השביעי באחים בלומפילד. בשני הפרקים אין אפילו רמז דל לכך כי כימעט כל העובדות פורסמו לראשונה בשבועון זה, כולל התיאור ה־מלא של גניבת 30 מיליון הדולארים מקרן דייוויס על־ידי האחים בלומפילד, והפ־רטים על עזרתם של קורנפלד ובלומפילד לבנק של רוזנבוים. חלקים מן הכתבות שהופיעו בהעולם הזה הועתקו אז על־ידי אבנרי ופורסמו בעיתונו, ידיעות אחרונות. אגב, שגיאה שהופיעה בעיתונו, עת העתי־קה מכאן, חוזרת גם בספר. משום־מה

אריה אבנרי (מימין) מארח את יצחק רבין וראשי המישטר הקודם (1976) ואת ראשי המישטר החדש (1977)
השילטון התחלף, האורחים התחלפו, הספרים התחלפו

מכונה הבנק של קורנפלד האוברס דוולופ־מנט בנק, במקום אוברסיז דוולופמנט בנק.

אוי למיספריים!

אריה אבנרי מעז לומר בפרק השביעי כי פרשת הליידי דייוויס מתפרסמת בסיפרו במלואה לראשונה! זהו שקר. הפרשה פורסמה במלואה כאן. היא לא פורסמה במלואה כאשר הועתקה על־ידו, בגלל יחסיו המיוחדים עם אשר ידלין, שיתוארו בהמשך.

איזה אבנרי?

שקר גם אחר מופיע בפרק השביעי בספר, בתיאור חקשרים בין מיכאל צור לברון אדמונד דה־רוטשילד. כותב אריה אבנרי: „רק כאשר יתפרסם בישראל דו״ח מבקר־המדינה על החברה לישראל, בינואר 1977, יתגלו כמה פרטים מאלפים, הקשורים להעדפות המיוחדות שהוענקו לברון על־ידי החברה.״

פרטים אלה כולם התפרסמו חצי שנה קודם לדו״ח המבקר, בשבועון זה. המבקר פירסמם בצורה

אריה אבנרי לוחץ ידי משל (1976) וח״כ הליכוד שוכל (1977)

יד רוחצת יד

במסיבה: מזכיר־הממשלה נאור (עם אשתו ואהיעזר שילוני)

ח״כי הליכוד סבידור (עם בתו ענת) וזיידל

אדונים חדשים, מארח ישן

מוסמכת, מחדש. הוא לא חידש מאום.

אחד משיאי ההונאה בספרו של אריה אבנרי הוא הפרק השמיני, על הסתבכותו של צבי רכטר.

לפי הספר, חשף את הפרשה אריה אבנרי יחד עם ח״כ יגאל כהן, שהגיש שאילתה בוועד־הפועל של ההסתדרות.

האמת היא, כמובן, שהפרשה פורסמה לראשונה בשבועון זה. עם הפירסום פנה חבר הוועד־הפועל, אורי אבנרי, בתלונה מפורטת למזכיר ההסתדרות, שהורה מייד למבקר ההסתדרות לחקרה. בהמשך פירסמתי כאן את כל העובדות, שמביא עתה אריה אבנרי בלי לציין היכן פורסמו, בליווי תיאורים כמו „המידע הגיע ארצה טיפין־טיפין.״ גם סיום הפרק של אבנרי, כיצד נתן אשר ידלין לרכטר עבודות אחרי פיטוריו, פורסם לראשונה כאן.

דו״ח מבקר ההסתדרות פותח בדיון כי חקירתו באה בעיקבות תלנותו של אורי (ולא אריה) אבנרי.

פרק ארבעה־עשר מכיל את סיפור עמידר. כך מתאר אריה אבנרי את גילוי הפרשה: „פיסגת הקרחון של מערכת אי־הסדרים נתגלתה בראשית חודש דצמבר 1974, אחרי שעיריית תל־אביב פירסמה בפומבי את רשימת הלוואותיה. באורח מפתיע התגלה כי עמידר הלוותה לעירייה שלושה מיליון לירות. בד־בבד עם הפירסום הנ״ל גילו נציגי מבקר־המדינה כי ההלוואה לעיריית תל־אביב ניתנה ללא אישור מועצת־המנהלים של החברה, ומבלי שהדבר היה רשום כחוק בספריה.״

האמת היא שרשימת ההלוואות לעירייה, שאושרו על־ידי ועדת־הכספים של העירייה, הגיעה לראשונה לידי שלי, ופירסמתי כאן (העולם הזה 1918) את העובדה המוזרה כי העירייה לווה כספים מעמידר ומשלמת על הלוואה זו דמי־תיווך לאיש־הכספים ראובן שמיע. במקביל העברתי את הפירסום לידיעת שר־השיכון דאז, יהושע רבינוביץ, שהורה לבדוק את ההלוואה המוזרה, וכך התגלתה פרשת ההונאה של ראשי עמידר בכספיה.

אגב, פרט מעניין: בפרק של אריה אבנרי על עמידר לא מוזכר מעשהו של מי שהיה יו״ר החברה, צבי אלדרוטי.

אבנרי מעתיק בשקידה את הפירסומים שלי על „עמידר״, אולם על העובדה שגם אלדרוטי רימה את החברה, והסדיר לאחותו הלוואה שאינה חוקית — על כך אין משום־מה מילה בספר.

אריה אבנרי עם שר־החינוך המר

מפה לאוזן

רק בפרק אחד נאלץ אריה אבנרי להודות בחלקו של שבועון זה בגילויים. זהו הפרק השיבעה־עשר, על השחיתות במערכת־הביטחון. כאן הוא מציין את חלקו של העולם הזה בצורה כזו, שלא ברור אם זה שבח או גנאי. הוא כותב כי זמן רב היה העולם הזה כלי־התיקשורת המוביל בתחום גילוי פרשיות. אולם — החל ממילחמת יום־הכיפורים תפסו הפרשיות למיניהן מקום נרחב יותר ברוב העיתונים. כלומר, הם שמים את העולם הזה בכיס.

כדוגמה לחשיפת קביעה שיקרית זו מהווה הפרק על השחיתות במערכת־הביטחון. הפרק כולל תיאורי־שחיתות רבים שפורסמו, אבל אינו מזכיר את הפרשה העיקרית, המרכזית, פרשת מיפעל אגי של אמנון אבני, שאף הורשע בדין. פרשיה זו, שפורסמה לראשונה כאן על־ידי זאב יפת, פתחה את מסע טיהור מערכת־הביטחון וגרמה למינוי שימעון אבידן כמבקר המישרד. היא גם היכתה את הגלים החזקים ביותר. אצל אריה אבנרי אין היא קיימת.

מגן ידלין

החל בפרק השלושים־וארבעה, ועד לסיומו, עוסק הספר בפרשיות ידלין ועופר.

פרקים אלה יכו בתדהמה כל בעל־זיכרון. שהרי כל המעיין בידיעות ובכתבות שכתב אריה אבנרי בעיתונו כל העת על ידלין ועופר, יודע היטב כי הוא היה השופר הנאמן של שניהם, פירסם כזבים להגנתם, הכחיש כימעט כל פירסום שלי כאן. אין רמז לכך בספר, כשם שאין רמז לסוג היחסים שבין אריה אבנרי לידלין.

הפרק מתאר אומנם כי אריה אבנרי קיים קשרים מיקצועיים עם ידלין, אולם אין איזכור למשא־והמתן שנוהל עם ידלין על הוצאת ירחון־בריאות חדש, בעריכת ידלין ואריה אבנרי, שיהווה מתחרה לחוברת „איתנים״ של קופת־חולים, שבה לא שלט ידלין. עם החלפת השילטון שינה גם אריה אבנרי את עורו, ובימים אלה סיכם עם איש־הליכוד אליעזר שוסטק, שר־הבריאות, כי זה יתמוך בהוצאת הירחון שידלין היה צריך

(המשך בעמוד 24)

האנשים המצליחים ומרצפות אלוני..!

סביון, כפר שמריהו, הרצליה פתוח, רמת השרון, דניה בכרמל, גבעת המבתר ירושלים, אפקה, צהלה, שכון דן... כל שנה תפגוש בנו יותר ויותר.

אלוני

שיש איטלקי צבעוני.

מרצפות האיכות המיובאות ע"י חיים אלוני בע"מ

אולם התצוגה בתל אביב:
רח' שפירא 11א' (פנת רח' דיזנגוף 40)

אנו נשמח במידת הצורך, לבצע את כל העבודות הקשורות בריצוף כולל החלפת ריצוף ישן.
לרשותנו צוות מומחים לריצוף שיש.

תלוש מידע

אל:
חיים אלוני בע"מ
תל־אביב, רח' שפירא 11 א'
מבקש פגישה עם נציגכם לקבלת מידע נוסף.

שמי: ____________
כתובתי: ____________
טלפון: ____________

במדינה

העם

הזרע שזרע קציר

נשיא המדינה מתאים את עצמו לסיגנון החדש — וייתכן כי ייבחר לתקופה נוספת

בבירכתו של נשיא המדינה, הפרופסור אפריים קציר, לשנה החדשה, הוא השמיע מישאלות נאות, הנוגעות לכל. לפתע השמיע פסוק, הנאה אולי לנשיא התאחדות התעשיינים, אך לא לנשיאם של כל אזרחי ישראל.

הנשיא איחל לעם ישראל שהשנה הבאה תהיה ללא שביתות, וקרא לעובדים לשבות פחות ולעבוד יותר, תוך כינוי מאבקם המיקצועי לשיפור תנאי־עבודתם בשם „נגע".

הוא לא איחל למדינה במקביל שהעצמאיים ישלמו את מיסיהם כחוק, ושהמעבידים ישלמו שכר־עבודה הוגן. הוא גם לא איחל למישטרה לתפוס את כל הפושעים הכלכליים, ההורסים את המשק הלאומי.

רק העובדים השכירים נמצאו על־ידי הנשיא ראויים לתשומת־ליבו המיוחדת, ורק השביתות ניראו לו מסכנות את עתיד העם בשנה הקרובה.

עוד תקופת־כהונה? האיש שחנן את יהושע בן־ציון מתאים את עצמו במהירות לסיגנון החדש. נאומו בוודאי תרם תרומה להגשמת החלום הישן של תנועת־החרות — להנהיג בארץ בוררות־חובה בהתאם לתורתו של זאב ז'בוטינסקי.

בעוד חודשים מעטים תסתיים תקופת־כהונתו הראשונה, בת חמש השנים, של הנשיא קציר. אין שום סיבה שמנחם בגין לא יציע אותו לתקופת־כהונה נוספת, ויוכיח בכך שוב שאין הוא פוסל את אנשי המישטר הישן — כשהם מוכנים ומזומנים לשרת את המישטר החדש.

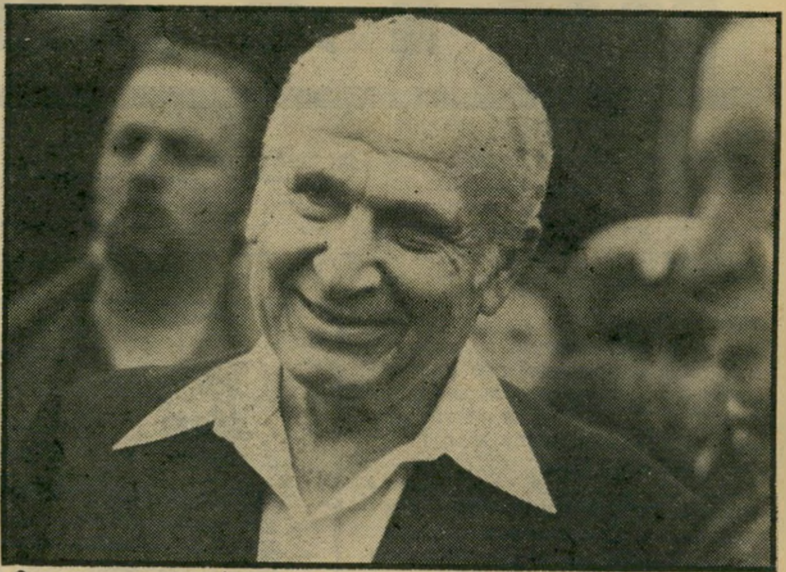

הנשיא
„לא לשבות!"

הכנסת

הבחירות שלא יהיו

יקרה כאשר יקרה: בגין לא יצליח לערוך בחירות חדשות

„כדאי לבגין להכריז עכשיו על בחירות חדשות!" זאת היתה התגובה הראשונה של עסקנים מכל המיפלגות, כאשר קראו לא מכבר סקר דעת־הקהל, שלפיו רוב הציבור מתייצב מאחרי ראש־הממשלה החדש.

השבוע חידדו אותם העסקנים את אוזניהם. בהופיעו בפורום של מיפלגתו, השמיע מנחם בגין תחזית: ייתכן כי ראשי אגודת־ישראל יחליטו לפרוש מן הקואליציה, אם לא יעלה בידי בגין להביא לשינוי ההגדרה „מיהו יהודי" בחוק־השבות.

במיקרה זה, אמר בגין, יהיה צורך בבחירות חדשות. לא נראה שהוא יצטער על כך.

הדברים לא הפחידו רק את הליברלים, כפי שהתכוון בגין. כי הליברלים הם המתנגדים לשינוי הדתי המוצע של ההגדרה „מיהו יהודי", והם העשויים לסכל את הבטחת בגין לאגודת־ישראל.

גם עסקני המיפלגות האחרות נפחדו. הם חזו בעיניהם בחירות שיעניקו לבגין רוב מוחלט, ושיבססו את שילטונו לשנים רבות.

מי מפזר? אולם מי שסבור כי נפילת הממשלה תביא אוטומטית לבחירות חדשות, אינו בקי במצב הפרלמנטרי והחוקי.

כאשר נופלת ממשלה, צריך הנשיא לפתוח בסיבוב של התייעצויות עם ראשי הסיעות בכנסת, כדי לברר אם קיימת אפשרות להקים בכנסת הנוכחית ממשלה אחרת.

לא הנשיא, וגם לא ראש־הממשלה, יכולים „לפזר את הכנסת". הדרך היחידה לפיזור הכנסת, שלא בעיתה, היא קבלת חוק על־ידי הכנסת עצמה. עד לקבלת חוק כזה, שיכריז על עריכת בחירות חדשות, ממשיכה הממשלה שנפלה לכהן כממשלת־מעבר — במשך זמן בלתי־מוגבל.

59 קולות. אם תפרוש האגודה מן הקואליציה, יישאר בגין בראש מיעוט שיכלול 45 קולות של הליכוד, 12 של המפד"ל, 1 דיין ו־1 פלאטו־שרון. יהיו חסרים לו שני קולות לרוב של 61 (ואם לא ירצה להיות תלוי בקולו של שמואל פלאטו־שרון, יהיה זקוק לשלושה.)

במיקרה כזה יכול לקרות אחד משלושה דברים:

- מנחם בגין יכול להשיג את 3—2 הקולות החסרים, על־ידי משיכת אנשים מד"ש או מהמערך.
- ח"כי אגודת־ישראל עצמה יכולים למכור לבגין את קולותיהם בהצבעות, גם אחרי צאתם מן הקואליציה על פי פקודת מועצת גדולי־התורה.
- המערך יכול לנסות להקים קואליציה חדשה.

שיחות במיזנון. רעיון זה אינו חדש. הוא צץ אצל ח"כים מסויימים מייד אחרי הקמת ממשלתו של בגין. יש הדואגים לכך שרעיון זה יעלה, מדי פעם, בשיחות בין חברי המיפלגות השונות במיזנון הכנסת.

הקואליציה האלטרנטיבית תיתכן רק אם תיכלול לפחות שלוש סיעות:

- המערך (32 קולות, אחרי פרישת דיין ובתוספת איש הסיעה הערבית),
- המפד"ל (12),
- ד"ש (15).

גם אז יהיה צורך בשני קולות נוספים לפחות, שיצטרכו לבוא מצד ל"ע (1), ר"צ (1), שלי (2), חד"ש (5), פועלי־אגודת־ישראל (1) — או מצד אגודת־ישראל עצמה, שתוכל לתמוך בקואליציה כזאת תמורת טובות־הנאה, מבלי להצטרף אליה.

מי יתאבד? כך או כך, יהיה למנחם בגין קשה מאד להשיג את 61 הקולות הדרושים לפיזור הכנסת. כי מילבד הליכוד, מי מעוניין בכך?

כל המיפלגות שתחשושנה לאבד מנדאטים בבחירות, בוודאי תצבענה נגד פיזור הכנסת. בראש המועמדים לאובדן מנדאטים עומדים המערך וד"ש, ולכן לא יעלה על דעתם להצביע בעד פיזור הכנסת. (מיקרה חריג אפשרי: אם יסכימו בגין וד"ש על שיטת־בחירות חדשה, ויכריזו בכוחות משותפים על בחירות חדשות. הדבר אינו סביר ביותר, אחרי כישלון הצטרפותה של ד"ש לקואליציה של בגין — מה גם שהדבר יביא לקרע מוחלט בין הליכוד והמפד"ל).

לליכוד ולמפד"ל אין די קולות כדי לפזר את הכנסת — ואין שום סיבה מדוע תצביע המפד"ל בעד הפיזור. טוב לה בהחלט במצב הנוכחי, כשבגין תלוי בה כל־כולו. אם יזכה בגין לבדו ברוב מוחלט בבחירות, תהיה המפד"ל עצמה הקורבן הראשון.

ומעבר לכל החשבונות האלה — קשה מאד לגייס רוב לפיזור הכנסת בקרב ח"כים, שרבים מהם אינם בטוחים שייכללו ברשימות־המועמדים לכנסת הבאה במקומות ריאליים.

משום כך, יקרה כאשר יקרה — האפשרות בעלת הסבירות הנמוכה ביותר, בארבע השנים הקרובות, היא התפזרות הכנסת התשיעית מרצונה.

מיפלגות

שיחה ב־8 בבוקר

אריק שרון היה מוכן לדבר עם אש"ף — לפני שהפך שר בממשלת בגין

ביקורו של אריק שרון בארצות־הברית, במהלך מערכת־הבחירות האחרונה, תואר בארץ כניצחון גדול. לפי הדיווחים, הכל התייחסו אליו בהערצה ובהערכה.

השבוע, אחרי שאריק הקים המולה בינלאומית בהצהרותיו על ההתנחלויות ה„חשאיות", שלף עיתונאי אמריקאי מכובד את פינקס־הרשימות שלו. בעיתונו, בוסטון גלוב, אחד מתריסר העיתונים החשובים בארצות־הברית, פירסם עתה ויליאם ביצ'ר את רשמיו מאז.

במציאות זה ניראה כך: בשעה 8 בבוקר באו כתריסר כתבים מקומיים לבית־המלון שבו התאכסן שרון בוושינגטון. מסיבת־העיתונאים התקיימה בחדר־האוכל, ואיש מן הנוכחים לא חש צורך עז לכתוב על־כך הרבה.

„הוא ייצג מיפלגה קיקיונית... היה נדמה ששרון מנסה להשיג קצת פירסומת־חינם כדי להגדיל את סיכוייו בבית... הניחו לו לומר את דברו, שאלו כמה שאלות אדיבות, והמסיבה נגמרה אחרי 40 דקות. הכתבים קיטרו זה באוזני זה על כך שטרחו לבוא בשעה כה מוקדמת כדי לשמוע כה מעט."

אין זה תיאור מחמיא, ואין הוא מעיד על התרשמות עמוקה.

אריק שרון ואשתו
„לעבוד כמו משוגעים!"

אש"ף או חוסיין? בכל־זאת מעניין מה אמר אז שרון, קודם היותו חבר הליכוד ושר בממשלת בגין. ביצ'ר מזכיר, בין השאר, את האימרות הבאות:

- „אני מעדיף לדבר עם הפלסטינים על עתיד ירדן, מאשר לדבר עם חוסיין על עתיד הגדה המערבית."
- „אני מעדיף לדבר עם המתונים בגדה המערבית, אך אני מוכן לדבר עם כל אחד: עם פלסטינים, עם אש"ף, עם נציגות ערבית מאוחדת."

שאר אימרותיו של שרון היו שיגרתיות: קשה לזוז ברמת־הגולן, ביגלל מקורות־הירדן והבעיות הצבאיות; ישראל טעתה כאשר שיתפה פעולה עם סוריה בלבנון, כי הטנקים הסוריים בלבנון יכולים לערוך התקפת־פתע על ישראל; המצרים מתכוננים לתקוף את ישראל ולערוך מילחמה מוגבלת בסיני; בכל הסדר על ישראל להחזיק בבסיסי אוויר וים בשארם־אל־שייך; על ישראל לקיים נוכחות צבאית בגדה המערבית; אם ארצות־הברית תפתח בעימות ותנתק את הסיוע לישראל „יהיה עלינו לעבוד כמו משוגעים כדי לחסל את הביזבוז הממשלתי וליצור אווירה למשיכת הון פרטי בממדים גדולים."

ביטחון

מילחמה עם מטרה

באיחור של שנים רבות מגבשת ישראל מיסמך ליעדים הלאומיים

הכותרת שהופיעה בעמוד הראשון של גיליון מעריב בערב שבת האחרון, הדליקה בוודאי נורה אדומה בראשי רבים מהקוראים. נאמר בה כי סגן שר־הביטחון, תת־אלוף (מיל.) מרדכי ציפורי, גילה בראיון מיוחד למעריב כי „ישראל מגבשת מטרות המילחמה."

בגוף הידיעה נאמר כי במשרד הביטחון מגבשים עתה בפעם הראשונה את מטרות המילחמה של ישראל וכי אחרי דיונים שייערכו יוגש המיסמך לממשלה, שתתבקש לדון ולאשר את מטרות המילחמה של ישראל. למתנגדי השילטון היתה זו הוכחה ברורה כי ממשלת בגין מתכננת מילחמה. אוהדי השילטון יכלו רק לתמוה כיצד מתירה הצנזורה לפרסם את ההכנות למילחמה הנערכות במשרד־הביטחון. אלה גם אלה טעו.

„מטרות המילחמה" אינן בהכרח תוכנית למילחמה. זוהי הגדרה למיסמך המגדיר את האסטרטגיה הלאומית של כל מדינה מודרנית, כדי שאם תפרוץ מילחמה יידעו קברניטיה ומפקדי צבאה מהם היעדים האסטרטגיים שהם צריכים לשאוף להשיג.

שתי רמות. כבר אחרי מילחמת ששת־הימים טענו מומחים צבאיים כי ישראל נכנסה למילחמה מבלי שמטרות המילחמה תהיינה מוגדרות מראש במיסמך לאומי. צה"ל נעצר על גדות תעלת־סואץ ועל גבול הירדן לא מפני שנקבעו מראש השטחים שהוא יצטרך לכבוש במילחמה שתפרוץ. הגבולות החדשים נוצרו לגמרי ב־

(המשך בעמוד 26)

כל אנשי בגין

אשף החבלה של אצ"ל

האיש שפוצץ את „המלך דויד"

בכ"ת שכימעט הפך „אלוף"

נמלט מכלא ישראלי וזייף דרכון

התקין הכיבשן לשריפת אייכמן

הבריח נשק לטרור „פרטי"

„ידידי האהוב גידעון"

אחת הדמויות הסיפרותיות הטראגיות של המאה העשרים היא דמות הגיבור בספר (ובסרט שנעשה על־פיו) פנינים ואפר של הסופר הפולני יז'י אנדז'ייבסקי, המתאר את מגעו של גיבור המחתרת הצעיר, שזמנו תם ועליו לשוב למהלך־חיים תקין. אלא שגיבור־המחתרת אינו מסכין לחיים שלמענם לחם, נוהג כמו לא היו דברים מעולם.

תחושה דומה מתעוררת עם מינויו של עמיחי פאגלין כיועץ ראש הממשלה ל־מלחמה בטירור. הוא אמר בשבוע שעבר בראיון עיתונאי: „לא הפסקתי להתעניין בטירור — ואני מתמצא היטב במה שהולך בשטח כיום..."

עמיחי פאגלין נולד בתל־אביב בשנת 1923, בבית מן המעמד הבינוני של אותם הימים. הוא זכה בחינוך המקובל באותה תקופה, והקדיש זמן רב למעבדה קטנה שהקים בבית אביו, בה החל מייצר תיר־כובת אישית של דינאמיט עוד בהיותו בכיתה התמישית בבית־הספר התיכון.

בדצמבר 1941, בהיותו כבן 18, עמדו הבריטים להרחיק מחופי הארץ אוניית־מעפילים בשם סטרומה, ובה 769 פליטים יהודים מאירופה. עמיחי פאגלין, שהשתייך באותה עת על גדודי־הנוער (גדנ"ע) של ההגנה, עסק יחד עם תלמידים נוספים בהדבקת כרוזים של ההגנה שתוכנם היה: „אם תורחק 'סטרומה' מחופי ארץ־ישראל — תישלף החרב העיברית מנדנה." עוד באותו הלילה הורחקה האוניה, וכוונה לחופי תורכיה. למחרת בבוקר הטילה מיפקדת ההגנה על אותם נערים לשלוף את החרב העיברית, ולגרד בסכיניהם את הכרוזים שהדביקו אמש בדי־עמל.

תחת לגרד את הכרוזים הלך עמיחי פאגלין אל חברו אליהו בית־צורי (ש־מאוחר יותר הצטרף ללח"י ויחד עם אליהו חכים רצח את הלורד מוין) וביקש ממנו לגייסו לאצ"ל.

בתקופה שבה התגייס פאגלין לאצ"ל נמנע האירגון מפעולה נגד הבריטים, מ־אחר שהכיר בחשיבות המילחמה של ברי־טניה בגרמניה הנאצית. אלא שעמדה זו לא נראתה לפאגלין ולכמה מחבריו החד־שים באצ"ל. יחד עם שניים מחבריו החליט לפעול על דעת עצמו. מאחר שבאותה תקופה פיתח במעבדה הכימית שלו כדי־חלב מלאים דינאמיט מתוצרת עצמית, הוא תיכנן יחד עם חבריו את פיצוץ משרדיה של חברת האחים סטיל הבריטית בתל־אביב. השלושה הכניסו כמה מכדיו של פאגלין למישרדי החברה, ואלה הת־פוצצו בזמן המיועד. עמיחי ושני חבריו יצאו להדביק כרוזים שהכינו, עוד קודם ששככו הדי הפיצוץ, על־מנת להסביר את מטרות פעולתם. הם נתפסו על־ידי פטרול בריטי שחייליו חבטו מכות נאמנות ב־שלושת הנערים.

תוך שלוש שנים הפך עמיחי פאגלין אחד מעמודי־התווך במחלקת־המיבצעים של האצ"ל, והופקד על הטיפול בצדדים הטכניים של המחלקה.

בראשית שנת 1945 הגיעה אל פאגלין ידיעה שבמחנה צבאי בריטי הצמוד לשדה־התעופה בעקיר (עקרון) מצוי נשק רב. הוא ידע שממש באותה עת התנהל משא־ומתן חשאי בין ההגנה, האצ"ל והלח"י בדבר הקמת „תנועת המרי". ברור היה לו שאין טעם להציע למטה האצ"ל לבצע פעולה כלשהי, ובעיקר לא פעולה בנושא רכישת נשק. פאגלין וחבריו חששו שפעולה כזאת תביא למסירת הנשק לידי ההגנה.

בפגישה שערך פאגלין עם קומץ מידי־דיו ופיקודיו, אמר אחד מהם: „בגין אינו יודע חוכמת בעניתי מישמעת" ותשובתו של פאגלין היתה: „שטויות. מי כמוהו יודע, כמה זקוקים אנו לאותו נשק. אלא — שהיום ידיו קשורות, נפעל על דעת עצמנו, לא בשם 'האירגון' וכאשר 'הנדוניה' תהיה בידינו, לא יוכיח אותנו המפקד על המעשה..." ואכן, פאגלין ידע מה הוא סח.

בהמרד מתאר מנחם בגין את הפעולה כפרי יוזמת מיפקדת האירגון הצבאי ה־לאומי. בסיפרו אין בגין מכנה את עמיחי פאגלין בכינוי־המחתרת המקובל שלו „גידי" — אלא „גידעון". במקביל למשא־ומתן בין שלושת אירגוני־המחתרת התמסר עמיחי פאגלין להמצאת כמה כלי־משחית, וביניהם: מרגמה סבדה המופעלת בחשמל, שהבריטים קראו לה מאוחר יותר V־3, מרגמה המזכירה את ה„דווידקה" שהומ־צאה על־ידי אנשי ההגנה. כמו־כן הוא המציא סדרות של מוקשי־נעילה שלא ניתן להסירם או לפרקם לאחר הרכבתם — מוקשים שנועדו לרוב עבור רכבות־משא.

ממש באותה תקופה נלכד על־ידי הברי־טים קצין־המיבצעים של האצ"ל איתן ליבני (כיום חבר־הכנסת), ועמיחי פאגלין מונה כגונדר וחבר במיפקדת האצ"ל יחד עם אברהם (חיים לנדאו), אמציה (יעקב גרוזי־באדר), עמיצור (בצלאל סטולינצקי), יואל (יעקב עמרמי), יצחק (דויד טהורי) ואלי (יעקב תבין), ששוחרר במהלך המשא־ומתן בין אירגוני המחתרת מכילאו בקיבוץ עין־חרוד, לשם הובא במהלך ה„סזון".

עם הקמת „תנועת המרי" החל פאגלין מתכנן מיבצעים בשיתוף־פעולה עם יצחק שדה וקצין־המיבצעים של הלח"י. ואחרי ה„שבת השחורה" שבמהלכה נעצרו מר־

פאגלין (למטה, משמאל) בין חברי מיפקדת אצ"ל

הבריטים עומדים לעזוב את הארץ, לא היה עוד בכוח האצ״ל לעצור את תנופתו. עמיחי פאגלין החל מתכנן אז את פעולת־הראווה שהיתה עתידה להאפיל על פיצוץ מלון המלך דויד — פיצוץ בית הדר בתל־אביב, שהיה מוקף מכל עבריו גדרות־תיל והיה מרכז השילטון הבריטי בעיר העברית הראשונה. פאגלין וחייליו החלו חופרים מינהרה לכיוון מרכז „בווינגראד" התל־אביבי (כינוי למרכזים הבריטים ה־מבוצרים — על־שם שר־החוץ הבריטי דאז, ארנסט בווין). אלא שאנשי ההגנה חשפו את חפירת המינהרה ואחד מאנשי ההגנה שנשלח לבחון את המתרחש במינהרה התפוצץ עם מיטען מילכוד ששהיה בה, נהרג ומנע את האצ״ל מהמשך חפירתה ומביצוע הפיצוץ המתוכנן.

עם התקרב מועד עזיבת הבריטים את הארץ הופקד עמיחי פאגלין על אימון כוח המחץ של האצ״ל באימוני־קרב. הוא פקד על מחנה־האימון של האצ״ל שמוקם בין הפרדסים ליד רמת־גן. שם אימן את החיילים שמאוחר יותר בוועד עבורם הנשק שהובא באלטלנה.

ממחנה זה יצא פאגלין מפעם בפעם לפעילויות שונות. אחת מאלה היתה נסיעה בג׳יפ לסביבות מחנה־המעצר לטרון, על־מנת לבדוק אפשרויות של שיחרור עצירי

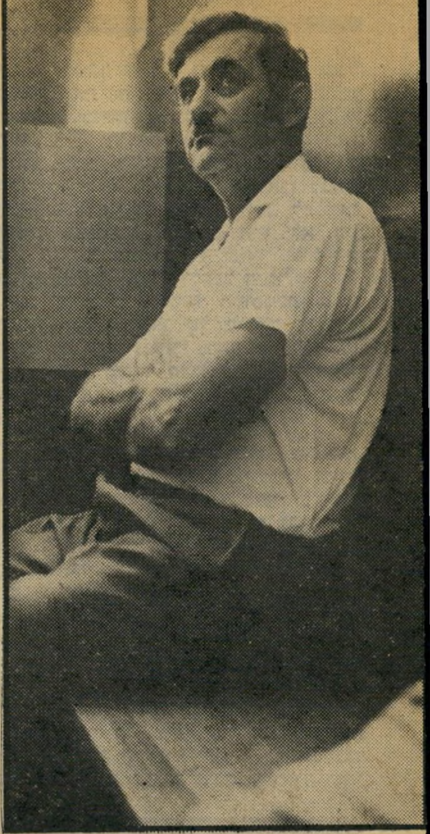

על ספסל הנאשמים

בית מנהיגי היישוב ומיסמכיהם, הציעו אנשי ההגנה לתכנן פעולת־ראווה שב־מהלכה יושמדו גם מיסמכיהם שהוחזקו באחד מאגפי מלון המלך דויד.

תיכנון וביצוע הפעולה נמסרו לידיו של עמיחי פאגלין. במקביל עמדו אנשי לח״י לפוצץ בעת ובעונה אחת את בניין האחים דויד השוכן במרחק של 100 מטרים ממלון המלך דויד. עקרון הפעולה נקבע על־ידי פאגלין, שהכין כמינהגו כדי־חלב מלאי חומר־נפץ שעליהם מורכבים מוקשי־מילכוד בלתי־ניתנים־לפירוק. כאשר קרב מועד ביצוע התוכנית, שאל יצחק שדה את עמיחי פאגלין בהתאם לגירסתו של האח־רון: מהו רווח הזמן שיש בדעתו להותיר לשם פינוי בית־המלון מיחשביו. פאגלין הציע, לדבריו, שלושת־רבעי שעה, ואילו שדה קבע שזה זמן רב מדי. בין השניים סוכמה פשרה: חצי שעה. על כל פנים, שדה תבע שהפיצוץ יכוון לשעת אחר־הצהריים, שבה מועט מספר היושבים בבית־המלון ששימש באותם ימים מרכז־מישרדי של ממשלת המנדט.

ב־22 ביולי 1946 בשעה 12:37, כאשר המה המלך דויד אדם, יהודים, ערבים ו־אנגלים, נרעדה ירושלים מקול פיצוץ אדיר. רדיו לונדון תיאר את שקרה לבית־המלון: „אגף שלם של בניין עצום נחתך כמו ב־סכין." יותר משמונים בני־אדם, בני שלו־שת הלאומים, נהרגו בפיצוץ. בהגיעו לפנות־ערב לתל־אביב, אל דירתו של מנחם בגין, אמר זה לפאגלין: „אם קרה פגם, אל תיקח את האחריות על עצמך. כולנו אחראים במידה שווה." למרות הכ־חשותיהם של אנשי האצ״ל טען מאוחר יותר יצחק שדה, ושב וטען, כי הובטח לו כי הפיצוץ ייערך בין השעות 2 ו־3 אחר־הצהריים. ואילו פאגלין טען ששדה מעודו לא שאל אותו בשלבי התיכנון לגבי שעת הפיצוץ.

מלבד פיצוץ המלך דויד השתתף פאגלין בכ־200 מיבצעים שונים של האצ״ל, ו־ביניהם פיצוץ מרכזי הבולשת הבריטית בשלוש הערים הגדולות. את ההתקפה על מישטרת רמת־גן (שבמהלכה נישבה שולה־הגרדום דוב גרונר), פריצת כלא עכו, הפצצת המטוסים הבריטים בקסטינה ועוד. אחד ממיבצעיו היה ההתקפה על בית גולדשמידט מול הסוכנות היהודית בירוש־לים. ההתקפה נערכה בשבת בבוקר, ול־דיברי פאגלין: „קיבלתי את הרשות ה־מיוחדת מן המפקד (בגין) לפעול בשבת, כי אחרת היתה סכנה לפגיעות רבות בין האזרחים היהודים..."

עמיחי פאגלין היה הצבר היחיד שהגיע לדרגת מפקד בכיר ופעיל במיפקדת ה־אצ״ל, בניגוד לשאר המפקדים שמוצאם היה בתנועת בית״ר בפולין. על סגולותיו של פאגלין באותם ימים כותב בגין ב־המרד: „את אשר עשה הצעיר המפלא הזה, שכישרונו הצבאי גובל ללא ספק בגאוניות, יזכרו הבריטים כל עוד תישא אותם האדמה..."

בשנת 1947, כאשר התברר לכל ש־

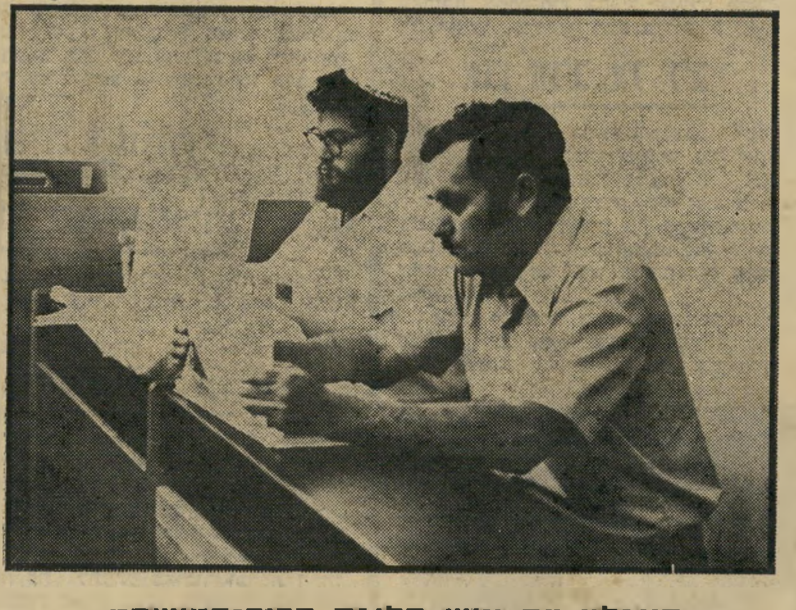

פאגלין עם איש הליגה בבית־המישפט

פאגלין במעצר במלון

המחתרות שהיו כלואים שם. יחד עם שניים מחייליו נכנס בג׳יפ לכפר אוריה והתחשבים הערבים סגרו עליהם. כמאה מהם המטירו אבנים על הג׳יפ ושברו שתיים מעצמותיו

(המשך בעמוד 35)

המינוי המסוכן ביותר

מכל המינויים הממלכתיים שמונו בידי ממשלת־הליכוד מאז המהפך, עלול מינויו של עמיחי פאגלין לתפקיד יועץ ראש־הממשלה למילחמה בטירור להתגלות כמינוי המוטעה והרה־הסכנות ביותר.

הסכנה אינה נובעת דווקא ממינויו של האדם הבלתי מתאים לתפקיד, מעברו, דיעותיו ומיגבלותיו האישיות של עמיחי פאגלין, היא טמונה בעובדה שבפעם הראשונה הוצב בתפקיד רגיש כזה אדם שיש בידו להפר את האיזון העדין השורר בין הזרועות השונות של המערכת המופקדת על המילחמה בטירור, מכוח ההתייחסות האישית של ראש־הממשלה מנחם בגין כלפיו.

לראשונה מזה שנים רבות, מאז שימש איסר הראל בתפקיד הממונה על שירותי הביטחון והיה האורים והתומים של ראש־הממשלה ושר־הביטחון דוד בן־גוריון בכל הנוגע לפעילות של השירותים החשאיים, קיימת סכנה ברורה ומוחשית שהתייחסות ריגשית בלתי מבוקרת בשיקולים ראציונאליים, מיקצועיים ומדי־ניים, תכריע בתחום שההחלטות הנופלות בו עלולות לגרום בכיה לדורות.

התייחסות ריגשית כזו היא שגרמה למינויו של עמיחי פאגלין. הוא לא נבחר למלא את התפקיד העדין הזה מתוך שורת מוע־מדים אפשריים, אחרי שכישוריו נמצאו המתאימים ביותר. עצם מינויו נעשה מנימוקים שהם אמוציונאליים בעיקרם ובראש ורא־שונה משום שהוא עצמו תבע את התפקיד ומנחם בגין לא יכול היה לסרב לו על רקע עברם המשותף במישפחה הלוחמת של האצ״ל והשאיפה, המודחקת אולי, לנקום בשמואל תמיר, שעמיחי פאגלין היה שותפו הפוליטי במרד נגד בגין בתנועת החרות.

מייד אחרי שהיה ברור שהליכוד ניצח בבחירות ומנחם בגין יהיה ראש ממשלה, הציע עמיחי פגלין את שירותיו הטובים לבגין. הוא לא עשה זאת רק בניסוח האבירי „שלך יותר מתמיד," שהיה כתוב במיכתב ששיגר לבגין אחרי הבחירות. פאגלין תבע לעצמו תפקיד בכיר בקהיליית המודיעין של מערכת הביטחון וזאת למרות שהוא נמצא זה שלושים שנה מחוץ למישחק, לא שירת מעולם בצה״ל ואין לו לא רק את המושג הקלוש ביותר על צורת עבודתן של זרועות המודיעין השונות, אלא שאפילו אינו מתמצא בטרמינולוגיה המיקצועית המקובלת כיום בתחום מיקצועי מתוחכם זה ובנוהלי העבודה המסובכים של המערכת, שלמידתם בלבד עלולה להתמשך אצל אדם מסוגו מיספר שנים.

■ ■ ■

תפקיד היועץ למילחמה בטירור הוא ביסודו תפקיד של מתאם בין הגופים השונים — ומנוגדי האינטרסים לעיתים קרובות — במערכת העוסקת במילחמה בטירור, בעיקרו זה אינו תפקיד ביצועי וגם לא יוזם. היועץ אינו אלא פקיד במישרד ראש־הממשלה, היכול כמובן להעלות רעיונות ותפיסות משלו, הן בנושאי האבטחה מפני פעילות טירור והן בנושא המילחמה היזומה בטירור. אולם בראש וראשונה הוא ממונה על ביצוע המדיניות של הממשלה בתחום זה.

מאחר שבמיסגרת הסמכויות שהוענקו לבעל תפקיד זה עד כה הוא בסך הכל סקטור אחד, נעדר מישקל של הכרעה, במע־רכת מורכבת ומבוקרת — אין הוא יכול להיות אחראי לקטסטרופות שתתרחשנה בתחום זה. קיים איזון במקבילית הכוחות הפועלת בתוך המערכת, בצורה המאפשרת לנטרל כל חריגה או יוזמה עצמאית.

אבל עמיחי פגלין אינו אדם שיהיה מוכן להלביש על עצמו את חליפת התפקיד כפי שנתפרה לראשונה במייוחד עבור ראש אמ״ן לשעבר, אלוף (מיל.) אהרון יריב. הוא עלול — והוא נתן לכך כבר ביטויים פומביים בראיונות שהעניק מאז נכנס לתפקידו — לשאוף לשינוי המעמד, הסמכויות ותחום הפעילות של היועץ למילחמה בטירור.

ברור לחלוטין שהוא ישאף להפוך את התפקיד לתפקיד מיבצעי, כפי שניסו הקודמים לו בתפקיד ונכשלו. רק שסיכוייו, לאור מערכת היחסים והאמוציות השוררת בינו לבין מנחם בגין, גדולים יותר.

הוא עלול לחתור ולהשיג מעמד בו יוכל להכתיב מדיניות פרטית משל עצמו בתחום המילחמה בטירור, לא תוך שיכנוע המערכת כולה — הפועלת כיום תוך ראייה כוללת של היעדים הלאומיים של המדינה — אלא באמצעות מגע אישי וישיר עם ראש־הממשלה.

אוצר „התשובות המוחצות לטירור" המצוי באמתחתו של עמיחי פגלין היה מתאים אולי למילחמה בכנופיות הטירור הער־ביות במאורעות 1936 ו־1939 — למרות שעד היום יש החולקים גם על כך. „תשובות מוחצות" מעין אלה לא ניתנו עד היום לא משום שהאנשים האחראים לכך בזרועות השונות של המערכת הביטחונית לא שמעו עליהן או שלא היו מסוגלים לבצען, בכל פעם שעלו לדיון הן נפסלו על הסף גם משום שהן פרימיטי־ביות, גם מפני שהן מנותקות מהראייה הכוללת של האינטרסים של המדינה בייחוד בתחום יחסיה עם מדינות אחרות ומעמדה הבינלאומי.

בנושא ההתנחלות כבר הפגינה ממשלת הליכוד שהיא רואה את עצמה משוחררת משיקולים אלה, כפי שניתן היה ללמוד מהצהרותיו של שר־החקלאות אריאל שרון, הנהנה אף הוא, כמו עמיחי פגלין, מיחס אישי בלתי ראציונאלי מצד ראש־הממשלה. תחום המילחמה בטירור עלול לסבך את הממשלה והמדינה אף יותר מנושא ההתנחלויות.

מצוי דימיון נוסף בין שני התחומים. במדיניות ההתנחלות שלה מושפעת ממשלת הליכוד מהעמדות המוצהרות של נציגיה בעת שהיו באופוזיציה. היא אינה יכולה להרשות לעצמה שלא לממש את הדברים שנלחמה עבורם באופוזיציה. גם בתחום המיל־חמה בטירור נשקפת סכנה שהכרעות גורליות עלולות ליפול רק כדי להימנע מביקורת מהסוג „כשהייתם באופוזיציה ביקרתם את מדיניות השילטון במילחמה בטירור ועכשיו אתם נאלצים לפעול באותה דרך."

על רקע זה כמעט ודאי הוא שמינויו של עמיחי פגלין יגרום עוד בעתיד הרבה כאבי־ראש למדינה ולממשלתה.

בר הם אומרים

רחמו על הנגב

פרשת החנינה שהוענקה ע"י נשיא המדינה, בהמלצת שר־המישפטים מנחם בגין לגונב מאות המיליונים, הבנקאי לשעבר יהושע בן־ציון, יצרה קונסנזוס לאומי בהתנגדות לחנינה ומניעיה. בין שאר התגובות הושמעו גם הדיעות הבאות:

„אילו היה מנחם בגין חבוש בכלא רמלה, היו נמצאים שני רופאים שהיו פוסקים שמחלת־הלב הקשה שלו אינה מאפשרת לו להמשיך את תקופת מאסרו. אבל מנחם בגין הוא ראש־ממשלה ולכן נמצאים רופאים המחווים דיעה שמחלת־הלב שלו אינה מונעת ממנו להנהיג את המדינה 18 שעות ביממה. מתברר שיש רופאים, כמו עורכי־דין, המנסחים את טיעוניהם על־פי מידתו של המזמין..."
(נחום ברנע, דבר)

„מתעורר הרושם הקשה, שמר בגין כבר הגיע למצב שבו הוא בטוח שהכל מותר לו, שהעם יתן גיבוי למה שלא יעשה, שהוא קנה את עולמו בשעה אחת, ושמעתה ואילך הוא שוב אינו עומד ל־מישפט בני־תמותה. יהיה עליו ללמוד, בדרך הקשה, שאין בעולם אדם שהכל מותר לו, ואם ימשיך להתנהג כאילו בכל בוקר יוצאת בת־קול ממרומים ואומרת לו מה עליו לעשות, הוא יצטרך לוותר על הדיאלוג עם עם ישראל, ולהמשיך באורח פרטי את שיחותיו עם בנות הקול. כמה עצוב שהמערך שהסתאב, ידע ברגעיו האחרונים לנהוג בכל חומר הדין עם אלה שסיאבו אותו, וכמה עצוב שמספקד אצ"ל מתגלה כאיש הכבוד בעיקר כלפי גנבים. אני מתחיל לחשוש שזיקנותו של מר בגין מביישת את צעירותו, ואילי הוא צודק באומרו שהרגע הגדול של חייו היה אז ולא עתה."
(עמוס קינן, ידיעות אחרונות)

„בן־ציון הצליח. הוא יצא לחופשי. לא רק שאינו חומק אל דירתו המפוארת בחשאי, כמו גנב, אלא שהוא עוד מטיף מוסר לחברה הישראלית, קובע אמות מידה איזה מישטר היה מושחת ואיזה מישטר צודק ומודיע כי לא ישלם את הקנס בסך 25 מליון לירות שהוטל עליו. בן־ציון הבין את הרמז. הוא יצא מבית־הכלא כמאשים.

„והוא צודק. החברה שאיפשרה לאדם להתנהג כקבצן המציג את מומו לאור השמש ומבקש לסחוט רחמים, קבצן ששדד אותה בסכום של חצי מיליארד לירות (איזה מפעלי בריאות ושיקום ניתן היה להקים בסכומים אלה ולהציל בהם חיי אנשים יקרים לא פחות מחייו של בן־ציון), שילטון שאיפשר לבן־ציון לצאת, בלי לשלם פרוטה מהחוב שהוא חייב לחברה, הופך, בדין, את בן־ציון למאשים ואת כולנו לאשמים."
(יגאל לב, מעריב)

הסכנה האמיתית

שר־החקלאות אריאל שרון צייר מפה מאיימת של „השתלטות ערבית" על שטחי־הלאום. השר לא הסביר כיצד מתבטאת השתלטות זו בשטח, אך בערב ראש־השנה, במאמר של איחולים ואזהרות, הובהרו הדברים בעטו של חבר־הכנסת משה שמיר.

„אומר זאת ביתר חריפות: בלא עלייה גדלה וגדולה — נהפכת ההתיישבות היהודית בארץ־ישראל — להיפוכה של עצמה, להתיישבות ע ר ב י ת בארץ ישראל. בכוח איתנים שאין לעמוד בפניו יונקת ומושכת הקולוניזציה היהודית המתוחכמת והעשירה כוח עבודה, המצוי בזול ובשפע בסביבה השלטת, וכוח עבודה זה הוא פשוטו כמשמעו, עובדים ע ר ב י י ם על נשיהם וטפם, על משפחותיהם ואהליהם.

„היום אהליהם, מחר צריפיהם, מחרתיים בתיהם — ובקרוב אדמתם.

„קצרה כבר הלשון להביע את הזעזוע ואת התדהמה על אטימותו של העם היושב בציון לגבי נושא זה. קצרה כבר הלשון לזעוק ולהתריע באוזני ממשלות ומנהיגים הדוחקים את הנושא הזה ואת האחראים למשא — לפינות של דרג שני ושלישי."
(מעריב)

אריק שרון מתנהג כפר בחנות חרסינה ★ ויהושע בן־ציון הופך למטיף בשער

בעיה ושמה שר־החקלאות

מאז הוכנס אל ממשלת הליכוד בזכות המנדטים והסנטימנטים האישיים, הולך שר החקלאות והופך מיטרד של ממש, בהצהרות ובדברים שהוא אומר־לא־אומר. מבהיר אברהם טל:

„אף אחד לא הכריח את מנחם בגין לכלול את אריק שרון בממשלתו, אך משעשה זאת, דומה לפרקים שיש רק איש אחד שיכול להוציאו משם — וזהו שרון בעצמו. למסתכל מן הצד נראה כי לפי שעה נהנה שרון מחשבון פתוח בממשלה: הוא רשאי להתנהג כפר בחנות חרסינה של פריטי מדיניות רגישים ושבירים ואין פוצה פה; לתעתע בציבור ובדעת הקהל העולמית כאוות נפשו ביש־אין, פורסמו־לא־פורסמו, אישרו־לא אישרו התנחלויות; להאדיר את המסורת הבלתי־מהוללת של אי־כיבוד עליונות החוק והזלזול בסדרי ממשל תקינים מצד מנהיגים בעלי כאריזמה ולהנציח אנומאליות ארגוניות ואתיות שהדעת אינה סובלת.

„מנחם בגין וחברי ממשלתו בולעים את הכל בשקט, כדי לא להרגיז את האיש התקיף. וכיוון שאין לצפות שהם יעשו משהו — מה נותר לנו אם לא התקווה שיום אחד יימאס על מר שרון האנשים בשיטת הממשל העלובה הקיימת פה, והוא יחזור לו אל החווה ואל לילי במשרה מלאה."
(הארץ)

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה מנחם בגין:** „המלחמה היא נמנעת ואילו השלום הוא בלתי נמנע."

● **ראש האופוזיציה ח"כ שמעון פרס:** „אינני יודע על שום התקרבות לשלום ואינני יודע על התרחקות ממנו."

● **שר־האוצר לשעבר, יהושע רבינוביץ:** „עכשיו אני עוסק בשירה. אני אוהב שירה."

● **המשורר אבא קובנר:** „אני מאמין בחילופין בשלטון. גם השלטון הזה יוחלף בבוא העת."

● **האסטרולוג אילן פקר:** „אני רואה בהורוסקופ של המדינה צער רב, מצד אחד, ומאידך גיסא שמחה רבה. קשה לפרש למה זה מתייחס ולמה זה."

● **יו"ר ועדת חוץ וביטחון, ח"כ משה ארנס:** „אסור לראות בבעיית הערבים ובבעיה היהודית עניין סימטרי. אינני מזלזל בזכות של הערבים אך מי שטוען לזכויות סימטריות שולל את זכויותינו."

● **שר־החוץ משה דיין:** „אני עצמי סיעת יחיד ואינני מתכוון להתפלג."

● **גולדה מאיר על הנ"ל:** „דיין הוא איש מאד לא־פשוט."

● **נחום ברנע,** כתב דבר, על כנס תומכי משה דיין בכפר המכביה: „הסמל המוחשי ביותר לירידתם של התנועה ושל האיש מימי הסיגרמה המפוארים, היה היעדרה של אלישבע צ'יזס, שבכנס הסיגרמה ישבה עם אמה בשורה הראשונה."

● **השחקן פיטר יוסטינוב:** „היהודים הם עם סביר. לא זה בילבד שהם סיפקו לאנושות ושני מנהיגים בעלי שיעור־קומה כמו ישוע הנוצרי וקארל מארכס, אלא שהם גם הרשו לעצמם את המותרות שלא ללכת אחרי אף אחד משניהם."

אבן מקיר יזעק

(המשך מעמוד 13)

בפניה, אין צורך לדאוג לו. לוח־הזמנים שלו דחוס מאד. על־פי ההערכה יישא אבא אבן בארצות־הברית בחודשיים הקרובים קרוב ל־30 הרצאות. מאחר שהמחיר שהוא תובע אינו־ניתן־לוויכוח, יש להניח שהוא יגרוף בתקופה זו סכום קרוב למיליון ל"י, מלבד הסכומים הנוספים שישולמו לו לכיסוי הוצאותיו.

נראה כי אבא אבן נקלע באמת למצב כספי קשה אם הוא תובע מחירים כאלה ואינו מוכן לעמוד על המקח. לא־מכבר התוודה הוא עצמו לפני ידיד: „היו לי המון הוצאות בזמן האחרון. רק עורכי־הדין ששכרתי כדי לטפל בפרשת ההיתר לאחזקת מטבע־חוץ בחו"ל שנעלם ממשרד האוצר, עלו לי חבע מיליון ל"י."

אבן מלב אל לב

עם החלטת היועץ המישפטי לממשלה שלא להגיש מישפט נגד אבא אבן, נגולה בוודאי אבן מליבו.

החלטה זו עוררה ויכוח, ואף זעם, בחוגים רבים, שראו דימיון בין פרשות יצחק רבין ואבא אבן. היו שהשמיעו את החשד שהיועץ המישפטי נהג במידה של איפה ואיפה.

הפרופסור אהרון ברק עצמו הסביר בסבלנות, למי שהיה מעוניין לשמוע, את השוני המהותי הקיים בין שתי הפרשיות.

שגריר אבן במועצת־הביטחון
כדאי לבגוד

שתיהן נגעו בחשבונות של מטבע זר — אך זה היה, לדבריו, הדימיון היחידי ביניהם.

בפרשת מישפחת רבין היה המצב ברור. לא היה ספק לגבי עצם ביצוע עבירה — החשבונות הוחזקו בבנק האמריקאי מבלי שנתקבל היתר על כך, ועל כן היו בלתי־חוקיים. לאה ויצחק רבין הודו בעבירה. השאלה היחידה שעמדה לפני היועץ המישפטי היתה אם להגיש נגדם מישפטים, או להסתפק בתשלום כופר.

בכל מיקרה של עבירה כזאת, מעל ל־5000 דולאר, הוגש בעבר מישפט. ברק בדק את התקדימים, מצא שאין כל סיבה — מילבד מעמדו של ראש־הממשלה — לחרוג מן הנוהג. לכן עמד על הגשת המישפט נגד לאה רבין, אך הסתפק בגביית כופר מבעלה.

עניינו של אבא אבן היה שונה לגמרי, כי כאן היתה השאלה: האם בוצעה בכלל עבירה?

אבן הכחיש זאת, וטען כי קיבל היתר רישמי להחזיק בחשבונות. היתר כזה לא נמצא, לא בתיקיו ולא בתיקי הרשות המוסמכת. ברק נאלץ להחליט אם להאמין לאבן או לאו. הכריעו לגביו הנימוקים הבאים:

● אילו ביקש אבן בשעתו היתר, בימי גולדה מאיר ופינחס ספיר, לא היה שום ספק שהיה מקבל אותו. הנוהג היה להעניק רשיונות במיקרים מסוג זה. לא היתה לו, איפוא, סיבה שלא לבקש רשיון.

● בתיקיו של אבן נמצאו שני מיסמכים — בקשה לקבלת היתר, ובקשה שניה להאריך את ההיתר, אחרי פרישתו מן הממשלה. בדיקה במעבדה המישטרתית לזיהוי פלילי הוכיחה כי המיכתבים אמנם נכתבו לפני שנים, במועדים הנקובים בהם. לא היתה סיבה סבירה לאבן לכתוב מיכתבים אלה על מנת ש ל א להגישם, כאליבי מתוחכם לעתיד. הוא לא היה זקוק לאליבי כזה מראש, שהרי יכול היה באותה תקופה לבקש ולקבל היתר.

● במישרד הרשות המוסמכת שורר אי־סדר, ואי־הימצאו של מיסמך בו אינו חריג. מה גם שייתכן מאד כי כלל לא הוכן מיסמך מיוחד, אלא שהפקיד האחראי אישר את הבקשה של אבן על גבי מיכתבו של זה.

● אבן הביא כעדים כמה מזכירות, וגם את הד"ר צבי דינשטיין, מי שהיה בשעתו סגן שר־האוצר, שטענו כי ראו את ההיתר. מכיוון שדינשטיין יכול היה בשעתו לצוות בעצמו לתת את ההיתר, לא מצא היועץ סיבה לפקפק בדבריו.

מכל הסיבות האלה החליט היועץ המישפטי לקבל את גירסתו של אבן, וקבע כי אין מקום להגשת מישפט נגדו.

נשאלת, כמובן, השאלה מדוע החליט ברק להחליט בעצמו, תחת להגיש מישפט ולהניח לשופט להחליט אם להאמין לאבן או לאו. על כך טוען ברק כי עקרונית אסור לתביעה הכללית להגיש מישפט נגד נאשם אם היא עצמה אינה מאמינה שהנאשם אשם. עליה לשקול מראש אם הראיות הקיימות מאפשרות את הרשעתו של הנאשם בדין — ואם היא מגיעה לידי מסקנה שאין הן מספיקות, אסור לה להגיש את המישפט.

כך ניצל אבא אבן מן המישפט, שבוודאי היה עולה לו בסכום ניכר בשכר טירחת עורכי־דין — סכום שהיה עליו להרוויח מהרצאות על צידקת ממשלת־בגין, לפני הקהילות היהודיות ברחבי ארצות־הברית. המישפט היה עלול לעלות לו במחיר עשר הרצאות, לפחות.

הבגידה משתלמת

שאלה מרתקת אחרת התעוררה השבוע, כאשר נפוצה בחוגי הממשלה השמועה־הידיעה, שמנחם בגין ומשה דיין החליטו לבצע תעלול מחוכם ביותר: למנות את אבא אבן כשגריר ישראל בוושינגטון, במקומו של שימחה דיניץ.

בשביל אבן, תהיה זו שיבה הביתה. הוא היה שגריר בוושינגטון (ובעת ובעונה אחת גם ראש מישלחת־ישראל באו"ם) בשנות ה־50, קודם היותו שר.

מינוי כזה יהיה גם איתות ברור לכל אנשי המערך: כדאי לבגוד. חוסר־האופי משתלם. מי שעוזב את המערך ועובר לליכוד, שכרו מובטח לו. המישרה מחכה.

לגבי אבן תתעורר רק שאלה אחת: כיצד לנהוג בעתיד לגבי ההרצאות בשכר?

לדיברי העתונות העולמית:

כוחות צה"ל עזרו לנוצרים לכבוש מוצב חיוני בחזית - ובן־לילה נוצרה אווירת משבר במרחב וברחבי העולם

הקרב על חיאם

ההסתערות החלה בשעות המוקדמות של הצהריים ביום השישי האחרון.

בחסות הרעשה ארטילרית כבדה החלו טנקים של אנשי הפלאנגות הנוצריים לנוע מהכפר הלבנוני הגדול מרג' עיון מזרחה, לטפס במעלה הרכס ההררי המשתרע כשני קילומטר מהכפר. המיתקפה כוונה לעבר המישלט הבולט ביותר שעל הרכס, תל שריקי, המתנשא לגובה של כ־750 מטר. בו נמצא מוצב של הפידאיון הפלסטינים והכוחות המוסלמים שבאזור.

לטענת אש"ף ועיתונים זרים היתה זו פעולה צבאית של צה"ל. על פי מקורות אלה היו אלה תותחים ישראליים שהרעישו את העמדות שעל הרכס כשמדי פעם מגיחים מטוסי התקפה ישראליים ומפציצים את העמדות מלמעלה. ידיעות אלה, שהוכחשו על־ידי דובר צה"ל, גרסו כאילו גם השיריון שהסתער על תל שריקי היה שיריון ישראלי.

תוך שעות ספורות נוצרה אווירה של משבר בינלאומי. במדינות ערב, שניזונו מידיעות שהגיעו אליהם ממטה המיבצעים של הפידאיון בפתחלנאד, שם פקד יאסר עראפת בעצמו על פעולת ההתגוננות נגד ההסתערות על רכס ההרים שממזרח למרג'־עיון, נדמה היה כי ההתקפה הישראלית הגדולה לכיבוש דרום לבנון, ממנה חששו בחודשים האחרונים, החלה.

הידיעות שזרמו באמצעות סוכנויות הידיעות בכל רחבי העולם, ודיווחי המודיעין שהתקבלו בבירות המעצמות הגדולות, יצרו מצב של כוננות וחרדה: האם החל סיבוב נוסף במילחמה בין ישראל לארצות־ערב?

חלפו כמה שעות עד אשר נרגעו הרוחות והסתבר כי מיתקפת השיריון בדרום

כוחות צה"ל חוזרים מפעולה (קודמת) בלבנון. למעלה: ילדים לבנוניים משחקים

הקרב על חיאם

(המשך מעמוד 25)
הלבנון היא מצומצמת ובעלת מטרות מוגבלות בילבד, וכי גם אם היא מסתייעת בידי ישראל, אינה אלא יוזמה של הכוחות הנוצריים במובלעת שבדרום לבנון, המנסים להשתחרר מטבעת החנק המוסלמית הסוגרת עליהם.

למובלעת הנוצרית שמצפון למטולה יש צורה של אצבע ארוכה וצרה לאורך הכביש המחבר מיספר כפרים נוצריים ומקשר אותם עם הגדר הטובה שבגבול ישראל. כל אורכה של האצבע הזאת אינו עולה על עשרים קילומטר והיא מתמשכת בין ערוצי הליטאני ממערב והחבצני במזרח. מזרחה לחבצני, למרגלות החרמון, משתרע אזור הפתחלאנד. רק כפר אחד מצוי מערבית לליטאני, מהווה מעין טריז מאיים על האצבע הנוצרית. זהו הכפר אל חיאם, שבעבר כבר נכבש על־ידי הנוצרים, מוחזק עתה בידי כוחות הפידאיון. הכפר עצמו נשלט מהרכס המתמשך מעליו, שהמוצב העיקרי בו הוא תל שריקי.

באותה שעה בה הסתערו הטנקים של כוחות הנוצרים על תל שריקי, פרצו כוחות נוצריים אחרים לעבר יעדים נוספים בסביבה. בדרום המובלעת ניסה כוח נוצרי אחד לכבוש שוב את הכפר טייבה מיד המוסלמים. באזור קליעה שמדרום למרג׳עיון, תקפו כוחות נוצריים לכיוון מערב, ניסו להשתלט על גשר חרדלה שעל נהר הליטאני.

אולם רק הקרב על תל שריקי הוכתר בהצלחה. בתום מיספר שעות הצליחו הטנקים שפעלו בשרות הכוחות הנוצריים להשתלט על הרכס ההררי שמעל הכפר חיאם, להניס משם את הלוחמים המוסלמים ולאיים מצפון על העיירה אל חייאם עצמה שכותרה למעשה מכל עבר בידי כוחות שישראל, על פי הצהרותיה הרישמיות, מסייעת להם.

היתה זו הפעולה הקרבית הנרחבת והמשמעותית ביותר שבוצעה באיזור זה בחודשים האחרונים. היא הצליחה לשחרר מעט את הלחץ המופעל על המובלעת הנוצרית, המתבטא בעיקר בהפגזות ובצליפות הטרדה. מה שאירע באופן מעשי בשטח הוא שהשליטה הנוצרית התרחבה והוחדרה לעומק 20 קילומטר נוספים לדרום לבנון, כשבמרכזה נמצא רק מעוז מוסלמי מכותר אחד — הכפר אל חיאם.

המשמעות האיסטרטגית

הקרב על חיאם לא הסתיים בכיבוש המוצב השולט על הרכס שמצפון לכפר. בימים שחלפו מאז נמשכו הקרבות באיזור זה, אלא שהם היו קרבות סטאטיים, שהתבטאו בחילופי אש ארטילרית ובירי בנשק קל בין קווי החזית החדשים שנתחמו באיזור זה בין שני המחנות.

למרות זאת הלכה הדאגה וגברה, בעיקר בוושינגטון ובמוסקבה. היא לא נבעה רק מעצם חידוש המתיחות באיזור או משינוי יחסי־הכוחות בין אנשי השמאל המוסלמי והימין הנוצרי. כי משמעות הקרב על חיאם חורגת מעבר למטרות הטאקטיות המוגבלות הניצבות בפני שני מחנות אלה בתחום הצר שמסביב למובלעת הנוצרית.

השליטה בשטח עליו נטוש כיום הקרב אינה קשורה רק בקיום הסכם שתורה, המגדיר את סדר גודל כוחות הפידאיון באיזור, בהעלאת מוראל התושבים בכפרים הנוצריים ובהסרת טבעת הכיתור שהוטלה עליהם — כפי שניסו להציג זאת במאמרי הפרשנות בעיתונות הישראלית.

לאזור בו מתחוללים כיום הקרבות יש משמעות אסטרטגית לגבי המילחמה הבאה שתפרוץ בין ישראל וסוריה, שתי המדינות רואות באזור עליו מתנהל הקרב שטח חיוני להגנתן, שאין הן יכולות לוותר עליו ולהרשות הימצאות כוחות אוייב בו.

רק מבט כולל יותר במפה עשוי להבהיר את חשיבות הקטע הצר הזה הן לגבי ישראל והן לגבי סוריה.

הכפר אל חיאם והרכסים השולטים עליו נמצאים בפיתחת ביקעת הלבנון, המשתרעת בין הרי החרמון ממזרח ובין הר הלבנון ממערב, אילו נמצאו כוחות סוריים באיזור זה, היה הדבר מהווה איום ברור על ביטחונה של מדינת־ישראל, שכן, זהו השטח ממנו יכולה להיפתח מיתקפת שיריון סורית גדולה לעבר אצבע הגליל. תנאי הקרקע ודרכי התחבורה באיזור זה מאפשרים גישה מהירה ונוחה יחסית של כוח שיריון שיתקוף מצפון לדרום, יוכל להסתער משם על אצבע הגליל ועל ביקעת החולה.

הסורים אומנם אינם נמצאים באזור זה של הביקעה, אבל הימצאותם של כוחות הפידאיון הפלסטיני באזור מהווה מעין מאחז קידמי של הסורים, המבטיח להם תפיסה ופריסה מהירה, כמעט ללא התנגדות, באיזור. המובלעת הנוצרית מהווה מעין חגורת־ביטחון קידמית מפני אפשרות תקיפה סורית וזהו אחד השיקולים שהינחו בעבר ומנחים גם כיום את הסיוע של ישראל לכוחות הנוצריים שם.

הסורים רואים בשליטה ישראלית על פיתחת ביקעת הלבנון איום ישיר על דמשק בירתם, אומנם בין הביקעה ובין דמשק מתנשאים רכסי הר החרמון, שאינם מאפשרים מיתקפה ישירה על דמשק מכיוון זה. אולם הביקעה עצמה מאפשרת חדירת כוחות שיריון בסדר גודל משמעותי צפונה עד למעברי ההרים, משם ניתן לאגוף את דמשק.

במצב זה נזעקו האמריקאים כדי להרגיע את שני הצדדים, החוששים כל אחד מתוכניות היריב, ולמנוע התלקחות באיזור. הטיעון הישראלי היה שישראל פועלת רק כדי להגן על האינטרסים הביטחוניים החיוניים שלה, ללא כל כוונות התקפיות. נשללה לחלוטין האפשרות של איום צבאי על דמשק, כתוצאה מהשתלטות הנוצרים על פיתחת הביקעה, אולם הסורים ממשיכים לראות בתפיסת רכס אל חיאם שינוי הסטאטוס־קוו באיזור, המסכן את ביטחונם. ספק אם הסורים יהיו מוכנים, לפיכך, להשלים עם כיתור הכפר אל חיאם, הניסיונות של הנוצרים לכבשו והדיפת הפידאיון מערבית לערוץ הליטאני ומזרחית לערוץ החצבני.

הקרב על אל חיאם, גם אם הוא מתנהל בין נוצרים לבנונים ומוסלמים פלסטינים, הוא למעשה קרב בין ישראל לסוריה על השליטה בפיתחת ביקעת הלבנון.

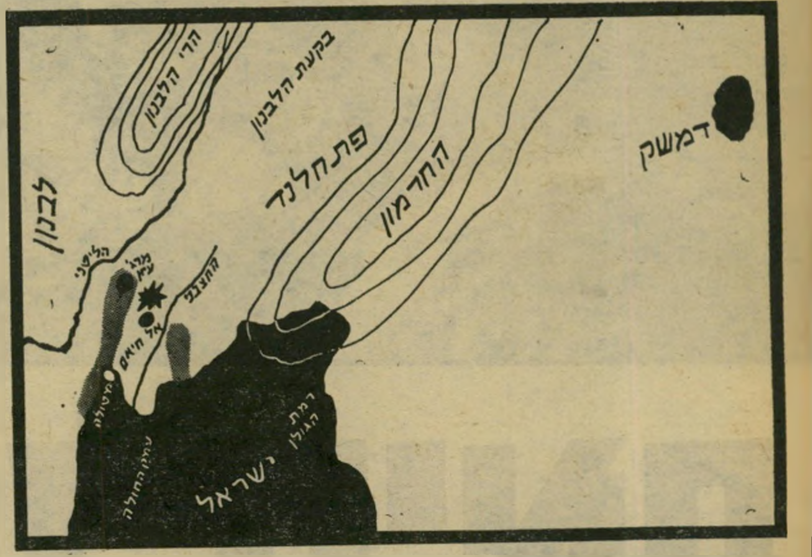

מחסום או פתח? זוהי מפת איזור הקרבות בדרום לבנון. שתי המובלעות הנוצריות מסומנות בשטח האפור, כשהן מהוות ביחד אצבע החודרת לתוך ביקעת הלבנון. הסורים חוששים כי אצבע זו נועדה להבטיח לישראל נקודת־זינוק לעבר דמשק במקרה של מילחמה חדשה. הפדאיון הפלסטינים חוששים כי זהו בסיס למיתקפה על הפתחלאנד. ואילו מנקודת ראות־ישראלית משמש שטח זה כמחסום בלבד מפני ניסיונות חדירה מביקעת הלבנון לעבר עמק החולה.

במדינה

(המשך מעמוד 21)
מקרה, בכל מיני סיבות מקוקמיות או אחרות.

המודעות לצורך בקביעה מתוכננת של מטרות המילחמה גאתה מחדש בעוצמה רבה אחרי מילחמת יום־הכיפורים, שבה שימשו תבשילי אד־הוק במיטבחה של ראש־הממשלה גולדה מאיר כמטרות המילחמה, המדיניות — וכך אומנם ניראו פני הדברים.

„מטרות המילחמה” הן הגדרות כתובות, מנוסחות בקפדנות אחרי דיונים מעמיקים, שמכינים אותן עוד קודם שפורצת מילחמה. את מטרות המילחמה יש להגדיר בשתי רמות. הרמה העליונה היא רמת הממשלה, הקובעת מה הן המטרות החיוביות והשליליות שהמדינה שואפת להשיגן בכל מילחמה שתפרוץ, לשם קידום מירבי של המטרות המדיניות הלאומיות — בתנאי שקיימות כאלה. כלומר, איזה שינויים תשאף המדינה לחולל באמצעות המילחמה ואיזה שינויים שירצה האוייב לחולל, תצטרך למנוע.

עיצוב מטרות המילחמה יוצר מרחב של גמישות התגובה והייזום המדיניים והצבאיים, בתיכנון ובניהול המילחמה. בדרך זו, לא רק המילחמות שתיזום ישראל תתנהלנה לשם השגת מטרות מסויימות, אלא גם המילחמות שייכפו עליה תתנהלנה כשלנגד עיני המבצעים ניצבות מטרות ברורות שתאפשרנה את קידומן של המטרות הלאומיות.

מטרות אלה מעובדות ברמה של מישרד־הביטחון למטרות־מילחמה־צבאיות, המפרטות את אורח היישום במישור זה.

משרתת, לא גברת. הימצאן של מטרות מילחמה מוגדרות כהלכה ונכונות היא בעלת חשיבות עליונה. היעדרן או מידת הטעות שבהן עלולה לגרום לצה״ל שיילחם את המילחמה הלא־נכונה (או יילחם לא נכון במילחמה); ישיג הצלחות בחזית הפחות קריטית מבחינה ביטחונית והפחות חשובה לעניין התהליכים המדיניים שלאחרי המילחמה. בגלל ניהול מיטעה וסדר קדימויות שוגה, הנובע ממטרות מילחמה מוטעות, עלול צה״ל להחמיץ הישגים דווקא בחזית שהיא החיונית ביותר לביטחון המדינה והישגים בה דרושים וחשובים יותר לצורכי המקח והמימכר האחר־מילחמתי ליד השולחן הירוק.

בהיותן מעוצבות לפי התפיסה המתוארת, מטרות־המילחמה הן מכשיר הכרחי של רעיון עליונות הרשות הממלכתית האזרחית על הצבאית. הן מאפשרות להגשים ביעילות את המקובל ש„המילחמה היא המשך המדיניות” ומשרתתה, לא גבירתה.

באמצעות הנחיית הגדרת מטרות־המילחמה של מישרד־הביטחון — שהן, ממילא, גם הצה״ליות — תוך קביעת נהלים של אישור הכרחי, יכולה הממשלה ליצור ציגור יעיל של בקרה על פעולות מערכת־הביטחון, תוך הבטחת שינויים ועידכונים, בהתאם להתפתחויות ועל־פי הפתרונות המדיניים שמגבשת הממשלה ומשנה מפעם בפעם.

קשה להבין כיצד יכלו ממשלות ישראל להתנהל עד כה בלא מטרות־מילחמה מוקדמות, ברורות, מותאמות לנסיבות השוטפות — הן להנחיית יוזמות ישראליות, אבל, לא פחות, גם כבסיס לתגובה יעילה על יוזמות מילחמתיות של האוייב.

השלילה היחידה הקיימת בהודעת סגן שר־הביטחון בדבר ההחלטה על גיבוש תוכנית של מטרות־מילחמה היא, שאיחרה לבוא בכמה שנים. העובדה שדווקא ממשלת הליכוד היא המגבשת מיסמך זה, תכתיב ודאי יעדים לאומיים שונים מאלה שהיו מוגדרים ע״י ממשלת המערך. אולם מבחינה צבאית החשיבות היא בעצם ניסוחן של מטרות המילחמה, הרבה לפני שהיא פורצת.

משפט

מי המריבה

העותר ביטל הבג״ץ כדי לפנות תחילה לשר החקלאות שלא ידון במחירי המים

כאשר החלו שופטי בית המשפט העליון דנים בעתירה נגד שר־החקלאות אריאל שרון שביקשה כי יימנע משינוי מחירי המים, ציפו העתונאים הרבים באולם לראות מה יעשו השופטים. ביוג המשפט, בהרכב יואל זוסמן (נשיא), אלפרד ויתקון ומאיר שמגר, היה מודע למאבק שמנהל היועץ־המישפטי־לממשלה בעניין רכוש השרים.

העתירה, שהוגשה בשם יגאל לביב על־ידי עורכי הדין אריה כרמלי ויוסי ארנון, קבעה כי כיוון ששר־החקלאות הוא בעל חווה גדולה, יש לו עניין אישי בכך שמחירי המים לחקלאים יהיו נמוכים. העתירה אמרה כי לביב שמע וקרא בעיתונים כי שרון עומד להעלות את מחירי המים לצרכנים הביתיים כדי לסבסד את מחירי המים לחקלאים. וכיוון שיש לשר אינטרס אישי ביקש לביב כי בית־המשפט יצווה שהשר יימנע מכל שינוי במחירי המים כל עוד הוא בעל אינטרס אישי בעניין.

יאחר את הרכבת. תחילה ניסה השופט ויתקון לבחון אם יכולים השופטים לדון בעתירה, שכן אף הם צרכני מים ולכן בעלי עניין בנושא. אולם השופט זוסמן קבע כי הבעייה שונה לגמרי. חוק המים קובע כי לפני שינוי מחירי המים על שר החקלאות לפרסם את תוכנית השינוי ולתת אפשרות למתנגדים להופיע לפני ועדה מיוחדת שתדון בהתנגדויות. עורך־הדין ארנון הסביר לשופטים כי פנה לנציבות המים ונאמר לו כי ישנו את מחירי המים בקרוב, וכי הוא חושש כי עד שיפנה לפי חוק המים, יאחר את הרכבת.

השופט זוסמן הציע כי יפנה בכל־זאת לשר החקלאות ויביע לפניו את התנגדותו לכל נגיעה שלו בנושא וכן יבקש לאפשר לו להתנגד לשינוי במחיר המים. אם בכל־זאת ישונה המחיר ולביב יחשוב כי היו שיקולים זרים, יפנה לבג״ץ כמוצא אחרון. עורך־הדין ארנון ביטל את העתירה, ושלח מייד מכתבים לשר־החקלאות ונציבות המים כהצעת בית־המישפט. ההכרעה המישפטית נדחתה זמנית.

מוסיקה

כיסאות מאפיוזיקאליים

כיצד מפעילים את סיגנון ה„פראבדה” נגד מנצח שנמלט מברית־המועצות

לפני מיספר שנים, התקיים ופעל בישראל גוף מוסיקאי בשם האנסמבל־הקאמרי, מיסודו ובהנהלתו של גארי בארתיני. במהלך השנים מיצה גוף זה את כל יכולתו ואת יכולת מנהלו מייסדו.

האנסמבל־הקאמרי הזדקן במהירות והחל לגסוס. התרופפות סמכותו המוסיקאלית של בארתיני, ומריבות אין־ספור עם הנגנים — הביאו את האנסמבל עד למוות קליני. בניסיון הצלה של הרגע האחרון הורחק בארתיני מניהול האנסמבל.

ניסיון שווא שנערך בשנה שעברה, להחיות את הפגר־המוסיקאלי, היה הבאתו של המלחין האיטלקי המפורסם, לוצ׳יאנו בריו, כיועץ־מוסיקאלי וכמנצח. בריו, בעלה של הזמרת המהוללה קאתי ברבריאן, הרכיב ביחד עם שלד נגני האנסמבל תוכניות מעניינות, אלא שבגלל פעילותו הבינלאומית, ניבצר ממנו להחיות את הגוף שמוטט בידי גארי ברתיני.

מעולה לעולה נגינתנו עולה. בנסיבות טראגיות אלו, הגיע לישראל עולה חדש, רודולף ברשאי (53), מגדולי המנצחים בעולם לתיזמורות קאמריות, ומי שייסד בעבר את התיזמורת הקאמרית המהוללה של מוסקבה.

עם עזיבתו את ברית־המועצות, קיבל ברשאי הצעות אין־ספור לנצח על תיזמורות קאמריות שונות במערב. הוא הוזמן על־ידי חברות־הקלטה ותחנות־טלוויזיה לנצח על הקלטות שונות. בין ההצעות היתה גם הצעת האנסמבל־הקאמרי. רודולף ברשאי בחן הצעה זו, הגיע למסקנה שניתן לייסד על חורבות האנסמבל גוף מוסיקאלי חדש, שביחד איתו יהיה ניתן להגיע להישגים ברמה בינלאומית. המועצה לתרבות ולאמנות, קרן ישראל־אמריקה ושאר הגופים הציבורים המופקדים על האנסמבל־הקאמרי, נענו לדרישותיו של ברשאי להגדיל את הרכב הנגנים מ־37 ל־45, הכפילו את תקציב התיפעול והתאימו אולם לחזרות ולהופעות.

בחודש מארס השנה, באולם רקאנטי שבמוזיאון תל־אביב, גילה קהל שוחרי המוסיקה הקאמרית בישראל את רודולף ברשאי ואת תחייתה של „התיזמורת הקא־

(המשך בעמוד 41)

הקירקס המעופף של משה דיין

המודיע האלמוני טילפן למערכות־העיתונים וגילה להן סוד: „משה דיין ערך ביקור־פתע בארץ, כדי לקבל טיפול דחוף בפרוסטטה.״

בציבור התהלכה גירסה אחרת: בהגיעו לבריסל גילה דיין כי שכח את הרטייה הרזרבית של עינו, וחזר כדי לקחת אותה.

בדיחות אלה ואחרות, חלקן בטעם מפוקפק, התהלכו בארץ לאורכה ולרוחבה. הן ביטאו את האינטואיציה הלאומית, שהיא טובה מכל מידע.

תחילה נדהמו הישראלים, כמו כל העולם, ממעשיו הדרמאתיים של שר־החוץ הישראלי.

הוא נסע לבריסל, היה אמור להמשיך בדרכו לארצות־הברית. לפתע נעלם, הופיע בפאריס, שהה כמה שעות בקירבת נמל־התעופה שם, טס לישראל, שוחח עם ראש־הממשלה, עזב בחשאי, טס לציריך, שהה שם כשעה בקירבת נמל־התעופה, המשיך לארצות־הברית.

התוצאה היתה כמצופה: העולם כולו החל במישחק־ניחושים קדחתני, מעין „טוטו דיין״.

מה גרם לנסיעות מבוהלות אלה?

לא היה גבול לאפשרויות שהועלו. דיין נפגש (בגלוי) עם מפקד כוחות־נאט״ו, הגנרל האמריקאי אלכסנדר הייג, שמילא בשעתו תפקיד חשוב בפרשת ווטרגייט, כאשר כיהן כראש לישכתו של ריצ׳ארד ניכסון. זה היה ביקור־נימוסין שיגרתי.

האם הפך בלתי־שיגרתי? האם גילה הייג לדיין פרטים מזעזעים על המתרחש במילחמת אתיופיה־סומאליה, ב„קרן אפריקה״, העלולים לשנות את מצבה של ישראל בים־סוף? האם נוגע הדבר ל„יועצים״ הצבאיים הישראליים, המדריכים, לטענת ממשלת סומאליה, את הכוחות האתיופיים באריתריאה? האם תבע הייג להוציא משם את המדריכים?

ואולי נפגש דיין עם שר־החוץ המצרי, איסמעיל פהמי? או עם שר־החוץ הסובייטי, אנדרי גרומיקו? או עם אחד הנשיאים השחורים, הפרו־מערביים, מאפריקה?

האם היו תוצאות הפגישה הדימיונית כה דרמאתיות, עד כי שר־החוץ נטש את הכל ואץ חזרה כדי לדווח למנחם בגין ולהתייעץ עימו? האם קיבל דיין אולטימאטום בקשר עם התערבות צה״ל בדרום־לבנון (ראה עמוד 25), ועל כן מיהר הביתה?

במשך יומיים־שלושה נערך הטוטו בעיתוני ישראל, כמו בעיתוני העולם כולו. אווירה של משבר חדרה לכותרות.

ואז גברו — לפחות בישראל — ההומור הלאומי והשכל הישר. הישראלים, בניגוד לאמריקאים, מכירים את משה דיין. הם יודעים כי משה דיין היה ונשאר ילד מגודל.

מכסימום של פירסומת

ואכן, מחשבה רצינית גילתה כי כל ההסברים והניחושים, שנועדו להסביר את התנהגותו התימהונית של שר־החוץ, אינם עומדים במיבחן ההגיון.

אם היתה פגישה דראמתית בין דיין ואישיות בינלאומית, הרי הדראמה היתה מצומצמת כולה בצד אחד. בעל־השיחה הדימיוני לא ערך הצגה דומה.

גרומיקו לא מיהר למוסקבה לדווח לברז׳נייב. פהמי לא טס מפאריס, דרך טימבוקטו וצ׳אד, חזרה לקאהיר. הייג לא נטש את מיפקדת נאט״ו כדי לדווח באופן בהול לוועדת ראשי־המטות של הכוחות המזויינים של ארצות־הברית. שום תחנת־שידור ערבית לא בישרה בתרועה על האולטימאטום הנוראי שהוגש לישראל. שום נשיא אפריקאי לא לקה בשבץ־הלב מרוב התרגשות.

פגישה עם נשיא אפריקה אינה עוד מיבצע המחייב שיטות של ג׳יימס בונד. לא רק יצחק רבין, אלא גם לובה אליאב נפגש עם נשיאי חוף־השנהב וסנגל, ועמוס קינן נפגש עם אישי־שילטון בכירים במארוקו — בלי להרעיש עולמות.

יתר על כן, גם אילו היתה אחת השמועות האלה — ואף כולן ביחד — בגדר המציאות, לא היה צורך בתרגילים המבוהלים של דיין.

היה קל ומהיר יותר לטוס לוושינגטון או לניו־יורק ולטלפן משם, מאשר לטוס בדרמאתיות לישראל. אילו היה צורך בהתייעצות בהולה עם מנחם בגין, היה דיין יכול לשבת בשגרירות הישראלית ולקיים את ההתייעצות ולחזור לענייניו ללא דראמה בינלאומית. מנחם בגין הוא בוודאי אדם די אינטליגנטי כדי לשמוע ולהביע דעה בשיחה של חצי שעה.

אם היה צורך להודיע על פעילות חשאית כלשהי, הרי התנהגותו של דיין השיגה את ההיפך — והדבר היה ברור מראש. ברגע שהתנהג כפי שהתנהג, הוא גרם להמולה בינלאומית, להתנפלות עיתונאית על כל האישים שהזדמנו באותה עת לבריסל, לפאריס ולציריך, ולגילוי כל דבר שניתן לגלות.

גם בעבר נפגשו שרי ישראל, בחשאי, עם מדינאים זרים. לא היתה להם כל בעייה לשמור על חשאיות.

ואילו התרגיל של דיין לא השיג חשאיות, אלא הבטיח מכסימום של פירסומת.

רגל של פיל

סביר להניח, כי זאת היתה המטרה העיקרית של התרגיל. כי משה דיין אינו טיפש, אף כי הוא לוקה בכמה נטיות המתאימות יותר לנער בגיל־ההתבגרות.

לא היה מנוס מן החשד כי התרגיל כולו לא היה אלא תעלול־פירסומת גראנדיוזי, מוצלח ביותר, שבו משך משה דיין את תשומת־הלב העולמית אל עצמו.

אם היה תוכן כלשהו לתעלול הזה, או שהיה מפוברק מתחילתו ועד סופו, אין זה משנה במיקרה זה. התעלול האפיל על כל תוכן אפשרי, הפך מעשה בפני עצמו.

לגבי דיין, אין זו שיטה חדשה. כמה שבועות לפני־כן ביקר בלונדון, ועורר גל של שמועות כאילו נפגש שם עם המלך חוסיין. דיין לא ניסה לרוקן שמועות אלה מתוכנן, אלא להיפך: הוא עשה הכל כדי שהעולם כולו יאמין שאכן נפגש עם המלך. אחרי הכחשה בלתי־אמינה, שהשיגה (במתכוון) מטרה הפוכה, החל מפזר סביבו רמזים, עבים כרגלו של פיל, שהוא מוסמך לדבר בשם המלך, ושיש לו מידע ממדרגה ראשונה על השקפותיו הכמוסות של השליט הירדני.

הדבר הביך את חוסיין יותר ויותר, ודחף אותו להתבטאויות קיצוניות על זכותו הבילעדית של אש״ף לייצג את העם הפלסטיני.

אם רצה דיין לפגוע במעמדו של המלך, הוא הצליח בכך. אם רצה להשיג רק פירסומת לעצמו — הוא הצליח גם בכך.

הנזק הכרוך בתעלולים אלה אינו ניתן למדידה. אי־אפשר לשטות בעולם כולו לאורך זמן, ובייחוד אי־אפשר לשטות לאורך זמן בעיתונות העולמית. בניגוד לכתבים המדיניים הישראליים, שרבים מהם רואים את עצמם כפקידים בכוח או בפועל של מישרד־החוץ, עומדים הכתבים המדיניים בעולם על כך שיתייחסו אליהם ברצינות. אם יתקבל סופית הרושם כי משה דיין הוא „כפיינכס ללא סוד״ — מעין בלופר בינלאומי — פשוט יפסיקו לטפל בו ברצינות.

חסמבה והדיפלומטים

חשובה עוד יותר התדמית הכללית הנוצרת למדיניות הישראלית, בשעה שהיא נכנסת לתקופה קשה של עימותים. קשה להתייחס ברצינות למדיניותו של שר־חוץ, העוסק במישחקי־מחבואים ילדותיים, כמו המחזה המביש שנערך השבוע בנמל־התעופה בן־גוריון, כאשר צבא של עיתונאים ואנשי־טלוויזיה המתין לדיין בפתח של מטוס אל על, שעמד להמריא, מבלי שאיש טרח למסור להם שהם מבזבזים את זמנם, מאחר ששר־החוץ חמק בשעות־הבוקר המוקדמות במטוס בלגי*.

קשה לדמיין את סיירוס ואנס או אנדרי גרומיקו, או אפילו את איסמעיל פהמי, משחקים בצורה זו.

אין ספק כי משה דיין נהנה הנאה ילדותית ממישחקים אלה. הוא היה מאושר לראות את עצמו במרכז של „חפש את המטמון״ בינלאומי, או כגיבור של חסמבה והדיפלומטים.

מנחם בגין לא נראה, השבוע, כמי שמתלהב מתעלולי שר־החוץ שלו. אך האחריות לתעלולים אלה מוטלת גם עליו.

נראה כי מתגבשת בהנהגתו שיטה מדינית שבה יחסי־הציבור חשובים מן ההישג הממשי; סנסציות והתחכמויות עדיפות על יוזמות רציניות; ומישחקים ילדותיים באים במקום פעולה רצינית למניעת מילחמה.

האיש שעסק במישחקים אלה הוא אותו האיש שאמר, בשבוע שעבר, כי תחת להסכים להקמת מדינה פלסטינית שתביא בעתיד למילחמה, מוטב להתנגד לכך ולהביא למילחמה לאלתר.

פסוק זה מזכיר מאד את דברי דיין מלפני מילחמת יום־הכיפורים, כאשר אמר כי הוא מעדיף את שארם־אל־שייך בלי שלום על פני שלום בלי שארם־אל־שייך. אימרה זו הונצחה באלפי קברים ברחבי המדינה.

כי בסוף כל המישחקים — ממתין יום־הדין. והוא אינו מישחק.

---

* דבר האסור, אגב, על דיפלומטים ואישי־ציבור ישראליים. כל המחזיק בדרכון דיפלומטי או בדרכון־שירות נדרש לטוס, מטעמי ביטחון, במטוסי אל־על בילבד.

אשתו של קולונל האס־אס הנאצי מספרת

קאפלר: „ה

שמירה נאצית

חברי אירגון נוער ניאו־נאצי, במגפיים, שומרים על פתח ביתה של אנאליזה קאפלר בעיירה זלטאו שבסכסוניה התחתית, כדי למנוע ניסיונות חבלה בבית. למרות שקאפלר ואשתו אינם מתגוררים בבית מאז הגיעו לגרמניה, משמש הבניין מוקד לסקרנים ולמפגינים שונים למיניהם, המביעים הזדהות או מחאה על מעשה ההברחה.

„אחרי 32 שנה בכלא, אני מכיר רק מישאלה אחת: למות. זה מה שביקשתי מהרופאה שבאה לראות אותי מדי פעם בבית־החולים בכלא. פעמים אחדות ביקשתי ממנה לשים קץ לסיבלותי, אבל ללא הצלחה. התחלתי לאסוף את כדורי־השינה שנתנו לי כל לילה כדי להרגיע את כאבי. הכאבים הבלתי־נסבלים והביטחון שהם יימשכו עד סופי, נטלו ממני כל חשק לחיות. כמה פעמים ביקשתי מהרופאה שתביא לי את הרעל הקטלני... ואחר־כך אירעו הדברים ששינו את מהלך חיי...”

הקטע הנשמע בקריאה ראשונה כווידויו של אסיר שזכה באחרונה בחנינה פתאומית בגלל מחלתו וייסוריו, אינו אלא וידויו האישי של האיש שהצליח לפני חודש לעמוד במרכזה של סערה בינלאומית,

בבית־החולים

אנאליזה והרברט קאפלר בחדרו של קאפלר בבית־החולים צ׳ליו ברו[...] שבו אושפז קולונל הס.ס. הנאצי בן ה־70, אחרי שאובחן סרטן ב[...] הגס שלו. אנאליזה, שנישאה לקאפלר לפני שש שנים, היתה באה לבקרו אחת לכמה שבוע[...] שוהה בחדרו ימים מיספר. כבר בחודש יוני תיכננה להבריחו בתחפושת של כו[...]

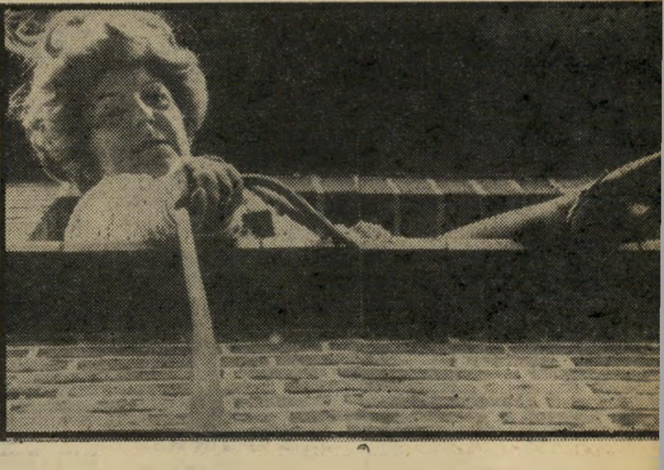

חבל מהגג

אנאליזה קאפלר, החשה עצמה עתה כגיבורה לאומית בגרמניה, מדגימה לפני צלמים כיצד שילשלה את חבל הניילון, המשמש לטיפוס הרים, מגג בניין בית־החולים ודרכו הורידה את בעלה למטה.

בתא המיטען

אנאליזה קאפלר מדגימה כיצד החביאה את בעלה בתא־המיטען של המכונית שבה הבריחה אותו מחצר בית־החולים האיטלקי מבלי שהזקיפים בשער יבחינו בכך. בחדרו בבית־החולים הכינה אנאליזה בובת־דמה לבושה בפיג׳מה של הרברט.

ליד ההגה

שיחד[...]
שנהג[...]
טליה לגרמניה. היא חבשה [...]
סיפור הבריחה של אנאליזה [...]

כיצד הצליחה להבריחו

"אמת"

אחרי שהוברח מהכלא: קולונל האס־אס הרברט קאפלר, בן ה־70, חולה סרטן ש־רופאים הגדירו את תוחלת החיים שלו כקצרה מאד.

ב־1944 הביא קאפלר לרציחתם של 335 בני־ערובה איטלקים אחרי ש־32 חיילי ורמאכט גרמנים נהרגו בחוצות רומא ב־מיתקפה של אנשי מחתרת איטלקים. אח־רי המילחמה הוא נידון למאסר־עולם, בי־לה 32 שנים בכלא צבאי. גורלו נגע לליבה של גרמניה בת 52 בשם אנאליזה ש־נסעה לראותו בכלא, התחתנה עימו שם בשנת 1972, ולפני יותר מחודש הצליחה להבריחו מבית־החולים צ׳ליו שבדרום רו־מא ומאיטליה לגרמניה. הוא מסתתר עתה אי־שם בסכסוניה התחתית, בקירבת ה־עיירה זולטאו.

כל המאמצים לעלות על עיקבותיו של קאפלר, שהברחתו מהכלא הסעירה את הרוחות בעיקר בישראל, עלו בתוהו. גירסות שונות סופרו בשבועות שחלפו מאז הברחתו על הדרך שבה הצליחה אשתו להבריח אותו. עתה מספרת אנאליזה קאפ־לר בעצמה את סיפור ההברחה, כשהיא רואה את עצמה כגיבורה לאומית, לא מעט בזכות התגובות הנלהבות של בני עמה.

סיפורה של אנאליזה קאפלר, שקשה לראות בו אמת צרופה וניתן לחוש בו את התפרים הגסים שנועדו לחפות על אלה שסייעו לה בהברחתו של הפושע הנאצי, זוכה עתה בפירסום רב ברחבי העולם. הוא נכתב ונקרא כמו סיפור בלשי, מיועד לפרוט על נימי הרחמנות ההומאנית בליבם של הקוראים.

הצדעה לקולונלה

זוהי גירסתה של אנאליזה קאפ־לר על הברחת בעלה:

הבריחה של בעלי חייבה אותי לחשוב על התוכנית לפירטי־פרטיה. נטלתי בחשבון את כל הסיכונים. מדי פעם שיניתי את תוכניות הבריחה. יום אחד, כשביקרתי את בעלי בבית־החולים צ׳ליו ברומא, לחשה לי הרופאה האיטלקיה במיסדרון: „הוא חושב על התאבדות. הוא יוותר על החיים.״ באותו יום, ה־17 ביולי השנה, ידעתי ש־איני יכולה להסס עוד.

עד לאותו רגע הייתי פסיכותראפית בת 52 בעיירה קטנה ורומנטית שהעולם שכח על קיומה. כל מה שנכתב עד כה על ההב־רחה אינו נכון. עשיתי את הכל לבדי. מקור הכוח היחיד שלי היה אהבתי להר־

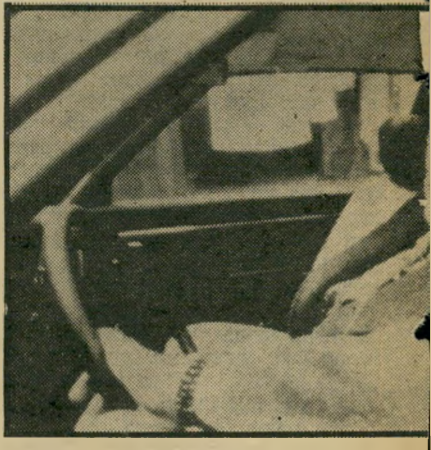

...ר התחפושת שלבשה אשתו של קאפלר בעת ...ה במכונית שבאמצעותה הבריחה את בעלה מאי־ ... כובע גברי ונראתה בעלת חזות גברית. ...קאפלר זוכה עתה בפירסום רב ברחבי העולם.

קרחת לצרכי תחפושת

כדי להקל על עצמה להתחפש, גילחה אשתו של קאפלר את שער ראשה. כך קל היה לה יותר לחבוש פיאות נוכריות שהכינה לעצמה כדי שתוכל לשנות את דמותה מעת לעת במהלך הבריחה והמיסתור. בתמונה למטה נראית אנאליזה קאפלר כשהיא חובשת שלוש פיאות שונות.

ברט וההכרה כי יש לו זכות למות בחופש. בכל השעות הדרמאתיות, מהרגע ש־עזבנו את בית־החולים הצבאי ועד שרגלינו דרכו על אדמת גרמניה הייתי לבדי, כשאני שקועה בסיבלות בעלי ובפחד ש־יגלו אותנו לפני שנגיע למחוז־חפצנו.

בחודש יוני 1977 מצא הרברט את עצמו מזה 17 שבועות באגף השמור לקצינים בבית־החולים צ׳ליו ברומא. אובחן אצלו סרטן במעי הגס שאינו ניתן לניתוח. זה היה בניין בן שלוש קומות והוא לא נשמר היטב כל־כך כמו המיבצר גאטה שבו שכב בעלי בבית־החולים קודם־לכן. במיסדרון הארוך ומטיל האימה שמרו קארבינ־יירים חמושים באקדחים שהתחלפו מדי שש שעות. לפני השער הראשי של בניין המינהלה היו שומרים שערכו סיורים קבועים מסביב לבניין בית־החולים. הם הכירו אותי וכינו אותי קולונלה (אשת הקולונל).

אחרי ארבעה חודשים שהרברט שכב שם עברתי כבר את השער במכוניתי כשאני נושאת עימי תרופות הומאופטיות (שיטה של טיפול) בהתאם לאישור מישרד־הביטחון האיטלקי. החיילים בשער הצדיעו לי, ובסופו של דבר היכרתי כל פינה בבית־החולים הענקי שבו 1500 מיטות. חשבתי שזו ההזדמנות האחרונה שלי להציל את הרברט.

עצה שנתן לי ידיד איטלקי בחודש יוני 1976 הביאה אותי לכלל החלטה. הוא הציע לי גלימה של כומר. הרעיון היה שאבריח את הרברט כשהוא מחופש ככומר. באותה תקופה לא שקל הרברט אלא 50 ק״ג ועיניו כבר היו שקועות בחוריהן. עורו דמה לנייר־פרגמנט.

צנחתי, מיואשת, על מיטת הברזל ש־הציבו עבורי בחדרו של הרברט. אמרתי לו: „הרברט, תחזיק את עצמך היטב. נותרו עוד כמה שעות. אם הכל יעבור בשלום בעוד כמה שעות נהיה מחוץ לסכנה.״

השעה היתה חמש לפנות־ערב. הגיע הזמן לפעול. בית־החולים היה מלא פעילות. המבקרים עזבו את החדרים. האחיות חילקו את ארוחת־הערב לחולים. היתה הרבה תנועה במסדרונות. בחדרו של הרברט היתה מונחת מוכנה גלימת הכומר. נתתי לו לישון. לא רציתי לגזול ממנו את הרגעים האחרונים של המנוחה. ואז לפתע קרא בשמי קול מוכר: „סניורה קאפלר, כמה אני מאושר לראותך!״

זה היה הכומר דומיניקו, שעימו שוחחתי ארוכות בגינה בעת ביקורי הקודמים שם. הוא ניגש אלי בפנים זוהרות. רק כמה מטרים הפרידו בינינו. גל של קור עבר על גבי. אם הכומר ייכנס לחדר, הוא יגלה את הגלימה. קפצתי על המיטה והסתרתי את הגלימה בין הסדינים.

(המשך בעמוד 30)

(המשך מעמוד 29)

כאשר נכנס הכומר לחדר הוא ראה שהרברט עוד ישן. כדי שלא לעורר חשד ביקשתי ממנו להיכנס וניהלנו שיחה במשך זמן־מה. הדקות היקרות חלפו ואני הרגשתי כאילו אני יושבת על גחלים בוערות.

הקולות במיסדרון הלכו והתמעטו. התיקווה נעלמה. לבסוף עזב הכומר את החדר. היה מאוחר מכדי לבצע את התוכנית. נשארתי בחדר. אחרי שפחדי חלף לא יכולתי לעצור בעד דמעות האכזבה וחוסר־הישע. אלא שרצוני לא נשבר לזמן רב.

ציוד אלפיניסטי לחילוץ

ב־12 באוגוסט השנה, כאשר עזבתי מוקדם בבוקר את ביתי בזולטאו כדי לנסוע לשדה־התעופה, ידעתי כי אני ניצבת בפני השעות הדרמאתיות של חיי.

הגעתי לנמל־התעופה פיומצ׳ינו בשעה אחת בצהריים. את מכונית האופל קומודור שלנו נתתי לידידים כדי שיחנו אותה במגרש החנייה של האיצטדיון האולימפי ברומא. אני הגעתי במטוס, עם מיזוודות שבהן היו מיכלים מקוררים בשביל התרופות להרברט ומיזוודה גדולה אחת. שכרתי מכונית פיאט 131 מחברת הרץ ונסעתי ישר לבית־החולים.

לעולם לא אשכח את פני בעלי המצומקים כשנכנסתי אל החדר. במשך שש שנות נישואינו הוא מעולם לא ניראה כל־כך מוכה. הוא עבר משבר קשה במייוחד לפני שהגעתי. בקושי היה מסוגל לבטא את שמי. הקדשתי לו את היום. הגשתי לו ארוחות ותרופות.

בערב עזבתי את בית־החולים ויצאתי למיגרש החנייה של האיצטדיון האולימפי כדי למצוא את מכוניתי שהוחנתה שם. הייתי שקועה מדי במחשבות מכדי למצוא אותה במיגרש הענק. חזרתי לבית־החולים מבלי שמצאתי אותה. זה היה ביום שישי. רק ביום ראשון חזרתי לשם וגיליתי אותה. בדקתי את המכונית. פתחתי את תא המיטען, ואז קפאתי לכמה רגעים.

בתוך תא המיטען היה מונח שק גדול של משי שחור שבו אני רגילה לשמור את הציוד האלפיניסטי שלי. בפנים היה גם חבל ניילון לשימוש אלפיניסטי. תמיד אהבתי את ההרים. אין אלפיניסטית נלהבת ממני. אני אוהבת את הסכנה. רכשתי את הניסיון, שהתגלה כיקר מפז כעבור כמה שעות.

מוחי פעל במהירות: הציוד הזה יכול לסייע לי לשחרר את הרברט. מה שאפשרי על צלע של הר תלול, אפשרי גם על הכותל של בית־החולים צ׳ליו. אז החלטתי שבעלי יעזוב את בית־החולים דרך חלון חדרו בחבל הניילון. שכחתי את המכונית המושכרת שלי ואת כוונתי לנסוע לנאפולי. הכנסתי את השק והחבל לתוך תא המיטען של הפיאט האדומה. הלילה החל יורד. נסעתי לבית־החולים.

עד שהגעתי היתה כבר כל תוכנית הבריחה מגובשת במוחי. השאלה שהטרידה אותי היתה אם אצליח לעבור דרך הזקיפים בשער הראשי ואם יהיה די אוויר בתא המיטען של המכונית. לא רציתי להשאיר דבר למיקרה העיוור. עצרתי את המכונית ברחוב צדדי עזוב. לקחתי פנס כיס דלוק והכנסתי אותו לתא המיטען. סגרתי את המיכסה. ראיתי כמה קרני אור מבצבצות דרך החריץ של המיכסה. ידעתי שיש בתוכו די אוויר לנשימה לשהייה קצרה.

נסעתי לבית־החולים.

אמרתי לזקיף: „אני רוצה רק להודיע לך שאצא בלילה.״ פחות מ־18 שעות אחרי שעזבתיו, שוב הייתי אצל בעלי, במצב־רוח נרגש. רציתי לצמצם את הסכנות. האם החבל די ארוך כדי לרדת מהקומה השלישית? לא רציתי לסמוך על אומדנה, רציתי לבדוק את הפרטים הכי קטנים. קשרתי מישקולת קטנה לחבל והורדתי אותו דרך החלון. היו לי 16 מטרים של ירידה. לחבל היו 40 מטרים. יכולתי להכפיל את החבל לירידה. האורך הסופי הספיק. בסוף בחרתי בחלון של חדר־האמבטיה, מפני שעץ גדול הסתיר אותו מן העיניים.

בינתיים פקח הרברט את עיניו, אני ישבתי לידו, ליטפתי את זרועו המצומקת ואמרתי: ,הלילה נהיה רחוקים מכאן׳. ביטאתי את המילים האלה בקול שקט כאילו דיברתי על טיול קטן. אבל אז ראיתי בעיניו את הפחד והבהלה. ,מה את רוצה לע־

לנאיר ועדה דורון

ברכות לנישואיכם

העולם הזה

אולפן גרג (בר־קמא)

קצרנות

עברית ו/או אנגלית.

קורס חדש ב־10.10.77

הצלחה מובטחת! הרשמה:

ת״א: וייצמן 22, טל. 254826.

חיפה: בי״ס „במעלה״.

יין זמר ו... ו... ו...

״קל״ מזמינה לכפר הנופש אשקלון

בכפר הנופש לא רק היין כיד המלך —
גם הבידור והבילוי: מדשאות, מתקני ספורט, בריכת שחיה, מגרשי טניס, חוות סוסים, חוף ים צמוד, דיסקוטק, משחקי חברה, מטבח צרפתי —
והכל מתובל באווירה בינלאומית.

מבצע סוכות:

273 ל״י ליחיד

(כולל מ.ע.מ.)

פרטים: כפר הנופש אשקלון, טל. 24196—051
ובסניפי „קל״ שרותי נופש:

תל־אביב – גורדון 28, טל׳ 222042 (24 שעות ביממה)
אבן־גבירול 140, טל׳ 450359 (24 שעות ביממה)
בסניפי ת״א פתוח מ—9.00 עד 7.00 ברציפות
רמת־גן – ביאליק 56, טל׳ 731773
ירושלים – המלך ג׳ורג׳ 23, טל׳ 228258
ראשל״צ – ״גל־גפן״ רוטשילד 37 טל׳ 941526

שרותי נופש

הוועד לשלום צודק בין ישראל והארצות הערביות

כנס פומבי

ביום ראשון 25.9.77 בשעה 7 בערב בתל־אביב
ב„בית סוקולוב״ רח׳ קפלן מס׳ 4

על סדר־היום:

1. במאבק לליכוד שוחרי השלום בישראל
2. פעולות הוועד
3. לקראת הכנס הבינלאומי בפאריס

בכינוס תשתתף משלחת מטעם הוועד הבינלאומי לשלום צודק במזרח־התיכון

קאפלר: „האמת"

שות, אנאליזה?' מילמל. לחצתי את זרועו כדי לעודדו. ,תן בי אמון,' אמרתי. אבל הרברט לא יכול להתרגל לרעיון שבקרוב, החופש שעליו חלם במשך שנים כה רבות, יהיה למציאות. עדיין היה מוקדם מכדי לבצע את התוכנית הנועזת. התיישבתי ליד השולחן הקטן וכתבתי במכונת־הכתיבה מיכתב לנשיא הרפובליקה האיטלקית, ליאונה. כאשר סיימתי, הסתכלתי בשעון. השעה היתה 8.30 בערב.

נותרו לי עדיין עוד שלוש וחצי שעות נוספות לחכות. בעלי נשאר דומם, עיניו תקועות בתיקרה, בעוד שאני ביקשתי להסיח את דעתי בעזרת ספר של סופר ישראלי — אפרים קישון, שאנחנו אוהבים אותו במייוחד. אבל קראתי מבלי להבין, אידיאה־פיקס הסתובבה בראשי, האם יש לו, להרברט, הכוח לעמוד במתח, האם מותר לי לסכנו במיבצע כזה?

„אני חלש! אני אמות!"

בשעה 11.00 עזבתי את החדר ועברתי בפרוזדור. אמרתי כבדרך־אגב לשני הקרבינביירים: ,אני צריכה לנסוע בלילה. יש הלווייה בנאפולי ואני לא רוצה לנסוע כשיהיה חם.' נראה כי החיילים האמינו לי. הם הביעו הסכמה בנענוע־ראש. ניגשתי לפיאט שאותה החניתי לרגלי חדר האמבטיה ופתחתי את תא המיטען, כדי שלא לאבד זמן בשעת הביצוע.

כשחזרתי לחדר, הלבשתי את הרברט בחליפה שחורה וחולצה כחולה, גם אני התלבשתי בשחור. לפי התוכנית שלי היינו צריכים להיראות כמו זוג הנוסע להלווייה. אחרי כמה ניסיונות נפל בעלי, שהיה אחוז רעד מכף־רגל ועד הראש, בחזרה על המיטה. לחשתי לאוזנו כדי לעודדו: ,אל תפחד, הרברט, עוד מעט הכל יסתדר.' זה היה שקר! אני ידעתי כי לפנינו מיבחנים נוראיים. אבל במצב כזה אין להסס מלשקר כדי לעודד את החלש. גיליתי את תוכניתי להרברט. הראיתי לו את החבל והמושב שקשרתי אליו, שאותם החבאתי בחדר־האמבטיה.

הרברט לא יכול להאמין לי. ,איך אני אוכל לרדת בחבל הזה? אני אמות! את לא רואה שאני חלש מדי?' ידעתי זאת היטב, אבל היה חשוב שאצליח לשכנע אותו. ידעתי שהסיכונים עצומים. הכנסתי את הרגל הימנית של בעלי לתוך הלולאה של המושב והשתמשתי בבד פלסטי כדי לעשותו נוח יותר. אבל הוא איבד את שיווי־מישקלו, ולולא תפסתי אותו ברגע האחרון, היה נופל. התנועה הכי קטנה דרשה ממנו מאמץ עצום. הרברט נשם בקושי, תוך עווית של כאבים. היה עליו להתיישב על המיטה, כרעתי לפניו, הכנסתי אותו לתוך המושב, קשרתי אותו היטב. לא יכולנו לנעול את עצמנו, כי לא היה מנעול בדלת. היינו בפחד שמישהו ייכנס. הרעש הכי קטן היה יכול להזעיק את הקרבינביירים שבחוץ.

תמכתי בהרברט כדי להגיע לחדר האמבטיה. 48 הקילוגרמים שלו נראו לי כבדים מדי. הייתי זקוקה לכל הכוח שלי. התקדמנו בין המיקלחת, בית־השימוש והבידה. המטרים האחרונים עד לחלון נראו לי כקילומטרים. עליתי על כיסא כדי לבדוק אם הציר של החלון די חזק כדי להחזיק את החבל. אחרי שווידאתי זאת, התיישבתי על האדן והעליתי אותו על החלון. רגל אחת שלי היתה בחוץ. מלמטה ראיתי את הפיאט האדומה בקושי. החלטתי: יהיה מה שיהיה! ראיתי צללית במדים, זה היה הקרבינבייר. לבי פעם בחוזקה, עצרתי את נשימתי. החייל בדק בסקרנות את המכונית. התפללתי בליבי: ,אלוהים, עשה שהוא יילך מכאן!' כאשר הגיע החייל לחלק האחורי של המכונית, הוא סגר בחוזקה את המיכסה. באותו רגע הייתי בטוחה שהכל אבוד ושהוא יזעיק את חבריו.

הדמעות זלגו מעיני. בכיתי, עד שלפתע ראיתי שהלא־ייאמן — קרה: החייל הפסיק לבדוק, והלך. בגלל התקרית הזאת אבדו דקות יקרות, אבל לא יכולתי עוד לחזור בי. בכוח הייאוש הזזתי את הרברט למקום הנכון. הירידה יכלה להתחיל. סנטימטר אחרי סנטימטר נתתי לו לרדת. לא הרגשתי בשיפשוף חוט הניילון על כתפי הימנית. בגב שלי יש עד היום סימנים כחולים. בעלי כבר עבר את החלק המסוכן של הירידה כשלפתע הופיעו שני חיילים בפינת הבניין. הם הדליקו סיגריות. במרחק של שישה מטרים מהם היה הרברט תלוי בחלל הריק. אחזתי בחבל בשתי ידי, בכל כוחי. החיים שלו היו תלויים בחבל הזה.

אלה היו חמש הדקות הארוכות ביותר בחיי. אכן, תפילותי נשמעו, ללא ספק. החיילים הלכו, ונעלמו בלילה. ידעתי שבעלי לא יוכל להחזיק מעמד במצבים נוספים כאלה. נתתי לחבל לגלוש, עד שהרגשתי את האדמה תחת רגליו. הוא השמיע קריאת כאב שכאילו באה מעומק נישמתו. ראיתי איך הוא משך עצמו לעבר המכונית וניסה לפתוח את הארגז במאמץ נואש, אך ללא תוצאות. הוא היה חלש מדי, ונפל על הארץ כשהוא מנסה כמיטב יכולתו להתחבא מתחת למכונית.

בינתיים הכנסתי את החבל לשק. אחר־כך התחלתי להלביש בובת־דמה בפיז'מה של הרברט והתפללתי שהקרבינביירים לא ירגישו בכך עד אחרי שאעזוב את החדר. אחר־כך השארתי על השולחן הקטן מיכתב לנשיא ליאונה, שבו ניסיתי להצדיק את מעשי. אותם רגעים של מתיחות נוראה היקשו עלי להופיע לפני הזקיפים כאדם שקט.

למטה, ליד המכונית, שכב הרברט ללא־ניע. עטפתי אותו בשמיכה, פתחתי את המיכסה והנחתי את גופו המעונה בתוך ארגז המיטען. כהומאופאטית ידעתי שהנסיעה הזו תדרוש את כל כוח־הסבל שלו. המוות שישב לידנו היה בן־לווייתנו. אבל באותם רגעים גם ידעתי שאני אשה מאוהבת, והאשה המאוהבת אמרה לי: ,את מוכרחה לעשות את זה! מוכרחה!'

נסעתי באיטיות בגינה עד שהגעתי ליציאה, עצרתי את המכונית ופתחתי את הדלת כדי שהקרבינבייר יוכל לראות שאני לבדי. הוא הביט פנימה ואמר: ,בסדר, סינורה,' ופתח את השער. היינו בחוץ.

אנאליזה קאפלר והציוד ששימש לבריחה
חבל־ניילון, פיאות נוכריות

„הוא עדיין חי!"

השלב הראשון של הבריחה היה מאחורינו. באותו רגע עדיין לא היה לי מושג על הקשיים שבהם ניתקל. פניתי שמאלה לרחוב קלימונטנה, עברתי את שער מטרוניה מבלי לראות את האתרים המוארים של רומא. הסתכלתי רק במראה, כדי לוודא שאיש אינו עוקב אחרינו. לבסוף הגענו אל מיגרש־החנייה שליד האיצטדיון האולימפי הישן. עברו כבר עשרים דקות מאז עזבנו את בית־החולים.

בחנייה נשארה האופל השכורה. סוף־סוף יכולתי להוציא את הרברט מארגז־המיטען. ידינו נגעו זו בזו לכמה שניות. בתוך האופל הוא עצם את עיניו. שמתי לו מגבעת על הראש. פניו אכולי המחלה נותרו בצל. היה עלי למצוא את התרופות שתהיינה דרושות אם יקבל שטף־דם. חשבתי שאפשר למצוא אותן ליד התחנה המרכזית של רומא. נעצרתי לפני התחנה. הרברט נשאר יושב במושב האחורי מימין, כאילו הוא ישן. באותו רגע, הכל היה יכול לקרות.

החיפושים אחרינו יכלו כבר להתחיל. העיקבות היו עדיין טריים. קל היה למצוא אותנו. אז ראיתי ליד התחנה שני גרמנים צעירים שחל קילקול במכוניתם והם לא ידעו איך לחזור לגרמניה. ידעתי ששני הצעירים יאשימו אותי בזה שהכנסתי אותם לפרשה. אני נשבעת באלוהים שזה לא כך. אמרתי להם שיש לי מכונית העומדת ליד האיצטדיון. ,אם אתם רוצים, אתם יכולים להשתמש בה. תוכלו להמציא לי את המפתחות לאחר־מכן,' אמרתי.

שעון־היד שלי הראה את השעה שתיים ועשר דקות לפנות בוקר, כאשר עלינו על הכביש המהיר רומא—פירנצה. היו מעט בכביש מכוניות בשעה זו. יכולתי לנוע מהר מאד, רוב הזמן בין 180־160 קמ"ש. הייתי מוכרחה להתרכז בנהיגה ולא יכולתי להתובב כדי לראות מה מצבו של הרברט. כאשר הייתי צריכה להאט וכאשר פסק רעש המנוע לרגע, שמעתי אותו נושם חלושות. כל זה הרגיע אותי. הוא עדיין חי!

עברתי בלי בעיות את כיברת הדרך הראשונה. קצת אחרי מודנה נאלצתי להיעצר כדי למלא דלק. בעוד עובד התחנה ממלא את המיכל, ראיתי בראי כי השיער השאטני שלי מבצבץ מתחת לפיאה הנכרית הבלונדית. פחדתי. האם עובד תחנת־הדלק שם לב לכך? ניגשתי לשירותים וגזזתי את השערות שהרברט אהב כל־כך במיספריי־הציפורניים שלי. הורדתי את השערות בבית־השימוש.

בשבע ושלושים עברתי את הגבול במעבר ברנר. היה שם תור של קרוב ל־700 מטר. ככל שהתקרבנו הסתכלתי בלב רוגש כיצד המוכסים בודקים את הדרכונים של הנוסעים. לפתע פתחו אשנב נוסף. המכונית שלפני פנו לשם, ואני אחריהן. הקצין הניח למכוניות לעבור בתנועת־יד פשוטה. כאשר הגעתי פסע צעד לאחור, בדק את מיספר מכוניתי ועשה שוב תנועת־יד שאמשיך בדרך, בלי פורמאליות. הזעתי. אני עדיין משוכנעת שהיה לי מזל שלא־ייאמן בכל הדרך הארוכה הזו.

השומעים לא האמינו

עברתי את אוסטריה, נעצרתי לרגע במיגרש־חנייה כדי לבדוק מה שלום בעלי. פניו היו נפולות מאד, אבל הוא הבין כי הכל עבר בשלום. ראיתי בעיניו הכרת־תודה עצומה. הוא הביט בעד השמשה ואמר דבר שרק מי שהיה אסיר במשך עשרות שנים יכול להגיד: „הביטי, הביטי! יש שם באמת פרות בשדה!" דמעות של אושר זלגו מעיניו.

במעבר לגרמניה לא היו בעיות. עכשיו יכולתי לנהוג באיטיות. במינכן עזבתי את האוטוסטרדה ובשעה תשע הגעתי לנמל־התעופה רים. לא הייתי בטוחה איך להמשיך בדרך עם הרברט, שלא יכול לומר מילה מרוב אושר, אכלנו במיסעדה. כאשר ישבנו, אמרתי לו: ,אחזור עוד מעט, אני רק רוצה לטלפן.' כל השיחות שניהלתי באותו בוקר היו דומות: „כאן אנאליזה קאפלר, אנחנו בגרמניה." בתדהמה גמורה שאלו בני־שיחי: ,למה כוונתך ב„אנחנו"?' — „בעלי ואני."

הייתי צריכה לחזור על זה כדי שיאמינו לי. הדוקטור טורק, ראש מדור המישפטים במישרד־החוץ שאל אותי: „האם עברתם את הגבול באופן חוקי?"

קאפלר לפני הבריחה, בביה"ח
„האם יחזיק מעמד?"

הודיתי שלא. באופן בלתי־חוקי. הוא הבטיח להודיע לשר־החוץ גנשר במהירות האפשרית. לא רציתי ששר־החוץ ייוודע על בריחתו של הרברט מהעיתונות. בזמן שטילפנתי עשה הרברט דבר שהרופאים לא התירו לו מעולם: הוא הזמין מנה עצומה של קותלי־חזיר וביצים מטוגנות ובלע אותה. לאחר־מכן הצית סיגריה.

החברים באו לראות אותנו. ידידים שהוא לא ראה מזה שלושים שנה. ביקשתי ממישהו לקנות לי שני כרטיסים בלופטהנזה להאנובר.

בכיסא־גלגלים הובל הרברט למטוס. לחובשים לא היה מושג מי האיש שהם מגלגלים. ישבנו במטוס והרברט לא יכול היה להסיר עיניו מהנוף שלא ראה זמן כה רב. מפעם לפעם נשק לידי אבל לא דיבר. הוא שתק במשך 65 הדקות של הטיסה. מנמל־התעופה לקחנו מונית שהביאה אותנו לדירתי שבזולטאו.

זמן־מה אחרי שהגענו צילצלו בדלת. היו אלה שני בלשים ששאלו שאלות על הרברט. זה לא ארך זמן רב. לא ידעתי שהאינטרפול כבר פתח בחקירה. זכרתי מה אמר לי היועץ־המישפטי שלי: „אם אי־פעם יגיע בעלך לגרמניה, איש לא יוכל עוד להסגיר אותו." אולם ידעתי שהסכנה לא חלפה.

ידעתי שיש רבים הרוצים לפגוע בחייו של הרברט. בימים הבאים, כל מדרגה בחדר־המדרגות שלנו נשמרה על־ידי שוטרים ובלילה שמרו חיילים חמושים על הבית. אבל אנחנו לא פחדנו. היינו שקטים.

בשעה אחת לפנות־בוקר ה־17 בחודש אוגוסט אמר לי קצין־מישטרה, כי כאמצעי־ביטחון צריך לעזוב עכשיו את הבית. בעזרת ידידים שאיני רוצה לנקוב בשמותיהם מסיבות ברורות הצלחתי להעביר את בעלי באמבולנס לבית־החולים של לונבורק. כדי להתחמק מהעיתונות שעקבה אחרינו עזבנו את הבית דרך יציאת־החירום. בבית־החולים ראיתי שהעובדים מתייחסים אל הרברט כאל אויב. חייו היו שוב בסכנה.

בלילה שלאחר־מכן, שוב בעזרת ידידים ושוב באמבולנס, עזבנו את בית־החולים ועברנו לבית־חולים אחר בווסטפאליה. ירד גשם, והיה קר. הרברט רעד. הורדתי את מעילי כדי לכסותו. לא היו בפניו אלא כאב ופחד.

בשש בבוקר התקרבנו לבית־החולים המואר...

עוד לפנינו מיכשולים שיש להתגבר עליהם, אך הקשה ביותר חלף. זכיתי בבעלי.

■ ■ ■

עד כאן סיפורה של אנאליזה קאפלר.

ומי שרצה הוכחה כיצד ניתן, באמצעות מילים בלבד, לעורר רחמים ורגשות הומאניים כלפי אדם חולה הצפוי למוות בכל רגע, וליצור התנגדות רישגית כלפי המשך מאסרו גם אם הוא פושע נאצי האחראי לרציחתם של בני־ערובה — הרי היא מצויה בסיפור זה.

סלו־סלה

„...ללא זאב הייתי היום נכה..." אמרה הלקוחה

כתבה זו אינה מיועדת לאותם המחפשים לתפוס „טרמפ של הנאה" במכון מסג' מפוקפק כלשהו. כתבה זו נועדה להצ־ביע על מכון בשם „קליין". מכון כה מיוחד במינו עד ש־איני משוכנע שניתן למצוא דו־מה לו בכל הארץ, לכן ראיתי חובה לעצמי להביאו לידיעת־כם.

המכון שייך למר זאב קליין בחור בעל עבר צבאי עשיר ובוגר ביה"ס וינגייט לפיזיו־טרפיה. זאב המתמחה בבעיות פרקים והתקררויות חיצוניות בשרירים (מחלות טריאומטיות בשפה המקצועית) יצר לו שם של מומחה בקרב קהל לקו־חותיו הנותן בו אמון „כמעט עיוור".

אמרתי מומחה, ובכן זאב מצ־דיק תיאור זה בכל משמעותה של המלה, בזאת נוכחתי בעת ביקורי ובפגשי במקום מלקו־חותיו, שהלל ושבח לא חסכו מפיהם.

סיפורה של לקוחה: „זאב הי־נו עמוד השידרה של 4 אנ־שים — אמרתי עמוד שידרה וכוונתי תרתי משמע. א. הטי־פול אותו מקבלים 4 האנשים בעמוד השידרה. ב. אנשים אלו הם שני ילדי, בעלי ואני, כאשר בכולנו הצליח זאב לעשות מה שלא הצליח איש לפניו. טו־פלתי אצל אורטופדים שונים ברחבי הארץ, כך שקנה המי־דה שלי הוא מספיק מדוייק. כדי לומר בפה מלא, שזאב הינו מה שהוא. בלעדיו לא הייתי מסתדרת, אני חייבת לו תודה גדולה מאוד, כי הוא עזר לי בתקופות שהמחלה (המחלה — כאבי־גב) הסבה לי כאבים נו־ראיים בגב, בגפיים ובחוליות הצוואר.

בילדתי כשהיתה כבת 13 ובעת מחלתה שקלה כ־20 ק"ג, טיפל זאב, כאשר שום אדם אחר לא העז לטפל בה. אלמלא זאב אנה אני באה. זאב יוצא מהכלל."

זהו, זהו אחד מיני רבים מנפ־לאותיו של זאב קליין ממכון קליין שברח' שלמה המלך 79.

מטופל אחר על־ידי זאב במשך 7 שנים הינו ראובן שולמן (בתמונה) טרקטוריסט ותיק ב־חברה גדולה בארץ. ראובן מספר: „את זאב הכרתי מהחב־רה בה עבדנו יחד. פניתי אליו לאחר שהרפואה המודרנית לא התגברה על בעייתי. („נתפס" לי עמוד השידרה) ואמנם זאב איבחן מיידית את בעייתי וגי־לה את הסיבה לשיתוק החלקי בו לקיתי. כיום הנני בריא בהחלט ומסוגל אף לעסוק ב־ספורט."

זהו סיפור נוסף של אחד מ־לקוחותיו המרובים של „זאב". בוא למכון קליין והיווכח בעצ־מך. (טל. 224202).

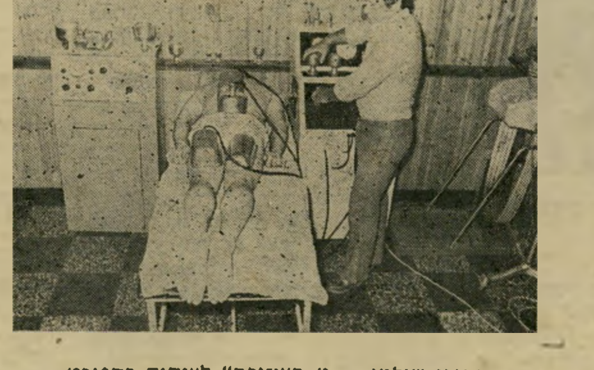

ראובן שולמן — מ„חצי־נכה" לעיסוק בספורט

הון ב„גל־און"

זקוק/ה לכסף בדחיפות? אז קום/י עשה/י משהו למען עצמך ובואי ל„גלאון" חברה למימון והשקעות שבעליה אנ־שים ישרים, מהימנים ואדי־בים, הרוצים לעזור לך בעת מצוקה כספית, זאת תמורת הפקדת חפץ כלשהו, כגון: דברי־ערך, תכשיטים, דברי חשמל, תמונות יקרות, שטי־חים, מוצרי זהב וכסף למיני־הם, או כל מוצר אחר בעל ערך להפקדה, שיאפשר לך קבלת הלוואה מיידית בו במ־קום, כך יתאפשר לך לצאת ממצוקתך, וכך תכיר סוף־סוף חברה, הרוצה ונועדה לעזור לך. אשר דרכה ורק דרכה תנשום „סוף־סוף" „אויר־נקי" ללא מועקה כלכלית.

פנה/י ל„גל־און", רח' בן־יהודה 9, טל. 51907 או לסניף בדיזנגוף 85, טל. 28968 ת"א, והאמן/י לי שלא תצטער/י. קדימה קום/י, עזור/י לעצמך.

ד"ר ג'ינס למשוגעים לג'ינס!

בפרישמן 90 בתל־אביב ישנו מקום הנושא שם תמוה במק־צת „ד"ר ג'ינס". ניכנסתי פנימה.

נתקבלתי ע"י חתיכה בשם עירית. עירית מנהלת החנות מטעמם של זאב ואלון, בעלי המקום ובעלי בית החרושת Super-Vee המייצר את בגדי הג'ינס ל„ד"ר ג'ינס". עירית, שבשהותי שם נוכחתי בכשרו־נה, מתאימה לכל לקוח או לקוחה את סוג הג'ינס המת־אים לפי גיזרתם. ותאמינו לי שהמבחר הוא עצום, והיא אכן עושה עבודתה נאמנה, (ראה „טוסיק"). בעלי החנות זאב ואלון, שהם הסוכנים ה־בילעדיים למוצרי .M.J האמ־ריקאיים, מגוונים ב„ד"ר ג'ינס", בנוסף לסוגי הג'ינס הרבים, אם במכנסי סרבל ב־שחור ובצבעוני (200 ל"י — 220 ל"י) ואם באוברולים שו־נים, אף בשמלות וחולצות לנשים וגברים מטריקו ומבד. מה לגבי המחיר, בד"ר ג'ינס המחירים זולים יחסית וזאת יזקף לזכותו בגין הייצור ה־עצמי של מוצרי Super-Vee שהוא כאמור ביהח"ר של הבוטיק ד"ר ג'ינס.

לך הגבר: כדאי להכנס ולפ־גוש את עירית ולו רק שתת־אים לך את הג'ינס לפי גיז־רתך. ולנשים שימו מיבטחכם בטעמה האסתטי.

„טוסיק" עירית ב־Super-Vee

תכשיר השיער שי־ט־7 פותח מצמחים

תכשיר שיער חדש ומהפכני המורכב על טהרת צמחים בלבד

שמעתם על התכשיר החדש לשיער שי־טי־7? מרכיביו טוענים שהוא מחזק שורשים, מרחיק שמן יתר ומרחיק קש־קשים. שאלתי, בדקתי, חקר־תי ומצאתי שהוא יותר מזה. לדעתי, התכשיר אף עוצר ב־זמן סביר נשירת שיער ויש־נם הטוענים שהבחינו אף, כי כאבי הראש חלפו להם לאחר השימוש בחומר. מצהיק? לאו דווקא. הסכיתו ושימו ליבכם להמשך.

הנטורופטים אסיה וזאב פכט־הולט החלו לבדוק את השפ־עתם של צמחים מסויימים על שורשי השיער לפני למעלה מ־10 שנים. כנטורופט במק־צועו, יצא זאב מתוך הנחה, שאם יתכן שצמחים מרפאים מחלות במשך אלפי שנים, חייב להיות אצור בהם כוח לשרש בעיות בשרש השיער, כי השיער הן הוא חלק אור־גני מהגוף כולו. חקר הזוג פכטהולט ומצא אמנם צמחים, מזנים מסויימים, שביכולתם לחזק את שרשי השיער, להפ־סיק שומן יתר ואף לסלק קש־קשים.

מכאן קצרה היתה הדרך להר־כבת התכשיר הנקרא כיום שי־טי־7. התכשיר דורש אמ־נם התמדה בטיפול, אך בשום אופן אינו יכול להזיק מהסי־בה „הפשוטה" שהוא מורכב מצמחים בלבד.

התכשיר שהועמד בבדיקות ו־אושר על־ידי משרד הבריאות, הינו יעיל ביותר ואחזור ואצ־יין, שכל זאת בתנאי שהמט־פל יתמיד בטיפול לפי ההור־אות. מומחה לדרמטולוגיה בעל שם עולמי בשיטתו, שח־קר את התכשיר גילה, כי אנ־שים שסבלו מסיבוראיה ונ־שירת שיער, מגיבים תוך זמן קצר לפעולתו של התכשיר ה־חדש שי־ט־7 וזאת לאחר שב־עבר לא הגיבו כלל על טיפול מכל סוג שהוא.

שאלתי, בדקתי וחקרתי כל זאת, כדי להביא לידיעתכם. מכאן כל שעלי לעשות הוא להשאירו לשיקול דעתכם. חישבו ובמידה ותתעניינו ב־פרטים נוספים נא להתקשר לטלפון: 282486, רח' בוקי בן יגלי 17, תל־אביב.

במידה וברצונכם לרכשו, ניתן להשיג את ה־שי־ט־7 בכל בתי המרקחת והפרפומריות בארץ.

מזג
שרות מזגני אויר

חברת „מזג" לא הופיעה ב־טיפול מהיר והסיבה? המזג הנוח והשירות האדיב המאפ־יינים את החברה לשירות מז־גני אויר, הממוזגת בתוכה צוות טכנאים מעולים אשר בעליה הם חיים ואבי הדינמיים ובעלי המזג הנח. החברה המתמחה בכל סוגי המזגנים למיניהם נענית לכל קריאה וקריאה ב־פרק זמן של 24 שעות. וזאת ידעים לנצל מוסדות גדולים בארץ כגון: בתי חולים ו־מוסדות ציבוריים נוספים אח־רים, למה אתה היחיד לא תיעזר בהם? צלצל — 58860 (רח' גס־ציונה 10) שם תיענה באדיבות ע"י צעירה נחמדה בשם נעמי ותיווכח, במומחיו־תם, אדיבותם וטיפולם המהיר, של צוות הטכנאים ב„מזג", השירות למזגני אוויר.

על סנקלים נושמים בשם „סאניפאד"

סנדלי „סאניפאד" הוכיחו עצמם בענף ההנעלה ובכל חנויות השרשרת

לפני כ־7 שנים יצאו לשוק סנדלים קלילים של חברת „פאדר" הנקראים סנקלי „סא־ניפאד". הסנקלים, שכיום הי־נם שם דבר, היוו בזמנו חי־דוש בענף ההנעלה במיבנם האנטומי, בנוחיותם ובמשקלם הזעיר. מה המיוחד בהם! הסנקלים, בנויים מרפידה נו־שמת (רפידה הסופגת זיעה הבנויה על בסיס גומי חלב טיבעי המיובא מהמזרח הר־חוק ונעים למגע עור האדם) ורכה המקנה תחושה של הלי־כה על חול רך. הרפידה מות־אמת לכל רגל בזכות המיבנה האורטופדי המיוחד, החובק את כף הרגל בשימת דגש לכל קימור ובליטה.

לדברי מר אריה פכולדר צעיר נאה כבן 30, בעליו של „פא־דר" בע"מ, „כדבר ראשון דו־אגים אנו להרכבי רפידה ה־נעימים לעור האדם, לא סינ־טטיים אלא טיבעיים, כדי שלא יגרמו לגירוי העור. שנית, כאשר תוכנן הסנקל, נלקחה האפשרות של ניצולה המירבי בהליכה בבית, לעבו־דה ולים."

ואכן, בנוסף לעיצוב החיצוני היפה של סנקל ה„סאניפאד", תוכנן הסנדל־קל לתנעולה נאותה ונוחה בשעות הפנאי. ואפרט: א) שקערורית העקב לספיגתו. ב) קימור המדרס לנוחיות ההליכה. ג) מגבה ב־קצה הרגל הגורם לפישוק אצ־בעות הרגליים איוורורן ומני־עת החלקה בעת ההליכה.

ומה מעל לרפידה? ובכן ב־„פאדר" חשבו על כולם וכיסו את הסנקל לנשים, לגברים, לצעירים ולילדים בבדי קור־דרוי, מגבת וג'ינס וגם כאן דאגו לבדים מהאיכות הגבוהה ביותר. כי לדבריו של ארי פכולדר, „כדי להצליח חובה עלי להשגיח ולהתמיד בייצור של החומרים באיכות הגבוהה ביותר".

כיום כאשר מתקבלת הזמנה אפילו טלפונית ל־803401 על־ידי אחת מחנויות השרשרת כמו: שק"ם, המשביר המר־כזי, המשביר לצרכן או כל חנות אחרת בארץ, מטפלת ב־פנייה יהודית ברעם, מנהלת המכירות של „פאדר" בע"מ על הצד הטוב ביותר בהיי־ענות ובאדיבות, הראויים להערצה.

אגב — מחירי הסנקלים של „סאניפאד" לנשים סה"כ 69 ל"י, לילדים 60—45 ל"י, ל־גברים 75 ל"י, נוח, זול ויפה.

ג'נרל־גיר

כמומחים לכל סוגי הגירים האוטומטים הכרתי את משה סלמה וצוות עובדיו, ביניהם שני אחיו. משה וצוות עובדיו בג'נרל גיר משרת את לקו־חותיו ביעילות, באדיבות ולרגל פתיחתו של ג'נרל־גיר אף ב־מחירים נמוכים ביותר.

ומה לגבי מהימנות? בג'נרל גיר מבצעים את פירוק הגיר בנוכחות הלקוח, בצורה זו יו־דע הלקוח מיידית בו במקום את מחיר התיקון הסופי שייא־רך כיום־יומיים ובאחריות ל־חצי שנה או ל־10,000 ק"מ. בג'נרל גיר בודקים אף את הרכב לקראת מבחן הרישוי ה־שנתי, או לקראת קנייה ומכירה וכל זאת חינם אין כסף. את משה וצוות עובדיו ניתן לפגוש בג'נרל־גיר שבדרך פ"ת 62, מול המי־ומי. טל. 31131. להתראות.

מפולת הכזבים

(המשך מעמוד 19)
להוציא. השילטון התחלף, אריה אבנרי החליף את ידלין בשוסטק.

על כל פנים, עד להודאת ידלין הגן עליו אריה אבנרי כל העת, ולא היסס לתקוף את פירסומי העולם הזה, כשם שנהג לגבי עופר, ידידו של ידלין. עתה, בתארו את הפרשיות בספר, מסתבר שהוא עצמו היה בין העיתונאים שחקרו ושגילו, ואולי הוא גם מילא תפקיד מרכזי בחקירת הפרשיות. היה גם אחד יגאל לביב ושבועון העולם הזה, שמילאו תפקיד זוטר, בין שאר התפקידים השוליים שהיו בפרשיה. תיאור מסוג זה של פרשיות ידלין ועופר, מצידו של מגינם הנלהב ביותר בעיתונות, בשעה שניהל מגעים עם ידלין על הוצאת ירחון־הבריאות, ראוי להוקעה.

דוגמה קלה לסילוף משמעותי: אריה אבנרי מזכיר כי אהרון ברק, בדו"ח על

אבנרי וח"כ הליכוד רכטמן
גוף מזין אחד נעלם —

דוברו של דיין במסיבה*
יש גוף מזין אחר

עופר, כתב כי מרבית טענותי לא הוכחו. אחר־כך הוא כותב כי לפתע הגיע מידע חדש, מפי עורך־הדין חיים גושן. הוא מרמה ביודעין, כיוון שידוע לו היטב כי תלונותי למישטרה נגד עופר כללו את החומר שבידי גושן, וכי ביקשתי לחקרו על פרשיות רכישת־הקרקעות בנווה־יעקב. עדותו של גושן הכריעה את הכף לגבי עופר.

שנים רבות היו לאריה אבנרי קשרים מייוחדים עם ידלין. לא רק בענייני הוצאת ירחון־הבריאות. קופת־חולים גם רכשה מיספר ניכר של עותקי הספר ספיר (אחרי מעצרו של ידלין סירבה ההנהלה החדשה לשלם את החשבון). עם היעלמו של ידלין והמערך, עובר אריה אבנרי לגוף מזין אחר, לליכוד ולשוסטק.

הסיפרות יודעת בוודאי כמה הגדרות למעשים כאלה. לשוני שדי דלה.

---

* נפתלי לביא, דובר מישרד־החוץ ודוברו האישי של דיין מזה שנים. מימין דן רביב ומשמאל, יצחק ארצי, איש הל"ע.

תשבץ העולם הזה 2090

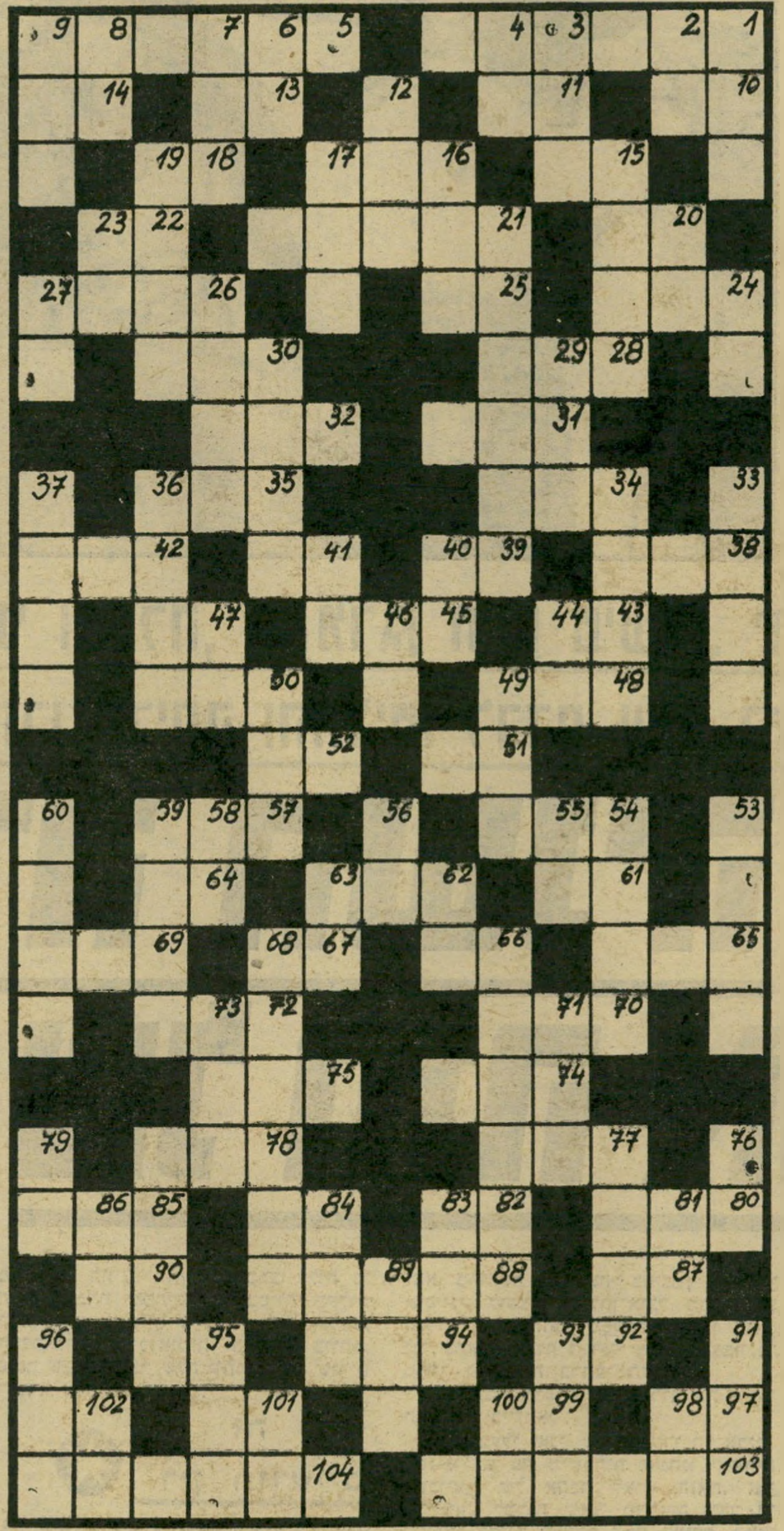

מאוזן:
1. גניזס ממין נקבה; 5. גיבור סיפרותי לילדים בארץ; 10. בלוטת־הנקה; 11. מזל; 13. אם־הפנינה; 14. לא כבד; 15. שים עצמך על כיסא! 16. מיטען; 19. כעס גדול; 20. בעל־חיים איטי; 21. מלאכי; 22. כינוי; 24. החיים שלי; 25. מוקיון; 26. בהשאלה: מטומטם; 28 בלעדי; 30. טס; 31. חמסין; 32. בוץ החוצה! 34. מן החושים; 35. שר־החוץ האמריקאי (ש"מ); 38. מעצור; 39. ריקבון; 41. כיסא־כבוד; 42. שווא; 43. מיקווה־מים ענקי; 45. מגילגולי הארבה; 47. מלכסיקון הבקר; 48. גחלים לוחשות; 50. דרגה בצה"ל; 51. מילת־שלילה; 52. ועוד, בתוספת; 54. הר נמוך; 57. מטע גפנים; 61. נוזל החיים; 62. תמר; 64. גבבה; 65. רגוע; 66. קידומת סקוטית; 67. ממהר; 69. נאה; 70. משמש להבדקה; 72. מחלקי הרכש; 74. נועם; 75. עץ קטן; 77. ירק־גינה; 78. יחידת־זמן קטנה; 80. מדרגת; 82. הווייה; 84. גוף; 85. יחידה בכרם; 87. מכינויי האלוהות; 88. אימאז'; 90. נוי; 92. שליח־ציבור (ר"ת); 94. יעלוץ; 95. אדון; 97. מכשף; 99. שאין נשמה באפו; 101. שייך ל־; 102. גינת־נוי; 103. שיפולי ההר; 104. סחורתו של הרוכל.

מאונך:
1. מתוח מעל מים זורמים; 2. הבל; 3. דרום; 4. מצבת־זיכרון; 6. ודי בלי סוף; 7. ערוד; 8. קריית־קודש (ר"ת); 9. מחול אצילי; 12. בואו הלום! 15. רשף; 16. אנרגיה; 17. אולם; 19. ציפור־שיר קטנה; 20. ארמדה; 21. מיתקן המגן על הבית מפני הברק; 23. מכניס בבריתו של אברהם; 24. שן הפיל; 26. סוכך קטן; 27. מורשת על כל אזרח; 29. אבן יקרה; 30. מבחיל; 33. מעונות השנה; 34. ירק המשמש לתבלין; 36. רעש גדול; 37. צניעות; 40. משתחווה; 41. בסיס; 44. מאותיות א"ב; 46. אביון; 47. לא־טעים; 49. גוון; 50. בטח ב־; 53. מחלת־שיניים נפוצ; 54. יחיד צבאית; 5. בתוכם; 56. כלי־קיבול עשוי ארג; 58. בילבד; 59. יבוא על חמור לבן; 60. שמן משובח; 62. לא עבה; 63. מילת־שלילה; 66. אוריגינלית; 68. קירבה גדולה; 71. משמש להזרמת מים; 73. פרוץ בצחוק! 76. אפס כוחו; 77. קריסטל; 79. לאן? 81. עבורי; 83. מכינויי האלוהות; 84. שימחה; 86. שמא; 89. משמש לקציר; 91. מענית; 93. זוג; 95. מונרך; 96. שם נשי נפוץ.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי —.50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2090

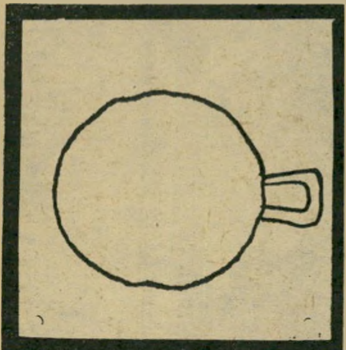

קשקשת 2088

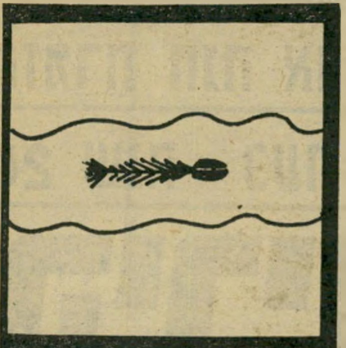

- אולמרט שוחה נגד נזרם.
גבריאל בלבר, רח' טורצ'ינר 2, רמת־אביב, תל־אביב

- „...וכשהוא תפס אהבה עם החתולה הג'ינג'ית, ידעתי שזה הסוף!"
דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

- סוף המירוץ.
דרורה ספקטור, רח' טרומפלדור 45, פתח־תיקווה

- דג במחנה נודיסטים.
משה שרעבי, ד.צ. 3א/2650 צה"ל

- איפה הדג כולו? — הסירחון לקח אותו.
מוטי הלפרין, רח' שלומציון המלכה 11, תל־אביב

PIZZERIA RIMINI
מסעדות איטלקיות
תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רבי הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות
החדש
חדש!!!
בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 455070
PIZZERIA RIMINI 1977 המוצר הנבחר

הזמרת חנה אהרוני ובעלה, האמרגן חיים טישמן, ירדו מישראל לפני 20 שנה - כעת חזרו הביתה והחליטו לרדת שוב ביגלל הביורוקרטיה

הירידה השניה של חנה אהרוני

בערב ראש השנה פירסמו נשיא המדינה, ראש־הממשלה ושר־הפנים מיכתבים נרגשים ליהודי התפוצות בכלל, ולישראלים השוהים בניכר בפרט, ובהם ביקשו מהם לעשות עם פרוס השנה ה־חדשה חשבון נפש, ולחזור לחיות בישראל.

חודשים אחדים קודם־לכן עשו חיים וחנה טישמן את חשבון־הנפש הפרטי שלהם גם מבלי שיתבקשו לכך. הם החליטו לארוז את המיזוודות, לחסל חלק מעיסקיהם ה־מצליחים בחו״ל ולשוב הביתה, לישראל.

ההחלטה לא היתה קלה, כי החלק הנשי של בני הזוג טישמן הוא הזמרת חנה אהרוני. לפני 15 שנים היתה חנה כוכבת־זמר מצליחה על בימות הבידור בארץ, תגליתו של האמרגן הנודע משה ואלין שטיפח אותה והעניק לה תשומת־לב אישית.

חנה, בת לאב ממוצא עדני ולאם תימניה פירסמה להיטים כמו דודי לי, אני זכריה בן־עזרא, ריקוד הטלאים, ערב שח וזוהרה, שהפכו קלאסיים עם השנים. היא היתה הכוכבת של לי ל הלו ושרה רבים משיריו של המלחין שנפטר בשבוע שעבר נחום נרדי, כמו מי זאת עולה מן המידבר ו־כששונה בין החוחים.

באותה תקופה הגיע לישראל כוכב ה־טלוויזיה האמריקאי הנודע אד סאליבן, וחיפש אמנים ישראלים שיופיעו בתוכניתו. אחת מאלה שנבחרו על־ידו היתה חנה אהרוני, שקולה משתרע על־פני ארבע אוקטבות מלאות.

מעברו השני של הים, בלוס־אנג׳לס ישב אז חיים טישמן, ישראלי צעיר יליד תל־אביב, שנסע לארצות־הברית ללמוד הנדסה ומצא עצמו עוסק בעיסקי אמרגנות. טישמן היה אמור לארגן את מסע ההופעות של חנה בארצות־הברית. כשירדה מהמטוס אמר לה בעיברית צברית: „מה שלומך?״ ומאז הם יחד, לטוב ולרע. הם נישאו כעבור שיבעה חודשי היכרות, בתחילה ב־טכס נישואין אזרחי בניו־יורק ואחר־כך תחת חופה יהודית בתל־אביב.

מאז, זה יותר מ־14 שנים שחיים טישמן, שהוא בעל סוכנות לאמרגנות בניו־יורק, הוא גם מנהלה האישי של חנה אהרוני.

במשך שנות שהותה בארצות־הברית עשתה חנה חיל. ברשותה עשרות קיטעי עיתונות הגזורים מהחשובים שבעיתוני ה־מוסיקה, ובהם שבחים לקולה הרבגוני. ה־הוליווד ריפורטר הגדיר אותה כ„אמנית מהממת״. הוויקלי ואראייטי כתב עליה כי היא „עוברת ממתיקות לסכסיות בקלות רבה.״ הווילג׳ וויס ציין כי היא האמנית הישראלית הבינלאומית הידועה ביותר, סיפר שברפרטואר שלה יותר מ־700 שירים ושהיא שרה ב־10 שפות.

זה לקח רק חודשיים

במשך שנות שהותה בחו״ל הפכה חנה אהרוני כוכבת־זמר ידועה בארצות דרום־אמריקה. ברדיו 4 של הטלוויזיה ה־מכסיקאית יש לה עד היום תוכנית קבועה בשם „השעה של חנה אהרוני״, להיטה ויווה אספניה הפך בינלאומי, והוא מושר בפי זמרים רבים בשפות רבות. מלון־הפאר ה־לאס־וגאסי ציזר פאלאס הוא ביתה הקבוע פעם בשנה.

למרות כל זאת החליטה חנה אהרוני לחזור ארצה. גם בעלה חיים, ששמו ב־אמריקה צ׳ארלס החליט למתן את עסקיו המסועפים ולנהלם מכאן. חנה החליטה אף היא להפחית את קצב פעילותה ב־חמישים אחוזים ולצאת מדי פעם מישראל להופעות בחו״ל.

ביום השלישי השבוע, חודשיים בילבד אחרי שנחתו בנמל־התעופה בן־גוריון כ־שהם שופעים רצון טוב ותיקוות לחיים חדשים, עזבו בני־הזוג טישמן את הארץ עם ילדתם. וכל זאת, בגלל אותה בעייה ישנה־נושנה המבריחה עולים חדשים ו־יורדים חוזרים רבים בחזרה אל הארצות שמהן באו: הביורוקרטיה.

בדירת־הגג היפהפיה שלהם שבנווה־אביבים ישבו חנה אהרוני ובעלה חיים, על המיזוודות, שעות ספורות לפני נסיעתם לניו־יורק כשמצב־רוחם קשה. הם עדיין לא נרפאו מן המכה שניחתה על ראשיהם בהפתעה. קירות הדירה עדיין חשופים, אך היא מרוהטת במלואה בסיגנון ישראלי אופייני, להוציא שולחן־אוכל מגולף עץ שאותו הביאה חנה מספרד ומארון תואם ובו אוסף הבובות הגדול שלה, שנצבר ב־מהלך נסיעותיה ברחבי העולם.

בקול כבוש סיפרה חנה אהרוני את סיפור תלאותיה בישראל:

„חיים בעלי ואני, שנינו ילידי תל־אביב. לשנינו יש פה מישפחות ואנחנו קשורים בעבותות של אהבה לארץ הזאת, אני במייוחד. למרות שאני מצליחה מאד ב־עבודתי בחו״ל ונוסעת המון בעולם, תמיד רציתי לחזור לישראל. כאן הבית שלי, כאן השורשים שלי. מאז נולדה קרן, שהיא היום בת 11, אני אומרת לחיים שאני רוצה שהילדה תגדל בארץ ותהיה ישראלית לכל דבר.

„לפני חצי שנה החלטנו באופן סופי שאנחנו חוזרים הביתה. לפני כמה שנים קנינו כאן דירה בנווה־אביבים. לא ידענו אז שנהיה שכנים של מי שכינה אנשים כמונו ,נפולת של נמושות׳. אחת הסיבות שקנינו את הדירה בנווה־אביבים דווקא היתה שהוסבר לנו כי זהו איזור שניבנה במיוחד למשפחות עם ילדים, עם איזורי מיסחר, גנים ובית־ספר ממש מתחת לאף. אני זוכרת שכשבאנו לדירה בפעם הרא־שונה קרן היתה בת שבע. עמדתי על המרפסת, הצבעתי על בית־הספר העומד בדיוק מול הבית ואמרתי לה: ,את רואה? כאן תלמדי כשתגדלי.׳

„זה לא היה פשוט בשבילנו לבוא הביתה. ביטלנו חוזים מחודש יוני ואילך, לא חתמנו על חוזים חדשים וחיים מיתן את עסקיו ולקח פחות ופחות תוכניות של אמרגנות.

„הודענו בבית־הספר במנהאטן, שם לומדת קרן, כי היא נוסעת לישראל והיא לא תלמד בניו־יורק בשנה הבאה. הגענו לכאן ביולי, כדי לאפשר לה להת־אקלם חודשיים לפני תחילת הלימודים וכדי לרשום אותה לבית־הספר בזמן.

„לקח לנו המון זמן להחליט שזהו זה. היינו צריכים להכין את הילדה, וזה היה בשבילה משבר די קשה לעזוב את ניו־יורק. בתחילה לא הסכימה בשום פנים ואופן, אך לבסוף הבינה שעוזבים את אמ־ריקה למענה ושהיא צריכה לעשות את זה וזהו.

„הגענו לישראל ביולי, יום אחרי ש־הגענו רשם אותה חיים בעירייה וקיבל הפנייה לבית־ספר ארזים שבנווה־אביבים, מקום מגורינו.״

כאן נשברה חנה אהרוני, הפסיקה את סיפורה ובעלה חיים המשיך במקומה: „ב־15 באוגוסט הייתי צריך ללכת לבית־הספר כדי לקבל פרטים מדוייקים על תחילת הלימודים. רציתי לבקש מבית־הספר מורת־עזר, כדי להקל על קרן. השמש פתח לי את השער והודיע לי שפותחים את המישרד רק ב־24 בחודש. בינתיים עברה הילדה משבר חמור. לא היו לה חברים, היא עמדה על המירפסת ראתה את הילדים משחקים בשכונה, ראתה אותם מארגנים

קרן, בתם בת ה־11 של חנה אהרוני ובעלה חיים טישמן, שבגללה החליטו לחזור לישראל כדי שתקבל

שורש הבעייה

כאן חינוך ותהיה ישראלית לכל דבר. הילדה לא התקבלה לבית־ספר באיזור מגוריה, נשלחה לבית־ספר מרוחק וסבלה מבעיות קליטה.

לעצמם קומזיצים והיא, שהיתה כל־כך פופולארית בניו־יורק, נמצאת פה בתל־אביבי מחוץ לתמונה.

„כל הזמן ניחמנו אותה, ואמרנו לה שכשיתחילו הלימודים יהיה בסדר. שטפנו אותה שהיא תמצא חברים ושגם היא תעשה קומזיצים, כך שהיא היתה במצב שחיכתה כל הזמן לתחילת הלימודים.

„ב־24 באוגוסט הלכתי למזכירות בית־הספר. המזכירה הודיעה לי שהילדה לא רשומה בבית־הספר. ביקשתי ממנה לצלצל לעירייה, היא ביקשה ממני לצאת ושמעתי אותה אומרת בטלפון: ,אנחנו שולחים אליכם את טישמן בחזרה, אנחנו לא יכולים לקבל אותה, אנחנו דחוסים.'

„חזרתי לעירייה. יכול להיות שאם הייתי מפעיל פרוטקציה, הכל היה אחרת. אבל לא ניראה לי שצריך להפעיל פרוטקציה בעניין יסודי כל־כך. מה אני צריך, ללכת למנחם בגין בשביל להכניס את הילדה שלי לבית־הספר שמבחינת האיזור היא משתייכת אליו?

„אמרו לי בעירייה: ,תהיה ועדה ותחליט'. הסברתי שאנחנו מישפחה שחזרה מחו"ל ושלילדה יש המון בעיות קליטה, ושחשוב לי שהיא תלך לבית־ספר באיזור מגוריה כך שתוכל להתאקלם מבחינה חברתית עם הילדים בשכונה. רצתי לעירייה כל יום, עד שנמאס לי והתחלתי לצלצל."

להישבר בחמש דקות

חיים: „שיחקו איתנו עד ה־31 באוגוסט, יום לפני תחילת הלימודים. ואז, באותו יום ב־2.00 אחר־הצהריים אמרו לי בטלפון שהילדה תלך לבית־הספר ניצנים הנמצא באיזור רמת־אביב, מעברה השני של שכונת מגורינו. אבל לא עניין המרחק הוא שהרתיח את דמי, תודה לאל, יש באפשרותי להעמיד מכונית ונהג לרשותה של הילדה. היה חשוב לי שהילדה תלך לבית־ספר עם ילדים הגרים בשכנות. כשהיא שמעה שלא רוצים אותה בבית־הספר שליד הבית, היא נשברה. היו בכיות איומות. אמרתי לה שנעשה ניסיון אחרון, ושאם זה לא יילך נחזיר אותה לניו־יורק.

„הרמתי טלפון לעירייה, ואמרתי אם הילדה לא מתקבלת לבית־הספר המגיע לה מבחינת האיזור, אנחנו חוזרים לארצות־הברית. אמרו לי: ,סעו לשלום'. אז אנחנו נוסעים לשלום."

חנה: „זוהי מכה איומה בשבילנו. יש לנו חברים שבמשך שנים חלמו לחזור לישראל. כולם חזרו לכאן ונשברו, חזרו לארצות־הברית בגלל בעיות ביורוקרטיות. כשסיפרו לנו לא האמנו. אמרנו: ,לנו זה לא יקרה'. לא נכנס לנו לראש שאנחנו צריכים להשתמש בשם שלי. כשהיינו כבר על סף ייאוש החלטנו שאולי כדאי, שאולי יעזור אם תהיה לנו פרוטקציה. התקשרו חברים שלנו, בעלי השפעה, אל חובר העירייה עמיקם שפירא, והוא אמר: ,מצטער מאד, הייתם צריכים להשתמש בפרוטקציה שבוע קודם לכן.'

„ידוע לנו שבבית־הספר בנווה־אביבים יש ילדים המתגוררים באפקה וברחוב טאגור, שאינם זכאים ללמוד בו. מדוע ילדה מרחוב הרב אשי, שזהו בית־הספר שלה, צריכה ללכת ללמוד בשכונה אחרת?"

חיים: „ברגע שאמרו לנו ,לא' בטלפון, סגרתי את השפופרת ואחרי חמש דקות כבר דיברתי עם בית־הספר של קרן בניו־יורק הודענו שקרן חוזרת ללמוד שם, והעניין סודר. וזהו בית־ספר איזורי, לא פרטי."

חנה: „אנחנו עדיין בשוק, לא מאמינים שזה באמת קרה לנו. אנחנו עוזבים את הארץ בלב כבד. המישפחות שלנו נפגעו מאד. זו היתה שימחה גדולה עבורם שהחלטנו לחזור הביתה, עכשיו ניחתה על כולנו מכה. אני חוזרת לניו־יורק באי־שקט. עשינו צעד גדול כדי לבוא הנה, אז למה היינו צריכים לקבל את המכה תיכף בהתחלה? אנחנו אנשים שאין להם בעיות, תודה לאל. מבחינה כלכלית אנחנו מסודרים, הדירה שלנו במהנאטן היא ממש מוזיאון של יצירות אמנות שעמדנו להעביר לישראל. יש לנו בית ענק בבוורלי־הילס, ואני לא אומרת את זה בשביל ה־שוויץ. ברוך השם, אלוהים עזר לנו. אבל מה קורה לאנשים שחוזרים לארץ בלי כלום? מה עם אלה שנזקקים להלוואות לדיור, למקום עבודה?"

אפילו לא לביקור

חיים: „בניו־יורק פגשתי שליחי עלייה המבטיחים שמיים וארץ הן לישראלים היורדים והן ליהודים. מה שווה העבודה שלהם, אם ברגע שאתה מגיע לכאן אתה נתקל בביורוקרטיה קאפקאית שאינך יוצא ממנה? אנחנו לא ביקשנו כסף, לא הנחות, לא בית. בסך־הכל ביקשנו שהילדה תתקבל לבית־ספר שמגיע לה ללמוד בו כי הוא שייך לאיזור מגוריה. למה צריכים בארץ פרוטקציה בשביל דברים שזכות לקבלם? אנחנו עדיין בהלם, לא האמנו שזה יכול לקרות לנו."

עד כאן סיפורה של המישפחה.

בני־הזוג טישמן ובתם קרן ארזו את המיזוודות חזרו לניו־יורק. מדינת ישראל הפסידה שני תושבים ותושבת פוטנציאלית אחת. ההורים עזבו בלב כבד. בהירהור שני החליטו לנסות שוב, אולי בשנה ה־באה. אך הילדה בת ה־11 אינה רוצה לשוב אפילו לביקור. היא מעדיפה את אמריקה.

שרית ישי ■

„ידידי האהוב גידעון"

(המשך מעמוד 23)

של עמיחי פאגלין.

ב־4 באפריל 1948 הוביל פאגלין יחידת־קרב של האצ"ל ל„מחנה 80" ליד פרדס־חנה, כבש אותו, והוציא ממחסני המחנה רובים, תת־מיקלעים, שיריוניות ותחמושת. במחצית אפריל השתלט פאגלין יחד עם קומץ מאנשיו על רכבת טעונה עשרות טונות של תחמושת שהיו מיועדות לצבא השיחרור של קאוקג'י, ונטלו תחמושת חבה ששימשה את האצ"ל ומאוחר יותר בכיבוש יפו.

באותם ימים של סוף אפריל 1948 נערך משא־ומתן על הצטרפות האצ"ל לצה"ל. בראיון שהעניק פאגלין עם מינויו למישרת יועץ ראש־הממשלה, הוא פירסם פרט שטרם נודע ברבים ואינו מצויין גם ב־סיפרות־המחתרת: „במהלך המשא־ומתן על הצטרפות האצ"ל לצה"ל, הוסכם כי שלושה ממפקדי האצ"ל — מרידור, לנקין ואנוכי — נקבל דרגת אלופים. אלא ש־אחרי ,אלטלנה' כל העניין נפל..."

קודם שהחל מיבצע טיהור וכיבוש יפו, שעל תיכנונם שקד עמיחי פאגלין, כותב מנחם בגין בהמרד: „הכרתי אז לראשונה את יגאל ידין. כעבור ימים מספר, אחרי נפילת יפו, הפגשתיו עם גידי שלנו. שני קציני המיבצעים הצעירים הרגישו מעין קירבה נפשית־מיקצועית בינהם. גידי שיבח בפני את יגאל. ,איש צעיר הוא — אמר גידי — ידע מה הוא רוצה ושפע מרץ. כאילו היה אחד משלנו'. יגאל ידין מצידו שיבח את גידי (כך גם קרא לו) ,אם גידי — אמר קצין המיבצעים של ה,הגנה' וראש המטה של צבאנו — יתכנן תוכנית התקפה, היא לא תיפול במאומה מן התוכנית שאני בעצמי אתכנן. אני סומך על גידי במאה אחוז'..."

ואכן, תיכנונו הנועז של פאגלין הביא אותו בראש אנשיו לכיבוש מנשיה ומיסגד חסן־בק, ובגין כותב על כך בהמרד: „גידי קורא את הבחורים לסדר. הוא מצווה עליהם לערוך את השורות, להוסיף ולהתבצר, להתכונן לקבלת פני האויב... אין הם שומעים אותו. גל שימחת־הניצחון שטף את ליבם... ובפעם הראשונה — והאחרונה — מרים גידי יד על חייליו. אך החיילים מקבלים את הדבר באהבה. גידי צודק. שיכרון הניצחון הוא ככל שיכרון: סם־מוות..."

את „פרשת אלטלנה" העביר פאגלין על החוף, ועם כניעתה של אוניית־הנשק הוא נאסר יחד עם יעקב מרידור ואליהו לנקין. השלושה נכלאו בבונקר, לא הרחק מתול־כרם. כעבור שלושה ימים פירק פאגלין את מנעול הבונקר בעזרת שבר להב של סכין. הוא נמלט מהשטח הריבוני של מדינת־ישראל באורח בלתי־חוקי אף מבלי לנסות לציית לחוקי המדינה שזה־עתה נולדה. הוא הגיע לאיטליה, שם ריכז אלי תבין את אנשי האצ"ל שסירבו להכיר במדינת־ישראל. אחרי פירוק ה־אצ"ל שב פאגלין ארצה, שוב באורח בלתי־חוקי, עם דרכון מזוייף. וכאשר הוא התייצב לשירות בצה"ל, נפסל מטעמי בריאות. מאז אותה פסילה לא גוייס פאגלין לצה"ל.

מאחר שבירושלים הנצורה — שמרה מיפקדת האצ"ל על ציביונה העצמאי, הגיע פאגלין למיפקדת האצ"ל בירושלים היסטרי למדי — לפי תיאורו של שמואל כץ, שנכח במקום. פאגלין שאל את המ־פקדים המקומיים מדוע אינם תוקפים את העיר העתיקה ומשחררים אותה? כאשר הסבירו לו שקיים הסדר תיפקודים בירושלים בין אנשי האצ"ל לבין חיילי צה"ל, התקומם פאגלין וקבע: „נתקיף את העיר העתיקה מבלי להתחשב בשאלתיאל. אני אקבל עלי את האחריות להפרת ההסכם עם ה,הגנה'..." ורק אחרי שאנשי מיפקדת האצ"ל בירושלים שלחוהו ללמוד את נושא ההתקפה על העיר העתיקה ובחינת מצבת הכוחות הלוחמים, נרגע פאגלין מתוכניותיו.

„חלום על היום שבו יהיה שוב צעיר"

כשהתפזר אבק הקרבות של תש"ח פנה עמיחי פאגלין לעיסוקיו הפרטיים, למיפעל המישפחתי לייצור תנורי־מאפיות, ופרש מהחיים הציבוריים והמחתרתיים.

אחרי המפלה שספגה תנועת ה„חרות" בבחירות לכנסת השלישית ומנחם בגין עמד לפרוש מן החיים המדיניים, נערכה בדירתו פגישה שבה נכחו כמה מוותיקי האצ"ל. פאגלין, שנכח אף הוא באותה פגישה הביע את הדיעה כי הגיע הזמן שתנועת החרות תתארגן מחדש: „ותכין את עצמה ליום שבו תיקרא על־ידי העם לשילטון..." והוא פירט את הצעתו במילים: „ותיקי האירגון הצבאי הלאומי יהוו את הגרעין של התנועה המחודשת: הם יארגנו את ההמונים, הם ירכזו מסביבם את הנוער, הם יקימו מיפלגה בת מאה אלף חברים..." כאשר נשאל פאגלין באותה פגישה כיצד יבצע זאת, השיב: „אומר להם, הזקן רוצה לדבר אליכם. והם יבואו..." ואכן, ותיקי האצ"ל באו בהמוניהם, וכאשר בגין בירכם בראשית הכנס הוא הודה בין השאר ל„ידידי האהוב גידעון...", אלא שהכנס לא הועיל, ועברו 25 שנים עד שבגין וחבריו נקראו על־ידי העם לשילטון.

אחרי אותו הכנס חזר פאגלין שוב למלאכת ייצור תנורי־המאפיות שלו, ורק ב־1962, כאשר עמדו לבצע את ההוצאה להורג של אדולף אייכמן, הגיע לבית־החרושת שלו קצין בכיר משירות בתי־הסוהר וביקש מפאגלין להקים מישרפה עבור גווייתו של אייכמן בתוך 24 שעות. כיום מצוייה המישרפה במוזיאון בית לוחמי הגיטאות, אחרי שאפרו של אייכמן פוזר על־פני הים־התיכון.

במשך שנות ה־60' שב האי־שקט המחתרתי אל עמיחי פאגלין, והוא חזר והטריד את שירותי־הביטחון בהצעת שירותיו השונים ובתיקווה להתגייס לשורות השירות. אלא שתמיד נענה בשלילה.

בספטמבר 1972 לכדו שילטונות הביטחון הישראליים מישלוח של נשק שנועד ל־אנשי הליגה להגנה יהודית בארצות־הברית מיסודו של הרב מאיר כהנא. הנשק, שנארז בגלילי־מתכת, הוביל את אנשי הבטחון עד־מהרה אל עמיחי פאגלין. מתוך החקירה הראשונית התברר כי גוף מחתרתי מקומי הספיק כבר לשלוח כמה מישלוחי נשק לחוץ־לארץ. פאגלין נתפס, ונחשד על־ידי השלטונות. אך פרקליטו, ומאוחר יותר מנהיגו הפוליטי שמואל תמיר, הצליח לשכנע את השופט לשחרר את הנאשם מייד. פרקליט־המדינה הגיש מייד עירעור על ההחלטה, והשופט המחוזי ציווה להחזיק את פאגלין במעצר דה־לוכס בבית־מלון עד תום הליכי החקירה.

פאגלין אינו חש עצמו כאדם שפגע במעשה זה בחוק הישראלי, כפי שהוא מתפאר גם בבריחתו ב־1948 מהארץ ללא דרכון ובשובו אליה בדרכון מזוייף, והוא מצטט במיקרה הברחת־הנשק את דבריה של השופטת הדסה בן־עיתו, וקובע ש־היא: „ידעת כי המניעים שלנו לא היו קידום איזו טובת־הנאה אישית, אלא התנדבותיים..." על כל פנים, אחד ממנהיגי „הליכוד" שגינה פעילות זו של פאגלין היה עזר וייצמן, שהסתייג לחלוטין ממערכת הקשרים שטווה הרב כהנא עם פאגלין.

בפילוג שחולל עו"ד תמיר בתנועת החרות, פילוג שהביא להקמת המרכז־החופשי בזמנו, פרש פאגלין מתנועת־האם שלו ועבר במשך קרוב ל־10 שנים בכל גילגוליו של עו"ד תמיר, כאשר רק באחרונה הוא הוצג כחבר מן השורה בתנועת ד"ש.

השקפתו הנוכחית של פאגלין היא: „ההבדל בינינו לבין אירגוני המרצחים הוא חד ויסודי: אף פעם לא פגענו במתכוון בנשים ובילדים. לא חרתנו על דגלנו כי אחרי שנקים מדינה עיברית נזרוק את הערבים לים. נכון שחרתנו על דיגלנו „שתי גדות לירדן", אך לא חשבנו מעולם לבקש את האוכלוסיה הערבית לפנות שטחים לעולים חדשים. לערבים יש מרחב טריטוריאלי אינסופי, שבמרכזו קיימת מדינה יהודית מיניאטורית אשר איתה זוממים לחסל. זה בלתי־מוסרי, ולדעתי גם נקודת־תורפה רצינית באידיאולוגיה של אירגוני הטרור..."

באותו ראיון עיתונאי שהעניק, עם פירסום מינויו, הגדיר פאגלין את מהות תפקידו, הגדרה המראה עד כמה קשה לו להיפרד מן הזיכרונות: „אם מחר יפגעו מחבלים במסילת־ברזל או ינסו לבצע פיגוע באוניה, אני אוכל לאבחן מיד כיצד נעשה הדבר, מתי ובאיזה טכניקה, וזאת מבלי להזדקק לאינפורמציה נוספת..."

קביעה תמוהה זו, בעידן התחבלנות המתוחכמת, מאמתת קביעה אחרת של פאגלין, והיא: „המחבלים חייבים לדעת כי הטרור איננו משתלם. ואם עדיין הם לא יודעים זאת — ילמדו."

גיבור־המחתרת מלפני 30 שנים יורד מחדש למחתרת — הפעם חוקית, עם חשבון־הוצאות ממלכתי.

דן עומר ■

תיבת פנדורה

מאת שוש אביגל

חג שמח לאשכנזים

ראש־השנה האחרון היה חג אשכנזי למופת. ולא סתם אשכנזי, אלא מיזרח־אירופאי למהדרין. הטלוויזיה, שביקשה להביא קצת יהדות לבית־ישראל לרגל החג, מתרגמת יהדות כ„אידישקייט” ומי שאינו מתפעל מניגונות אידישאיות טבולות ברוטב פולני־רוסי, פשוט נודה מקהל־ישראל.

החגיגה האשכנזית הגדולה החלה בערב־החג, עם הרב שמואל אבידור־הכהן שאירח את אירית בת ה־12 וסיפר לה על מינהגי החג, בדרכו האבהית־אשכנזית־תרבותית המוכרת משכבר. לאחר־מכן היה מבט לחדשות שלא התכוון להיות אשכנזי דווקא אבל היה בעיקרו כזה, משום שעסק בחדשות שנעשות בידי אשכנזים והשתדל שלא להרבות בדיבור על פשע מאורגן, לכבוד החג.

אחרי החדשות היו שירים בצוותא עם נעמי שמר והמון זמרים, כאשר רק יהורם גאון מוסיף תבלין מיזרחי מטושטש, אבל בסך־הכל היו אלה שירים של ארץ ישראל הישנה, הלבנה והטובה. ואחרי הקדמה ש־כזאת, יש להניח שהסלקציה בקהל הצופים כבר נעשתה ורק הפולנים ששכניהם למרצא נותרו לצפות בתיצר הראשון של מחלקת הדרמה החדשה־מחודשת בהנהלתו של עודד קוטלר. גימפל תם, לפי סיפורו של יצחק בשביס זינגר ובבימויו של דן וולמן הוא סיפור נוגע־ללב שהפך לסרט יפה. אך מי שלא מכיר את הווי העיירות הקטנות במיזרח־אירופה הפסיד את העניין כולו.

יומיים לבנים. לנחמה אפשר לומר, שכולם בארץ הזאת מצויים היטב אצל הווי העיירה היהודית במיזרח אירופה, הן האשכנזים והן הספרדים ובמיוחד תלמידים מצטיינים בסקטור הערבי. לומדים את זה בשיעורי הספרות בבית־הספר הרבה יותר משלומדים על הווי העיירה בתימן, למשל, או על הכפר הערבי. אבל טיבן של תוכניות לערב־חג שהן מכוונות למכנה משותף רחב של אוכלוסיה מגוונת המאורגנת בתאים משפחתיים, ורובם של אלה, לא מתרגשים במיוחד מסיגנון־שלום־עליכם, כי הסבא שלהם בא ממקום אחר לגמרי. (מה לעשות, אלה הן העובדות הסטאטיסטיות).

זה היה בערב חג. אחריו באו לפחות עוד יומיים אשכנזיים כמעט לחלוטין.

ביום ג׳, א׳ ראש־השנה, הוקרנה התוכנית השנייה של שירי תיאטרון: חור במסך. בשירים ובמחזות שהוצגו בארץ בשנות החמישים ובקטעי המערכונים של אפרים קישון בלט ההומור היהודי־הונגרי השולט עדיין בארץ למרות ניקוי־ראש. לתיבול הוסיפו מעט־לעת דמות של יהודי מיזרחי בעל מיבטא מוגזם באופן גרוטסקי (אברהם מור ועזרא דגן בדרך־כלל), שהדגימו את פער־העדות לפי מיטב המסורת השיטחית־לעגנית של קישון.

במוצאי־החג סוכם הקו הזה בתוכנית לצאת־החג שכולה נוסטלגיה אשכנזית. דמותו של מייסד תנועת־המוסר ר׳ ישראל מסלנט שהומחזה באור ישראל הביאה אור רק לחלק זעום של ישראל. התנועה לא הצליחה להפוך לתנועה עממית, בזמנה, בגלל תביעותיה הקשות מן האדם היהודי וספק אם הטלוויזיה תהפוך אותה לכזאת דווקא עכשיו, כשדמותו של אותו יהודי נשתנתה ונתמזרחה.

גנון אורתודוכסי. הלהקה הקולית שליוותה את המישדר (בהדרכת חיים קירש) נראתה בדיוק כמו שצריך להיראות צוות־הווי של הרבנות הצבאית שמכין מסכת לסיום־שנה בגנון אורתודוכסי — הם צעדו בסך והתנדנדו לפי הקצב ושרו בצייתנות מאומנת ובהברה אשכנזית. בנפרד מן המישדר הזה, כמו ניספח מיותר, נתנו גם קצת שירים מיזרחיים בלאדינו, לספרדים־טהורים, על רקע מיגדלים זעירים ואכסאוטיים ושבנתה עדה המאירית. אך נדירותו של האספקט המיזרחי רק הגבירה את זרותו ולא מחקה את רישומם של בתי העיירה וסימטאותיה. רושם זה שב והתחזק בין חג לחג, בתוכנית גלגל חוזר (19/9) שעסקה בהתנגשויות החריפות ושבין חסידים למתנגדים במיזרח אירופה.

ראש־השנה האחרון היה חג יהודי לבן, חג לפולנים ולהונגרים. חטא עשתה הטלוויזיה לחלק הארי של אוכלוסיית המדינה הזאת, חטא שלא תוכל לכפר עליו במהרה. עשרה ימים שבין מועד למועד אולי מספיקים לתשובה, אבל מה לעשות וביום כיפור אין טלוויזיה.

רבקה מיכאלי, זהרירה חריפאי ואשכנזים ב„מקהלת עובדי הדואר”
ארץ־ישראל הישנה והלבנה

סוד נורא ומשפיל

אומרים שדקה ברדיו זה המון זמן כיוון שזה דיבור־נטו. מכאן שבתוכנית רדיו בת שעה (55 דקות) ניתן לומר עולם ומלואו. אלא שבדרך־כלל אין זה כך. תוכניות המתמקדות בבעייה כלשהי סובלות בדרך־כלל ממארג צפוי־מראש ושל ראיונות־פלוס־דברי־קישור ושל מראיין או קריין ומלוות כמעט תמיד בנימה של התנצלות, האומרת כאילו ברדיו אי־אפשר למצות נושא לעומקו.

רחל חלפי הוכיחה שוב כי אפשר גם אחרת. בשבוע שעבר הסתיים השידור הראשון בגלי־צה״ל של סידרת התוכניות שלה על גברים ונשים — פוריות ועקרות. שמונה תוכניות ששודרו בהפרש של שבוע, על פני חודשיים, שלתוכן נדחסו, כפי־הנשמע, עשרות רבות של שעות הקלטה ופגישות רבות עם מרואיינים. הפגישות נערכו לאורך תקופה ממושכת כך שניתן היה לעקוב אחר התפתחותם של תהליכים בין תוכנית לתוכנית.

רחל חלפי איננה מאמינה ברדיו מסונן. היא מותירה על סליל ההקלטה את רישומם של החיים — את רעשי־הרקע, את הצחוקים, את השיעולים והבכי, את ההפרעות הפתאומיות של אנשים מן החוץ; שם איש־אפקטים לא יכול היה לבשל סצנאריו רדיופוני שכזה, ובכל־זאת ניכר היה שדווקא האוטנטיות הושגה בשעות רבות של עבודת־אולפן. האיכות החיה הזאת של הקולות הופכת את ההאזנה לחוויה מהממת לרגעים ופוגעת הייחשר בצמתות של רגישות. לצורך איזון ההיבט הריגשי־אישי שוזרת חלפי בין התעודות האינטימיות תוכניות אובייקטיביות יותר, דיונים עם אנשי מיקצוע על היבטים שונים ושל בעיית הפוריות.

ילדים זה לא הכל. הסידרה בנוית כשלמות עם סיפור ומיסגרת. התוכנית הראשונה והאחרונה עוסקות במזל וניסים שחיכו „למזל ולנס”, כשמה של התוכנית הראשונה (ראה העולם הזה, 2082). לאחר 14 הפלות ציפו שהריון החמישה־עשר יסתיים בלידה ורחל חלפי ציפתה עימם בבית־החולים. אלא שגם הפעם לא אירע הנס ובפגישה, שלאחר מיספר חודשים, הם כבר לא מחכים. מזל הפילה גם את הילד הזה ועתה הם בעיצומם של הליכי אימוץ ארוכים ומייגעים. מזל, שכל הזמן ניסתה להיות חייכנית וטובת־מזג, קצת שותקת בסוף. היא עייפה כבר.

בתוכנית אחרונה זו ניסתה רחל חלפי להעביר לזוג המרואיינים ולמאזינים את השיבותם גופיים ושל היחסים בין בני הזוג ואת הירהור־הספק שאולי ילדים זה לא הכל. כדברי אותו מאזין שכתב בהתפעלות על יחסי החיבה והרעות שמקרינים מזל וניסים, השניים ש„אוהבים זה את זו כאילו הם חובקים ילד”. אלא שמזל וניסים לא הבינו או לא רצו להבין גישה כזאת. בעבורם, ילד הוא אכן הכל, כי בשביל מה מתחתנים אם לא בשביל להקים מישפחה? אהבה זה לא הכל. העיקר, כדבריה של מזל: „יצור קטן בבית, ילד קטן. הכי קטן שאפשר לקבל.”

תמר, מי שהיתה עקרה — בשני מונולוגים (שמה של התוכנית השלישית), מספרת על ייסורי העקרות שרדפו אותה מגיל ההתבגרות, כעל „יסוד נורא ומשפיל” ועל הפגישות הראשונות עם הגינקולוגים־הגברים ושולחן־הזוועות שלהם כעל ניסיון טראומאטי: „כל החיטוטים ההם בגוף שלך... ואת קטנה, נמושה בת שבע־עשרה.” תמר, המתוארת כחתיכה לכל דבר, נאבקה שנים על התדמית הנשית שלה והגיעה למימושה כאשה רק לאחר שנכנסה סוף־סוף להריון.

עם גברים זה גרוע הרבה יותר, מסתבר. חלקו של הגבר בבעיות הפוריות נדחק לקרן־זווית, מאחורי מחסומים של בילבול, חוסר־ידע, פחד ודיעות קדומות. במישאל שערכה רחל חלפי ברחוב אמר גבר אחד, שיש רק נשים עקרות שברור מאליו כי האשה תמיד אשמה. אחרים בילבלו עקרות עם חוסר־און או ציחקקו במבוכה.

רחל חלפי דווקא איננה מן המראיינים הלוחצים. גם כשהיא אירונית, היא עושה זאת ברוך ובטאקט, בקול חם ומלטף, לא מתפרצת לדברי אחרים, מניחה להם לסיים, שוהה קצת, בשקט, ורק אז מגיבה או ממשיכה לשאול, כאילו בהיסוס. ההפסקות־שתיקות הללו מקנות לראיונות שלה קצב ואיוורור מיוחדים וגורמות לדברים להישמע יותר כמונולוגים ספונטאניים מאשר כראיון מתודרך. אלא שהפער בכל־זאת נותר — בינה לבין אותן הנורמות ושמכפילות את הכאב והסבל של אנשים שהיו אולי סובלים קצת פחות — אילו יכלו לחשוב קצת אחרת.

וזו אולי אחת המסקנות החשובות ביותר של הסידרה כולה.

שידור

טלוויזיה

● עכשיו מתחילים סוף־סוף לעשות סרטים על המילחמה האחרונה. בינתיים רק סרטים תיעודיים, אומנם, אך האיפופיאות עוד תבואנה. סוף־סוף, זה לא היה בדיוק ניצחון מזהיר וגם למילחמת וייט־נאם לקח כמה שנים טובות להגיע לקולנוע באמריקה. **אלי כהן** ביים וכתב את התסריט לשלושה ברמה, סרט תיעודי שנועד להקרנה במוצאי יום־הכיפורים (21.30). הסרט מספר על שלושה לוחמים, ממקבלי אותות הגבורה והעוז, שנטלו חלק באחד מן הקרבות הקשים והאכזריים ביותר בתולדות ישראל — קרבות הבלימה ברמת־הגולן: **צביקה גרינגולד**, שנודע בכינויו „כוח צביקה”, ניהל קרב על ציר־הנפט בטאנק בודד; **שלמה אביטל**, תושב באר־שבע, פקד על ניצולי תל־א־סאקי עד לבואם של כוחות החילוץ ו**אביגדור קהלני**, שעמד בראש גדוד מאנשי חטיבה שבע.

● לערב סוכות מכינים תוכניות עליזות ומגוונות. בשעות אחר־הצהריים (15.50) תחל הקרנתה של סידרה חדשה לילדים. קרוסלה נשמעת כסידרה שעוסקת קצת בכל דבר: בחגים, בעונות ובבעלי־חיים מיוחדים וגם באנשים. החומר כולו מקורי ונכתב על־ידי **לאה נאור**, המוסיקה משל **מתי כספי**, במאי השחקנים הוא **צדי צרפתי** ובין השחקנים: **חווה אלברשטיין, אברהם מור, חנן גולדבלט** ו**שלמה וישנסקי**. בהחלט צוות מעניין, אפילו למבוגרים שיצפו בתוכנית פעמיים בחודש, החל מיום שני, ערב־סוכות.

● בערב החג עצמו — מופע ויזואלי למהדרין — להקת הפנטומימה של **יורם בוקר** בהשתתפות **דניאלה מיכאלי, אירי טננבאום** ו**לאה וסרמן** יגישו לקט נבחר מתוכניתם קלפים. קיטעי התוכנית מורכבים ממישחקים שונים ב־יחסים שבין פני האדם לגופו, מישחק בקטעי גוף על רקע שחור־לבן ותאורת אולטרה ועוד אפקטים סופר־אלקטרוניים שלא כל־כך ברור איך יעברו בטלוויזיה של שחור־לבן. במאי: **אנדרי קאלראשו**, מפיק: **ישראל וינר**.

יורם בוקר ולהקת הפנטומימה
מישחק בשחור־לבן

ברדיו

● בגלי־צה״ל מקדישים את מוצאי יום־הכיפורים לדיון על מעמד התפילה ביהדות. מהי תפילה — צורך פסיכולוגי? ביטוי לאמונה? דיאלוג בין האדם לבורא? משתתפים בדיון: הרב **אהרון ליכטנשטיין**, ד״ר **שלום רוזנברג** ופרופ׳ **ישעיהו לייבוביץ׳** ששמו מבטיח עוקצים. מנחה: ד״ר **שלמה בידרמן**, עורכת: **תרצה יובל** (20.05).

● **שמעון פרס**, שהתפנה מעיסוקים ממלכתיים, ניאות להקדיש קצת זמן אישי לרדיו. בתוכנית זה קרוב לליבי, בעריכת **רות נבו**, יספר פרס על בן־שמן (רשת ב׳ 23.9 בשעה 18.05).

אתה והלירה

פרקליט המדינה וחקירת עובד בן־עמי

לפני כשלוש שנים פירסם „העולם הזה" (1924) את אחת השערוריות הגדולות ב־מדינה. היתה זו החשיפה של הסדרי מס־ההכנסה של עובד בן־עמי עם מס־ההכנסה. הפרשה זכתה בהדים בעיתונות כולה וזעזעה את הממשל. הזעזוע היה כה קשה עד שהיועץ המשפטי לממשלה, שקיבל תלונה על ההסדרים מכתב „העולם

פרקליט בך
שיכחה תמוהה

הזה" יגאל לביב שפירסם אותם, מינה ועדת לבדיקתם. הוועדה היתה בת שני חברים: פרקליט המדינה **גבריאל בך** ומנכ"ל משרד הפנים.

תמצית ההסדר השערורייתי היתה כי שנים רבות אחרי שהיה צריך לשלם מס נעשה עם בן־עמי הסדר־תשלומים מיוחד בסכום חודשי נוח, שגזל מקופת המדינה מיליוני לירות. כן נעשה עימו הסכם מיוחד שפטר אותו מתשלום של כ־75 מיליון לירות על עיסקות עם חברת אשדוד.

לפני כמה ימים פניתי אל פרקליט המדינה בשאלה מהן מסקנות הוועדה.

דובר משרד המישפטים, **יחיאל גוטמן**, השיב, כי הוועדה למעשה לא החלה בעבודתה שכן מבקר המדינה לא העביר לה חומר שביקשה ממנו.

מחדל זה הוא שערוריה. זוהי סטירת־לחי מצד פרקליט המדינה ליועץ־המישפטי־לממשלה שמינה את הוועדה. זהו עידוד של העלמות מס והסדרים ה־גובלים באי־טוהר־מידות עם אנשי מס־ההכנסה. האם יחסו של פרקליט המדינה לחקירת בן־עמי מלמד גם על יחסו ל־תלונות נגד אישים מייוחסים העומדים מעל לחוק, כמו יגאל ידין למשל, שחקירת התלונות נגדו נסחבת אף היא במיסדרו־נות פרקליטות המדינה?

ארבל מייצג צוללנים

שדרן הרדיו והטלוויזיה **יורם ארבל** פתח נציגות בניו־יורק, ובה הוא מייצג מועדוני־צלילה אמריקאים הרוצים לבוא לישראל לצלול במימי ים־סוף. ארבל קשור עם כמה מועדוני־צלילה גדולים, במקביל לנציגות של שדרן הרדיו **אורן מור** שפתח בימים אלה מישרד בלוס־אנג'לס, לייצוג מועדוני־צלילה ישראלים בשארם־אל־שייך ודהב.

נכשל ניסיון להפגיש את ארליך והורביץ

ניסיון של מנכ"ל מישרד האוצר **עמירם סיוון** להפגיש את שר־האוצר **שימחה ארליך** עם שר המיסחר התעשיה ו־התיירות **יגאל הורביץ**, נכשל. השניים אינם מדברים זה עם זה והדבר מעורר דאגה רבה בקרב חוגי הפקידות הממ־שלתית הבכירה.

ניתוק היחסים נגרם מצידו של ארליך, שהתבטא על הורביץ במילים חריפות ב־יותר. ארליך סירב להזמין לכנסי טבריה נציג של מישרד המיסחר והתעשייה, ו־כאשר נסע לארצות־הברית מינה תחתיו את שר־התשיכון **גדעון פת** ולא, כמקובל, את שר המיסחר והתעשייה.

עלייה במחירי הלבידים בעולם

תעשיית הלבידים הישראלית תצא נשכרת מעליית המחירים של הלבידים ועץ הבניין באמריקה. מחירי הלבידים עלו בחודש האחרון ב־11% ומחירי עץ הבניין ב־20% — מוסר ה„ביזנס־וויק". המחירים מהווים שיא של כל הזמנים וגרמו דאגה בוושינגטון.

הסיבה לעליית המחירים היא, כמובן, המחסור בלבידים. מחסור זה נגרם בגלל גיאות בבנייה הפרטית שחלה פיתאום. נוסף על שביתה גדולה במיפעלי הלבידים בקולומביה הבריטית. עליית המחירים ב־אמריקה תגרום את הפסקת הייצוא ה־אמריקאי לאירופה, שהתחרה קשות ב־ייצוא הישראלי.

גסות־הרוח של עוזרת סגן־השר

יורם ארידור מנהל עתה חמישה מישרדי ממשלה — תפקיד הראוי ל־הערצה למי שמצליח בו. למרות חיספוסו הטיבעי, הוא זוכה בהערכה רבה מצד הפקידות המישרדית על הדרך שבה הוא מטפל במישרדים. רק דבר אחד הם אינם מבינים: מדוע הוא ממשיך להעסיק כיד ימינו עוזרת גסת־רוח כמו **לימור ליבנת**?

אחרי שהגיעו תלונות מצד בכירים ב־כמה מישרדים על יחסה של עוזרת סגן־השר לעובדים, ועל „תרבות" הדיבור שלה, שאינם משרתים ציבור האמון על ההדר, הזדמן לעורך מדור זה להיתקל בסיגנון עבודתה באופן אישי במו־אוזניו. הניסיון הוכיח את צידקת הטענות נגדה. עוזרת זו אינה מבינה כי תפקידה הוא לשרת את אזרחי המדינה, לא לרדות בהם. היא אינה יודעת כי בשפה העיברית קיימות גם מילים כמו תודה ובבקשה, ומתייחסת לבריות כרב־סמל קשוח אל פלוגת טירונים.

ייתכן שיש לעוזרת כישורים סמויים המצדיקים את מינויה, אך בשעות ה־עבודה, כל שעה שהיא מכהנת בתפקידה היא בבחינת שערוריה ציבורית.

מוטי פרידמן בחופש

בעוד **יהושע בן־ציון** זכה בחנינה קיבל אסיר אחר בכלא מעשיהו, **מוטי פרידמן**, איש „נתיבי־נפט", חופשה לחגים שאותה בילה בחיק מישפחתו וידידיו הקרובים, כולל שרים מכובדים בממשלת הליכוד.

פרידמן נידון על העלמות מס־הכנסה בשיעור גבוה. הפגנת הידידות של שרי־ממשלה כלפיו, נוסף על החנינה הצפויה למלביני מס והחנינה ואי־ההסגרה של בן־ציון ופסחוביץ, חושפת את דמותה האמיתית של המיפלגה השלטת, דמות של מיפלגה לאומנית־סוציאלית שדמגוגיה לטובת העובדים בפיה ומעשים לטובת המעבידים בידיה.

אסיר פרידמן
חופש נעים

הבורסה

פרשת „ירדן"

רשות ניירות הערך ממשיכה להפגין שרירים כלפי מי שאין לו אבא, והעבירה לחקירה חומר על עיסקות של חברת „ירדן לחקירות". הסיבה הרישמית: ה־רשות חושדת כי מניות שטרם נרשמו ב־בורסה נסחרו, דבר הנוגד את חוק ניי־רות הערך. כל מי שמצוי במה שקורה במשק יכול רק לחייך, שכן מדי יום מתקיימים מיסחר במניות של גופים מכו־בדים שטרם נסחרו, ואיש אינו מעז לפצות פה ולצפצף.

המיקרה של „ירדן" שימש נשק בידי חלק מיריביה ועיתונאים הקנויים על ידם לנגח את החברה, שלא היא הגוף שמכר בניגוד לחוק גם אם אכן היתה מכירה. לכל היותר יש לחקור את החברות „נווה מלי" ו„דיזנגוף סנטר", שרכשו מ־„ירדן" מניות כחוק ולפי תשקיף שאושר על־ידי רשות ניירות הערך, ואשר הנהלת הבורסה — הקנויה והנשלטת על־ידי ה־בנקים — דוחה מזה שבועות את אישורו. אם היתה העיתונות צריכה לתקוף, הרי היה עליה לתקוף את החברות הללו ולא את „ירדן". כיוון שחלק מן העיתונ־אים משוחד וקנוי בידי חבר הבורסה ה־פועל נגד „ירדן", הם פעלו באמת לטובת האינטרסים של חבר הבורסה המסויים.

חבר בורסה זה עזב בזמנו, בנסיבות הטעונות עדיין חקירה, את מחלקת ניירות הערך של בנק מכובד. אחר־כך התחרה ב„ירדן" על רכישת חברת „אמישר", ו־נכשל. מאז הוא פועל נגד „ירדן" בכל האמצעים שבידו. שותפו של אדם זה לעיסקי הבורסה הוא איש־ביטוח שנאלץ בשעתו למכור חברה פרטית שלו לחברת „סהר", ואחר־כך נאלץ לצאת גם מ„סהר" בנסיבות מסתוריות ביותר. „סהר" פועלת באחרונה בתיאום עם „ירדן".

זהו הרקע להתקפה הקשה על „ירדן". לעצם העניין, הרמזים שנרמזו בעיתונות על עיסקה צפויה של רכישת חברת „סו־נול", ראויים לתשומת־לב רצינית. מדור זה דיווח על העיסקה מבלי לנקוב בשמה כמה פעמים בחודש האחרון, והמליץ לר־כוש את מניות „ירדן". ההמלצה נשנית.

צדוק יחזור למישרדו

שר־המישפטים לשעבר **חיים צדוק** יחזור, כפי הנראה, למישרדו הקודם בתום שנתיים לתום כהונתו כשר. בינתיים נודע כי עוזב את המישרד שותף בכיר בו, **מיכאל דעואל**, העובר למישרד משלו.

צדוק מעכב את שובו למשך שנתיים בגלל סיבות הקשורות בחוק החברות הממשלתיות, מטיל קשיים על שרים ו־חברי־כנסת לטפל בחברות ממשלתיות.

טייסי אל־על לאייר־איראן

קבוצה של טייסים בכירים ב„אל־על" פתחה במגעים עם חברת־התעופה האי־ראנית אייר־איראן, על העברתם לעבודה בחברה האיראנית. המגעים נעשים באמ־צעות טייס לשעבר של „אל־על", קפטן **ג'ונס**, העובד כיום באייר־איראן.

לרנר מכר חלקו בדראגסטור

דני לרנר מכר את חלקו במיסעדות „מנדי'ס דראגסטור" ו„האפי קאסרול". הוא יצא ללוס־אנג'לס, וינסה להקים שם נציגות לחברת־הנסיעות „קופל".

לרנר החזיק ב־55% בקירוב ב„האפי קאסרול", והם נמכרו במיליון לירות לערך לקבלן **מאיר הוכצייט**, שהוא בעל המיבנה בדיזנגוף־ארלוזורוב שבו שו־כנת מיסעדת „מנדי'ס דראגסטור". ל־לרנר היה גם כשליש במיסעדה זו. מח־צית השליש נמכרה להוכצייט ומחציתו

מיסעדן לרנר (עם רחל בורן)
מתל־אביב ללוס־אנג'לס

האחרת לשותפיו האחרים במיסעדה. עתה מנוהלת הרשת על־ידי **אברהם ארביב**. בקרוב תיפתח בקומת־הגג של הדראגסטור גלידיה.

"נ.ב. התחתנתי!"

מדווח הזמר יהורם גאון למעריציו במילה אחת - אך מסרב לחשוף בפניהם את חייו הפרטיים

רומאן מפחיד עם הקהל

הוא אינו צועד במיצעדי הפיזמונים החדשים לבקרים, גם בתואר זמר השנה לא זכה, הוא אינו מייצג את ישראל ב־פסטיבלי זמר ברחבי העולם, גם בארץ לא רואים אותו בפסטיבל הזמר והפזמון, בפסטיבל החסידי ו/או בפסטיבלי שירי הילדים. הוא אינו מסתובב בג׳ינס משופ־שפים ובחולצות טי אופנתיות, אינו מגדל שערות ומעולם לא עצרו אותו בעוון כלשהו. גם הד"הות חגיגה כמעט שאינו מקבל. ויחד עם זאת ולמרות זאת, יהורם גאון הוא ללא צל של ספק הזמר הפופו־לארי והאהוב ביותר בארץ.

עד שהתפרצה פרשת יחסיו עם אורנה גולדפרב, שהיתה אז בת 16 פלוס, היה יהורם בחור צנוע נחבא אל הכלים. כתבי הרכילות היו צריכים לחפש בנרות סיפור שיאפשר להכניס אותו למדוריהם, וגם כשמצאו סיפור כזה הוא היה כל־כך לא פיקנטי ברוב המיקרים, שהם מחלו על הכבוד.

הידיעה על נישואיו של הזמר הפופולארי הופיעה בכל מהדורות החדשות, ואף ה־טלוויזיה הישראלית בישרה על כך ב־הרחבה. תצלומיהם של יהורם ואורנה חתן־כלה הופיעו בכל העיתונים. ומאז, שקט הס. הזוג מתגורר בדירת הרווקים של יהורם ברחוב מיצפה ברמת־גן. אורנה עשתה כנראה את הסטאז׳ על מיקצוע עקרת־הבית ויהורם חורש את הארץ עם תוכניתו החדשה גאון 77.

לידתה של התוכנית היתה קשה לא פחות מזו של החתונה. למעשה היו שני האירועים האלה, החשובים כל־כך בחייו של יהורם גאון, חופפים זה לזה. בזמן שיהורם התכונן לנישואיו עם אורנה הוא ערך חזרות על תוכנית־היחיד שלו, וערב הבכורה חפף את ערב החתונה. יהורם היה כל־כך עסוק בחזרות על התוכנית עד כי הטיל על אורנה את קניית הבגדים שלובש בחתונתו, והיא הגיעה לאולם החזרות מדי יום ביומו כשהיא נושאת חבילות. יהורם מדד, אישר או ביטל — כך עד לרגע האחרון ממש.

רק שהטבעת לא תיפול

מאז היא מצפה לו כך ערב־ערב. שכן תוכנית היחיד של יהורם הפכה שלאגר היסטורי, והוא ממלא אולמות ללא־הרף כשהוא חורש את הארץ.

הרבה מחשבה ותיכנון הקדיש יהורם לתוכנית־היחיד השנייה במיספר שלו. הוא שר במשך הערב כולו 17 שירים, רובם חדשים, חלקם שלאגרים ידועים ובהם כמובן רוזה רוזה האחת והיחידה. תזמורת בת שיבעה נגנים מלווה אותו, כששתי זמ־רות וזמר אחד מספקים את קולות הרקע.

את התוכנית כולה ערכה למענו תלמה אליגון, שאף כתבה חלק מהשירים המוש־רים בתוכנית. הבמה מרצפת אור יקרות. ארבעה וילאות שקופים יורדים מהתיקרה אל קרשי הבמה ומאחרי הווילאות יושבים חברי התזמורת: הפסנתרן דני גוטפריד, שהיכרותו עם יהורם ראשיתה עדיין ב־תקופת שירותם הצבאי והמשכה במסע קונצרטים שהגיש יהורם באוסטרליה, לשם ליווה אותו דני ושנסע איתו גם ל־בלגיה, צרפת וונצואלה. על התופים ועל כלי־ההקשה אחראי דני נדיר, צעיר ה־נראה כחריג בתיזמורת כיוון שעל־פי הו־פעתו החיצונית הוא מתאים יותר להופעה עם להקת פופ מאשר עם להקה סולידית

בחדר ההלבשה יהורם גאון דקות ספורות לפני עליית המסך בחב־רת שתי הזמרות המלוות אותו, יעל וגנר ואילת גרינגרט. מלבדן מלווה אותו בתוכנית גם הזמר רון גרינר. יהורם מתרגש כילד לפני כל הופעה והופעה כאילו הוא עומד בפני המפגש הראשון שלו עם הקהל.

המסך השקוף שהוא אחד מארבעת המסכים היורדים מהתיקרה ומהווים את התפאורה בהופעתו של יהורם גאון, גאון 77, מסתיר לא מסתיר את שלוש בנות הלהקה הקולית המספקים קולות רקע ליהורם. חברי הלהקה שהם חברים במקהלת **רינת**, נבחרו בקפדנות רבה על־ידי המנצח גרציאני.

האמרגן והפסנתרן

יהורם גאון בחדר ההלבשה שלו בחברת הפסנתרן דני גוטפריד (באמצע) המלווה אותו ואמרגנו האישי דני פלץ. הידידות בין יהורם וגוטפריד נרקמה עוד בתקופת הצבא. מאוחר יותר הצטרף דני ליהורם להופעות בסידרת קונצרטים באוסטרליה ורק לאחרונה, ימים ספורים לפני נישואיו שהה איתו דני בוונצואלה, שם הופיע יהורם בפני הקהילה היהודית.

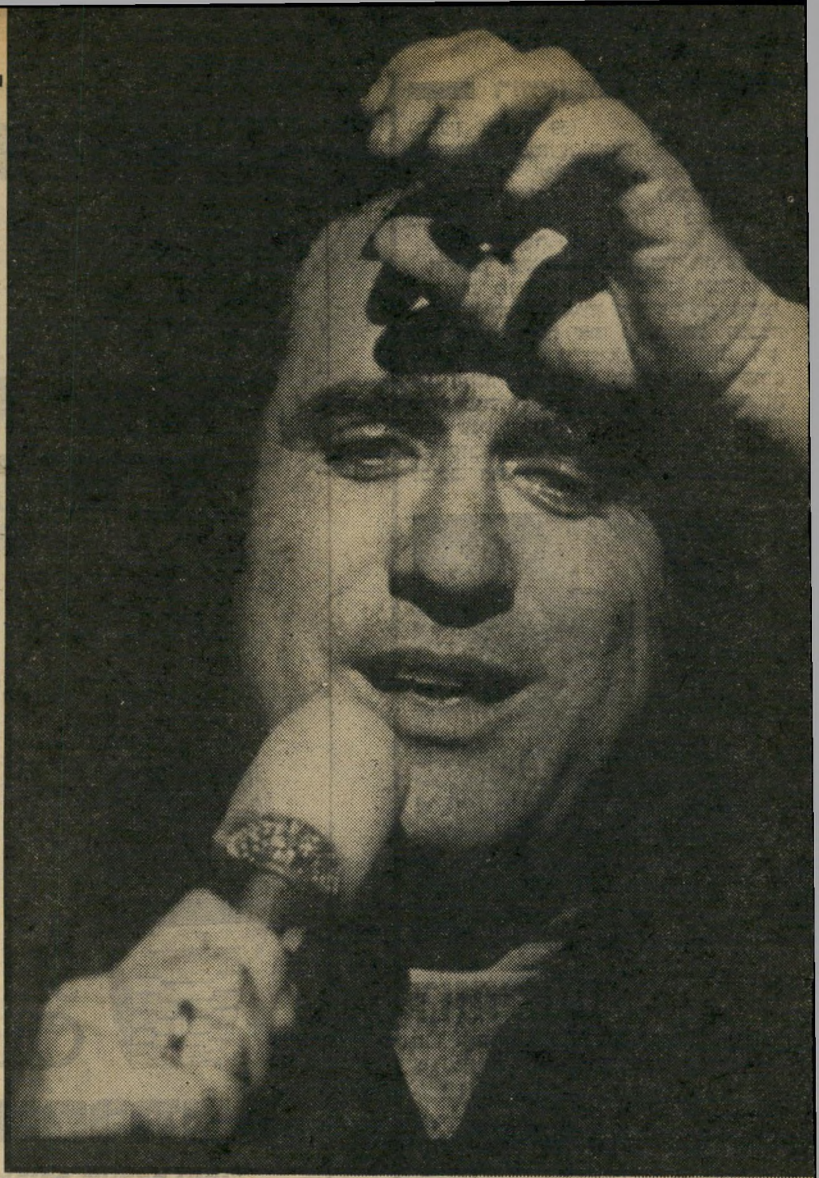

גאון בפעולה

יהורם הנחשב כזמר האהוב ביותר בישראל, מהפנט את קהלו שהוא מהנאמנים ביותר בארץ. הקהל אוהב אותו, מריע לו ממושכות, מאחל לו במהלך המופע מזל־טוב לרגל נישואין, בקריאות־ביניים.

כוז של יהורם. בגיטארה בס מנגן ישעיהו ברק, דוד זידלובסקי מנגן בסכסופון־קלר־נית וחליל, מיקי דוד בטרומבון, איתמר ארגוב בחצוצרה ובאקורדיון. הפתעה: פני נער ממושקפים, בלורית עבותה, פר־צוף מוכר. זהו תובל פטר, מי שליווה את יהורם בלהקת הנח״ל ומאוחר יותר בלהקת התרנגולים. השנים כאילו פסחו על תובל, והוא נראה כיום בדיוק כפי שנראה לפני עשרים ושנה בלהקת הנח״ל.

יהורם יורד מעל פודיום אלכסוני, לבוש במכנסים שחורים, חזיה תואמת וחולצה לבנה. עוד לא פצה את פיו, וכבר רועם האולם ממחיאות־הכפיים. הקהל שלו אוהב אותו, נאמן לו. זהו אותו קהל שראה אותו בתוכניתו הקודמת, ואותו קהל שיראה אותו בתוכניתו הבאה. קהל מגוון: אנשים צעירים ומבוגרים, ילדים, אשכנזים ובני עדות המיזרח, כולם מעריצים נאמנים. כשיהורם פרצח בלהתראות יוון, שיר חדש של סרז׳ דסאג בתרגום עברי של השחקן שמעון בר, מרשלך הס באולם. הקהל מקשיב למילותיו של השיר האומר: „להת־ראות יוון / הסתיו כבר כאן / השושנים הלבנות נבלו כולן / כל־כך מהר חלף הזמן / להתראות יוון.”

אחר־כך כשיהורם עובר בקפיצה לשיר קצבי השם שמח שכתבו דובי זלצר ותלמו אליגון, מוחא הקהל כפיים ומצ־טרף לפיזמון החוזר למרות שמעולם לא שמע את השיר קודם־לכן.

יהורם פתוח, משוחרר, משוחח עם ה־קהל שלו, מבצע צעדי־ריקוד קלילים, מס־פר בדיחות. באחת הפעמים הוא מושיט את ידו ואומר: „בכל פעם שאני עושה כך עם היד, נדמה לי שהטבעת נופלת לי.” הקהל שואג מהתלהבות. קריאות „מזל טוב” ו„מברוק” מהדהדות בחלל. האווירה מישפחתית. יהורם מודה לקהל שלו ועובר לסידרת בדיחות. הוא מספר על נשיא ברית־המועצות ברז׳נייב, שיצא יום אחד אל מירפסת מישרדו שבקרמלין והנה השמש מתרפסת בפניו ואומרת לו: ,בוקר טוב חבר ברז׳נייב.׳ ברז׳נייב בקושי עונה לה, ונכנס חזרה אל מישרדו. בצה־ריים שוב יוצא ברז׳נייב אל המירפסת ושוב נמרחת לפניו השמש, ואומרת ב־חנופה: ,צהריים טוב, חבר ברז׳נייב.׳ ברז׳נייב מהמהם ,צהריים טוב,׳ ונכנס ל־מישרדו. אחרי הצהריים שוב יוצא ברז׳נ־ייב אל המירפסת, אלא שהפעם השמש לא אומרת לו אף מילה. מתפלא ברז׳נייב על חוצפתה של השמש, פונה אליה ו־אומר: „הי, שמש, מה העניינים, את כבר לא מברכת אותי?” משיבה השמש: „חבר ברז׳נייב, כעת אני כבר במערב! אני מצפצפת עליך!” הקהל שוכב על הריצפה.

יהורם, הנשוי מזה חודש ימים בלבד, מדבר כנשוי ותיק ורגיל, ו־מסביר כי אפשר לזהות רווק על־פי קופ־סת השימורים החצי ריקה שבמקרר שלו. ואז הוא עובר לשירו של ג׳ורג׳ מוסטאקי „כמו רווק”: „פעם גרתי ליד הים / היה לי חדר על הגג / עם תקליטים משקאות / כמו רווק / כשהתחשק לי סתם לא לצאת / הייתי למיטה נדבק / ומנמנם לי כל היום / כמו רווק / כשהייתי מנקה תמיד סאטאתי ת׳אבק / אל מתחת לריצפה / כמו רווק / סשהתחשק לי קצת לקום / הייתי לרחוב נזרק / עושה עיניים כמו שד / כמו רווק.”

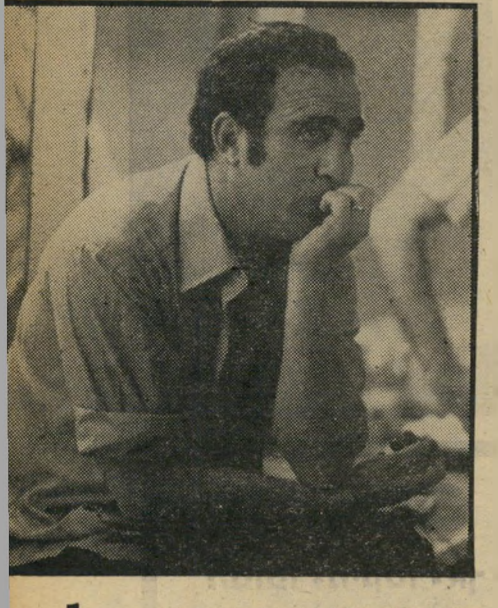

חושבים

יהורם גאון מתוח לפני כל הופעה. לפני תחילת ההצגה הוא נוהג לערוך חזרות קול.

„הלב שלי כמעט נסדק”

אחרי כמה בתים שבהם שר יהורם על חייו המשוגעים כרווק, הוא מגיע אל הקטע הבא: „ורק ביום בהיר אחד / הלב שלי כמעט נסדק / יופיה היכה בבת־אחת / כמו ברק / אז התחלנו קצת לצאת / היא אהבה אותי חזק / אבל אני סיגנון אדיש / כמו רווק / אני צחקתי כשהיא אמרה שסל החדר מבודדק / ושאני אפסיק לחיות כמו רווק / והיא כיבסה והיא בישלה / והיא הורידה

(המשך בעמוד 40)

תשואות מהרעייה

אורנה גאון בת ה־17, רעייתו הטרייה של יהורם גאון מריעה ממושכות לבעלה בעת שהוא עומד ושר על הבמה. אורנה אינה נוהגת להתלוות אל יהורם בהופעות, אלא אם כן ההופעה מתקיימת בתל־אביב ומהווה אירוע מייוחד. בדרך כלל היא מחכה לו בדירתם שברמת־גן. בניגוד לאמנים אחרים הנו־הגים לבלות אחרי ההצגה, ממהר יהורם הביתה לרעייתו. הוא לא סטה ממנהגו, גם לפני הנישואין נהג ללכת הביתה אחרי ההופעה.

רומאן מפחיד

(המשך בעמוד 39)
ת׳אשפה / כשהיא ששפה במרץ הריצפה / קראתי לי של הספה / לה זה בכלל לא היה איכפת / אני הרגשתי קצת נחנק / ואז ברחתי לאילת / כמו נשוי.״
הקהל מאושר.

אחר־כך הוא מציג את חברי התיזמורת, ואת שתי הזמרות החיננית יעל וגנר ואתי גרינגרט המלוות אותו יחד עם רון גרינר. הוא אינו שוכח את חלקו של המנצח יצחק („זיקו״) גראציאני בתוכנית. זיקו הוא המנהל המוסיקלי של התוכנית. יהורם וזיקו מנהלים ביניהם רומן ארוך. היה זה זיקו שניהל מוסיקלית וניצח על התזמורת של קזבלן, המחזמר שבו הפך יהורם גאון לכוכב. הוא ניהל מוסיקלית גם את שלי־

רוזה רוזה

שר יהורם גאון והקהל יוצא מגידרו. מרבית השירים בתוכנית חדשים, אך יהורם אינו יוצא חייב לשיר שרשרת מלהיטיו.

שיית גשר הירקון, שבה היה יהורם חבר יחד עם אריק איינשטיין ובני אמדורסקי.

בחלקה השני של התוכנית מחליף יהורם בגדים. הפעם הוא לבוש במיכנסיים שחו־רים ובחולצה תואמת. כאן הקהל לא מוו־תר, ודורש ממנו את „אמא אמא״ ואת „לילה של פריחות״, „הקוקו והסאראפן״, „איפה את אהובה״ — ויהורם ממלא אחר הבקשות בנאמנות. אחר־כך הוא חוזר לשיר שירים חדשים וממש בסוף התוכ־נית הקהל עומד על רגליו וצועק: „רוזה רוזה״. ויהורם אומר: „אני יודע, אני יודע. בלי רוזה אתם לא תתנו לי ללכת הביתה.״ והוא שר את רוזה רוזה והקהל מתמוגג, אבל עדיין לא נותן לו ללכת הביתה. הוא דורש עוד ועוד. שמונה הדר־נים לזמר אחד. בהחלט בלתי־רגיל בשביל זמר ישראלי. אבל יהורם מחזיר לקהל את מה שהוא מקבל ממנו. המסך יורד. יהורם סחוט, מוחה את הזיעה.

„אני כבר מתחיל״

לי מחרת, בארוחת־צהריים במיסע־דה האהובה עליו, אנקרה, הוא אומר: „אני אוהב את הקהל שלי ויודע מה הקהל אוהב בי. יש לי קהל נאמן ואני מרגיש חייב לו. ניסיתי לעשות תוכנית עם שירים שהיו רק לטעמי, זה לא הלך לי. הקהל, למרות אהבתו ונאמנותו, לא קיבל. בתוכנית הזו רוב השירים הם חד־שים ולא מוכרים, ולמרות זאת הקהל יושב סבלני ומקשיב להם ומקבל אותם כאילו הכיר אותם מימים־ימימה.

בפתח התוכנייה של גאון 77 כותב יהו־רם לקהלו: „אם תפסיקו ברגע זה לעיין בתוכניה ותרימו את הראש, אזי תראו שבצדו הימני של המסך הסגור יש איזו תזוזה. אם אתם קרובים מאד למסך, אולי גם תראו עין מציצה. חבכן כטה! העין היא שלי, והמסך זז כי לא הייתי זהיר ואני רואה אתכם עכשיו, ואני ירא אתכם עכשיו, ואני מתרגש שוב כמו בשנה שע־ברה וכמו בזאת שלפניה, וכמו כל הש־שנים שבהן אנו נפגשים. ואלוהים עדי שהסיפור הארוך הזה שלנו הוא הדבר המתמיא ביותר שיכול לקרות לאנשי ה־מיקצוע הזה.

„עוד מעט ייפתח המסך, וכמו מכרים ישנים בפגישת מחזור נאמר שלום של שירה ושל צלילים ושל אור חשימחה. והיה אם תצאו בסוף הערב ותרצו שנתראה גם בשנה הבאה, מה עוד יכול הבן־אדם לבקש בתפילותיו? אני כבר מתחיל. יהו־רם.״ ואז, כמעט בהיסח־הדעת, הוא מוסיף: „נ. ב. התחתנתי.״

זמנו של ג׳יימס בונד יקר...

לכן הוא עונד* סייקו קוורץ דיגיטלי

SEIKO QUARTZ

גם לסופרמנים

*ראה בסרט ״המרגלת שאהבה אותי״ המופץ ע״י חברת יונייטד ארטיסטס

מוקד

מג׳ימיקס

תוצרת robot coupe צרפת

magimix

הסופר-מיקסר-אך יותר ממיקסר, יותר מבלנדר וממטחנת בשר-!
מג׳ימיקס-פלא הטכניקה המושלמת למטבחך!

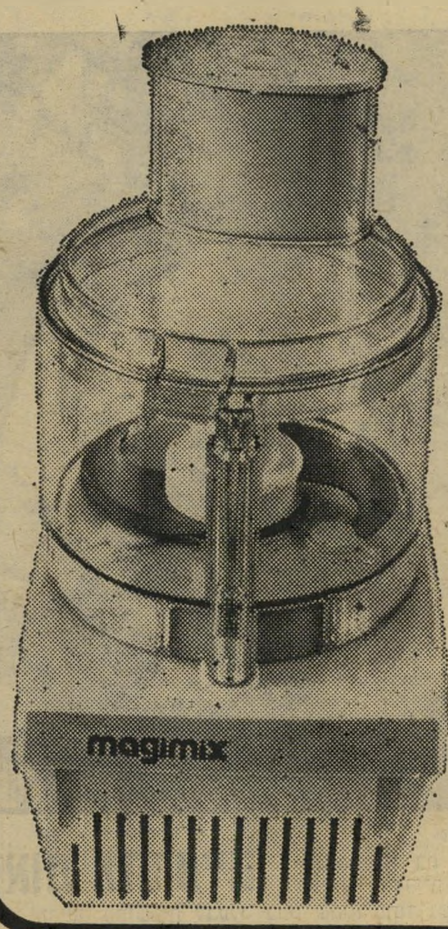

מכשיר עזר חשמלי למטבח, ההופך את הכנת המזון ליעילה, נוחה ומהנה. מהיר וחסכוני, קומפקטי וקל לניקוי, פשוט להפעלה, אמין ובטוח.

לפניך המכשיר המתקדם ביותר לעבוד מזון שכבש את מטבחי אירופה והפך להיט בארה״ב תחת השם המסחרי
Cuisinart food processor
שם הוא מומלץ באמצעי התקשורת ע״י אשפי המטבח המפורסמים ביותר.

מערבל, טוחן, לש, קוצץ, מרסק, פורס, ופולה -
- בפשטות רבה, ביעילות ובמהירות גדולים ממכשירים יקרים, גדולים ומסובכים ממנו - את כל סוגי המזון:
בשר ודגים, ירקות ופירות, בצק, מזון לתינוקות.

את יכולה להכין במהירות שיא מנות כגון: קציצות, קבב, מאפי בשר, כבד קצוץ, דגים ממולאים, סלטים, צ׳יפס, עוגות, לביבות, ממרחים למיניהם, מיונית, מילק שייק ועוד רבים. ניתן לטחון חמרים מוצקים כגון שקדים, אגוזים, פירורי לחם, ביסקויטים ואפילו קרח.

עכשיו בישראל-בשווק ישיר לצרכן

(ניתן להזמין הדגמה בבית או בחוג, ללא התחייבות לרכישה)

יבוא, שווק ישיר, אחריות ושרות:
חיים אלקלעי בע״מ, תל-אביב
ת.ד. 23040 טל: 260284

ובירידי ירושלים בבנייני האומה
מ־25.9.77 עד 5.10.77

(המשך מעמוד 35)

מרית הישראלית". מבקרי־המוסיקה הישראליים יצאו מעורם. כתב יזהר ירון בעל המשמר (31.3.77): „בערב זה ישב הקהל והקשיב לביצוע גדול, בעל מעוף, שמזה שנים רבות לא ידענו כמותו. וכל זה נעשה על־ידי המנצח רודולוף ברשאי..."

אולם הפסטיבל־הישראלי שנערך הקיץ, ואשר עם יועציו ומנהליו המוסיקאליים נימנה גארי בארתיני, לא טרח להזמין לאירועי הפסטיבל את התיזמורת הקאמרית. היו אף כאלה שטענו כי ספק רב אם תיזמורת זו תשותף בפסטיבלי המוסיקה של שנת ה־30 למדינה, באותה מערכת אירועים מוסיקאלית, שעשרות מיליוני לירות עומדות להיות מושקעות בה. ברור היה גם שהתיזמורת הקאמרית לא תיטול את החלק הראוי לה במיסגרת הפסטיבל־הישראלי הבא, שבארתיני הוכרז כמנהלו המוסיקאלי הבלעדי, והפך בכך את שאר גופי המוסיקה במדינה לתלויים בחסדיו.

ברשאי, שאינו יודע עדיין עיברית, וטרם תהה לקנקן הדברים המתרחשים מסביבו, השיב לבארתיני מילחמה שערה במוסיקה. על הקונצרט האחרון שלו, כתב המבקר המוסיקאלי של דבר, חנוך רון: „המלך מת, יחי המלך. בסידרה האחרונה ,מת' אנסמבל הקאמרי והופיע גילגולו החדש — ,התיזמורת הקאמרית הישראלית'... ההבדל איננו סמאנטי גרידא; שם חדש, צליל חדש, למעשה אפשר לומר שהיתה זו אפילו תיזמורת חדשה... במקום דעיכה — צמיחה חדשה, ובמקום עייפות — התעוררות. בקונצרט זה ניקבעו קריטריונים חדשים לאיכויות של ביצוע. לא עוד חאלטורות. אין לי ספק שבמוקדם או במאוחר תקרין עבודתו של ברשאי על הביצועים האחרים בכל הבימות האחרות..."

המבקר יזהר ירון כתב בעל המשמר: „לפנינו הפעם לא חילופי אישים גרידא, אלא שינוי מוחלט ומהפכני של כל התפיסה על תיזמורת ודרך עבודתה, שינוי מוחלט של הנורמות הנידרשות מגוף כזה... התוצאה המיידית של מישטר חדש זה היא, שהתיזמורת נישמעת כפי שעוד לא שמענו אותה אף פעם..."

סנקציות בהיכל־התרבות. הצלחה חסרת־תקדים זו של ברשאי הדליקה אורות־אדומים במימסד־המוסיקאלי המקומי, הנוהג להזמין מנצחים נודעי שם מחוץ־לארץ, נמנע מלביית מנצחים ישראלים המצליחים בחוצלארץ, מתוך פחד שישפיעו על הרפרטואר, על טובות ההנאה השונות, והתקציבים הרבים המוזרמים לחוגי המוסיקה בארץ.

התגובה לא איחרה לבוא. ברשאי הקים קרן לרכישת כלי־נגינה לתיזמורתו, ניצל את קשריו־האישיים עם יהודי מנוחין והזמינו להופיע בקונצרט מיוחד של התיזמורת הקאמרית הישראלית שהכנסותיו יוקדשו לקרן זו. כאשר פנתה מינהלת התיזמורת להנהלת היכל התרבות וביקשה לשכור אולם זה בשכירות, כפי שהוא מושכר לכל אירוע בידורי או פוליטי, ניתקלה בתגובה שלילית של הנהלת התיזמורת הפילהרמונית. על יהודי מנוחין יהיה לנגן באולם רקאנטי, בפני 500 מושבים.

מעבר להפסד בן מאות אלפי לירות שניגרם לתיזמורת הקאמרית הישראלית בשל מניעת הופעתו של יהודי מנוחין בהיכל התרבות, הרי שמנגנון־חושך מוסיקאלי, המפרה באינפורמציה מכוונת כמה מכתבי־התרבות במדורי הסיקור שבעיתונות היומית, החל בפעילות תוקפנית במטרה להדיח את רודולוף ברשאי, להביא לידי ירידתו מן הארץ והשבת המצב לקדמותו.

המיתקפה המילולית החלה לנקוט במילים ובמונחים שמעולם לא נשמעו בחיים המוסיקאליים בארץ. הכתבלבים התמקדו בטעות שהופיעה בתוכניה של התיזמורת הקאמרית, בה לא הוזכר כי התיזמורת הוקמה על חורבות האנסמבל־הקאמרי, מיסודו של גארי בארתיני, למרות שכל מבקרי־המוסיקה עמדו על ההבדל המהותי שבין שתי התיזמורות.

הגדיל לעשות מכל, מבקר־הקולנוע של דבר, זאב רב־נוף, שפירסם לפני חודש רשימה תחת הכותרת „פולחן אישיות נוסח ישראל," בה אמר בין השאר: „מחיקת ההיסטוריה במכת־גרזן שכזו אופיינית רק למדינה שממנה בא רודולוף ברשאי — ברית־המועצות... זוהי שיטה של האנציקלופדיה הסובייטית המוציאה אישים ומוסיפה אישים ו,מעדכנת' את הערכים..." באורח מוזר ביותר הופיע כמה ימים מאוחר יותר, במדור המיכתבים של הארץ מיכתב של נחמן אמיתי במילים כמעט זהות: „אך חוסר ההתחשבות בעבר מזכיר לנו יותר מדי את ,תיקוני' ההיסטוריה בארץ מסויימת..." לתיזמורת מילולית זו הצטרף עורך מדור הבידור של מעריב, העיתונאי משה בן־שאול. בנימה זו של „רצח אופי" חסר היה רק שיאשימו את ברשאי ב„רצח הרופאים והסופרים ברוסיה" בראשית שנות ה־50.

אם להזכיר רעות־רוח נוספת, פרי עטו של זאב רב־נוף, הרי שבסיום רשימתו הוא כותב: „ברשאי צריך היה להבין שישראל אינה ברית־המועצות ואם לא הבין, צריכים היו יועציו להעמידו על כך. בייחוד משום שבתוכניה היפה יש חמישה (!) תצלומים של ברשאי עצמו, המעוררים הירהורים גם בנושא פולחן־האישיות. קשה להשלים אצלנו עם זה."

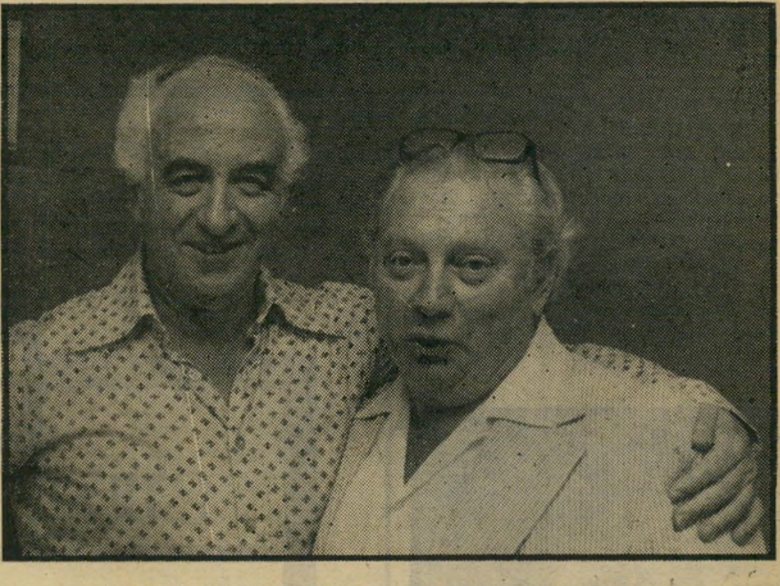

מנצח ברשאי (במרכז) עם הכנר איזאק שטרן
„מוסיקאי, לא דוגמנית!"

האמת היא, שכאשר פנה כתב העולם הזה ליועציו של ברשאי, וביקש לראיינו ולצלמו, השיבו אלה „ברשאי אינו אוהב עיתונאים וצלמים..." כאשר התבקשו למסור תצלומים שלו, כשהוא מנצח על תיזמורתו במוסקבה, השיבו: „אין לברשאי תיק צילומים שלו. הוא טוען שאינו דוגמנית, אלא מוסיקאי!"

נראה כי מילחמת התרבות שקודשה על ברשאי, לא תימשך זמן רב ולבסוף הוא ייאלץ לעזוב את הארץ, יקבל איזשם במערב תיזמורת קאמרית אותה ינהל. ובמהלך ניהולו, ייפגוש אולי מנצחים ישראלים רבים, הנודדים בעולם מתיזמורת לתיזמורת, אחרי ש„המאפיה־המוסיקאלית" הישראלית מונעת מהם את האפשרות להשתקע, לנגן ולהצליח בארצם.

ספורט־טוטו
טוטו
בשבוע הבא (1.10.77) פתיחת משחקי הליגות הישראליות
מינימום הפרס הראשון 500.000 ל"י
כולל העברה
מינימום כלל הפרסים 1,000,000 ל"י
כולל העברה
גמר חתימה טובה לכל המשתתפים
עשה לך מנהג קבוע־ מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

תקליטי אלגרו!!
מציעים במבצע ללא תקדים
במשך חודש ספטמבר
תקליטים תוצרת חוץ
במחיר תוצרת הארץ
ג'ו קוקר — פלטרס — ז'ק ברל
פרנקי ליין — להיטים, ואחרים.
תקליטי אלגרו — סמטת בית השואבה 2, תל־אביב
(ליד קולנוע מתמיד)

ביוריתמוס
(השעון הביולוגי)
מעתה תוכל לקבל את תרשימי הביוריתמוס שלך מנותחים ע"י מחשב.
(המחירים כוללים מ.ע.מ. ומשלוח)
● מחיר נתוח ל־3 חדשים —.56 ל"י
● מחיר נתוח לחצי שנה —.89 ל"י
● מחיר נתוח לשנה —.152 ל"י
שלח/י את תאריך הלידה שלך וצרף שיק על הסכום המתאים לפקודת ג.ד.י. שרותי פרסום, ת.ד. 39799 ת"א

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל מרכיב אחד, את איכות המערכת.
פרטים טכניים: „פלופ", ארלוזורוב 15 ת"א. טל. 03—221751

רובקס
המתנה השימושית ביותר

ארומור
צפוי דלתות וקירות

קולנוע

כוכבים

למות בפעם השנייה

מותו של זירו מוסטל סיים קאריירה קולנועית שהחלה פעמיים, ונקטעה פעמיים בצורה אכזרית. בפעם הראשונה היה זה בשנת 1952 כאשר, מבלי להודיע לו רישמית ומבלי להסביר כלל, צירפה הוועדה לפעולות אנטי־אמריקאיות את שמו לרשימה השחורה של האמנים ה־אדומים או הוורודים־למחצה שיש להחרים מאמצעי־התיקשורת. רק 14 שנים לאחר־מכן זכה מוסטל לשוב אל בדי הקולנוע. בפעם השנייה היה זה התקף־לב שעצר את הקומיקאי דווקא כאשר תפקידיו הקולנועיים האחרונים הוכיחו שהוא עשוי למצוא לעצמו קאריירה על המסך למרות שעבר כבר את גיל ה־60.

זירו מוסטל נולד ב־1915 והחל את דרכו דווקא כצייר עד שהסתבר לו כי הוא מוכשר הרבה יותר לספר בדיחות מאשר להעלותן על הבד. הוא הפך לבדרן שהירבה להופיע במועדוני־לילה ולשעשע את הקהל בעקיצותיו שנשאו אומנם, מזמן לזמן, אופי פוליטי. בו־בזמן החל מופיע גם על הבמה וגם בקולנוע, כשחקן. אלא שבאותם הימים נידמה לאנשי הסרטים כי מראהו העגלגל דווקא מאיים יותר מאשר משעשע, ומשום כך הפקידו בידיו הרבה תפקידי פושע, גנגסטר, רוצח ונבל בסרטים מפורסמים כמו אימה ברחובות של איליה קאזאן או רצח בע״מ של ראול ואלש (לצד האמפרי בוגארט).

הפשרת החרם. ואז, לפתע, חדלו להזמין אותו. במשך שלוש שנים נרמז לו שהוא ברשימה השחורה, עד שהוזמן להעיד לפני הוועדה לפעולות אנטי־אמריקאיות. „באיזה אולפן אתה עובד?״ שאלו אותו. „בפוקס המאה ה־18״ הוא השיב. „האם זאת תשובתך הסופית?״ זעמו החוקרים. „לא, אתם יכולים לתקן אותה. בפוקס המאה ה־19.״ אחרי סידרת שאלות נוספת שבה נשען מוסטל על זכותו שלא לענות, המעוגנת בחוקה האמריקאית הוא סיים, כשהוא פונה אל מצלמות הטלוויזיה: „אני מודה לוועדה על שאיפשרה לי להופיע בטלוויזיה, אחרי שהוחרמתי במשך שלוש השנים האחרונות.״

שחקן מוסטל ב„שם בהשאלה״
האדום והוורוד

בסך־הכל, החרם דווקא עזר לו. בתקופת היעדרו מן הקולנוע זכה בכמה תפקידים שמנים, שהגדולים בהם היה כמובן כנר על הגג. מוסטל הפך שם נרדף לטוביה החולב, וזמן קצר לפני מותו אף הסכים להופיע מחדש בתפקיד, עם העלאת היובל של המחזמר המצליח.

מבין הסרטים שבהם הופיע מאז הפשרת החרם ראוי להזכיר את שיתוף־הפעו־

מוסיקה למסיבות
בבתים ואולמות
כולל תקליטים, תאורה
ומערכות סטריאו. „קנווד״
אבן־גבירול 15, ת״א.
טל: 473672, 476179

נחיתה פומבית
ספרו המשגע של
דני סנדרסון המשוגע
(„ספורי פוגי״, „צפוף באוזן״)
אין כמוהו שי לחג
ב-34.55 ל״י

נביעות NEVIOT
מרכז צלילה DIVING CENTER
כפר נופש HOLIDAY VILLAGE
נביעות דואר אילת טל: 6191, 3667 - 059 NEVIOT EILAT POST PHONE: 059 - 3667, 6191

קורסים לצלילה
הקורסים יפתחו מדי יום א׳ בשבוע הראשון והשלישי של כל חודש במשך כל השנה.
ספארי צלילה: 1. ראס אבו גלום, 2. ראס מוחמד.
סיורים מלהיבים בני 7 ימים מלאים לאורך מפרץ ים סוף.
הסיורים מתחילים מדי יום א׳ בשבוע השני והרביעי של כל חודש.

סיורי מדבר: 1. עין פורטגה, 2. סנטה־קטרינה, 3. שארם־א־שייך.
לשרותכם: כפר נופש — חדרים ממוזגים, שייט סירות, מגרשי טנים, מתקני ספורט.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב לנביעות, מרכז צלילה, דואר אילת.
לנוחיותכם: אפשרות לקבלת אינפורמציה גם בתל־אביב, טלפון: 452111, 443168 (מוישלה).

הופיע! הגליון החדש של
חדשות המשטרה

116 עמודים של „חומר מדליק״ ובלעדי!

• יגאל לביב מדווח מחו״ל:
פשע ישראלי חובק עולם

• מאחורי־הקלעים של פרשת השוטרים־הפורצים!
„מכה״ מתחת לחגורה

עבריני רמלה-לוד: מאזן האימה

סיכום „פסטיבל הפשע המאורגן״

רצח אלי אזולאי: גופה במזוודה

נשים בעולם הפשע

וכל המדורים הקבועים בהשתתפות: אריה אבנרי •
יגאל לביב • צבי לידסקי • חיים משגב • ועוד ועוד

לה שלו עם מל ברוקס בהמפיקים, את דבר מצחיק קרה לי בדרך אל הפורום, ואת תפקידו האוטוביוגראפי־כימעט ב־החזית („שם בהשאלה”) של מרטין ריט, שם גילם שחקן שהוחרם בתקופת ציד המכשפות האנטי־קומוניסטי באמריקה.

הערה מרחוב הסטר

העובדה שמוזיאון תל־אביב יתחיל, מן השבוע הבא, להקרין סרטים באורח סדיר ככל בית־קולנוע אחר בעיר, היא אות של כבוד למוזיאון אשר גילה שהאמנות השביעית אינה נופלת מן האחרות, ואם אינה זוכה לתמיכה מן המוסדות שצריכים לטפל בה למעשה, כלומר בתי הקולנוע, הרי על המוזיאון להושיט לה יד גואלת.

לעומת זאת, העובדה שהמוזיאון פותח את שעריו בפני הקולנוע בסרט כמו רחוב הסטר, היא אות של קלון לקהל הישראלי ולבתי־הקולנוע שבהם הוא מבקר. ולא משום שיש דופי כלשהו בסרט. להיפך: זהו סרט רגיש, פשוט ונבון, עשיר באמצעים צנועים שאינם מפריעים לו להעביר לצופה חוויה אנושית בצורה מעודנת ומרשימה. אולם סרט זה נמצא בארץ כבר שנה וחצי, מבלי שנמצא ולו בית־קולנוע אחד שיהיה מוכן להסתכן בהצגתו, למרות שהוא מבדר, מטפל ב־

שחקנית קארול קיין
קולט או בט דייוויס

הווי יהודי ואין בו שום תיחכום או סיבוך שעלול היה להיראות בלתי־מובן גם לצורפה־הקולנוע הממוצע ביותר. אם זו גישתם של בתי־הקולנוע בארץ, צריך לקוות שהמוזיאון יהפוך בהקדם גם את האולם השני שעומד לרשותו לבית קולנוע.

רחוב הסטר הוא סירטה העלילתי המלא הראשון של הבמאית ג'ואן מיקלין סילבר, והפקתו הקולנועית הראשונה של רפאל סילבר, צאצא למישפחת הרב אבא הלל סילבר, כלכלן ואיש־עסקים מצליח שהפך למפיק כדי לאפשר לרעייתו לביים (בינתיים החיידק נכנס גם בו, ואחרי שהפיק עבורה סרט נוסף התחלפו בתפקידים — היא מפיקה והוא מביים).

סיפור קטן. הסרט מבוסס על סיפור שכתב עיתונאי בשם אברהם כהן בסוף המאה הקודמת, בשם יאקל, על בחור יהודי שמגיע לניו־יורק שלוש שנים לפני אשתו ובנו כדי להכין את הקרקע עבורם. כשמגיעה סוף כל סוף האשה, הפך יאקל לג'ייק. בן־הגטו מרגיש את עצמו אמריקאי לכל דבר ומנסה לשכנע גם את רעייתו להשליך את הפיאה מעל ראשה, לגזוז את פיאות הבן, להיפטר ממסורת ומינהגי מיזרח אירופה ולהיות, כמוהו, „אמריקאית.”

למעשה, זהו סיפור קטן מתוך האפוס הגדול של הגירת יהודי מיזרח־אירופה לארצות־הברית, נדחסו כולם בתוך פרברי העוני של הכרך הגדול בתוך מתפרות מחניקות שבהן עבדו מהנץ החמה ועד שקיעתה והתלבטו בינם לבין עצמם

אורח מעולם אחר

האיש שנפל מכוכב אחר
(תכלת, תל־אביב, ארצות־הברית)

— סיפור מדע־בידיוני זה, הנמשך 140 דקות, מנסה לומר באמצעים מורכבים מאד דבר פשוט מאד והוא: החברה אינה אוהבת חריגים. כדי לומר זאת, משתמשים כאן באמצעים טכנולוגיים מתקדמים מאד כביכול, מדברים על עיסקות פיננסיות חובקות עולם, גולשים מדי פעם לאלגיות המתרחשות בכוכב אחר, וכל הסטיות הללו, במקום לשרת את הנושא, רק מערפלות אותו.

תומאס ג'רום ניוטון הוא אורח מכוכב אחר, שהגיע לכדור־הארץ והשתלט תוך זמן קצר על כל התעשיות הגדולות בארצות־הברית. אבל ניוטון הוא יוצא־דופן שבורח מעין הקהל, מתבודד במלון מידברי, ומשתמש בכל העושר העצום שנפל לידיו כדי לבנות ספינת־חלל שתחזירו לכוכב שממנו בא, אל הרעיה והילדים הממתינים לו שם.

כל עוד הממון בידיו והוא איל־כספים, מפחדים ממנו, עושים כמיצוותו ואולי אף מעריצים אותו בחשאי. עד שהמימסד אינו יכול עוד לשאת את עוצמתו, מפיל אותו בפח וחונק אותו בסופו של דבר לעוד בן־תמותה אחד, כמו כולם, ששכח את עברו ואיבד את סגולותיו המייוחדות.

הרגעים המצלחים ביותר בסרט הם אלה שבהם נותן הבמאי ניקולס רג דרור לדמיונו וגולש כמעט אל הסרט הניסיוני. מאחר שרג היה בעבר צלם וניחן בחוש אסתטי מפותח, הופכים רגעים אלה לחוויה אסתטית בפני עצמה. כמה מראות הסרט (חדר מצופה נוף של יער, נוף בתולי בפינת אגם שם נוחת האורח) עוצרים נשימה, והמיבנה של כל צילום וצילום בפני עצמו מעיד על כישרונו של הצלם שהפך במאי (במייוחד בסצנת התעלסות יוצאת־דופן).

מצד שני, דווקא בשל ההקפדה הרבה על הפרטים האלה, מתקבל הרושם שהתיפאורת חשובה מן ההצגה, שהאופנתיות של הזמר דייוויד בואי המחליף תילבושות ומוזות לפני המצלמה במיקצועיות של דוגמן מנוסה אינה אלא אחיזת־עיניים ושהסרט, אשר יכול להיות משל לכל מה שרוצים, החל מאנטי־שמיות וכלה בגורלו של כוכב בריטי (כבואי) באמריקה, צועד עם רגל אחת בתוך השיגרה ועם הרגל השנייה בתוך היומרה — דווקא משום שהלבוש, במיקרה זה, חשוב מן האדם.

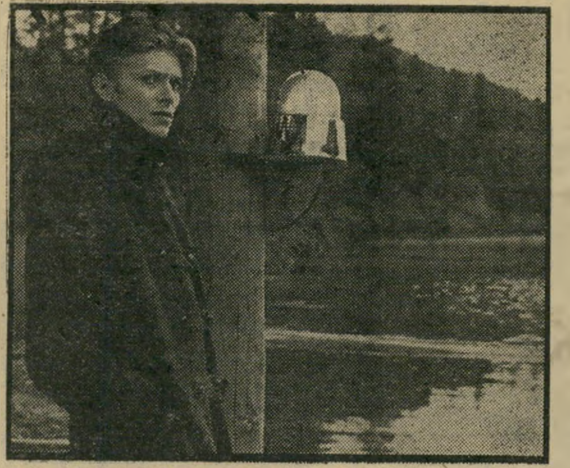

דייוויד בואי: מיקצועיות של דוגמן מנוסה

איזו זהות עליהם לאמץ. ומובן שכל מי שהיה קשור לסרט הכיר את המעשיות אודות יאקל וגיטל או בני דמותם התאומים כמעט, מתולדות מישפחותיהם שלהם. ג'ואן מיקלין סיפרה שגיטל היא בעצם בת־דמות לסבתא שלה, אשר הגיעה לארצות־הברית בסוף המאה ה־19. אין צורך להרחיב את הדיבור על הקשר שבין נצר למישפחת סילבר לבין התקופה. על מי שכן כדאי להרחיב את הדיבור הוא על השחקנית הראשית בסרט, מכבנית אלמונית ותימהונית שהסתובבה בכל מיני תפקידי מישנה עד שהתגלתה כאן לפתע וקפצה בבת־אחת משורת המקהלה אל מועמדות לאוסקר.

שמה קארול קיין, ועד לרחוב הסטר היתה ידועה בעיקר כידידתו האישית של אל פאצ'ינו. אומנם, בעלי עיניים חדות הצליחו להבחין בה, לפני חמש שנים בפסטיבל הסרטים בקאן, כשהופיעה בסרט קנדי צנוע בשם נישואין בלבן בו גילמה בת 16 שנאלצת להנשא אחרי שחייל, חבר של אחיה, עיבר אותה. בזרים מיןאשים היא חלפה לכמה שניות כהיפית שבזה למבוגרים מרובעים. בידע הבשרים צצה כאחת הפילגשים של ארט גרפונקל, ובפרט האחרון היתה היצאנית שהכניסה חייל צעיר לסוד חיי המין ערב כליאתו בבית הסוהר.

„לא היה קשה”. מכריה ומוקיריה הישוו אותה לוונוס של בוטיצ'לי, למאדונה מן הימים שלפני רפאל, לנסיכה האבסבורגית או ללילייאן גיש, כוכבת הסרט האילם. מבטה התמים, שערה הגולש על הכתפיים, עמידתה הנבוכה כלשהו יצרו סביבה מוניטין, ולמעשה היא יכלה לראות עצמה כשחקנית מצליחה למדי בגיל 23, אחרי שזכתה בכל תפקידי המישנה שהוזכרו קודם, בחיבתו הפרטית ביותר של אל פאצ'ינו — מן הכוכבים הזוהרים של התקופה — ואפילו בכמה תפקידי־תיאטרון שמנים כמו מירנדה בסערה של שקספיר בלינקולן סנטר.

אבל בשם של ממש זכתה רק אחרי רחוב הסטר. „ולא היה קשה בכלל לשחק את גיטל,” טוענת קארול. „הרגשתי קשר הדוק אליה. טיילתי בפרברי ניו־יורק, ושוחחתי עם יהודים מבוגרים. ניהלתי במשך שעות ויכוחים עם סבתי, שהגיעה לארצות־הברית בערך באותה התקופה שמתוארת בסרט ועמלה במשך שנים כדי להיפטר מן המינהגים ומן המראה של העולם הישן משום שהשתוקקה להיקלט בחברה האמריקאית. עד היום היא אינה אוהבת לדבר על עברה בארץ הישנה. קראתי הרבה על העיירה היהודית, ושאלתי את הפיאה בסרט, שהיתה עשויה משערות של סוס והיתה מכוערת מאד, התהלכתי עימה שבועות ברחובות כדי להתרגל אליה ולהשתחרר מן המבוכה בזמן הצילומים.”

קארול קיין, שתחגוג בקרוב את יום הולדתה ה־25, נולדה בקליוולנד. אביה, אדריכל במיקצועו, נדד הרבה בימי ילדותה והיא הספיקה ללמוד במקומות מרוחקים כמו פאריס והאיטי. בגיל 14 החלה לבקר אצל פסיכיאטר, בגיל 15 הופיעה לראשונה כשחקנית מיקצועית, כתלמידה בעלת נטיות לסביות במים ברודי. מאז היא עוסקת במישחק בכל הרצינות, כשהיא עושה מאמצים גדולים להיפטר מן התדמית הזכה והתמימה המתבקשת ממבט ראשון בה. משום כך, תפקידים מנוגדים לתדמית זו כמו הפילגש בידע בשרים או היצאנית בהפרט האחרון. אם כי, בסופו של דבר, השוני גדול פחות מכפי שנדמה. „בהתחלה חששתי מדמות קשוחה כל־כך, אבל אחר כך הבנתי שמדובר בעצם בדמות שלמרות היותה יצאנית היא פגיעה עוד יותר מן החייל הבתול שהיא מדריכה בחיי המין, והביטויים הבוטים שבהם היא משתמשת מיועדים רק להסתיר פגיעות זו.”

עוצמה פנימית. בגיל 21 נרשמה כתלמידה בבית האולפנא המפורסם לשחקנים של לי שטראסברג. ההכשרה שם מיועדת בעיקר לשחקני תיאטרון הצריכים ללמוד כיצד לשוב מדי ערב ולהיכנס לאותה תחושה ולאותה האווירה המתאימה לגילום תפקיד בפעם המאה ואחת. המישחק בקולנוע הוא אומנם שונה באופיו, מאחר שהסצינות מפוצלות לצילומים בודדים, ואין מצלמים אותן אפילו לפי הסדר הכרונולוגי. אבל דווקא משום כך, סבורה קארול, חשובה הטכניקה במיוחד. „אם את שולטת בטכניקה במידה מספקת כדי להשיג את התגובות שדורשים ממך, ואינך סומכת רק על אינטואיציה, אז אפשר לגשת לעבודה בשלווה יחסית. כי לפחות את יודעת כיצד עלייך להגיע שוב למה שהשגת בפעם הראשונה בעזרת האינטואיציה.”

מאז רחוב הסטר היא חלפה בתפקיד זעיר, אולי כמחווה לידידה פאצ'ינו, ב־אחר צהריים של פורענות והיתה לאשתו הראשונה של וודי אלן, זו הסטודנטית היהודיה בעלת ההכרה הסוציאלית המפותחת ברומן שלי עם אנני.

(המשך בעמוד 44)

קארול קיין בתפקיד גיטל ב„רחוב הסטר”
נשים בעלות עוצמה פנימית

(המשך מעמוד 43)

אבל בינתיים, גולת הכותרת בקאריירה שלה היא עדיין רחוב הסטר. מה לעשות? כדבריה: „אין היום תפקידי נשים שישתוו לתפקיד של ג'ק ניקולסון בקן הקוקיה או לזה של אל פאצ'ינו בי אחר־הצהריים של פורענות. ואם יש מי שכותב תפקידים כאלה, אי־אפשר למצוא מפיקים שיממנו את מימוש התסריט. ואילו אני חולמת לגלם נשים בעלות חוט־שדרה ועוצמה פנימית כמו הסופרת קולט או בט דייוויס."

והיא בהחלט מסוגלת לכך, אם לשפוט מן הדרך שבה היא מפיחה רוח חיים בגיטל, גיבורת רחוב הסטר.

סרטים

„הפלות מלאכותיות"

הקולנוע יכול להיות אמצעי ליצירת חוויה אמנותית. בעלי הנשמה הרגישה ההתיך העדין מוכנים אף להישבע שזה הייעוד היחידי של הקולנוע. אחרים סבורים שהקולנוע זה בידור, מעין מיפלט מאורר מפני המציאות האפורה, משהו שצריך לשעשע במשך שעה וחצה או שעתיים ולהשכיח את המציאות הלא־נעימה שממתינה לצופה מחוץ לכותלי האולם. ולבסוף, יש עוד אחרים המאמינים שהקולנוע הוא כלי נוסף במאבק לשינוי פני החברה, כלי בעל עוצמה גדולה במיוחד משום שהוא מגיע לשכבות רחבות כל־כך. ומשום כך צריך לרתום אותו בכל הזדמנות.

גישה זו, ההולכת ומתפשטת באחרונה בעולם, הולידה כבר הרבה סרטים שתפקידם העיקרי הוא לא לשמש חווייה בפני עצמה אלא נושא לוויכוח, זריקת מרץ לקראת חשיפת בעייה חריפה ומכשיר לשיכנוע הקהל בנקודות השקפה מסויימות. ולא רק בפוליטיקה לשמה מדובר כאן.

הנה, לדוגמה, סרט שמשך, בפסטיבל הסרטים בלוקארנו, יותר צופים מכל סרט אחר. שמו אדוני הרופא, הוא נמשך 63 דקות בלבד, ואין עליו ואפילו חתימה של

אינה מפסיקה לצלם אף לשניה אחת, כדי שלא תהיה הרגשה של תרמית כלשהי. זאת, כדי להמחיש לצופים את העובדה שמחובר בפעולה רפואית פשוטה מאוד, בלתי־מסוכנת אם היא מתבצעת בתנאים הנכונים, פעולה שהיא היום בגדר הישג לא בביצועה אלא בהשגת הרשות המתאימה לכך.

כשסרט זה בידם, יצאו יוצרי אדוני הרופא אל כפר בשם אנאנדה, עברו מבית לבית והזמינו את התושבים לפונדק המקומי, הקרינו לפניהם את מה שצילמו ואחר־כך ביקשו מהם תגובות, כאשר הכל מונצח, תוך ידיעת המשוחחים, על הצלולויד.

הסיפורים. הדיעות המושמעות מפתיעות בגיוונן, החל מאלה שרואים במעשה עבירה מוסרית ודתית חמורה שאין להעלותה על הדעת, דרך אלה שמסרבים לקבל את ההפלה משום שהיא, בסך־הכל, לדעתם, אמצעי קל לכל מיני חסרי־אחריות להשתמט מן ההחבות שיחולו עליהם בעיקבות מעשיהם; עדות מרשימה בכנותה ובאמיתיותה היא עדותו של איש מבוגר, למוד סבל ועמל, עם פנים חרושי־קמטים, שיוצא במפגיע להגן על הזכות להפיל ולו רק כדי לחסוך מילדים את הסבל שבהיותם לא־רצויים. מסתבר שהוא עצמו היה ילד כזה.

אחר־כך, עם כל החומר הערוך, שהצטבר כבר לסרט של יותר מחצי שעה, פנה הצוות אל שלוש נשים חשוחח עימן בשאלה זו. מה שמסתבר משלדש השיחות גם־יחד הוא שכל המתנגדים להפלות חופשיות הם אלה שאינם זקוקים להן ממילא ואינם מוכנים להבין את הבעייה האנושית המסתתרת מאחרי החזית המוסרית הקשוחה. דבר זה חוזר על עצמו בסיפורה של אם לא־נשואה שאינה מסוגלת לטפל בילדה ולעבוד בעת־ובעונה־אחת, או בסיפורה של אם נשואה, שהכנסות של המשפחה אינן מאפשרות לה ילד נוסף או במעשה בבת־כפר, נשואה, שמצאה עצמה בתוך מבוי סתום של חוקים ורופאים המבקשת הפלה וגילתה לפתע שעברה ניתוח עיקור.

ויכוחים באולם. התהליך המשפיל

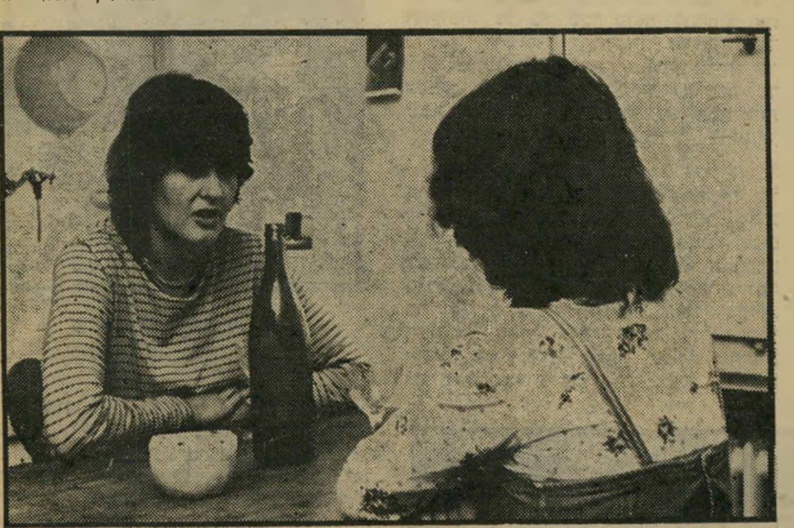

שיחה גלוייה ב„אדוני הרופא"
עיקור במקום הפלה

במאי מאחר שהוא נעשה על־ידי קבוצת קולנוענים שחלקה יחד במלאכת הצילום, העריכה וסחיבת הציוד ממקום למקום. כי המחובר בסרט תיעודי.

המוצא: האשה. מה כל־כך ריתק את הקהל? ראשית, הנושא. שווייץ עומדת בימים אלה לפני עריכת מישאל־עם אשר בו יוחלט אם להתיר הפלות או לאו. קבוצת רופאים מתקדמים בדיעותיהם, יחד עם אירגון נשים ועם קבוצת אנשי קולנוע, התארגנו יחד כדי להראות לציבור השוויצי במה בדיוק העניין, כמובן מתוך השקפה שגופה של אשה הוא רכושה הפרטי המותר לה לעשות בו כרצונה.

שנית, הטיפול בנושא זה. בשלב הראשון של הסרט הרכיבו כל היוזמים יחד גרעין של 15 דקות מצולמות הכוללות פתיחה, שבה מוצגות המטרות העיקריות של המיבצע ואחר־כך סצנה הנמשכת שמונה דקות שהיא חסרת־תקדים בקולנוע. אחד הרופאים בצוות מבצע לפני המצלמה הפלה לפי כל חוקי ההיגיינה. המצלמה ניצבת כל העת במקום אחד, בעזרת עדשת זום היא מתקרבת או מתרחקת אבל

הכרוך בכל ניסיון להשיג אישור רישמי להפלה חוזר וצץ בכל סיפור. אי־הרצון של הרופאים לנקוט יוזמה כלשהי בנושא, משום שהחבר יכול לפגוע בהכנסותיהם העצקיות (מקובל על הכל שרפואת נשים היא הענף המשתלם ביותר ברפואה, אחרי רפואת שיניים) ושבאות בעיקר מהפלות שנעשות בצד החוק גורם לאי־צדק משווע. נשים עשירות פותרות את בעיותיהן בקלות, ואילו אלה שאין האמצעים בידן עוברות נתיב יסורים ארוך, שמתחיל אצל פסיכיאטר ומסתיים לא־פעם בחדר אפלולי ומזוהם, ושם היא מסכנת את חייה.

מיותר לומר שהסרט הרגיז אנשים רבים בשווייץ, החל מן הרופאים הממוסדים הרואים בחבריהם הצעירים יותר, ששיתפו פעולה בסרט, בוגדים הפוגעים באינטרס של המקצוע — וכלה בחוגים הדתיים הרבים המתייחסים לכל העניין כאל תועבה. אבל הסרט מוצג בבתי־קולנוע בכל רחבי שווייץ, הוא מחשך צופים רבים, הנשארים באולמות כדי לנהל ויכוחים עם תום ההצגה. בכך, לפחות, השיג הסרט את מטרתו.

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שעורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 790114־5־6 ● אילת: טל. 3012־059
היתר משר' הבריאות: 21. רשי' עסק 481/75.

איתן עמיחי — הדברת מזיקים

מורלה
התפסים המעצבים כיצירת אומנות

רובקס
המתנה לחגים

מיכתבים לציפי

אהבה אסורה

דאגתי כבר, שמא בעיקבות המהפך שהתחולל במדינה והחזרה הכללית למוטב ובתשובה, הפכו גם כל הבעלים הבוגדניים נאמנים לנשותיהם החוקיות. ואז הגיעני מכתבו של (1/90) והוכיח לי שאין מקום לדאגה. עולם כמינהגו נוהג, למרות שבגין בשילטון.

„פתאום קם אדם (קיבוצניק, 29, נאה ולא פנוי) בבוקר, מתבונן שוב במדירך ומחליט שזה בעצם מעניין גם אותו (רק אתמול הירהר בזה ארוכות), נוסע לחיפה, שוכר תיבת־דואר, חוזר, לוקח עט ונייר, נזהר שאשתו לא תפתיע במקרה, חושב איך ומה כותבים...

„...ואחר־כך, כשהוא ממתין בקיצר־רוח מדי שבוע לראות אם המיכתב שלו יתפרסם (ואולי אף יזכה בפרס על גילוי אומץ־לב ותושיה) הוא חולם לו בהקיץ על איזו אהבונת אסורה אחת לפחות. ושוב לא נראה לו הסתיו המתקרב עצוב כל־כך והחורף שלאחריו קר כל־כך...”

אני יודעת שיימצאו כאלה שיגנו אותי על פירסום מכתבו. אבל הוא מוען שהוא כבר „מפחד פחד מוות.” מאשתו, כמובן. אז איזה עונש גדול יותר אפשר לגזור לו?

* * *

גם האסתטיות

אם אתה אוהב לקבל מיכתבים על נייר כחלחל עם ציורים ציבעוניים בפינה, יש לך כל הסיכויים שמיכתביה של (2/90) יגיעו על נייר כזה. לי, בכל אופן, היא שלחה אחד.

„אני נמצאת במצב של חוסר בן־זוג קבוע ועונה לדרישות, שהן כלל לא צנועות,” היא מקטרת לי. חשובות לה מאד תכונות מסוג זה שמאפיינות אותה, למשל, כמו „אינטליגנציה והיגיון בריא, שהן לדעתי הבסיס להבנה והערכה הדדית.”

תחומי ההתעניינות הספציפית של האינטליגנטית שלנו הם חינוך, התנהגות, ופילוסופיית־חיים („לא מחפשת, כבר מצאתי.”) את גילה היא לא מצאה משום מה לנכון לגלות. לעומת זאת היא מאמינה על באמת במישפטים הבאים:

● „נפש בריאה בגוף בריא (הספורט אמור להיות אחד התחביבים שלנו.)”

● „אין דבר העומד בפני הרצון — והביטחון העצמי ביכולת האישית יהיה תכונה משותפת לנו.”

● „אם אין אני לי — מי לי? שום תלות. עצמאות.”

מלבד זאת היא מבקשת דברים לא פחות חשובים. כמו גובה, צורה נאה. „סוף סוף,” היא מתנצלת, „מה לעשות? האסתטיות גם היא חשובה.”

אז אם אתה מחפש משהו להסתבך בו, הנה ההזדמנות.

* * *

תאומים מחפש דלי

„בלתי־סיגרתי, מחפש אהר הבלתי־מצוי, בן מזל תאומים, 21/173, מעשן זקן ומגדל מיקטרת. רגיש ואינו יודע להתפשר. אוהב בעלי־חיים וטיולים. רץ לכל מקום. מחפש את מי שתרוץ איתו, שתהיה בת 18 עד 22, רצוי מבאר־שבע.”

כזהו (3/90) שכל מה שאני יכולה לומר בשיבחו הוא שהוא בן מזל תאומים. אם את בת מזל דלי, מהרי לתפוס אותו. אין זיווג מושלם יותר. ואומרת לך את זה אחת עם ניסיון.

* * *

מיכתב פרס

בורסה של אהבה

נדמה לי שאני הולכת ומסגירה את עצמי. יותר מדי מנחשות מראש שמיכתבן יזכה אותן בפרס השבועי, ואם את נוהגת לעקוב אחר תנודות שערי המניות בבורסה, כמו (4/90) למשל, לא בעייה לנחש מה יהיה השער של מיכתבך אצלי.

אז הנה היא, בקריאה ראשונה:

„טוב, אז חוץ מלהסתכן באכזבה, התחביב שלי הוא אהבה ובשל העומס מרגישה צורך להתחלק עם עוד אחד; שיודע להיות איש וגם ילד; שיודע לנווט בין רצינות להומור, שאינו חושש לבטא רגישות; שנראה די טוב וגבוה כדי לעבור את הביקורת של החוש האסתטי המפותח שלי (שמנים ומכריסים אינם מעוררים את תאבוני).

„אם יש אחד כזה שמוכן לגייס את מלוא הנכונות והמסה ולהיסחף ל„טריפ” של קשר עמוק ומעניין — שיעז ויכתוב לי. לשם האוריינטציה רצוי שיידע שאני בת 28, מעוצבת היטב (פיסית ומנטאלית), שרוצה אהבה חדשה ולא רק לראש השנה, ואם היא „נושאת רווחים” — מעדיפה להשקיע בה על־פי מניות וצמודים למיניהם.

„לספקולאנטים שמוכנים לקחת צ'אנס אני מבטיחה צמידות קצת יותר מרתקת.

„נ.ב. שוחרי ההרפתקות מתבקשים להתאפק ולא להגיב.”

* * *

מכתב פרס מזכה את שולחו בפרס — חבילת מוצרי יופי מתוצרת חברת הדס, בשווי של 200 ל"י (בלי מ.ע.מ.). הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

בחזרה מן הדת

אם עד עכשיו לא ידעתם מדוע כל־כך הרבה אנשים פונים בזמן האחרון לדת כדי למצוא בה סיפוק, קיראו את מיכתבו של (5/90) ואולי תבינו.

„עד לגיוסי לצבא הייתי בחברה דתית, וזאת למרות שלא הרגשתי את עצמי דתי. כשהגעתי לצבא שיחררתי את עצמי מהחברה הדתית, במטרה להפוך לחילוני גם כלפי חוץ.

אך לא היה קל להיכנס לחברה החילונית. כיום יש לי אומנם כמה חברים וידידים חילוניים, אך זה לקח לי כימעט שנה וחברה עדיין אין לי. וכך, לפתע אני מרגיש את עצמי מתגעגע לימים שבהם הייתי דתי למראית־עין והיו לי חברות (דתיות, כמובן).

„תמיד חשבתי שכשאהיה בחברה חילונית יהיה לי טוב יותר. וזה מצב די עגום אם אצטרך להיות צבוע ולחזור לחברתי הקודמת כדי שתהיה לי חברה. וכך אני פונה למדורך כדרך אחרונה למצוא לי חברה במצבי העכשווי.”

מוזר, ואני תמיד חשבתי שנעשים דתיים כדי לחפש אלוהים, לא חברה. בכל אופן, אם יש מי שמוכנה להציל את (5/90) מציפורני הדת, כדאי שתדע גם שהוא בן 19, משרת בצה"ל בסיני, בלונדי עם עיניים כחולות שמבקש לא לייחס לכך חשיבות מרובה.

לא אתפלא אם המיכתבים הראשונים שהוא יקבל יהיו מפופיק ארנון, איקא ישראלי או אורי זהר.

* * *

משהו מיוחד

טוב, אז לא כולם כמו הנ"ל. בסלקציה שלי יש גם מהמתגה השני, כמו (6/90) שאומנם לא פתחה את מיכתבה אלי ב„ב"ה”, אבל עצם העובדה שהיא מתגוררת בבני־ברק ושאיפת חייה היא לחיות ברמת־הגולן, כבר אומרת משהו.

עד עכשיו היא כתבה רק לאלה שמיכתביהם התפרסמו במדורי. עכשיו, היא מזהירה, בתור ניסיון אחרון, היא מנסה שיכתבו גם אליה. „במישפט אחד אומר, שאני משהו מייוחד ואבקש את השיטחיים שביניכם לא לכתוב אלי. פשוט לא אתייחס אליהם. למה? זה רק יוכיח שהם לא הבינו אותי.”

היא מבקשת, נוסף לכל, אחד כזה שסיים כבר את שירותו הצבאי ומוכן לחיות עימה ברמת־הגולן. אם לא יימצא אחד כזה, היא עוד פעם מאיימת עלי, „אנצל את האופציה האחרונה שנותרה לי, אשתמש בפספורט ואסע מכאן. ההפסד יהיה כולו שלכם. ראו הוזהרתם.”

* * *

התמונה האחרונה

בזמן האחרון שוב נוצר ביקוש לתמונותיו של אלביס פרסלי. כמה בתי־דפוס עובדים בגלל זה בקצב מלא ואפילו אני קיבלתי גלויית ברכה לשנה החדשה עם תמונתו של היפאוס הזה המחייך עם אלף שיניים בתלתליו משוכי ברלינטין. לא שיש לי משהו אישי נגד אלביס. להיפך. כמה מהשנים הטובות ביותר שלי עברו עלי בחברתו. אבל מה שמצחיק הוא שקם דור חדש של מעריצות, שגילו את אלביס רק אחרי מותו, שאינן יכולות כבר להירדם מבלי שהוא יחייך אליהן מעל המיטה.

בשביל אלה יש רק תרופה אחת: להראות להן איך הוא נראה בימיו האחרונים. למרות שבשנתיים האחרונות אסר אלביס בתכלית איסור לצלם אותו בהופעותיו — והוא ידע גם למה — הצלחתי להשיג בשביל אלה תמונה שצולמה בהופעה שנערכה שבועות מיספר לפני שהחזיר את נשמתו לבורא. ועכשיו נראה אתכן גיבורות, גוזרות את תמונתו של אלביס כדי להדביקה מעל המיטה. אלא אם כן אתן נהנות מביעותי־לילה.

משהו באנאלי

לפעמים מתחשק לי לצרוח ולבעוט בעצמי מרוב השיעמום הכרוך בקריאת ערימות המיכתבים המגיעים אלי. לא יפה לומר, כי סוף־סוף אני היה מכם. אבל קצת רחמנות. הרי גם אני רק בן־אדם! אז כמה אפשר עם הבאנאליות הזו?

אחד שלא מרחם עלי הוא (7/90). כבר שנה או יותר הוא מפגיז אותי במיכתבים. ואני מרגישה שאם לא אכנע לו הפעם, הוא ימשיך. אז רק כדי שלא יגיד שזו אני שהרסתי לו את החיים, תראי אם את יכולה לעשות משהו בשבילו:

„בן 24 ומחפש אותה האחת האוהבת רומנטיקה לשמה. כזאת שאינה נבהלת ממוסיקה קלאסית, אוהבת שיחות לתוך הלילה, ים ונופים וטיולים ומה שיותר לראות עוד ועוד. שתהיה חושבת ושיהיה בה רצון לחיים יפים ואמיתיים.”

ואחרי זה, אתם תראו, הוא עוד יאשים אותי אם לא יוצף במבול של מיכתבי־העשק.

* * *

עדיפות למושיעה

התרומה השבועית שלי לקליטת העלייה הוא (8/90).

„כותב לך בלב קשה, כמעט על סף ייאוש וזאת למרות הטבע שלי שהוא ביטחון עצמי ומאוזן, חוץ מכמה שגעונות, כמו לכל אחד. נולדתי ברומניה־הונגריה לפני 30 שנה, איפה גמרתי אוניברסיטה ועבדתי במיקצועי. למרות זאת הרגשתי שמקומי פה בארץ אבותינו וכך, לפני מילחמת אוקטובר, הגעתי לבד, בלי מישפחה ועם מעט חברים.

„ניסיתי להשתלב. אבל רוב המכרים עזבו. אפילו אני הרהרתי בדבר. ניסיתי להסב מיקצוע, אבל לא עלה בידי. התגייסו אותי לשנה וחצי — עבדתי בכמה מקומות — וכרגע אני מחוסר־עבודה ובמצב נפשי עגום. מה הייתי רוצה? למצוא מישהי רצינית, עם נטיה לתרבות, שיכולה להוציא אותי ממצוקתי הנוכחית, שיהיה לה הרצון והאפשרות לפתור שתיים מבעיותי: הבדידות וחוסר הייעוד בשוק העבודה.

„אני מוכן להשקיע הום, הבנה, עבודה וזיעה בשני התחומים. בכל מצב אני מבטיח להיות כן ולתת בנפשי תרומה נאותה. היא יכולה להיות גרושה, אפילו עם ילד קטן. על מיכתב עם תמונה אענה בעדיפות.”

מיכתבים לפירסום במדור זה יש לשלוח לפי הכתובת: מיכתבים לציפי, ת.ד. 136, תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור זה יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצונית יש לרשום את הכתובת הנ"ל ועל הפנימית — המבויילת בבול של 65 אגורות — את מיספרו של המכותב בלבד. מיכתבים בלתי מבויילים לא יישלחו לתעודתם.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך

חוץ מאתנו- adas

תכשירי יופי לזוכים במדור

נמר של נייר

האם מוזיאון תל־אביב הוא מוזיאון תל־אביב? ✱ טעות־דפוס או טעות רפרטואר ב„הבימה" ✱ משורר מודרני ללא דייקנות מודרנית ✱ החקיין שאונס את השפה העיברית

אמנות

נחום גוטמן

מותו הטראגי של יצחק דנציגר בתאו־נת־דרכים עורר מחדש את מיכלול השאלות הנוקבות בדבר מהותה, קיומה וערכה של האמנות הארציאשראלית. אוצרי (קוראטורים) המוזיאונים הציבוריים רוחצים עכשיו יד ביד, כשהם מפנים מקום בלוח התערוכות הצפוף והמושגי שלהם, ומתחילים באירגון סידרת תערוכות ל־זיכרו של הפסל יצחק דנציגר. מותו של אמן נועד, כנראה, מעצם הבריאה לשמש אפשרות לאוצרי־האמנות למלא את מישרת שר־תולדות־האמנות.

אוצרי־המוזיאונים אינם נרתעים כלל מן העובדה שמעטים האמנים הישראליים שעבודותיהם ראויות להיתלות על כותלי המוזיאונים. הם נוהגים כאוצרי־מוזיאונים של ארצות־תרבות גדולות, בעלות היצע רחב ועצום של אמנים, תוך שהם נכנעים לקבוצות־לחץ אדירות־כוח של

נחום גוטמן
כבוד ראוי

אמנים בינוניים, הממאלצים את האוצרים להציגם על כותלי המוזיאונים.

העובדה שציירים אמיתיים מציירים ו־אינם טרודים בתככי הפוליטיקה של אמנות־התצוגה, מאפשרת לאוצרי־המוזיאונים לנהוג כמינהג אפיפיורים של אמנות, ולהרים מעם ציירים היודעים להתחקות בזריזות רבה אחר הנעשה במרכזי־האמנות הפינלאומיים — ולהציג את תרגומיהם לנעשה בעולם־הרחב כיצירות־מקוריות על כותלי המוזיאונים המקומיים, להביא לקהל ולאוצרים תחושה מזייפת של מרכז־תרבותי.

הצייר הוותיק נחום גוטמן לא למד בארצישראל הישנה שהדרך לאולם־התצוגה במוזיאון רצופה שוחד וציורים שיש להעניק במתנה, על־מנת לרפד את דרכו של האמן ולנפח את כיסו של עסקן־האמנות. אי־ידיעה זה הפך אותו בשנים האחרונות לצייר כימעט־אלמוני, לדמות החיה לה אי־שם בגבולות־האפס של ה־אמנות הקונספטואלית ה„מקורית"־ישראלית, שעה שחבורת ציירים חנפנית מקשטת באון רב את כותלי המוזיאונים בארץ. אפילו בעירו תל־אביב הוא בבחינת אין צייר בעירו.

בירחון־הסיפרות פרוזה האחרון מתייחס הסופר עמוס קינן, בין השאר, לחשיבותו של נחום גוטמן, וכותב: „נחום גוטמן יכול לסמל את כל הגדולה שישנה ב־נאיוויות פרובינציאלית, בראייה חלומית של מציאות, וככל פעם שמתעורר בלבך הספק אם אומנם נוצר כאן משהו בארץ, אתה יכול ללכת ולהתבונן באמנותו של נחום גוטמן ולהתנחם שאומנם כן, יש תל־אביב של נחום גוטמן ויש ארץ־ישראל ויש נחום גוטמן. אם היה אי־פעם דבר שניתן לכנותו ציור ישראלי הנה הוא לפניכם. והואיל שרק לתמימים שמור העולם הבא, לא נתפלא אם פעם תוכר גם גדולתו של צייר החלום הציוני."

אולי הגיעה עת שאוצרי־המוזיאונים יחדלו במיקצת מן העילעול השקדני שלהם בכיתבי־עת מיקצועיים המתארים את הצעקה האחרונה באמנות, ויעניקו לנחום גוטמן ולאמנות הארצישראלית את הכבוד שהם ראויים לו, כבוד שלו ראוי גם הקהל.

תיאטרון

הרולד ווסקר

שחקני התיאטרון הלאומי הבימה, בהנהלת שלמה בר־שביט ובפיקוח נאמנות התיאטרון הלאומי ועל חשבון משלמי המיסים, פירסמו בעיתונות בימים אלה מודעת־ענק לרגל פתיחת עונת־התיאטרון תשל"ח. בגוף המודעה מפרסם התיאטרון

ארנולד ווסקר
אני מדבר על אודות ירושלים

את הרפרטואר ושבכוונתו להציג, ושנועד להצדיק את תוארו „תיאטרון־לאומי". בין המחזות העתידים לעלות על קרשי־הבמה; המיטבח מאת מחזאי בשם „הרולד ווסקר". אלא שאין בנמצא מחזאי בשם זה, ומחבר המיטבח הוא ארנולד ווסקר (Arnold Wesker). האמת היא שטעות זו אינה טעות־דפוס (שפורסמה במקביל בשני צהרונים) אלא טעות רפרטואר.

ארנולד ווסקר, מחזאי בריטי ממוצא יהודי, לא התפרסם בתיאטרון בזכות מחזהו המיטבח שאותו עומדת להציג הבימה, אלא בזכות הטרילוגיה התיאטרונית שלו (מרק עוף עם גריסים, שורשים, אני מדבר על אודות ירושלים) המתארת את חייהם ובעיותיהם וביקורתם־העצמית של ושמאלנים יהודים, תוך תהליך מיקומם והגדרתם בחברה האנגלית. שלושת המחזות של ווסקר מביאים את ההרגשה שהם מהווים המשך תיאטרוני משלים למחזה מעבר לגבולין של י"ח ברנר (המביא את בעיותיהם של יהודים־מהפכנים בלונדון של ראשית המאה).

הטרילוגיה של ווסקר נפתחת במחזה מרק־עוף עם גריסים (Chicken Soup With Barley), המתאר את הווי החיים של מישפחת כהן חבנה רוני. המחזה מתאר 20 שנות חיים בצל המיפלגה הקומוניסטית (בימי מילחמת האזרחים בספרד, מילחמת־העולם השנייה, חשיפת אימי הסטאליניזם והמרד ההונגרי). במחזה מסביר מונטי בלאס לשרה כהן, הממשיכה באדיקותה הקומוניסטית: „אך האם סיפר לך פעם דייב על כמה חברי־מיפלגה שסירבו ללחום יד ביד עם הטרוצקיסטים? ואחד או שני טרוצקיסטים לא חזרו מבלי שנפלו בקרב. ותזכרי את יצחק פפר, המשורר היהודי־הסובייטי? רגילים היינו לצחוק משום היתוליותו של השם יצחק פפר, חה, חה. איפה הוא יצחק פפר... כל המועצה של הליגה היהודית האנטי־פאשיסטית נורתה! נורתה, שרה! בארץ הסוציאליזם שלנו! זו היתה ארצנו שלנו — איזו ארץ היתה זו עבורנו! לא רצינו להאמין..."

המחזה השני בטרילוגיה, שורשים (Roots), עוסק בהוויה של ריקנות, בנערה כפרית בריטית הפוגשת ברוני כהן, מושפעת מגנו ומהשקפותיו וטוענת: „סוציאליזם אין פירושו דיבורים כל ה־זמן. פירושו לחיות, לשיר, לרקוד, להיות ער לסובב אותך..." היא מתמודדת בחברה הכפרית הסובבת אותה, תוך שהיא מטיפה לבשורת ה„סוציאליזם הקימעוני".

החלק האחרון בטרילוגיה, אני מדבר על אודות ירושלים (I'm Talking About Jerusalem) מסמל את מסעו של בן המישפחה היהודית־קומוניסטית להגשמת אותו „סוציאליזם קימעוני". הוא יליד ההתפכחות מהקומוניזם הסטליניסטי, ובעיותיו הן בעיות המשכיל היהודי הבריטי וייתכן ושגם בעיות המשכיל הישראלי. כותרת המחזה, למרות יהדות מחברו, שאולה מירושלים אחרת, המסמלת בתרבות־הבריטית מלכות ושל צדק ואחווה עלי־אדמות ושאותה מבקש רוני כהן להגשים בתוך מחשבת האוטופיזם הסוציאליסטי הבריטי.

אני מדבר על אודות ירושלים מדבר בזילזול על אחות שילטון מיפלגת ה„לייבור" הבריטית: „כן, בוודאי, העלינו את הלייבור לשילטון. הידד! המילחמה, אחרי ככלות הכל, לא היתה לשווא, אבא?! אך מה הם עשו, הזאבים הללו? הם שרו את הדגל האדום בפרלמנט ואחר החלו להכין פצצות־אטום. מטורפים! ודור שלם — דורנו שלנו — התפרק מנשק ונסוג אל עצמו..."

הטרילוגיה של ווסקר היתה, באנגליה של מחצית שנות ה־50, נידבך לקירובו של התיאטרון הבריטי לבעיות החברתיות, תוך מגמה ושלא להסמיע את מרבית גיבוריו היהודיים של ווסקר. לא ברור איזה טעם — או שיקול — הניע את התיאטרון הלאומי הבימה להציג בעונה הזאת את המיטבח של ווסקר. אם יש מחזה בריטי שגיבוריו היהודים הועלו על קרשי התיאטרון הלאומי הבריטי, הרי מן הראוי הוא שהם יועלו גם על קרשי תיאטרון זה. אחרת, מי בכלל צריך כאן תיאטרון לאומי?

שירה

משורר נולד

בדידות הלשונית של השירה המזמרת על הקוראים במוספים־הסיפרותיים של העיתונות־היומית — לא נולדים כבר משוררים, כפי שהיה בעבר. גם בעיתוני־

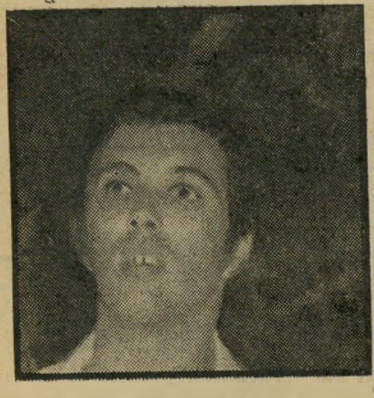

דודו ברק
שם תלינו כינורותינו

הסיפרות ושנתוני־הסיפרות אין השירה־העיברית זוכה בריענון כלשהו, וגם מהוצאות־הספרים שהתמחו בשוד כספי וגלוי מצעירים מלאי יומרה שירית לא באה הגאולה השירית.

אלא שאין לעצור את תהליך התפתחותה של השירה העיברית, ומדי כמה שנים נולד משורר מתוך הרדידות ומאפיל עליה. כזה הוא דודו ברק* ששיריו הראשונים ראו אור בימים אלה. אלה הם שירים מעולים, מלוטשים, המעידים על ידיעת מחברם במיכמני השפה, ויכולת התבטאותו המילולית שהיא בעלת עוצמה כנה. בניגוד לנורמות מקובלות כיום, דודו ברק אינו מתהדר בדימויים מודרנים ריקנים לשם המודרניות, אלא יוצא להרפתקה שירית־לשונית לעומק מיכמני השפה העיברית והסביבה הארצישראלית: „בחפירות האחרונות בהר־הבית מצאתי חושן. / חשוב היה מאד שאמצא חושן בחפירות האחרונות בהר־הבית. / מי כמוני נהיר לשכו, לאחלמה — / אחראי להחזיר את היופי למקומו להתאים צבעים מחדש / לפעמים אני בצלאל ברגעיו..."

איני זוכר מתי חיבר משורר עיברי שורות שיר שלמות כמו: „עדנה החגב היפה ביותר בעולם / בעזרת חבלים מתנהלת עדנה אנכית לצוקים / אפילו כוואלם / אבל שם היא לא מוצאת שפנים בסלע / כמו בהרי אדום..." או: „בעמק אילון / נעזרו חמניות בסולמות השמש / נורא מאד לברוא יפעה כזאת בצלם

* דודו ברק, „איש הבשר איש החלב," הוצאת „הקיבוץ המאוחד", 63 עמודים.

האור. / כזאת חיה / עשי החמניות 360°
סביב לחוגת נפשן ונפרדו..."

דודו ברק אינו חושש להתמודד במילים עם צורת שירה קשות ונוקשות, באופן העלול לעורר את קינאת הזבובים המנקדים את המוספים לסיפרות בשיריהם. ב„וזרח כחושך אורך" הוא מציג „מקהלת קולות דקים" מול „יפעה" ו„כלימה", „שילם" ו„זבח" ומעמיד שירה־צרופה בעיברית אחר־כנענית, המכסה על שירת אהרון אמיר בחיוורון לשוני־מיתי. והוא כותב: „פתאום היתה הללויה של הורהר / דבר מתר / איזה זבח היה שם / מלכות כזאת / של בוץ ושש משזר..."

יכולת הבעתו השירית של דודו ברק מעידה על בשלות עצמאית שאינה זקוקה ל„מכווינים מיקצועיים" כמקובל בשירתנו הצעירה. שירו „אמנון וויינשטיין בונה כינורות" מעיד על כישרון שירי צעיר שהשירה העיברית יכולה רק להתפאר בו: „אמנון וויינשטיין בונה כינורות מאדר סורי / אבא של אמנון וויינשטיין בונה כינורות מאדר סורי / כדי לבנות כינורות לא צריך ידי זהב / כדי לבנות כינורות צריך ידי־כינור / ושיר כינור ונישמת כינורות — / כמו זו שמזדהרת בביקעת כינרות / בשבת בצהריים. / אמנון וויינשטיין בונה כינור אחד בחצי שנה תמימה / אבא של אמנון וויינשטיין בונה כינור אחד בחצי שנה תמימה / אמנון וויינשטיין מדביק — ותולה כינורותיו לייבש / לשנתיים ימים — / עלי כינור יאכלו פיתם רק היפים והתמימים. / באטליה פרוזים שורות שורות הוויולות והכינורות / הצ'לים ניצבים עגמומיים בצד / עד שאמנון וויינשטיין — יבוא וימתח עליהם מיתרים אלפיים / הבסים — מקומם איננו כאן / ויש שם גם מוזיאון קטן... לאמנון וויינשטיין יש ידידים מנהרי בבל / שם תלינו כינורותינו / וחפיץ ומנוחין ושטרן / ואומרים שגם דויד מלכנו / ואולי גם יובל אבי כל תופש כינור ועוגב / אבל זאת כבדרך אגב / שהרי אמנון וויינשטיין תולה כינורותיו גם ליידעת הציבור / וגם הפשוטים והפתיים יכולים לתנות ענות כליהם / כבית מלאכתו / ולזכות בכינור דויד שיחד ימיהם..."

תולעי תרבות

קוצורסקה

ההווי הסטודנטיאלי בירושלים במחצית הראשונה של שנות ה־70' הביא לתרבות הישראלית את הסאטירה הצינית והעוקצנית של אנשי „זוארץ" וניקוי־ראש (ב. מיכאל, חנוך מרמרי, קובי ניב ואפרים סידון יבדל"א) שפירסמו את ביכורי ביקורתם החברתית בדו־שבועון הסטודנטים פי־האתון.

כמינהג כל תופעה תרבותית משפיעה הם הותירו בעקבותיהם פלאגיאטורים, חקיינים, מאמצי־סיגנון וכל שאר תופעות של שיעתוק ושיכפול. מרבית יורשיהם ממאמצי נוסחם בפי־האתון נשרו, התפקדו והפכו פקידים והצליחו בפקידותם יותר מאשר בסאטירה. אחד שאינו מרפה מהם, דוהר חשוּעט בעיקבות אנשי „זוארץ" הוא צעיר בשם גידעון קוץ, שקיבץ בימים אלה ההומורסקות של מרכולתו החקיינית ופירסמם בספר* שראה אור בהוצאת־ספרים שבה מממנים המתברים את ספריהם.

בזינהב ההומורסקי שלו אימץ קוץ במשך שנים מספר, מדור אישי שהיה בשעתו לסאטיריקאי יעקב רוטבליט בפי־האתון (קודם שהפך סאטיריקאי בהארץ), תחת הכותרת מסיפורי טעמון. אך בניגוד לסאטירה התוקפנית של קודמיו נאלץ קוץ

קוץ
קוץ טעמון כקוץ שדי

מפאת מיגבלותיו לפתח במדורו, במשך השנים, סיגנון מעורב של הומורסקה סטודנטיאלית חיוורת נוסח גילגול 88 של ההומורסקה פרי עטו ושל אפרים קישון. והאמת היא שאסור לקרוא להומורסקה חסרת־הומור בשם הומורסקה — כך שמוטב לקרוא לצירופי אותיות שכאלה בשם קוצורסקה. קוצורסקות אלה של קוץ אכן מעידות שיש בכוחה של הלשון העיברית להיות הנאנסת ביותר בלשונות תבל. ומה עוד — להיאנס ולשתוק. הבמיקרה הטוב לומר: „קוץ טעמון כקוץ שדי".

* גדעון קוץ, „סיפורי טעמון", הוצאת „טרקלין".

מלחמת תרבויות

כאשר פוצץ האצ"ל בפיקודו של בגין את מלון „המלך־דויד", ציטט „הארץ" את המשוררת רחל שכתבה: „אך אני לא אובה בשורת גאולה. / אם מפי מצורע היא תבוא..." מה מסתתר מאחרי „בשורת המצורעים 1977" של חיים גורי? מי היו „הגונבים והבוזזים והנותנים בכליהם במארת הרכוש־הנטוש" שהוסתרו שלושים שנה?

שימחת מצורעים

א. מילים שקרניות

במילון אבן־שושן מוגדרת הצרעת במילים אלו: „1. נגע קשה ומידבק בעור המתכסה כולו פריחה לבנה ימוגלתית והגורם לידי ניוון של חלקי־גוף שונים (ויקרא יג ג). 2. בהשאלה ובדרך זילזול: פגע, צרה, ספחת: „אשה רעה צרעת לבעלה" (יבמות מג:)..."
במילון מאבק הישוב היהודי בארץ־ישראל לעצמאות בימי השילטון הבריטי נוספה למילה צרעת משמעות אחת נוספת, והיא כינוי שבו כינה היומון הארץ את אנשי האצ"ל בפיקודו של מנחם בגין, ביום ה־23 ביולי 1946, למחרת פיצוץ מלון המלך דויד על־ידי חיילי האירגון הצבאי הלאומי.

בסיפרו „המרד" מתאר מנחם בגין את תגובת ארץ־ישראל־העובדת והיישוב האזרחי על פיצוץ מלון המלך דויד: „והחלו 'הגינויים'! ארצנו הקטנטונת לא ראתה התפרצות כזו של היסטריה עיתונאית והלקאה עצמית. אין צורך לחזור על הדברים. הדם נשמע מן השורות הספורות המובאות לעיל שנכתבו ביד שקטה, אם כי בלב עצוב, על עמודי עיתוננו המחתרתי. 'המשמר'* קרא למסע־השמדה. 'הארץ' שראה בלהות פירסם את אחד משירי רחל על הגאולה, אשר מוטב כי לא תבוא, אם המצורע עומד לבשרה..."

במילים אחרות: שתי שורות השיר (ראה גלופה) של המשוררת רחל: „אך אני לא אובה בשורת גאולה, אם מפי מצורע היא תבוא..." הפכו פרק שריר, קיים ומוגדר במסכת ניגודי ההשקפות ביישוב בתהליך לקראת הקמתה של המדינה. משמעותו של מישפט מצוטט זה מגולם באינטרפטציה שטבע הארץ, שטבעה מטבע־לשון שרבים נעזרו בה באותה העת, להגדרת אנשי האצ"ל בחינת „מצורעים" שאינם ראויים בעיני „היישוב" להביא את בשורת הגאולה לארץ־ישראל.

כמינהגה משתעשעת ההיסטוריה בבני־אדם, תוך שהיא יוצרת מצבים אבסורדיים ומאלצת את האנשים להפוך את עורם וחברבורותיהם. אחד ממצבים אלה נוצר כאשר „המצורעים" של שנת 1946 עלו לשילטון ב־1977 והפכו את מקניטיהם משכבר הימים למוקנטים, או לרודפי לחם־חסד וגשם־נדבות.

דור שלם של סופרי־תש"ח ופוליטרוקים־להשכיר שהפכו, מפאת ירידת סוחר־ריכוזם הסיפרותי, לעיתונאים, ושימשו במשך שנים רבות את שילטון תנועת־העבודה על פלגיה השונים — כל אלה איבדו את מגעם עם מעיין טובות־ההנאה המפכה במיסדרונות הסמכות והשררה שכה היטיבו עמהם. מרביתם של עטים־להשכיר אלה החלו עוברים בחדשים האחרונים תהליך של צירוע־מרצון וניתוח־פלאסטי להשקפת־עולמם, על־מנת להוכיח את הזדהותם עם שילטון „המצורעים" מאתמול.

שעה שבעלי הצוהארונים הלבנים, יכולים לטעון „הצבעתי עבור המישטר־החדש" וחסל, הרי אלה שפרנסתם באה שנים כה רבות מן האותיות העיבריות, משימת הצירוע־מרצון קשה עליהם שבעתיים. כיתביהם ומאמריהם במשך שנים מהווים עדות פתוחה נגדם. גם מיספר קוראיהם הצטמצם והולך זוכר להם את חסד סיפרות־נעוריהם והשקפותיהם, כך שבעייתם היא כיצד לבצע „מהפך" אידיאולוגי שלא ייראה מגוחך מצד אחד, ומאידך שקולם יישמע במרומי מצודת־זאב, והאופן שבו ניתן להסתפח בעזרת מילים למחנה „המצורעים" מאתמול. מסתבר שבעזרת מילים שקרניות וחלולות ניתן לעשות הכל. דגימה מוחשית לפעולת המיכניזם של מלאכת ההסבה האידיאולוגית־סיפרותית מביא המשורר חיים גורי, במאמרו בשורת המצורעים שפירסם תחת הכותרת „השירה והזמן" במעריב מיום 2.9.77.

> **בשורת מצורע**
>
> וא־בעה אנשים היו מצורעים פתח השער — — — ויאמרו איש אל רעהו: — — — היום הזה יום בשורה הוא (מלכים ב', ז', ג—ט)
>
> בשכבר הימים האויב הנורא
> את שומרון הביא במצור;
> ארבעה מצורעים לה בישרו בשורה,
> לה בישרו בשורת הדרור.
>
> כשומרון במצור — כל הארץ כולה
> וכבד הרעב מנשוא.
> אך אני לא אובה בשורת גאולה,
> אם מפי מצורע היא תבוא.
>
> הטהור יבשר וגאל הטהור,
> ואם ידו לא תמצא לגאול —
> אז נבחר לי לנפול ממצוקת המצור
> אור ליום בשורה הגדול.
>
> **רחל, 1927**

ב. תרגיל דיאלקטי

את רשימתו פותח חיים גורי בהצגת שירה של המשוררת רחל, שנכתב עוד ב־1927, ולדבריו: „אינו עוסק, יש לשער, דווקא במאורע מסויים בשנים ההן אלא דן בעתיד. אי בחזון אנושי שאינו יודע פשרה..." ניסוח שאינו תואם כלל את התקופה, שבה הידלדלו זמנית מחנה פועלי ארץ־ישראל (1927) ורחל, ששורשיה, חייה ומותה היוו אבן כעבה של אותו מחנה. אלא שחיים גורי, מציג את האינטרפטציה שלו לשירה של רחל, וכותב: „אני חושב על בשורת המצורעים בפירושה הרחלי, המונע מראש כל גאולה אפשרית הבאה מפיהם בשל היותם טמאים ונענשים..."

אל מול שורותיה של רחל, שאינן ניתנות — בשל פשטותן ובהירותן — להבנה דו־צדית, מרכך גורי את משמעותן בלשון רבים, שאותה היא מחיל על בני־דורו כולם: „ואנחנו ראינו את הרע המנסה לבשר את הטוב... רבים וטובים גם בנו, בקירבנו, נשאו את בשורתי

* שמו הקודם של יומון מפ"ם, „על המישמר".

המצורעים בליבם עד קצה גבול האפשר משום שהאמתו במשיחיותו של האדם המורד..." אחרי שכאן מאמץ גורי בתרגיל־גורי משמעות חברתית הגותית בעלת השלכות מאלובר קאמי, הוא מבצע תרגיל דיאלקטי שהיה מעניק לו במדינה כברית־המועצות את „פרס סטאלין", תרגיל שייתכן כי בישראל של היום יביא את פרס ישראל שיושלך כשיירים מחלונות מצודת־זאב.

לביצוע התרגיל נעזר גורי בפואמה תריסר מאת המשורר הרוסי אלכסנדר בלוק, והוא קובע: „לא בכדי ראה אלכסנדר בלוק ב'שנים עשר' שלו, באותם סנקילוטים מהפכנים, רעבי אהבה ושופכי דמים, את תריסר שליחיה של הנצרות החדשה..." והטעם העולה בפה הוא של הבאת שמיטה על הר־גריזים, והתייחסות רמזנית וצינית ל,שליחיה של היהדות החדשה..."

ומייד, בעזרת סידרת מינוחים פילוסופיים נטולי עומק מהותי, ממשיך חיים גורי תוך שהוא שואל ומשיב לעצמו: „היש בידו של הרע להביא את הטוב? כיצד נמדדים הדברים? מהו פרק הזמן ההיסטורי התובע את 'שעות המעבדה' שלו, על־מנת להוכיח כי המהפיכה היא 'כירורג של ההיסטוריה', כדיברי שלונסקי בימים ההם, כאשר אבד לו מצפונו הזועק (במלכודת מינוחים זו הופך גורי כירורג של ההיסטוריה ביצירתו השמאלת של שלונסקי, ובעבר השמאלי־מאד שלו עצמו — ד.ע.), ונותר בו כושר הניסוח המקסים: 'ידיו של כירורג, מטבע הדברים, מגואלות בדם למען הרפואה הגדולה למען המזור האמיתי לנגעיו של עולם בלתי־נסבל, בלתי מתקבל על הדעת'..." ואילו כאן שואל חיים גורי בהיתממות של איש שדומה כי מעודו לא פעל בשירות הסוציאליזם ואחוות־העמים, ומקשה: „אורגיית הגיליוטינה והמהפכה האוכלת את בניה, ואימת ה'גולאגים' עד זוועת פנים־פן. כלום זו בשורת־המצורעים?"

למרות כתיבת השיר ב־1927, נניח שהמשוררת התכוונה בשירה לקומוניזם־הסובייטי. אך ההיסטוריה, ובעיקר אותו פרק שנכתב על עמודי הארץ למחרת הפיצוץ במלון המלך דויד, ישם ושיסו את השיר כנגד „בשורת המצורעים" של מנחם בגין ואירגונו. המירקחת הביקורתית־סיפרותית הזו הרוקעת את „בשורת המצורעים' ומשמעותה הארצישראלית בנשימה אחת עם ה'גולאגים', נושאת עימה מידה רבה של רעות־רוח.

קיים בהצגת נושא „בשורת המצורעים" זילזול רב מצידו של חיים גורי בדור שלם של אנשים שאותו הוא מתיימר לייצג כסופר וכאיש־רוח, דור שמשמעות „בשורת המצורע" מתחרזת בעיניו עם „הפורשים" — ושגורי לא זו בילבד שלא השתייך עליהם אלא אף נימנה עם המחנה שצר עליהם והשתייך לחזקים יותר, לאלה שהיו מקורבים מאד לאותם 'גולאגים' שהיא מזכיר כאפשרות של מושא שירה ושל רחל.

ג. הספר המצורע

אין להתחמק מחידוש לשוני שטובע גורי במאמרו, חידוש מפוקפק לעט של משורר, כשהוא כותב: „ואנחנו כאן על פני האדמה העיברית?" הצגת־מצב המעוררת את השאלה: האם שפת־האם של אדמה זו גם היא עיברית, או שמא היא ערבית? אלא ששאלה סמיוטית זו אינה נוגעת כלל לנושא „תהליך ההצתרעות" המצוי בהמשך רשימתו: „אני שב אל השיר שעזבתיו, כפי שקראתיו, לפני שנים רבות, בשחר נעורי, והוא שלם כשהיה..." הצגת־מצב העלולה לעורר ולשאול היכן

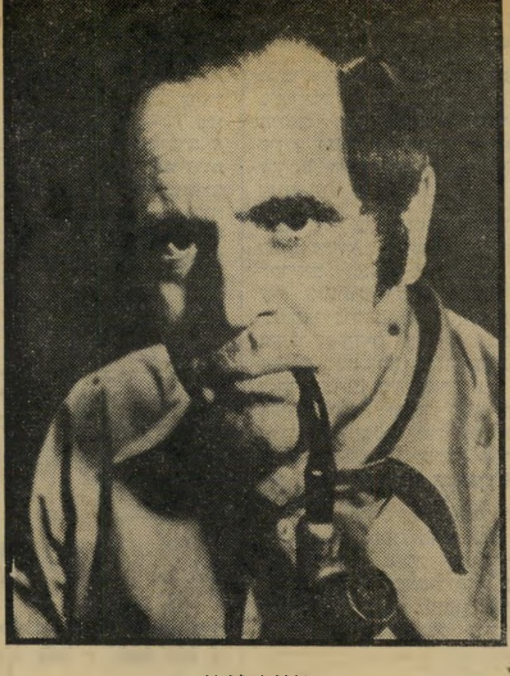

חיים גורי
מילים של הדר בית"רי

היה גורי ב־1946, והאם לא ערך ספרים רבים מני ספור על אותה תקופה, ושלא להזכיר את הספר המשוגע המציג אותה התקופה כניסיון סטרילי טהור ותמים.

האם ייתכן שבמהלך כל פעילותו הסיפרותית על גווניה, מעודו לא נתקל גורי בניסוח ההסבה של „בשורת המצורע" בעיתון הארץ על „הפורשים"? מי יודע, אולי לא היו דברים מעולם. אלא שבינתיים הוא ממשיך בהצגת גירסתו לגבי משמעויות שירה ושל רחל, ומהללו: „תמצית אמת הטהורים. מה ביקשה המשוררת לומר? הרי ארבעה המצורעים ההם לא חטאו אתו לילה. בשל חוליים שכנו מעבר לחומה, בפתח השער, ובשל ייאושם היו הראשונים לראות כנס התבוסה הארמית שהתחוללה בעזרת השם..." במילים אחרות, „הפורשים" לא חטאו כלל בכך שבשל ייאושם היו, נגיד, הראשונים לראות בנס התבוסה־הערבית, שהתחוללה „בעזרת השם".

בהמשך התרגיל האפולוגטי שלו, אפוף עשן ההסוואה, רומז חיים גורי אך במעט לכוונותיו הנסתרות, ודומה שהן אינן מיועדות כלל לקהל קוראי המאמר שאינו בקיא בתולדות, במונחים ובמשמעויות שקדמו להקמת המדינה, אלא מייעד עצמו להיטהרות בפני מחבר המרד מנחם בגין, שהוטרד בשעתו עד למאד מעניין בשורת־הגאולה מפי מצורע ועל כן הירבה להזכיר זאת בסיפרו ובמאמריו.

אין תימה, אם כן, שבהמשך דבריו מתהדר גורי במילים של הדר בית"רי, וכותב: „ואנחנו, מה נעשה ובנו גם בשורת־המצורעים, וכפסע בין הנעלה והנקלה, בין הנשגב והפעוט, בין המצורע והטהור..." לשון שבוודאי אינה נחרצת, ויש מן הסתם ומטרתה האחת להתחלחל ברוק מקציף.

וכאן נוצר הרושם שהמילים נועדו לטייח חוסר מעשים, ופן חדש בהשקפתו „החיובית עד כה" של גורי בא ומתאר לראשונה את שראו עיניו: „וגם אני ראיתי בעיני את המעשים בעת ההתרחשות. ראיתי את האחים היוצאים שורות שורות להבקיע מצור וליפול לברוח, ואת הגונבים והבוזזים והשודדים והנותנים בכליהם במארת הרכוש־הנטוש, גם שופכי דם־נקיים ראיתי במערכה שלא היתה צודקת ממנה, את המצוות הבאות בעבירה ראיתי. וכמו נגזר עליך להיות העד העושה במועקה הזאת, בעירבוביית ההפכים, ולנווט בין הברירות ולעמוס נוסף על חגורך ציוויים ואיסורים, ולבחור בדרך הקשה. מה עוד?"

באמת, מה עוד? גורי, המגדיר עצמו כאן כאדם שנגזר עליו „להיות העד והעושה במועקה הזאת..." מחד, ומאידך „לנווט בין הבריות..." לא הציג במאזנו הסיפרותי במשך 30 שנה עיקבות לכל אותם „גונבים ובוזזים ושודדים הנותנים בכליהם מארת הרכוש־הנטוש, שופככי דם נקיים", המביאים היבט שונה במיקצת ל„מערכה שלא היתה צודקת ממנה" ואשר תוארה באמצעים סיפרותיים „שלא היו בלתי־צודקים מהם".

כיום ניצב גורי בפני תהפוכות הזמן וההיסטוריה. הוא מודע לכך, ואפילו בחר שלא עוד „לנווט בין הברירות" והוא מודע לכך שבחר ברע, ובדיאלקטיקה מפוארת הוא מצדיק את מהלכיו והשקפותיו: „השתתפות בהיסטוריה מחייבת התמודדות עם בשורת־המצורעים ועם תפיסת הרע המוליד את הטוב, המצדיק את עצמו ב'חשבון הכולל' כמו בפרשת דויד ובת־שבע, שהולידה את שלמה הבונה את בית־המיקדש..." במילים אחרות: הרע מוליד את הטוב. ואם להסתמך על הבהרתו הקודמת של גורי לגבי אותם גונבים ובוזזים ושודדים וכו' שהיה עד להם, דומה שכוונתו היא לרע שהיה עד כה. במילים אחרות, 30 שנותיה הראשונות של ישראל הן בבחינת פרשת דויד ובת־שבע שהולידו את שלמה, ובמהרה בימינו ייכון לנו מיקדש.

כאשר ואם יקום בית־המיקדש, בעזרת השם, וסופרים ומשוררים ישרתו בו בקודש, יהיה ומן־הסתם ערמומי אחד שיתגנב לקודש־הקודשים ויגניב את עד עולם, סיפורו של ש"י עגנון, סיפור תעלומת נפילת העיר גומלידתא ופיענוח נפילתה בידי עדיאל עמזה, שגילה תגלית שונה מ„בשורת המצורעים" נוסח חיים גורי, ולמד על בשרו שההיסטוריה מצורעת והמצורעים הם השומרים את בשורתה. ודומה שהפשטנות של גורי בנושא זה, אין בכוחה להגיע לגבהי המחשבה העגנונית שתיארה את מגע גיבורו עדיאל עמזה עם ההיסטוריה המצורעת כך: „היה עדיאל עמזה יושב ומייגע עצמו על כל אות ואות ועל כל תיבה ותיבה ועל כל שורה ושורה ועל כל עמוד ועמוד ועל כל דף ודף והשמש עומד על ידו ומהפך את הדף, שהיו מתייראים שמא מתוך שהוא בהול על העניין לא יהא זהיר כל צרכו, שהיה הספר מנוגע מרוב הידיים המנוגעות שהיו ממשמשות בו, ודומה היה שלא על גוויל נכתב אלא על עורו של מצורע נכתב, ולא בדיו נכתב אלא במוגלא נכתב..."

„בשורת המצורעים" של גורי אינה בשורה כלל, אלא ביטוי נוסף של כושר ההשלמה וההתאמה האנושי לכוחות המפעילים את החברה והחותרים להכחדת תרבותה, וההיסטוריה היא סופר המחבר את הספר המצורע, המתאר את כל אלה המתעלמים מהגיונה הבריא. בתהליך יישורה של הסיפרות העיברית לכוחות שעלו לשילטון עכשיו, רב יהיה מיספר המצורעים — ושימחת המצורעים גדולה.

בתחף הרומן הקוקסינלי הראשון בסיפרות העיברית ✱ רחל איתן

מ„שידה ושידות" חיה בניו־יורק ומפרסמת בעיברית באמריקה ✱

מבורך עולה על תומרקין ✱ „המיפעל הלאומי" של אורציון ברתנא

שרין שפירא (שם בדוי) הוא סופר ו/או סופרת, המפרסם(ת) בימים אלה רומן־ביכורים שלו(ה). הרומן, הקרוי החתך, מגולל סיפורים של שני צעירים העוברים ניתוח הסבת־מין. הספר עומד לראות־אור בהוצאת ספריית־פועלים ולעורר שערוריה תרבותית וציבורית חסרת־תקדים. בחוגי סיפרות נשאלת השאלה אם מישרד־החינוך, בראשותו של השר **זבולון המר**, ירכוש עבור סיפריות גם את עותקי החתך, כמקובל ● הסופרת הישראלית **רחל איתן** (ברקיע החמישי, שידה ושידות) השוהה מזה 10 שנים בארצות־הברית פירסמה שם, בכתב־העת ביצרון המופיע בעיברית, סיפור בשם „נאום בארובה" העוסק במיכלול היחסים שבין איש זקן, לבין ציוני ואיידיאליסט בנוסח־הישן ● בתגובה על מיתקפה אישית של האמן **יגאל תומרקין** על מבקר־האמנות של עיתון הארץ **ניסים מבורך**, השיב המבקר בעיתונו וכתב בין השאר: „יש גם סילוף בגיחוך בקובלנתו המרומזת כאילו הוא סובל מקשיים בתחום יחסי־הציבור. ככל הנראה, הן חוצות־הארץ והן הקאריירה האישית של מר תומרקין היו יוצאות נשכרות אילו התמסר למיקצוע יחסי־הציבור לבדו" ● מילחמה־רבתי וחוש־הומור ראוי הציג

רחל איתן
נאום בארובה

הארמולוג **בנימין גלאי** (שיר ארס לבני־דורי) כאשר תקף את המשורר והסטיריקן **יהונתן גפן**, בשפה הקרובה לעיברית, כתב גלאי: „אך היפה שבנוצות תקועה תמיד ליונתן הקטן בזנב־הטווסים שלו מאחור..." למיקרא דברים אלה במעריב הגיב בן־דורו של גלאי: „בעכוזו של גלאי תקוע לו פיל לבן, ובעכוזו של אותו הפיל הלבן תקועה עט, וכך הוא מלכלך נייר" ● העיתונאית **יהודית אוריין** (בן־הרצל) פירסמה במדור־הסיפרות של ידיעות אחרונות רשימה תחת הכותרת „השפם של הימין והזקן של השמאל" שבה כתבה, בין השאר, על בחינת השמאל והימין דרך סיגנון־החיזור: „הייתי מעזה ואומרת שגם ביחסי המינים ניכר הפאשיסט מפני ,איש השמאל'. מעידה אני עלי שעל־פי צורת החיזור ניתן, במידה רבה, לנחש את העמדה הפוליטית של המחזר, הפלישה, הכיבוש, ההבקעה, הניצחון, ההשתלטות. חיזור תוקפני־לוטספני כמו בהשוואת שירותים למיעוט כבוש, המחזר „השמאלי" (ויסלחו לי היעקובינים על ההשאלה הפרועה) מתחשב, מהסס, דמוקראטי ואולי יכול לרשום לעצמו פחות הישגים..." ● **אורציון ברתנא**, מחבר הספר לכל אילן שמים — שירה חדשה ורעננה בעלת מעוף קל בדימויים שהוא מרצה באוניברסיטת באר־שבע, פירסם מאמר בידיעות אחרונות בגנות אופן עריכת הקובץ „מיבחר סיפרותנו בשנת תשל"ו" על־ידי מבקר־הסיפרות **מנחם פרי**, עורך ס/קריאה. אורציון ברתנא תובע ברשימתו להפקיע עריכת קבצים אלה מידי עורכיהם המיקצועיים, ומוכיח שהוא יודע לאן נושבת לה הרוח. בין השאר כותב ברתנא: „כך הוא יהיה ,מיפעל לאומי' בתחום הסיפרות, ולא תופעה עלובה..." הגיב על כך אחד ממקורביו של מנחם פרי: „אסופה בעריכת אורציון ברתנא תיראה אורציון ברתנא" ● בראש־השנה שודר תסכית ברשת א' — שידורי ישראל בשם „אין מיקרים בעולם", על הסופר האידי אמריקאי **יצחק בשביס־זינגר** (גימפל תם) ועל בנו, העיתונאי **ישראל זמיר** (מעל המימשר). התסכית מורכב ממיפגש בין האב לבנו, אחרי שנים רבות שלא התראו. השניים כתבו סיפורים על פגישתם החוזרת. בשביס־זינגר את הבן, וישראל זמיר את הפגישה, והתסכית משלב את שני הסיפורים ●

מאת דן עומר

אני שדכנית
הפעם עשיתי שידוך טוב לעצמי

הצטרפתי לתכנית "כח ח"י כפליים"

"לשידוך טוב צריך יותר מסתם מזל. צריך חוש ריח מפותח. כששמעתי על "כח ח"י כפליים" אמרתי לעצמי - זהו זה! זה השידוך הטוב ביותר לכספי. בסך הכל מה זה לשים בצד חמישים או מאה לירות לחודש? ו בעוד שש שנים אני מקבלת את הקרן, הריבית, הצמדה של מאה אחוז, מענק, והכל פטור ממס! אני חושבת שלכל אחד כדאי לפתוח חשבון "כח ח"י כפליים".

שאר בעצה טובה
בנק לאומי לישראל בע"מ

1902-1977

רחל מרחלת על כל העולם

קרב הכוסיות

מה כבר יכול להיות משותף בין בן המישפחה הלוחמת, ח"כ חרות גאה וזקוף־קומה כמו **דב שילנסקי** ובין עיתונאי שמאלני, עוכר־ישראל ואוהד אש"ף כמו **אהרון בכר**?

תתפלאי, אבל יש. למרות כל חילוקי הדיעות בין השניים, הרעיוניים והאחרים, הם מוכנים להסכים, למשל, שאין כטיפה המרה לשיפור מצב־הרוח. לעומת זאת לא שוררת ביניהם הסכמה בשאלה מי יכול להריק לתוכו כמויות יותר גדולות של אלכוהול. על רקע זה כבר נערכו בין השניים מיספר תחרויות. שילנסקי היה תמיד המנצח, וזה לא דבר של מה־בכך כשמדובר במתחרה כמו אהרל'ה בכר.

ערב ראש־השנה החליט בכר למתוח את יריבו. כאשר נפגשו השניים במסיבה ושילנסקי הזמין את בכר לסיבוב נוסף, ביקש ממנו העיתונאי לדחות מעט את ההתמודדות. הוא רץ ראשון לזירת הקרב, הלוא הוא הביסטרו בודגה, ולחש משהו על אוזנו של בעל המקום. אחר־כך נעלם, חזר כעבור שעה קצרה בלוויית היריב הנצחי שלו.

הקרב הגדול החל על בקבוק של וודקה, כשעל כל כוסית של שילנסקי חייב גם בכר ללגום כוסית אחת. אחר־כך עברו השניים לוויסקי, כשהמלצרים חשים אליהם כדי למלא בכל פעם את הכוסות מחדש. בקיצור, הקרב הסתיים הפעם בהפתעה מרעישה. ח"כ שילנסקי הרים ידיים ונכנע, ואילו בכר נשאר טרי ורענן כאילו שתה כל הזמן רק חלב ומיץ עגבניות.

זה לא היה רחוק מזה. בהתאם למה שנקבע מראש בין בכר לבין בעל הביסטרו, הכילו הכוסיות שהוגשו לו רק מים וקרח בתוספת קצת צבע לקישוט. וכך נאלץ העיתונאי הכחוש לתמוך בח"כ בדרך אל מכוניתו.

אבל אם חשב בכר שהניצחון שלו סופית, הוא טעה טעות מרה. בדרך לבתיהם חנו השניים קלות בפונדק כדי להשיב את נפשם במיני תיקרובת. מול הבקבוקים שניצבו מולם הם פשוט לא יכלו לעמוד בפני הפיתוי. רוח הקרב התפעמה שוב בקרב הח"כ, והוא הזמין את העיתונאי לסיבוב נוסף. הפעם נאלץ אהרל'ה לשתות משקה אמיתי, ואני לא צריכה לספר לכם מי היה המנצח.

אלא שבכר מצא מיפלט מפני התבוסה. הוא גילה לשילנסקי כי בזירת הקרב החדשה שלהם מוכרים גם „דבר אחר". „אוי ואבוי!" נבהל שילנסקי, וכדי שלא להיכשל בדבר עבירה ביקש לעזוב את המקום מייד. כך הסתיים הקרב הגדול מבלי שהוכרע. עד לסיבוב הבא.

סבא אופיר

הייתם מאמינים על בחור צעיר כמו **שייקה אופיר** שהוא כבר סבא? ובכן, מהשבוע שעבר הוא באמת כזה. איך הופכים לסבא כשיש בבית רעייה צעירה כמו אשתו **לידיה** זה קצת מסובך, אבל ניתן להסבר, עם קצת מאמץ.

ובכן, בימי נעוריו, כששייקה היה חבר בלהקה הצבאית של הפלמ"ח הלא היא הצ'יזבטרון הזכור לטוב, היה שייקה נשוי לזמרת **אוהלה הלוי**, בתם של הבמאי **משה הלוי** והשחקנית **לאה דגנית**, ממייסדי תיאטרון האוהל. מנישואים אלה נולדו להם, לפני שנפרדו, בן ובת.

בתם של שייקה ואוהלה, **עתליה**, נישאה לא מכבר **לג'רי לואיס**. לא זה המצחיק מהקולנוע, אלא מדען צעיר ומבטיח הנושא

שייקה אופיר
נין לדגנית

איתו השם. עתליה ובעלה מתגוררים בלונדון, שם לומד ג'רי ומשתלם באחד המדעים החדשים המכונה סיינטולוגיה.

והנה, לפני שבוע או משהו כזה ילדה עתליה במזל טוב את בנה בכורה, נכד ראשון לפנטומימאי הנודע ביותר בארץ.

והנכד הזה יכול להתגאות לא רק בסבא כמו שייקה אופיר אלא גם בסבתא־רבא, כמו לאה דגנית, שהיא בעלת מרץ בלתי־נדלה. תיאטרון האוהל, שעל במתו הופיעה שנים רבות אומנם נסגר, ולאה דגנית חדלה לשחק, אבל היא לא הפסיקה ליצור.

פגישת מחזור

פגישה שיגרתית במלון ציזאר פאלאס בלאס־וגאס. איש עם זקנקן צועד במיסדרון. פתאום נפתחת דלת ויוצא ממנה גבר בריא גוף אבל קרח. המבטים מצטלבים. התאים האפורים מתחילים לעבוד. „הלו טלי!" קורא המזוקן לעבר הקרח. „הלו מייק!" משיב הקרח למזוקן. ככה, כמו שני בני־תמותה רגילים, נפגשנו לפני שבועיים **טלי** („קוג'אק") **סאבאלאס** ומי אם לא **מייק סטולובצקי**.

מאז הופיע אצל **ירון לונדון** בטלוויזיה, הספיק מייק לעשות קפיצה קטנה לארצות־הברית. היתה לו סיבה טובה לכך. אשתו החוקית נפגעה בתאונת־דרכים, ומאז היא מאושפזת זה חודשיים בבית־חולים. אז בין ביקור אחד לשני בבית־החולים יצא מייק לבקר אצל ידידים בלאס־וגאס. נכון שהוא לא תיכנן לפגוש דווקא את טלי שם, אבל ככה זה יצא.

עכשיו, שלא תחשבו שמייק מכיר את טלי רק מזמן שזה התפרסם. „אנחנו ידידים עוד מהתקופה שהתגוררתי בלונדון וסאבאלאס היה מחוסר עבודה והסתובב בבארים," מעיד מייק על עצמו. „הייתי מזמין אותו מפעם לפעם לדרינק." וסאבאלאס לא שכח לו את זה גם כשעלה לגדולה.

וככה יושבים שניים מהאנשים המפורסמים ביותר בעולם בבריכת הציזאר פאלאס, מגלגלים שיחה ומעיינים בעיתון לראות מה התחדש.

„מה באמת קורה אצלכם שם בישראל?" מתעניין קוג'אק, „איזו מין מדינה אתם? אם השוטרים אצלכם הם הגנבים אז מי הגנבים?"

„מחכים לך, שתבוא להשליט קצת סדר," משיב לו מייק בבדיחה.

„זה דווקא רעיון," קופץ טלי על ההצעה. „למה שלא אעשה סידרה בישראל?!"

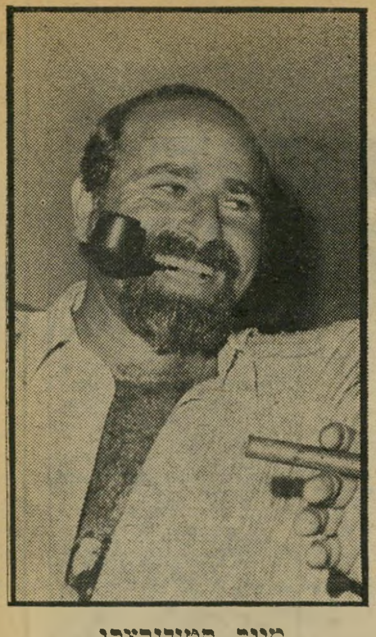

מייק סטולובצקי
איך להשתיק חרשת־אילמת?

ייתכן שעוד היה יוצא מזה משהו לולא הגיע למקום ברנש נוסף, אחד שקוראים לו **פרנק סינטרה**. הוא דווקא לא מאלה ששמעו על מייק, אבל את סאבאלאס לעומת זאת הוא מכיר. וכמו שנהוג בין ידידים, עשה טלי הכרה בין השניים. אבל לסינטרה לא היה זמן להיכרויות חדשות. הוא היה נסער כולו.

„תשמעו מה שהמנוול הזה עשה לי!" התמרמר.

„איזה מנוול?" שאל מייק.

„איזה מנוול?!" נזדעק סינטרה. „מי זה כבר יכול להיות, אם לא **דין מרטין**? אתמול בערב היתה לו פרמיירה במלון מ.ג.מ. ואתם יודעים מה הוא סיפר עלי שם?" מייק וטלי ניענעו בראשיהם.

„הבן־זונה הזה," רתח סינטרה, „סיפר שם שהשכבתי בחורה חרשת־אילמת, וכדי שהיא לא תוכל לספר אחר־כך מה עשיתי לה, שברתי לה גם את האצבעות!"

היה צחוק גדול ליד הבריכה של ציזאר פאלאס. ואם סיפרתי לכם את כל הסיפור הארוך הזה, זה לא כדי שתקנאו. פשוט, אם תשמעו את הבדיחה הזאת, שמסתובבת עכשיו בארץ, שתדעו מי המקור.

האהבה היא חרשת

יעקב בן־הרצל שוב רוכב על הגל. זה אומנם לא גל רדיו, כפי שהיה רגיל, אלא הגל של הזמרת **נירה גל**. בקיצור, עסק שעושה גלים.

רק לפני שנה, או משהו כזה, סיפרתי לכם איך שהקשר האמנותי בין השניים, שהתחיל מזה שהשדרן הפך למדריכה האמנותי של הזמרת, השפיע על חיי המישפחה שלהם. נירה התגרשה מבעלה ואבי בתה, **ירון**, ואילו בן־הרצל החל בהליכי הגירושין שלו. אלא שאז דחו השניים כל קשר בין הקשר האמנותי שביניהם לבין גירושיהם. „אנחנו חברים מצויינים," הצהירה אז נירה גל, „אבל בין יחסי עבודה הדוקים ועד לחיים משותפים קיים עדיין מרחק גדול."

מי שלא כל כך האמינה בכך, היתה מבקרת הספרות והקולנוע **יהודית אוריין**, שבמשך תקופה ממושכת הכינה ביקורת קטלנית על המופע המשותף של בן־הרצל וגל. בשבוע שעבר היא פירסמה סוף סוף את ביקורתה באמצעות בית־המשפט המחוזי. ומה אני אגיד לכם? אפילו **גמזו** הגדול בזמנו לא חיבר ביקורת כל כך חריפה.

בביקורתה טוענת יהודית אוריין, שהיא, אגב, אשתו החוקית של בן־הרצל, כי לפני שנה נטש אותה השדרן הפופולארי ועבר להתגורר עם נירה גל בדירתה שבמעוז־אביב.

„בשנת 1973," כתבה יהודית, „החל בן־הרצל להתרועע עם אחת מנערות המקהלה אשר הופיעו בתוכניותיו... בעקבות ההיכרות הזאת התגרשה נירה גל מבעלה כדי להינשא ליעקב בן־הרצל אשר הפך לאחרונה לאמרגנה... מאז עזב את הבית וזנח את מישפחתו."

לטענתה של המבקרת מרוויח בן־הרצל 50 אלף ל"י לחודש, אך אינו משלם לה מזונות ועוד נוהג לזייף את חתימותיה כשהוא משתמש בצ'קים שלה לתשלום בילויין עם נירה גל.

אם תשאלו אותי, אני באופן אישי לא כל כך מבינה את הביקורת של יהודית אוריין. סוף סוף, לפני עשר שנים היא עשתה לאשתו הראשונה של יעקב בן־הרצל בדיוק את מה שנירה גל עושה לה עכשיו. אבל למבקרים יש כנראה היגיון משלהם. הם רואים מה לא בסדר רק אצל האחרים.

בינתיים ממשיכים נירה ובן־הרצל בדרכם המשותפת. בימים אלה מופיעה נירה עם תזמורת בפיאנו בר של **רפי ניצחון**. ובעוד היא שרה נראה מדריכה האמנותי יושב עם כוס משקה צמודה ונהנה ערב ערב מזמרתה של בת טיפוחיו. איך הוא יכול לסבול את הרעש הזה כל לילה, אני לא תופסת. אבל כנראה שהאהבה אינה רק עיוורת, אלא גם חרשת.

יהודית אוריין ויעקב בן־הרצל
50 אלף ל"י בחודש

בעצם ימים אלה, כך מספרים לי, היא עוסקת בציור בפאריס, ועם כישרונות כאלה במישפחה פשוט אי־אפשר לפספס. אני מוכנה להמר כבר היום שהנין הזה נולד עם כישרון אמנותי, לא חשוב איזה, מצד הסבא, הסבתא או הסבתא־רבא.

את חושבת שזה ״הראש״?

יש טמפונים בעלי ראש מעוגל, זאת כדי להקל על החדרתם, בהיותם נוקשים קמעה.
אכן, זהו צעד בכיוון הנכון, אך יש רק טמפון אחד שעשה את כל הדרך כדי לעזור לך.
זהו טמפון טמפקס.

וכדי להקל עליך הוא נתון במיכל החדרה, אשר תמיד מביא אותו אל המקום הנכון.
לידיעתך, הטמפונים של טמפקס מתרחבים גם לאורכם ולכן אינך חשה בהם כלל.
נסי והיווכחי בעצמך בהבדל.

לכבוד
אינווסט אימפקס בע״מ (יבואני טמפקס)
ת.ד. 6080 תל־אביב.
נא לשלוח לי חומר הסברה על השימוש בטמפוני טמפקס.

שם ______________________

כתובת ______________________

____

טמפקס – הטמפון הרך עם מיכל ההחדרה – הוא ראש וראשון.

ההבדל הקטן שיביא אותך לקאפרי

קאפרי — ניחוח עדין, קצף מרענן והרגשת "חוצלארץ" אמיתית.
קאפרי — סבון האיכות החדש של עץ הזית המיוצר מחומרים טבעיים מעולים.
נסי אותו גם את ותביני את ההבדל הקטן — ההבדל שעשוי להביא אותך לחופשה של חוויה אמיתית באי הנופש האיטלקי קאפרי.

החודש במבצע פרסים ענק-פרס ראשון:

(כולל כל המיסים)

טיסה הלוך ושוב בקאפרי ושבוע בילוי לזוג

הטיסה לקאפרי-
בשיתוף עם
אלבני טרבל בע"מ.

ועוד 2 סירות מפרש יפהפיות ו-100 חבילות שי ממבחר מוצרי 'עץ הזית'

כל שעליך לעשות הוא לסמן ב-× את התשובות הנכונות בחידון אשר בתחתית המודעה, לגזור את התלוש ולשלחו אלינו. אל תשכחי לצרף 3 אריזות ריקות של סבון "קאפרי". ההגרלה תיערך ביום ראשון 2.10.77, בנוכחות נציג עץ הזית, רואה חשבון ונציג משרד הפרסום. עובדי "עץ הזית" ופרסום "פלד" ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במבצע.

קאפרי-סבון "חוצלארץ" אמיתי
מתוצרת עץ הזית
באריזת ענק 140 גר'

גזור שלח

לכבוד
"עץ הזית"
ת.ד. 193
פתח תקוה
עבור מבצע "קאפרי"

נא לצרף 3 אריזות ריקות של סבון "קאפרי"

סבון "קאפרי" מיוצר מ-	סבון "קאפרי" מיוצר ב-	משקלו של סבון קאפרי הוא -
☐ חומרי טבעיים מעולים	☐ ארצות הברית	☐ 140 גרם
☐ מרכיבים מלאכותיים	☐ ישראל	☐ 100 גרם
☐ שומנים סינטטיים	☐ צרפת	☐ 80 גרם

שם משפחה .... שם פרטי ....

טלפון .... כתובת מלאה ....

פרסום פלד

רחל מרחלת על כל העולם

עסקים לפני תענוגות

אם אתם בין אלה ששרופים על מיצעד הפזמונים בטח שהשם **מוטי פליישר** צריך להגיד לכם משהו. הקיבוצניק לשעבר הזה, מקיבוץ גבעת־השלושה, שהיה דהור על אופנוע כמו ג'יימס דין במהדורה ישראלית, עשה בשעתו כמו להיטים במיצעד.

אם הוא נעלם מהאופק האמנותי זה לא בגלל שכוכבו דעך, אלא מפני שהוא הגיע למסקנה שמחשבים זה עסק יותר טוב מפזמונים. הוא פתח עסק לשירותי־מיכון והתעסק כמה שנים טובות עם מחשבים. אבל כמה אפשר להעתסק עם מחשבים?

השבוע חזר מוטי פליישר לעולם הבהמה, בדלת האחורית. הוא פתח ביפו העתיקה מיסעדה חדשה בשם הפונדיה, וזה מפני שתפריטיה מבוססים על עקרון הפונדו. לפתיחה החגיגית הוא הזמין את כל חבריו לשעבר מעולם הזמר והבידור והם באו. אבל מי שמשכה שם את

נירה לוי ומוטי פליישר
מחינוך למיסעדה

תשומת־הלב העיקרית היתה דווקא נערה בלתי מוכרת, שהתרוצצה בין האורחים במרץ ודאגה למלא את כל מחסורם.

לא התעצלתי ושאלתי אותה כמה שאלות. אז הסתבר לי שהתימניה החיננית היא **נירה לוי** בת ה־22, ממושב ירחיב, שמזה שנה היא יושבת על תקן חברתו הקבועה של מוטי פליישר.

נירה, שהיתה מורה בבית־ספר, נטשה את הקאריירה החינוכית שלה לטובתו של מוטי ועכשיו היא תנהל לו כנראה את הפונדיה שלו.

כששאלתי את נירה מה בעניין חופה וקידושין, וזה לא מתוך סקרנות אלא רק משום שחשבתי על המשפחה הדתית שלה שנשארה במושב — ענתה לי הנחמדה הזאת, שלא הפסיקה לחייך אפילו לרגע, שכן, בטח, הם כבר חושבים על חתונה. אבל הם לא ממהרים. סוף־סוף, עסקים קודמים לתענוגות.

חתונה במרינה

שירי ומוטי אמרם
ביאכטה לרודוס

תשימו לב על כמה חתונות סיפרתי לכם בזמן האחרון. אני לא מבינה את זה, כולם מתחתנים? מה קורה פה לאנשים? ולי לא נותר אלא לספר לכם על השמחות הללו. על חתונות כולם מספרים לי בשימחה רבה, אבל שמתחילות הצרות לא רוצים שיידעו ואוסרים עלי לכתוב, ממש חוסר פרופורציה!

אבל, כיוון שהפעם החתונה היתה קצת יוצאת־דופן, לכן החלטתי בכל־זאת לספר עליה. היא נערכה במרינה בתל־אביב וזאת, עד כמה שאני יודעת, החתונה הראשונה שנערכה שם. אבל גם היתה סיבה טובה לכך, כי מי שהתחתן שם הפעם היה זכאי, לכל הדיעות, לעשות זאת.

החתן השמח לא היה אלא **מוטי אמרם** בן ה־24, מי שהיה לפני שנתיים אלוף העולם בשיט מיפרשיות, שנשא לו בשעה טובה צעירה בת 21 בשם **שירי בצאל**. שירי, שהחליטה לשחק בעקרת־בית, טוענת שהיא עושה את זה בכישרון רב, יושבת בבית בזמן שבעלה הטרי לומד חינוך גופני בסמינר הקיבוצים ועובד במרכז לחינוך ימי.

כששאלתי את השניים ממתי הם מכירים ואיך, הם סיפרו לי סיפור חמוד. לפני כחמש שנים ישב מוטי בדירה של ידידה כשצילצל לפתע הטלפון, ומי היתה על הקו אם לא שירי. עד אז הם בכלל לא ידעו אחד מהשני. אבל תוך כדי השיחה חטף מוטי את הטלפון מידי הידידה והתחיל לדבר עם שירי, ומאז ועד היום הם יחד.

הזוג הצעיר החליט, שחבל לבזבז כסף על סתם ירח־דבש עממי, והם מחכים לחגים כדי להפליג לרודוס ולקפריסין ביאכטה של אחד החברים.

התעלומה נפתרה

יונה אליאן וששי קשת
נשים מבוגרות

עד השבוע הייתי מוכנה להתערב שמה שיש לזמר **ששי קשת** על הראש זה בעצם רק פיאה נוכרית, שהוא מרכיב כדי להסתיר משהו או בגלל סיבה אחרת. השבוע פגשתי את ששי וקיבלתי את שוק חיי. לרגע חשבתי שהוא החליף פיאה ואז הסתבר לי שהוא בסך־הכל הסתפר, שינה את תדמיתו ומסתובב עכשיו מתחת לשמש עם תיספורת נערית קצרה, אבל שאינה משאירה שום מקום לטעויות כמו בעבר. זה השיער שלו.

כששאלתי את ששי איך זה להיות עם תיספורת קצרה אחרי תקופה כל־כך ארוכה שבה הכירו אותו כולם עם רעמה ארוכה, הוא ענה שהוא מרגיש כמו ילד, ממש כמו בתקופה שבה הופיע בלהקה צבאית. גם לאשתו, השחקנית **יונה אליאן**, היה מה להגיד בנושא. היא אמרה שכיום, עם התיסרוקת החדשה, ששי הוא ממש ילד בשבילה. וששי לא נשאר חייב: „תמיד היתה לי חולשה לנשים מבוגרות.”

מה שלא יהיה, הוא נשאר יפה, ואני לא חושבת שהייתי מכירה לו את האמא שלי. עם חולשה כמו זה שהוא מצהיר עליה, אפילו אני כבר מפחדת.

במזל בנות

מזל טוב מזל טוב, והפעם זה ממש אמיתי ועם כל הלב. **לטדי ולשרונה שאולי** נולדה בשעה טובה ומוצלחת בת, ושמה בישראל **מירב**. טדי, שנמצא בתל־אביב לרגל עבודתו, נוסע מידי ערב לחיפה לבקר את אשתו ובתו, וזה בגלל ששרונה ילדה בבית־החולים הכרמל שבחיפה. את חודשי הריונה האחרונים בילתה שרונה בבית הוריה והיתה תחת טיפולה המסור של אמה.

עד שתתאושש, היא תישאר שם, ואז תחזור הביתה הישר לזרועותיו האוהבות של טדי, שמסתובב נפוח כמו תרנגול עם חיוך מאוזן לאוזן. נו טוב, להיות אבא זה לא פשוט, והוא הרי רצה נורא, לא? ולא משנה שזו כבר הבת השנייה שלו, אחרי שאת הראשונה ילדה לו אשתו מנישואיו הקודמים **דינה ברבה**.

אהבה חדשה לרובינא?

סטף ורטהיימר, שחיפש אולי בין הנוכחים מועמדים לעיר הוורדים שהוא רוצה להקים בגליל המערבי.

אבל האטרקציה במסיבה היתה דווקא הופעתה של הזמרת **אילנה רובינא**, שהגיעה בחברתו של התעשיין הצעיר **שמעון קליר** (41), שנראה רענן בצורה מפתיעה. שמעון, שהוא כמו אילנה אלמן, מנהל כיום את מפעלי הטכסטיל ארגמן ועל־פי איך שהם נראו ביחד נראה לי שהוא הסתבך בכבלי האהבה. השניים נראו ממש כמי שהמציאו את הרומנטיקה.

לא רציתי להתערב ולשאול מה הסיפור המדוייק מאחרי הרומן שלהם, אבל אם ככה הם התחילו את השנה החדשה, אני בטוחה שתהיה להם שנה מתוקה מדבש.

אילנה רובינא
ריח של רומנטיקה

עונת החגים היא תמיד הזדמנות טובה למסיבות. קודם כל לא צריך להסביר למה עושים מסיבה. נוסף לכך לא חסרים לנו בעונה הזאת ברוך השם לילות חופשיים. יש רק בעייה אחת: רוב האורחים הקבועים של המסיבות נמצאים בעונה זו בחופשה או בהבראה, ככה שתמיד קיימת סכנה שעורך המסיבה יישאר לבד עם הכיבוד שהכין.

אבל לא זה מה שקרה לתת־אלוף **חיים דומי**, מי שהיה קצין־חימוש ראשי בצה"ל ומכהן כיום בתפקיד סגן המדען הראשי במערכת הביטחון. ערב ראש־השנה ערך דומי מסיבה לרגל השנה המתקרבת, וזאת היתה ממש הפתעה לגלות שם כמה אנשים נשארו לחגוג את החג בעיר.

אפשר היה לפגוש שם את **חיים וגליה טופול** שהגיעו לארץ כדי לבלות את החגים על אדמת הקודש, את נשיא הטכניון **עמוס חורב** וגם את ח"כ ד"ש

חתונה מודיעינית

חתונה כזאת היתה צריכה להיערך בחשאי, בסודי־סודות, כשהאורחים מתגנבים אליה בהסתר עם מיקרופונים ומכשירי־האזנה. סוף־סוף, גם החתן וגם הכלה באו ממישפחות שהיו שייכות לקהילת המודיעין. אני מתכוונת לחתונה שבה נשא **אלון הרמלין** במזל טוב לאשה את **מיכל ארנן**.

אלון בן ה־24 הוא בנו המאומץ של **יוסקה הרמלין**, מי שהיה במשך שנים רבות מבחירי הסוכנים החשאיים של ישראל וכיהן כראש שירותי־הביטחון. אביו של אלון היה **אשר דרומי**, מפקד פלוגה בגדוד 54 בחטיבת גבעתי, שנפל במערכת סיני במטוס של אלוף פיקוד הדרום, **אסף שמחוני**. אחרי מותו של אשר אומץ אלון על־ידי יוסקה הרמלין, שאחרי שיחרורו מהש.ב. היה אחד המנהלים של החנויות הפטורות ממכס בלוד.

מיכל היא בתו של אלוף־מישנה **אברהם ארנן**, שכל מה שאני יכולה לספר עליו שאם בחרו בו כיועץ לסרט על אנטבה, זה כנראה בגלל זה שהיו לו ידיעות בנושא.

מיכל בת ה־22 לומדת אנתרופולוגיה באוניברסיטה ומייד אחרי החתונה ייצאו בני הזוג לבילוי ירח־הדבש שלהם בחו"ל. הזוג הצעיר יקבל את הבית הישן של מישפחת הרמלין בצהלה, שתעבור להתגורר בבית חדש בקירבת מקום.

שם, בבית החדש, נערכה מסיבת החתונה שהיתה הילולה רבת־משתתפים שהתמשכה אל תוך הבוקר. טוב, אין מה להתפלא שהאורחים שנכחו שם לא הלכו לישון כל הלילה. יש להניח שאנשים מהתחום הזה רגילים לא לישון בלילות.

רעים
מכון ארצי להכרות
בהנהלה צעירה ודינמית

זר ברכות ואיחולים לזוגות הצעירים שהכירו באמצעותנו ונרשמו לנישואין בחודש אוגוסט

תקליטי אלגרו!!
מציעים במבצע ללא תקדים
במשך חודש ספטמבר
תקליטים מוזלים במבחר עצום
26.90 בלבד (כולל מ.ע.מ.)
תקליטי אלגרו — סמטת בית השואבה 2, תל-אביב
(ליד קולנוע מתמיד)

איזה גודל של טמפון הוא הנוח לך ביותר?

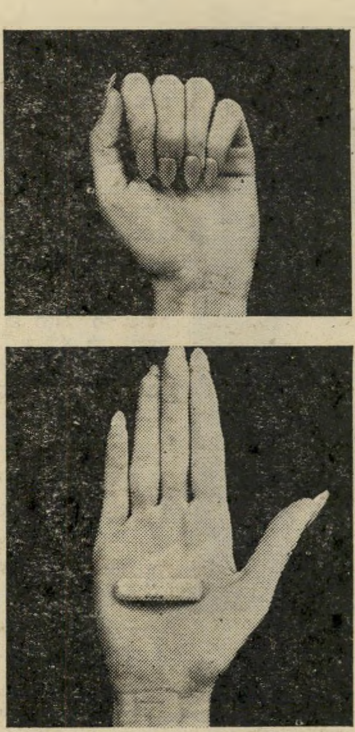

טמפון או־בה קטן משפתון ולכן, קל ונוח לשאתו בארנק. טמפון o.b. נכנס לתוך גופך בקלות תוך שניות בעזרת אצבע הנשארת נקיה! ללא כל אביזרי עזר שיש צורך להפטר מהם לאחר השמוש.

חידוש בלעדי — o.b. מיני.
החידוש הבלעדי האחרון של o.b. טמפון מיני המיועד לבתולות, לנערות צעירות ולנשים עם דימום מועט. לטמפון o.b. מיני, כושר ספיגה ענק כמו לטמפוני o.b. האחרים:
נורמל: למרבית הנשים
ואקסטרא: לנשים עם דימום רב.

טמפון o.b., הנוח והבטוח ביותר בעולם, נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית 365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים

o.b. או-בה
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

פרסום מלניק

מ.ד. הפקות-דני פלץ מציגים:
יהורם גאון 77
בתכנית יחיד חדשה
בלווית תזמורת ולהקה קולית
בניצוחו של **דני גוטפריד**
עיבודים מוזיקליים: **יצחק גרציאני**

לתושבי תל־אביב
„בית החייל", מוצ"ש 24.9 ב־9.00.
„בית החייל", יום א' 2.10 ב־9.00.
חולון
„רינה", יום ו' 23.9 ב־9.30.
ירושלים
„תיאטרון ירושלים", יום ג' 27.9 ב־9.00.
קיבוץ יפעת
אולם התרבות, יום ד' 28.9 ב־9.00.
אולם התרבות, יום ה' 29.9 ב־9.00.
חדרה — „חוף", יום ו' 30.9 ב־9.30.

משרד ההפקה: דיזנגוף 66 ת"א טל. 289835-297193

מורלה
הספסים המעוצבים [illegible]

רובקס
שנה טובה עם רובקס

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 777
תאריך : 18.9.52

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור השבוע לפני 25 שנים בדיוק, הציג את „איש השנה תשי״ב" (השני למניין „העולם הזה"). בבחירה זו ממחישה מערכת השבועון את איבחונה לתהליך השקיעה ביוון השחיתות שבו מתקדמת לה החברה הישראלית. איבחון זה של המערכת הביא לכך ש„איש השנה תשי״ב" לא היה עוד החלוץ העיברי, כובש השממה, גם לא הלוחם העיברי — אלא אדם בודד ובעמדת־מפתח בכירה (מבקר הסוכנות היהודית, ד״ר אמיל שמורק) שהתייצב מול מנגנון מושחת שהחל מאפיל על הביורוקרטיה הציבורית. מול דו״ח יבש, שהוקיע את השחיתות שפשתה בסוכנות היהודית, החל מייד מחול־שדים שהוקיע את מחברו, הד״ר שמורק. במהלכו אמר, בין השאר, ראש־הממשלה דויד בן־גוריון : „לא קראתי את הדו״ח, ואינני מתכונן לקרוא אותו !" ולוי אשכול, שהיה השנה לפני 25 שנים לשר־האוצר השני של המדינה, אמר : „לא תחסום שור בדי־שו" — פסוק שהפך במשך שנים רבות מאז מוטו עבור נבחרי ועובדי ציבור. במאמר „איש־השנה" ניתח עורך־השבועון את התהליך והסיבות להתפוררותה של החברה הישראלית והשחתתה, ואיבחן בשנה החמישית למדינה את התהליך שהגיע לשיאו 25 שנים מאוחר יותר. בחירתו של אמיל שמורק כאיש־השנה היתה נקודת־תפנית בדרכו של „העולם הזה" והפכה אותו לראש־חץ במאבק הציבורי נגד השחיתות.

השבוע לפני 25 שנים סיקר „העולם הזה" את הבאת שרידי גופותיהם של הצנחנים חביבה רייק ורפי רייס, שצנחו מאחרי הקווים הנאצים בצ׳כוסלובקיה ונהרגו. בשער האחורי של השבו־עון הובא יומנו של הגנרל מוחמד נגיב, הבכיר בין מחוללי המהפיכה המצרית.

כשער הגיליון : איש השנה תשי״ב, ד״ר אמיל שמורק, מבקר הסוכנות היהודית.

_ _ _ _ ת מסגירה אדם רעב למישטרה ✱ זיכוי של עמוס קינן ✱ בן־גוריון קורא עיתונים שהופיעו בימי קורח

העם

ברגע המתאים: נס

משך שנת תשי״ב קרו הרבה מאורעות, החל משביתת הימאים וכלה במישפט פצ־צת פנקס (ראה להלן). אולם הדבר העיקרי שהעסיק את האזרח משך השנה היה המצב הכלכלי.

השנה החלה ברוח פסימית. במחציתה בערך נאם בן־גוריון את נאומו הגדול על מכח (מדיניות כלכלית חדשה). הוא פתח בזה את המשבר הגדול הראשון אחרי 13 שנות גיאות. היתה הרגשה שעתה שוב לא תימנע ההידרדרות והמצב יורע עוד יותר.

אולם קרוב לסוף השנה קרה שוב פלא : הגרמנים הפכו פיתאום גרמנים טובים ו־הציעו לשלם שילומים. בימים האחרונים של שנה זו אושר ההסכם המבטיח זרם חדש של מטבע זר למדינה. מצב־הרוח הכללי השתפר במידה ניכרת. עם פרוץ עונת החגים שוב שררה האמונה המסור־תית של יהודי ארץ־ישראל מאז ימי ה־עלייה הראשונה : שברגע המתאים יקרה תמיד נס שישבור את חוקי הכובד הקוב־עים את גורלה של כל מדינה אחרת ב־עולם.

מישפט

תבוסה

קולות הקרב נדמו. הכדור האחרון נורה. הפגז האחרון התפוצץ. התותחים, עטופים גלימות שחורות, נחו על כיסאותיהם. בא רגע ההכרעה.

ערב לפני כן המו בתי־הקפה שברחוב דיזנגוף. כמעט מסביב לכל שולחן געש הוויכוח : יחוייבו או יזוכו ? פה ושם נערכו התערבויות. הדיעה הכללית כמעט היתה שהנאשמים — עמוס קינן ושאלתיאל בן־יאיר — ישוחררו מחוסר־הוכחות. הסדקים והבקיעים בחזית התביעה, פרי הפגזה כב־דה במשך שבוע המישפט — היו גלויים מדי. רק מעטים ציפו שתבוסת התביעה תהיה כה טוטאלית.

אהי באשמה אחרת ? עד היום נש־מר בסוד מי ערך את חזית ההגנה, אחרי שעמוס קינן החליף פעמיים את פרקליטו. אולם אין ספק שמערך ההגנה היה מלאכת מחשבת, ולעומת שרשרת ההוכחות הסדו־קה של התביעה, היתה חזית ההגנה אחידה.

לא נשאר לתובע הממושקף והחייכני, אוריאל גורני, אלא להיאחז דווקא בנקודה זו. בסיכומו, בבוקר קביעת פסק־הדין, הדגיש כי דווקא הניגודים בדברי עדיו מוכיחים את אמיתותם, שלא כעדויות שני הנאשמים, הזהות עד כדי כך שיש לשער שהינן פבריקאציה מוחלטת. היתה זו טענה מסוכנת מאד מפי פרקליט בסיכום עדות עדיו. היא לא הביעה ביטחון עצמי רב. הוא ביקש מן השופט שאם לא ימצא את הנאשמים אשמים בהטלת הפצצה, יואיל לדון אותם באשמה אחרת, על שלא הרשיטו למישטרה את עזרתם בגילוי הנאשמים ה־אמיתיים.

סמל של מצפון רע. כמעט מייד אחרי סיכומי התביעה הודיע השופט זאב צלטנר את מסקנותיו. בשיטתיות ניתח את כל טיעוני התביעה, וביטלם טיעון אחר טיעון. בהגיעו לנקודה שבה הודיע כי הוא משוכנע שהנאשמים לא נכנסו לביתו של השר פנקס המנוח לא נותר, למעשה, כל ספק ביחס לתוצאת המישפט. אחד העיתו־נאים שישב באולם העביר פתק לישראל כספי, סניגורו של קינן : „נשתה לחיים !"

במייוחד התעכב השופט על עדותם של שני חניכי קורס־הקצינים של המישטרה, פינחס שירצקי ויהודה שפריצר, שתפקידם היה לשמור על ביתו של השר. כיצד יכול היה שפריצר שלא לראות את הנאשמים שעה שהתקדמו מפינה ברחוב רמח״ל עד לבית, מרחק של 70 מטר ? „ההסבר היחי־די," קבע השופט בהרימו את קולו, „הוא שהתנמנם בעת מילוי תפקידו." ואשר ל־שירצקי, קבע : „אילו חיפשתי סמל של מצפון רע, הייתי בוחר בו."

בנימה של אירוניה תקף השופט את „החוש האסתטי" של הממונים שלפי הור־אותיהם הושמד דו״ח שירצקי ושפריצר, ובמקומו הובא לבית־המשפט דו״ח אחר, מאחר שבדו״ח המקורי היו שיבושים ומחי־קות. הוסיף השופט : „לא היתה עדותם של שני חניכי קורס הקצינים אלא סיפור שבדו כדי לשמור על הקאריירה שלהם."

מה אפשר לעשות. היתה זו אחת ממפלותיה החמורות ביותר של המישטרה. במשך קרוב לשעתיים הנחית השופט מה־לומה אחר מהלומה על ראשה, קבל על התנהגות עדיה העיקריים. „יכולתי לצאת ידי חובה אילו הסתמכתי רק על הרושם הטוב ששני הנאשמים עשו עלי, ועל ה־רושם הרע של שני חניכי קורס הקצינים, אולם בחרתי גם בדרך השנייה לראות אם אגיע לאותה מסקנה," אמר השופט.

בשעה 13:15, יותר משלוש שעות אחרי שהחל בקריאת פסק־הדין, הודיע השופט : „אני מזכה, איפוא, את הנאשמים מהאש־מות המיוחסות להם בפרט 1 ופרט 2 של גליון האישום." נגד בן־יאיר היתה האשמה נוספת שהשופט מצא אותו חייב בה : החז־קת פצצות, חומרי־נפץ ואביזרים אחרים. „אני אתן עכשיו לתביעה ולסניגוריה להביע את דעתם בנושא זה," אמר השופט.

התובע קם והודיע : „בהתחשב עם עברו הצבאי של הנאשם אני מבקש מכבוד ה־שופט להטיל עליו עונש סמלי בלבד."

מייד עם מתן פסק־הדין הפך אולם בית־המישפט לחדר־קבלה מישפחתי מלבב : ידידים וקרובים — וסתם זרים — הצטופפו סביב שני המשוחררים, לחצו את ידיהם. חיבקום. למטה, במיסעדה הנמצאת בבניין בית־המישפט, נחתמה הפרשה סופית ב־הרמת כוסית לחיי נפשות המחזה.

דרכי אדם

ארוחת־צהריים בצירות

ברחובות תל־אביב, כמו בכל עיר גדולה או בינונית בעולם, משוטטים נוודים חסרי גג או מיקצוע, ישנים בגנים הציבוריים, ניזונים על לחם יבש, מים, שיירי אוכל. אחד מאלה הוא יצחק גולוברובסקי, הלקוי בשכלו, אך אינו משוגע במידה שמוסד סעד ימצא לנחוץ לשכנו בבית חולי־רוח.

בשבוע שעבר, בעת שהרעב תקפו, עשה מעשה רגיל : חיזר על הפתחים וביקש ארוחת־צהריים. בבית רגיל היו מטפלים בו באחת משתי צורות : נועלים בפניו את הדלת, או מגישים לו פירורי־מזון ומשל־חים אותו לדרכו. אולם הבית בשדרות רוטשילד שעל דלתו התדפק, לא היה כלל שטח ישראלי, והשתייך לצירות ברית־המועצות.

בית הצירות בדרך־כלל שקט ביותר. כאשר דפק גולוברובסקי על דלת הצי־רות, מיהרו אנשי המשמר הסובייטים לחייג את המספר 4444, הזמינו ניידת מישטרה להרחיק משם את האיש.

הרופא שבדק את גלוברובסקי החליט מייד כי, בניגוד גמור לדעת פקידי הסעד, מקים השערוריה הוא משוגע העלול לסכן את שלום הציבור וציווה לאשפזו במוסד מתאים, קודם שיגרום נזקים חמורים יותר.

אנשים

● במוצאי־שבת, למחרת צאתו מבית־הסוהר, חגג **עמוס קינן** את חירותו ה־חדשה בצורה מתאימה : בשעה שש אחרי הצהריים ביקרו אצלו האנשים שביקרו אצלו, לפי עדותו, ביום הטלת הפצצה על השר פינקס : **פנינה שוסטר, אליהו חסין** * וגדעון **יקותיאלי**. כמו ביום הטלת הפצצה, הלכו ארבעתם לקולנוע גן־רינה, אך הפעם לא מצאו כרטיסים והוכנסו חינם על־ידי מנהל הקולנוע וישבו בשעת ההקרנה על מדרגות היציע. אלא שבמקום הסרט סערת יצרים, שראו אז, הם ראו עתה סרט בעל שם מתאים לא פחות : על חודו של פשע. בניגוד לליל הטלת הפצצה הם לא יצאו את הקולנוע באמצע הסרט. הסביר קינן : „אני לא רוצה בעין הרע." כמו בליל הפצצה התפזרו בני ה־חבורה — שאליה הצטרפו כמו אז **משה סלנט** ו**עזיזה עולש** חניכת התיאטרון הקאמרי — בשעה 00:30 אחרי חצות. אלא שהפעם לא נפגש קינן עם **שאלתיאל בן־יאיר** **. הלה היה עסוק בעיר־גנים בחגיגת המאורע בדרכו שלו : הוא שתה כדת וכדין עם חבורה של קצינים.

● במאמר קטלני של העיתונות, שאין עינה אלא לשערוריות, גילה **דויד בן־גוריון** בצהרון הדור ותק רב בקריאת עיתונים. כתב בי־ג׳י : „אני קורא לא רק את העיתונים של ימינו, קראתי גם את העיתונים שהופיעו בימי קורח בן־יצהר ודתן ואבירם : קראתי את כל העיתונים שבימי רחבעם וירבעם בן־נבט, ובימי בני־הם החשמונאים — של אלכסנדר ינאי ו־שלומציון המלכה." מקורביו של ראש־הממשלה החלו תמהים אם כוונתו לא היתה, במיקרה, לדיברי הימים — חדשות העבר, העיתון המספר היסטוריה שבעריכת לא־ידידו של בי־ג׳י, חבר מיפקדת הלח״י לשעבר ד״ר **ישראל שייב** ***.

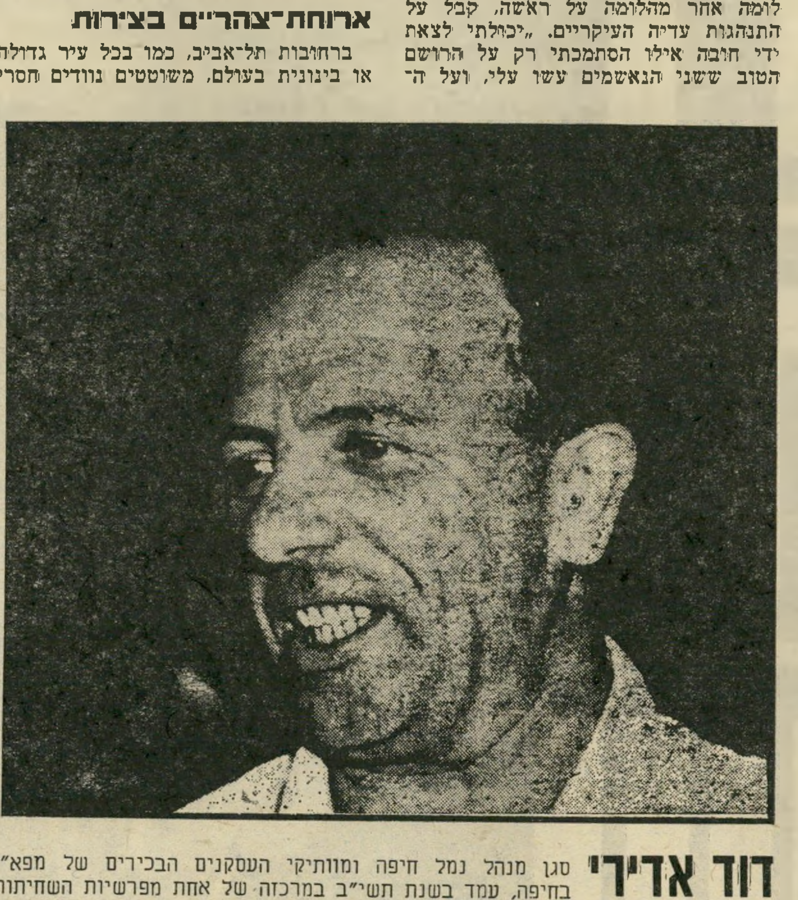

דוד אדירי סגן מנהל נמל חיפה ומוותיקי העסקנים הבכירים של מפא״י בחיפה, עמד בשנת תשי״ב במרכזה של אחת מפרשיות השחיתות שהסעירו את המדינה. הוא בנה לעצמו וילה על הכרמל וגרם להקמתן של שבע ועדות־חקירה פנימיות במפא״י, שבדקו מניין השיג את הכסף לבנייתה. למרות שטען כי הווילה נבנתה מכספי מישפחתו האמידה ומהלוואות חברים, רצתה מפא״י להוקיעו על ראש תורנה כסמל למילחמה בשחיתות. אחרי שלא הצליחו להוכיח כי צבר את כספו בנטילת שוחד הוא הוקע כמי שמנהל אורח־חיים „לא פועלי." בערב ראש־השנה תשי״ג בחר בו **העולם הזה** כ„שעיר לעזאזל" של מיפלגת השילטון, שהעלתה אותו קורבן כדי לחפות על שרי הממשלה ומנהיגים, שהחלו כבר אז באורח־החיים שהביא להסתאבות המיפלגה.

---

* עד לפני כמה חודשים יועצו המדיני של שר־החוץ לשעבר, יגאל אלון.

** הנאשם השני במישפט הפצצה.

*** ד״ר ישראל אלדד (שייב) נאלץ באותה עת להוציא לפרנסתו, את „דיברי הימים — חדשות העבר" מאחר שבן־גור־יון הורה למישרד־החינוך שלא להעסיקו בהוראה בבתי־ספר תיכוניים בשל השקפו־תיו הפוליטיות.

ט' תשרי תשל"ח, 21.9.77 | שנה 42 | המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) | מספר 2090

העולם הזה

הזמרת חנה אהרוני חזרה לארץ - נתקלה בביורוקרטיה, ומכריזה:

„אני רוצה לרדת שוב!"